

Studija - tyrimas

Pasirinktų paramos priemonių ir jų įgyvendinimo atitikimas visuomenės lūkesčiams

Tyrimo vykdytojas: Vilniaus verslo
konsultacinis centras
Projekto vadovas: Dr. Romualdas Stankaitis,
generalinis direktorius

Vilnius, 2006

TURINYS

1. ĮVADAS	2
2. BPD PRIEMONIŲ, SKIRTŲ ŽEMĖS ŪKIO PLĖTRAI, APRAŠYMAS	6
3. KPP PRIEMONIŲ, SKIRTŲ ŽEMĖS ŪKIO PLĖTRAI, APRAŠYMAS	34
4. BPD PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO ANALIZĖ	44
4.1. <i>Makro</i> lygmens statistinė analizė: pjūvis pagal BPD priemones bei veiklos sritis ir regioninis pjūvis.....	44
4.2. <i>Makro</i> lygmens statistinė analizė: pjūvis pagal paraiškų surinkimo etapus.....	53
<u>5. TYRIMO ĮVADAS. BENDROJI TYRIMO CHARAKTERISTIKA</u>	57
5.1. Tyrimo tikslas, trumpa tyrimo charakteristika.....	57
<u>6. RESPONDENTŲ APKLAUSOS TYRIMO METODIKA</u>	58
6.1. Apklausos imties apibūdinimas.....	58
6.2. Sociodemo grafinės respondentų charakteristikos.....	59
6.3. Apklausos tyrimo instrumentas ir tiriamieji požymiai.....	61
6.4. Duomenų apdorojimas ir ataskaitoje naudojamų statistinių rodiklių paaiškinimas.....	62
7. RESPONDENTŲ APKLAUSOS REZULTATAI	64
7.1. Specifiniai papildomi klausimai pagal kvotas.....	64
7.2. BPD ir KPP naudojimas.....	68
7.3. Paraiškų teikimo ir vertinimo administravimas.....	77
7.4. Viešinimo priemonės.....	81
7.5. Žemės ūkio įvaizdis ir jo teigiami pokyčiai.....	87
7.6. Atvirų klausimų analizė.....	89
<u>8. TYRIMŲ REZULTATŲ APIBENDRINIMAS IR REKOMENDACIJOS</u>	91
9. PRIEDAI	95

ĮVADAS

Europos Sąjungos (toliau – ES) finansinė parama iki stojimo į ES (PHARE, SAPARD, ISPA programos) bei, Lietuvos Respublikai įstojus į ES, ES struktūrinių fondų ir Sanglaudos fondo parama įtakoją pasikeitimus daugelyje Lietuvos Respublikos ūkinės veiklos sektorių. Finansinės paramos ženkliai įtakotas buvo žemdirbystės sektorius, kuriam 2000-2006 m. parama buvo skiriama pagal SAPARD programą ir Lietuvos kaimo plėtros planą 2004-2006 m. (toliau – KPP), o 2004-2006 m., Lietuvos Respublikai tapus pilnateise ES nare, pagal Lietuvos bendrąjį programavimo dokumentą (toliau – BPD). Šiuo metu ES struktūrinė parama žemės ūkiui skiriama pagal BPD priemones 4.1-4.7 imtinai (4.1. Investicijos į žemės ūkio valdas, 4.2. Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas, 4.3. Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas, 4.4.1. Žemės ūkio vandentvarka, 4.4.2. Žemės sklypų persikirstymas, 4.4.3. Konsultavimo paslaugos ūkiams, 4.4.4. Žemės ūkio ir artimų veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių, 4.4.5. Kaimo turizmo ir amatų skatinimas, 4.5. Miškų ūkis, 4.6. LEADER+ pobūdžio priemonė, 4.7. Mokyimas). ES parama žemės ūkiui teikiama ne tik pagal BPD priemones, bet ir pagal aštuonias KPP priemones (1. Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos, 2. Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais, 3. Agrarinė aplinkosauga, 4. Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku, 5. Restruktūrizuojamų pusiau natūrinių ūkių rėmimas, 6. Standartų laikymasis, 7. Techninė parama, 8. Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos).

Siekiant efektyviai, skaidriai bei taikliai pasirenkant finansavimo prioritetus paskirstyti ES paramą, yra būtinas nuolatinis ES struktūrinių fondų bei Sanglaudos fondo programavimo dokumento įgyvendinimo monitoringas. Šiame kontekste studija „Pasirinktų paramos priemonių ir jų įgyvendinimo atitikimas visuomenės lūkesčiams“ yra svarbi bei aktuali, ji turėtų prisidėti prie tokio pobūdžio monitoringo. Bendrasis studijos tikslas yra išanalizuoti BPD 2004-2006 m. kaimo plėtros ir žuvininkystės prioriteto priemonių 4.1-4.7 imtinai įgyvendinimo patirtį.

Detalizuojant bendrąjį tikslą, iškeliami konkretūs uždaviniai:

- 1) išanalizuoti BPD 2004-2006 m. kaimo plėtros ir žuvininkystės prioriteto priemonių 4.1-4.7 imtinai įgyvendinimo patirtį;
- 2) ištirti visuomenės grupių (gavusių paramą, besikreipusių, bet negavusių paramos ir nesikreipusių) požiūrį į BDP priemones 4.1-4.7 imtinai,
- 3) įvertinti, ar pasirinktos BPD 4.1-4.7 priemonės atitiko šių visuomenės grupių lūkesčius;
- 4) nustatyti kokią įtaką įgyvendintos investicijos turėjo ūkių plėtrai;
- 5) nustatyti kaip įgyvendintos investicijos prisidėjo prie gyvenimo kokybės kaime kėlimo ir žemdirbio įvaizdžio visuomenėje gerinimo;
- 6) nustatyti, kokią įtaką BPD 4.1-4.7 priemonių įgyvendinimui turėjo KPP 2004-2006 m. plano priemonių įgyvendinimas;
- 7) išaiškinti visuomenės lūkesčius dėl paramos kaimo plėtrai 2007-2013 m. programavimo periodu;
- 8) nustatyti, kokios potencialių pareiškėjų informavimo priemonės ir Žemės ūkio ministerijos įgyvendintos ES paramos kaimo plėtrai viešinimo priemonės efektyviausios, teikia daugiau naudos;
- 9) išsiaiškinti, kokiuose Lietuvos regionuose ir kaip būtina stiprinti visuomenės informavimo apie ES paramą kaimo plėtrai veiksmus.

Siekiant įgyvendinti aukščiau išskeltus tikslus bei uždavinius, darbas struktūriškai yra padalintas į du didelius blokas. Pirmame bloke detalai pristatomos BPD priemonės 4.1-4.7 imtinai, pateikiant jų trumpą aprašą, bendrąjį tikslą, uždavinius, skiriamų lėšų dydį ir lėšų išmokėjimo datą,

maksimalią ko-finansavimo dalį, maksimalią paramos sumą, galimus pareiškėjus, projekto įgyvendinimo trukmę, remiamus veiklos sektorius, tinkamas kompensuoti išlaidas, detalų tinkamų kompensuoti išlaidų sąrašą. Taip pat yra pristatomos ir aštuonios KPP priemonės, pateikiant jų trumpą aprašymą, bendruosius bei specialiuosius priemonės tikslus, priemonės veiklos tikslus, paramos rūšis, priemonės turinį, priemonės administravimą, kontrolę, paramos trukmę, numatomą finansavimą. Remiantis Žemės ūkio ministerijos (toliau – ŽŪM) bei Nacionalinės mokėjimo agentūros (toliau – NMA) pateikta *makro* lygmens statistine medžiaga, pirmame bloke analizuojama BPD priemonių 4.1-4.7 imtinai įgyvendinimo patirtis trimis pjūviais: pagal priemones, pagal regioninį pjūvį bei pagal paraiškų surinkimo etapus. Pirmajame studijos bloke dominuoja analitinis-statistinis analizės metodas.

Antrajame studijos bloke yra pristatomi bei analizuojami atliktos Lietuvos apskričių ūkininkų, žemės ūkio bendrovių bei kaimo turizmo ūkio subjektų apklausos rezultatai. Specialiai šiam tyrimui buvo sudaryti trys originalūs autoriai klausimynai:

- 1) klausimynas ūkininkams, besikreipusiems ir gavusiems paramą pagal BPD priemones 4.1-4.7 imtinai;
- 2) klausimynas ūkininkams, besikreipusiems bet negavusiems paramos pagal BPD priemones 4.1-4.7 imtinai;
- 3) klausimynas ūkininkams, nesikreipusiems gauti paramą pagal BPD priemones 4.1-4.7 imtinai.

Pagal apskrityse registruotų ūkininkų skaičius proporciškai bei anonimiškai buvo apklausti visų dešimties - Vilniaus, Kauno, Alytaus, Marijampolės, Tauragės, Klaipėdos, Telšių, Šiaulių, Panevėžio, Utenos - Lietuvos apskričių ūkininkai. Klausimyno turinys buvo sudarytas siekiant kuo tiksliau įgyvendinti studijos tikslus. Siekiant, kad tyrimas būtų atviras galimai svarbioms problemoms, kurių tyrėjai planuodami apklausą nenumatė, į klausimyną buvo įtraukti vadinamieji atviri klausimai, kur tiriamieji laisvai galėjo parašyti savo nuomonę bei vertinimus. Šie atsakymai buvo apdorojami kiekybinės kontentinės analizės metodu.

Iš viso tyrimo metu buvo išsiųstos 1206 anketos, iš jų grįžo 327 validžiai užpildytos anketos. Pilnai užpildytų klausimynų grįžtamumo kvota sudarė 26 proc., o tai atitinka ESOMAR tyrimo standartus. Didžiausia grįžtamumo kvota – 36 proc. – ūkininkų, besikreipusių ir gavusių paramą pagal BPD priemones 4.1-4.7 imtinai, o mažiausia – 18 proc. – ūkininkų, besikreipusių, bet negavusių paramos pagal BPD priemones 4.1-4.7 imtinai. Siekiant efektyviai apdoroti anketavimo rezultatus, antrojoje studijos dalyje naudojami statistiniai metodai: aprašomoji statistika, statistiniai sprendimai, statistinis normavimas, standartinis normalusis skirstinys z-įvertis.

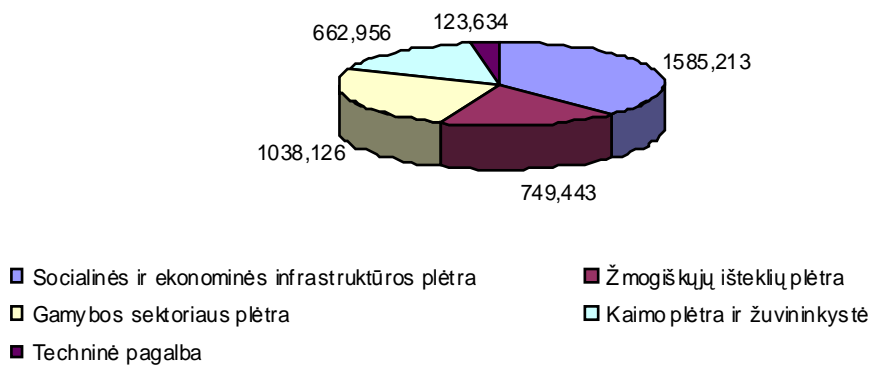
Tyrimo kontekste yra tikslinga trumpai pristatyti ES lėšų atėjimo į Lietuvą istoriją. Kaip jau buvo minėta aukščiau, 2000-2006 m. periodu parama žemės ūkiui teikiama pagal specializuotą žemės ūkio sektoriui SAPARD programą, o 2004-2006 m., Lietuvos respublikai tapus pilnaverte ES nare – pagal BDP priemones 4.1-4.7 imtinai iš ES Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (toliau – EŽŪOGF). SAPARD pagrindinis tikslas yra skirti šalims-kandidatėms ES paramą nuosekliai žemės ūkio ir kaimo plėtros politikai plėtoti stojimo į ES laikotarpiu, tuo pačiu metu palaipsniui priderinant vykdomą nacionalinę politiką prie ES kaimo plėtros politikos. SAPARD paramos lėšos, kaip ir ES struktūrinių fondų lėšos, bus skiriamos tuo pačiu principu, t.y. per daugiametes programas. Tokių programų rengimas, lėšų įsisavinimas suteikia šaliai kandidatėi galimybę narystės siekimo laikotarpiu išmokti dirbti su struktūrinių fondų tipo programomis. Nacionalinės mokėjimo agentūros duomenimis, pagal pasirašytas SAPARD paramos sutartis ūkininkams, žemės ūkio bendrovėms, perdirbimo įmonėms, kaimo bendruomenėms, kitiems žemės ūkio sektoriaus atstovams bei kaimo gyventojams išmokėjo beveik 100 mln. litų paramos lėšų. Iš viso 2000.01.01-2006.10.23. periodu yra išmokėta per 577 mln. litų SAPARD paramos lėšų.

Lietuvai įstojus į ES, 2004 m. jai atsivėrė galimybė naudotis ES struktūrinių fondų bei Sanglaudos fondo parama. Bendri BPD įtvirtinti finansiniai įsipareigojimai 2004-2006 m. sudaro 4159,372 mln. Lt., iš kurių 3090,853 mln. Lt sudaro ES lėšos. Didžiausia šių lėšų dalis – 1585,213 mln. Lt (iš jų 1198,324 mln. Lt sudaro ES lėšos) arba 38,1 proc. visų 1467 yra numatyta skirti BPD pirmajam prioritetui „Socialinės ekonominės infrastruktūros plėtra“. Antrajam BPD prioritetui „Žmogiškųjų išteklių plėtra“ 2004-2006 m. yra numatyta skirti 749,443 mln. Lt (iš jų 465,618 mln. Lt ES lėšos), trečiajam BPD prioritetui „Gamybos sektoriaus plėtra“ – 1038,126 mln. Lt (iš jų 768,004 mln. Lt ES lėšos), o ketvirtajam BPD prioritetui „Kaimo plėtra ir žuvininkystė“ – 662,956 mln. Lt (iš jų 466,181 mln. Lt ES lėšos“. Mažiausiai – 123,64 mln. Lt (iš jų 92,726 mln. Lt ES lėšos) arba 2,9 proc. visos BPD numatytos skirti paramos - numatyta skirti penktajam BPD prioritetui „Techninė pagalba“.

1 pav.

Bendri BPD įtvirtinti finansavimo įsipareigojimai pagal prioritetus, 2004-2006 m. (mln. Lt)

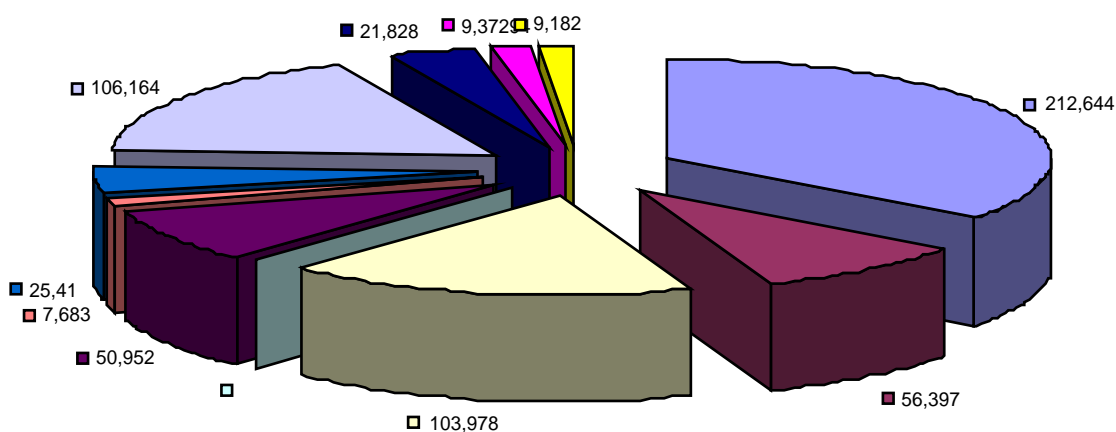
2004-2006 m. įsipareigojimai, (mln.Lt)

Žemės ūkio sektorius gali pasinaudoti EŽŪOGF parama. Iš šio fondo finansuojamos priemonės remiamos iš Orientavimo skyriaus ir yra veikusios SAPARD programos tęsinys. EŽŪOGF prisideda prie paramos subalansuotai kaimo plėtrai, susijusia su ūkininkavimo veiklos įvairinimu ir pertvarka. Iš EŪŽOGF Orientavimo skyriaus kaimo plėtros priemonėms 2004-2006 BPD numatyta skirti 424,344 mln. Lt, iš jų ES lėšos sudaro 339,181 mln. Lt. Parama žemės ūkiui teikiama pagal BPD ketvirtojo prioriteto „Kaimo plėtra ir žuvininkystė“ priemones 4.1-4.7 imtinai.

BPD ketvirtojo prioriteto „Kaimo plėtra ir žuvininkystė“ priemonių 4.1-4.7 priemonių bei veiklos rūšių 4.4.1-4.4.4 finansavimas

Veiklos rūšių finansavimas

- 4.1 Investicijos į žemės ūkio valdas
- 4.2 Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas
- 4.3 Žemės ūkio produktų perdirbimo bei rinkodaros gerinimas
- 4.4 Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas:
 - 4.4.1 „Žemės ūkio vandentvarka“
 - 4.4.2 Žemės sklypų perskirstymas
 - 4.4.3 „Konsultavimo paslaugos ūkiams“
 - 4.4.4 „Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių“ bei „Kaimo turizmo ir amatų skatinimas“
- 4.5 Miškų ūkis
- 4.6 Leader + pobūdžio priemonė
- 4.7 Mokymas

Vertinant pagal atskiroms kaimo plėtros priemonėms iš EŽŪOGF Orientavimo skyriaus ir bendroji finansavimo lėšų, numatytų valstybės biudžete skiriamų lėšų dydį, pažymėtina, kad didžiausia lėšų dalis – 212,644 mln. Lt arba net beveik pusė visų kaimo plėtrai numatytų lėšų – numatyta skirti BPD 4.1 priemonei „Investicijos į žemės ūkio valdas“. Ženkli dalis – 103,978 mln. Lt arba beveik ketvirtadalis visų kaimo plėtrai numatytų lėšų – numatyta skirti BPD 4.1 priemonei „Žemės ūkio produktų perdirbimo bei rinkodaros gerinimas“. BDP priemonėms bei veikloms sritims 4.1 „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“, 4.4.1 „Žemės ūkio vandentvarka“, 4.4.4 „Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių“, 4.4.3 „Konsultavimo paslaugos ūkiams“, bei 4.5 „Miškų ūkis“ numatyta skirti atitinkamai 56,397 mln. Lt, 50,952 mln. Lt, 33,682 mln. Lt, 25,41 mln. Lt ir 21,828

mln. Lt. Mažiausiai lėšų pagal BPD kaimo plėtrai numatyta skirti trims priemonėms bei veikloms sritims: BPD 4.5 priemonei „Leader + pobūdžio priemonė“, BPD 4.6 priemonei „Mokymas“ bei BPD 4.4.2 veiklos sričiai „Žemės sklypų perskirstymas“, atitinkamai 9,373 mln. Lt, 9,182 mln. Lt bei 7,683 mln. Lt.

Trumpai pristačius tyrimo kontekstą, svarbą, aktualumą, tikslus, uždavinius, metodologiją, ES lėšų žemės ūkio plėtrai atėjimo į Lietuvą atėjimo istoriją galima pereiti prie dėstyto dalies.

2. BPD PRIEMONIŲ, SKIRTŲ ŽEMĖS ŪKIO PLĖTRAI, APRAŠYMAS

Prieš pateikiant keleto pųvių *makro* lygmens statistinę analizę bei anketavimo rezultatus, yra tikslinga pristatyti BPD priemones, skirtas žemės ūkio sektoriaus plėtrai Lietuvoje. Šiame studijos skyriuje detalai pristatomos BPD priemonės 4.1-4.7 imtinai, pateikiant jų trumpą aprašą, bendrąjį tikslą, uždavinius, skiriamų lėšų dydį ir lėšų išmokėjimo datą, maksimalią ko-finansavimo dalį, maksimalią paramos sumą, galimus pareiškėjus, projekto įgyvendinimo trukmę, remiamus veiklos sektorius, tinkamas kompensuoti išlaidas, detalų tinkamų kompensuoti išlaidų sąrašą.

4.1 priemonė. Investicijos į žemės ūkio valdas

Trumpas aprašas. Lietuvoje pieno ir mėsos gamyba tradiciškai yra svarbiausi žemės ūkio gamybos sektoriai. Pieno gamybos sektoriuje vis dar dominuoja smulkūs, mažo našumo ūkiai, kurie perdirbimo pramonei tiekia daugiau negu 70 proc. pieno. Gyvulininkystės ūkiuose aktuali problema - produkcijos kokybės (ypač pieno), taip pat higienos, gyvūnų gerovės ir aplinkosaugos standartų užtikrinimas. Pagal šios priemonės paramos teikimo sąlygas reikalaujama, kad gyvulininkystės ūkiai įgyvendintų gyvūnų gerovės, aplinkos ir higienos standartus bei užtikrintų saugias darbo sąlygas, investuodami į gamybos modernizavimą. Kadangi šių reikalavimų įgyvendinimas yra susijęs su papildomomis, ne pelno investicijomis, ūkininkams bus suteikta galimybė pasinaudoti laikina žemės ūkio plėtros priemone, kuria siekiama atitikti ES aplinkos, higienos, gyvūnų gerovės, maisto produktų ir darbo saugos standartus.

Iš grūdinių kultūrų svarbiausi yra maistiniai ir pašariniai javai, baltyminiai ir aliejiniai augalai, įskaitant rapsus, linai ir pašariniai šakniavaisiai. Šio sektoriaus svarbiausia problema - modernių sandėlių, sėjimo, tręšimo, derliaus nuėmimo, džiovinimo, valymo, rūšiavimo, cheminio apdorojimo, pakavimo, transportavimo įrenginių ir mašinų trūkumas. Kadangi grūdinių kultūrų, išaugintų ekologiškos žemdirbystės sąlygomis, paklausa yra didelė, parama leis įdiegti naujus ūkininkavimo metodus, sumažins gamybos kaštus, užtikrins maisto produktų saugą, prižiūrint, kad produktų kokybė atitiktų ES reikalavimus.

Lietuvos regionas ir jo klimatas yra palankūs sodininkystei ir daržininkystei, tačiau pagrindinės sklandaus šių sektorių plėtros kliūtys yra šios: sandėliavimo patalpų trūkumas, pasenusios daržovių auginimo technologijos, nepakankama gamintojų kooperacija dalijantis specialiąja įranga ir vykdant bendrą rinkodaros veiklą.

Šios priemonės parama suteiks galimybę investuoti į žemės ūkio valdas siekiant ūkių veiklos įvairovės, auginant netradicines kultūras ir gyvulius. Žemės ūkio veiklos įvairinimas pirmiausia atitrauktų žemės ar kitus ūkio išteklius nuo pagrindinių žemdirbystės ūkio produktų gamybos ir perkeltų juos į naujų, alternatyvių ar rinką turinčių produktų gamybą ir užtikrintų papildomas ūkininkų pajamas, sumažintų kaimo vietovių nedarbo problemas.

Parama taip pat bus skiriama ribotos apimties ūkyje gaminamų žemės ūkio produktų ribotos apimties perdirbimo projektams (parama turėtų būti ribojama iki šioje priemonėje nustatytos ribos). Parama, skiriama nuosavose žemėse išaugintų žemės ūkio produktų perdirbimui, pagerins produktų pridėtinę vertę, ir kartu padidins žemdirbių pajamas.

Tikimasi, kad įgyvendintus šią priemonę padidės žemės ūkio našumas, pagerės produktų kokybė, produkcijos konkurencingumas ES rinkose, ūkininkų pajamos, pragyvenimo lygis, bus išsaugotos tradicinės žemės ūkio sektoriuje darbo vietos, bus skatinamas aplinką tausojantis ūkininkavimas.

Bendrasis tikslas - spartinti žemės ūkio valdų restruktūrizavimą, didinti pareiškėjų pajamas iš žemės ūkio ir su juo susijusios veiklos, gerinti gyvenimo, darbo ir gamybos sąlygas.

Uždaviniai:

- 1) sumažinti gamybos sąnaudas;
- 2) spartinti gamybos restruktūrizavimą ir modernizavimą;
- 3) pagerinti produktų kokybę;
- 4) išsaugoti ir pagerinti natūralią aplinką, darbo sąlygas, įdiegti higienos bei gyvūnų gerovės standartus;
- 5) skatinti žemės ūkio ir su juo susijusios veiklos įvairinimą.

Skiriamų lėšų dydis ir lėšų išmokėjimo data - iš viso numatyta skirti 212 mln. 644 tūkst. Lt. Visos numatytos išlaidos turi būti faktiškai padarytos ir paramos lėšos išmokėtos iki 2008 m. gruodžio 31 d.

Maksimali ko-finansavimo dalis – standartiškai - 50 proc. Ūkininkaujantiems mažiau palankiose ūkininkauti vietose – 60 proc. Jauniesiems ūkininkams – 55 proc., Ūkininkaujantiems mažiau palankiose ūkininkauti vietose jauniesiems ūkininkams – 60 proc.

Maksimali paramos suma – 1.294.800 Lt.

Galimi pareiškėjai:

- 1) Ūkininkas;
- 2) Žemės ūkio bendrovė, gaminanti / gaminsianti / perdirbanti / perdirbsianti savo pagamintus žemės ūkio produktus ir atsakinga už investavimą į valdas ir gautų investicijų panaudojimą;
- 3) Kooperatinė bendrovė (kooperatyvas), gaminanti / gaminsianti / perdirbanti / perdirbsianti savo pagamintus žemės ūkio produktus ir atsakinga už investavimą į projektą ir gautų investicijų panaudojimą;
- 4) Kiti ūkio subjektai:
 - 4.1. įregistruoti Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų nustatyta tvarka, užsiimantys žemės ūkio veikla, t. y. gaminantys / gaminsiantys / perdirbantys / perdirbsiantys savo pagamintus žemės ūkio produktus ir atsakingi už investavimą į valdas ir gautų investicijų panaudojimą;
 - 4.2. žemės ūkio srities mokslo ir mokymo institucijų mokomieji, bandymų, eksperimentiniai ūkiai, centrai ar stotys, kurių pagrindinė veikla yra susijusi su žemės ūkio produktų gamyba/perdirbimu bei praktiniu mokslo ir mokymo procesu.

Projekto trukmė - tinkamomis finansuoti laikomos su projektų įgyvendinimu susijusios išlaidos, padarytos nuo 2004 m. sausio 1 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. Maksimali galima projekto įgyvendinimo trukmė yra 24 mėnesiai nuo investicijų pradžios.

Remiami veiklos sektoriai:

- 1) pieninė (karvės ir ožkos) ir mėsinė gyvulininkystė (galvijai, avys, kiaulės), arklininkystė, paukštininkystė (įskaitant ir kiaušinių gamybą), kailinių žvėrelių veisimas ir auginimas, žvėrininkystė bei bitininkystė;
- 2) augalininkystė, sodininkystė ir daržininkystė (visų javų, žolinių pašarų, linų, pašarinių šakniavaisių, baltyminių ir aliejinių augalų (įskaitant rapsus), daržovių, bulvių (išskyrus bulves krakmolui), retų veislių sodo augalų ir sodinukų, vaismedžių, uogų, grybų auginimas);
- 3) žemės ūkio produkcijos įvairinimas (netradicinių žemės ūkio augalų, gyvūnų bei paukščių auginimas) ir su žemės ūkiu susijusi veikla (įskaitant žemės ūkio produktų, išaugintų ar pagamintų savo ar kooperatyvo narių ūkiuose, perdirbimą ir / ar rinkodarą.

Tinkamos kompensuoti išlaidos:

- 1) projekto reikmėms skirta, nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto (gamybinių pastatų ir patalpų), rekonstrukcija ir naujų gamybinių pastatų statyba;
- 2) naujos žemės ūkio technikos ir įrangos, įskaitant programinę įrangą, skirtą projekto reikmėms, įsigijimą;
- 3) per privačius laukus einančių kelių, vietinio vandentiekio ir vietinės kanalizacijos sistemų įrengimą ir rekonstrukciją valdoje;
- 4) išikūrimo išmoka gali būti skirta privačiam finansavimui, kai pareiškėjas ketina daryti investicijas pagal priemonę „Investicijos į žemės ūkio valdas“ ir pagal priemonę „Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas“
- 5) bendrąsias išlaidas – atlyginimą architektams, inžinieriams ir konsultantams, konsultuojantiems techniniais, technologiniais, ekonominiais ir organizaciniais projekto įgyvendinimo klausimais, kai tokios paslaugos nėra tęstinė ar periodinė veikla, susijusi su įmonės įprastine veikla ir išlaidomis, taip pat statinio projekto (įskaitant ekspertizę) parengimo išlaidas, projekto techninio tyrimo, patentų ir licencijų įsigijimo, projekto audito išlaidas, statomo/rekonstruojamo nekilnojamojo turto draudimo projekto įgyvendinimo laikotarpiu Agentūros naudai išlaidas, ne didesnes kaip 10 proc. tinkamu kompensuoti projekto išlaidų (techniniams tyrimams ir konsultavimui – ne daugiau kaip 5 proc. tinkamu kompensuoti projekto išlaidų).

Detalus tinkamų kompensuoti išlaidų sąrašas:

1. pienininkystės sektoriuje (karvių, ožkų auginimas pienui, įskaitant savo arba kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių ūkiuose primelžto pieno apdorojimą, perdirbimą, taikymą, žemės ūkio produktų transportavimo priemonių įsigijimą):

1.1 įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai, technika), būtina aplinkosaugos, veterinarijos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės, gyvūnų gerovės standartams ir reikalavimams įgyvendinti valdoje:

- 1.1.1 gyvulių laikymo vietų
- 1.1.2 melžimo ir pieno šaldymo;
- 1.1.3 pašarų gamybos ir sandėliavimo;
- 1.1.4 šėrimo ir girdymo;
- 1.1.5 ganyklų įrengimo ir priežiūros;
- 1.1.6 speciali mėšlo ir srutų šalinimo bei transportavimo;
- 1.1.7 elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;
- 1.1.8 vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;
- 1.1.9 drenažo ir laistymo sistemų;
- 1.1.10 speciali galvijų, pieno, pieno produktų transportavimo;
- 1.1.11 laboratorinė – produkcijos kokybei patikrinti ir kontroliuoti;

- 1.1.12 pieno apdorojimo, perdirbimo, laikymo;
- 1.1.13 programinė įranga;
- 1.1.14 tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;

1.2 darbai (naujų pastatų statyba / statinių rekonstravimas, būtini aplinkosaugos, veterinarijos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės, gyvūnų gerovės standartams ir reikalavimams įgyvendinti valdoje):

- 1.2.1 gamybinių pastatų ir patalpų
- 1.2.2 produkcijos laikymo patalpų;
- 1.2.3 mėšlo ir srutų laikymo, šalinimo bei transportavimo sistemų;
- 1.2.4 elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;
- 1.2.5 vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;
- 1.2.6 drenažo ir laistymo sistemų, jų priežiūros kelių;
- 1.2.7 kompostavimo aikštelių;
- 1.2.8 kelių;
- 1.2.9 gyvulių laikymo vietų;
- 1.2.10 tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;
- 1.2.11 naujos statybinės medžiagos.

1.3 Paslaugų pirkimas:

- 1.3.1 bendrosios išlaidos;
- 1.3.2 viešinimo priemonės.

2. mėsinių gyvulininkystės sektoriuje (galvijų, kiaulių, avių, arklių ir paukščių auginimas mėsai ir kiaušiniams, įskaitant savo arba kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių ūkiuose pagamintos mėsos apdorojimą, perdirbimą, laikymą, žemės ūkio produktų transportavimo priemonių įsigijimą)

2.1 įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai, technika), būtina aplinkosaugos, veterinarijos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės, gyvūnų gerovės standartams ir reikalavimams įgyvendinti valdoje:

- 2.1.1 pašarų gamybos ir sandėliavimo;
- 2.1.2. šėrimo ir girdymo;
- 2.1.3. ganyklų įrengimo ir priežiūros;
- 2.1.4. speciali mėšlo ir srutų šalinimo bei transportavimo;
- 2.1.5. elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;
- 2.1.6. vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;
- 2.1.7. drenažo ir laistymo sistemų;
- 2.1.8. speciali galvijų, mėsos ir jos produktų transportavimo;
- 2.1.9. kiaušinių surinkimo, ženklinimo ir pakavimo;
- 2.1.10. gamybinių patalpų šildymo;
- 2.1.11. gyvulių ir paukščių laikymo vietų;
- 2.1.12. gyvulių ir paukščių svėrimo įrangos bei pakrovimo rampų;
- 2.1.13. mėsos ir kiaušinių apdorojimo, perdirbimo ir laikymo;
- 2.1.14. programinė įranga;
- 2.1.15. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu.

2.2 darbai (naujų pastatų statyba / statinių rekonstravimas, būtini aplinkosaugos, veterinarijos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės, gyvūnų gerovės standartams ir reikalavimams įgyvendinti valdoje):

- 2.2.1 gamybinių pastatų ir patalpų;
- 2.2.2 mėšlo ir srutų laikymo, šalinimo bei transportavimo sistemų;
- 2.2.3 kompostavimo aikštelių;
- 2.2.4. vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;
- 2.2.5. drenažo ir laistymo sistemų, jų priežiūros kelių;

- 2.2. 6. kelių;
- 2.2. 7. elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;
- 2.2. 8. produkcijos laikymo patalpų;
- 2.2. 9. gyvulių laikymo vietų;
- 2.2. 10. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;
- 2.2. 11. naujos statybinės medžiagos.

2.3 Paslaugos:

- 2.3.1 bendrosios išlaidos;
- 2.3.2 viešinimo priemonės.

3. kailinių žvėrelių auginimo ir veisimo bei žvėrininkystės sektoriuje (įskaitant savo arba kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių ūkiuose pagamintos produkcijos apdorojimą, perdirbimą, laikymą, žemės ūkio produktų transportavimo priemonių įsigijimą)

3.1 įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai, technika) būtina aplinkosaugos, veterinarijos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės, gyvūnų gerovės standartams ir reikalavimams įgyvendinti valdoje: įrenginiai ir įrankiai, tiesiogiai susiję su vykdoma veikla:

- 3.1.2. specialieji mėšlo ir srutų šalinimo bei transportavimo;
- 3.1.3. produkcijos apdorojimo, perdirbimo ir laikymo;
- 3.1.4. specialieji gyvūnų ir jų produktų transportavimo;
- 3.1.5. elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;
- 3.1.6. vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;
- 3.1.7. programinė įranga;
- 3.1.8. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu.

3.2. darbai (naujų pastatų statyba / statinių rekonstravimas, būtini aplinkosaugos, veterinarijos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės, gyvūnų gerovės standartams ir reikalavimams įgyvendinti valdoje):

- 3.2. 1. gamybinių pastatų ir patalpų;
- 3.2.2. produkcijos laikymo patalpų;
- 3.2. 3. elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;
- 3.2. 4. vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;
- 3.2. 5. mėšlo ir srutų laikymo, šalinimo bei transportavimo sistemų;
- 3.2. 6. kompostavimo aikštelių;
- 3.2. 7. gyvūnų laikymo vietų;
- 3.2. 8. kelių;
- 3.2. 9. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;
- 3.2.10. naujos statybinės medžiagos.

3.3 Paslaugų pirkimas:

- 3.3.1 bendrosios išlaidos;
- 3.3.2 viešinimo priemonės.

4. bitininkystės sektoriuje (bičių laikymas medui, įskaitant savo arba kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių ūkiuose pagaminto medaus apdorojimą, perdirbimą, laikymą, žemės ūkio produktų transportavimo priemonių įsigijimą):

4.1. įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai, technika), būtina aplinkosaugos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės standartams ir reikalavimams įgyvendinti valdoje:

- 4.1.1. įrenginiai ir įrankiai, tiesiogiai susiję su vykdoma veikla;
- 4.1.2. specialieji avilių transportavimo;
- 4.1.3. elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;
- 4.1.4. vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;
- 4.1.5. medaus apdorojimo, perdirbimo, laikymo;

4.1.6. programinė įranga;

4.1.7. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu.

4.2. darbai (naujų pastatų statyba / statinių rekonstravimas, būtini aplinkosaugos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės standartams ir reikalavimams įgyvendinti valdoje):

4.2. 1. gamybinių pastatų ir patalpų;

4.2. 2. medaus laikymo;

4.2. 3. elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;

4.2. 4. vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;

4.2. 5. kelių;

4.2. 6. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;

4.2. 7. naujos statybinės medžiagos.

4.3 Paslaugų pirkimas:

3.3.1 bendrosios išlaidos;

3.3.2 viešinimo priemonės.

5. Sodininkystės ir daržininkystės sektoriuje (vaisių, uogų, daržovių, bulvių (išskyrus bulves krakmolui) ir grybų auginimas, įskaitant savo arba kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių ūkiuose užaugintų vaisių, uogų, daržovių, bulvių (išskyrus bulves krakmolui) ir grybų apdorojimą, perdirbimą, laikymą, žemės ūkio produktų transportavimo priemonių įsigijimą):

5.1. įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai, technika), būtina aplinkosaugos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės standartams ir reikalavimams įgyvendinti valdoje:

5.1.1. žemės dirbimo;

5.1.2. sėjos ir sodinimo;

5.1.3. šiltnamių;

5.1.4. susijusi su sodų, uogynų, daržų ir grybynų įrengimu ir priežiūra;

5.1.5. mėšlo ir srutų išskleidimo;

5.1.6. organinių atliekų kompostavimo;

5.1.7. sodų, uogynų, daržų ir grybynų drėkinimo ir laistymo sistemų;

5.1.8. augalų apsaugos, tręšimo;

5.1.9. derliaus nuėmimo;

5.1.10. sandėliavimo ir laikymo;

5.1.11. apdorojimo, šaldymo, pakavimo, perdirbimo;

5.1.12. drenažo sistemų;

5.1.13. speciali sodininkystės ir daržininkystės produktų transportavimo;

5.1.14. elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;

5.1.15. programinė įranga;

5.1.16. vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;

5.1.17. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu.

5.2. darbai (naujų pastatų statyba / statinių rekonstravimas, būtini aplinkosaugos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės standartams ir reikalavimams įgyvendinti valdoje):

5.2. 1. gamybinių pastatų ir patalpų;

5.2. 2. laikymo ir šaldymo patalpų;

5.2. 3. apdorojimo, perdirbimo ir pakavimo patalpų;

5.2. 4. šiltnamių;

5.2. 5. drenažo ir laistymo sistemų, jų priežiūros kelių;

5.2. 6. kelių;

5.2. 7. katilinių, šildymo sistemų;

5.2. 8. elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;

5.2. 9. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;

5.2. 10. naujos statybinės medžiagos.

5.3 Paslaugų pirkimas:

- 5.3.1 bendrosios išlaidos;
- 5.3.2 viešinimo priemonės.

6. augalininkystės sektoriuje (javų, linų, žolinių pašarų, pašarinių šakniavaisių, baltyminių ir aliejinių augalų (įskaitant rapsus) bei sėklinių augalų auginimas, įskaitant savo arba kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių ūkiuose užaugintų javų, linų, žolinių pašarų, pašarinių šakniavaisių, baltyminių ir aliejinių augalų (įskaitant rapsus apdorojimą, perdirbimą, sandėliavimą, žemės ūkio produktų transportavimo priemonių įsigijimą):

6.1. įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai, technika), būtina aplinkosaugos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės standartams ir reikalavimams įgyvendinti:

- 6.1.1. žemės dirbimo ir sėjos technika;
- 6.1.2. džiovinimo ir valymo;
- 6.1.3. derliaus nuėmimo;
- 6.1.4. sandėliavimo ir laikymo;
- 6.1.5. elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;
- 6.1.6. grūdų sėklų rūšiavimo, cheminio apdorojimo, perdirbimo ir pakavimo;
- 6.1.7. speciali augalininkystės produktų transportavimo;
- 6.1.8. augalų apsaugos, tręšimo;
- 6.1.9. organinių atliekų kompostavimo;
- 6.1.10. laboratorinė – produkcijos kokybei patikrinti ir kontroliuoti;
- 6.1.11. drenažo ir laistymo sistemų;
- 6.1.12. programinė įranga;
- 6.1.13. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu.

6.2. darbai (naujų pastatų statyba / statinių rekonstravimas, būtini aplinkosaugos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės standartams ir reikalavimams įgyvendinti valdoje):

- 6.2. 1. gamybinių pastatų ir patalpų;
- 6.2. 2. sandėliavimo ir laikymo patalpų;
- 6.2. 3. elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;
- 6.2. 4. drenažo ir drėkinimo sistemų, jų priežiūros kelių;
- 6.2. 5. kelių;
- 6.2. 6. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;
- 6.2. 7. naujos statybinės medžiagos.

6.3 Paslaugų pirkimas:

- 6.3.1 bendrosios išlaidos;
- 6.3.2 viešinimo priemonės.

7. žemės ūkio produkcijos įvairinimo ir susijusios veiklos (žemės ūkio veiklos įvairinimo) sektoriuje (netradicinių žemės ūkio augalų, gyvūnų bei paukščių auginimas, įskaitant savo arba kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių ūkiuose užaugintos žemės ūkio produkcijos apdorojimą, perdirbimą, laikymą, sandėliavimą, žemės ūkio produktų transportavimo priemonių įsigijimą):

7.1. įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai, technika), būtina aplinkosaugos, veterinarijos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės, gyvūnų gerovės standartams ir reikalavimams (priklausomai nuo projekto pobūdžio) įgyvendinti valdoje:

- 7.1.1. speciali žemės ūkio produktų transportavimo;
- 7.1.2. netradicinių gyvūnų ir paukščių laikymo;
- 7.1.3. įrenginiai ir įrankiai, tiesiogiai susiję su projekto poreikiais;
- 7.1.4. elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;
- 7.1.5. vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;
- 7.1.6. šėrimo ir girdymo;

- 7.1.7. drenažo ir laistymo sistemų;
- 7.1.8. susijusi su netradicinių žemės ūkio produktų apdorojimu, perdirbimu, laikymu ar sandėliavimu;
- 40.7.1.9. speciali mėšlo ir srutų šalinimo bei transportavimo;
- 40.7.1.10. programinė įranga;
- 40.7.1.11. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu.
- 7.2. darbai** (naujų pastatų statyba / statinių rekonstravimas, būtini aplinkosaugos, veterinarijos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės, gyvūnų gerovės standartams ir reikalavimams (priklausomai nuo projekto pobūdžio) įgyvendinti valdoje:
 - 7.2. 1. gamybinių, sandėliavimo pastatų ir patalpų, skirtų žemės ūkio veiklai įvairinti;
 - 7.2. 2. gamybinių pastatų ir patalpų, skirtų netradiciniams žemės ūkio produktams apdoroti bei perdirbti;
 - 7.2. 3. elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;
 - 7.2.4. netradicinių gyvūnų ir paukščių laikymo vietų;
 - 7.2. 5. vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;
 - 7.2. 6. mėšlo ir srutų laikymo, šalinimo bei transportavimo sistemų;
 - 7.2. 7. drenažo ir laistymo sistemų, jų priežiūros kelių;
 - 7.2. 8. kelių;
 - 7.2. 9. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;
 - 7.2. 10. naujos statybinės medžiagos.
- 7.3 Paslaugų pirkimas:**
 - 7.3.1 bendrosios išlaidos;
 - 7.3.2 viešinimo priemonės.

4.2 priemonė. Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas

Trumpas aprašymas. Ūkininkaujančių gyventojų amžiaus struktūra nėra palanki žemės ūkio plėtrai. Dauguma užsiregistravusių ūkininkų yra vyresni nei 50-60 metų. Užsiregistravę jaunieji ūkininkai (jaunesni nei 40 metų) sudaro tik 14 proc. visų užsiregistravusių ūkininkų. Kadangi jaunieji ūkininkai gali efektyviau prisitaikyti prie naujų technologijų keitimosi ir prie naujos konkurencingos aplinkos bei siekia naudotis mokslinėmis ir techninėmis žiniomis, įgyvendinus šią priemonę padidės žemdirbystės sektoriaus konkurencingumas. Be to, ji paskatins jaunus žmones pasilikti kaime, nes įgyvendinus priemonę padidės pajamos ir pagerės jaunųjų ūkininkų šeimų ir kitų žemės ūkio veiklos valdos narių gyvenimo lygis. Tikimasi, kad įgyvendinus šią priemonę padidės jaunųjų ūkininkų skaičius, bus sukurtos palankesnės ūkių restruktūrizavimo sąlygos, padidės ūkio sektoriaus konkurencingumas.

Bendrasis tikslas - skatinti jaunuosius ūkininkus užsiimti žemės ūkio veikla, padėti modernizuoti žemės ūkio ir kaimo valdas ir stabilizuoti demografinę situaciją kaimo vietovėse.

Uždaviniai:

- 6) Skatinti jaunųjų ūkininkų skaičiaus didėjimą;
- 7) teikti įsikūrimo paramą jauniems ūkininkams kaip pagrindą tolesnei ūkio plėtrai;
- 8) panaudoti jaunųjų ūkininkų pranašumus, prisitaikant prie pasikeitusiu moderniuju technologijų ir naujos verslo aplinkos;
- 9) suteikti galimybę jauniems ūkininkams užsitikrinti pakankamas pajamas ir tinkamą gyvenimo lygį sau, šeimos nariams ir kitiems ūkiuose dirbantiems asmenims.

Skiriamų lėšų dydis ir lėšų išmokėjimo data - iš viso numatyta skirti 56 mln. 397 tūkst. Lt. Visos numatytos išlaidos turi būti faktiškai padarytos ir paramos lėšos išmokėtos iki 2008 m. gruodžio 31 d.

Maksimali paramos suma – Parama yra vienkartinė įsikūrimo išmoka. Paramos dydis projektui priklauso nuo valdomos žemės ūkio paskirties žemės ploto, t. y. už 1 ha žemės ūkio paskirties žemės galima gauti 3 452,80 Lt, tačiau maksimali paramos suma negali viršyti 86 320 Lt.

Galimi pareiškėjai:

Jaunieji ūkininkai. Asmenys iki 40 metų, kuriantys valdą arba ūkininko ūkį ir valda pirmą kartą Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka. Valda turi būti įregistruota Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

Projekto trukmė - tinkamomis finansuoti laikomos su projektų įgyvendinimu susijusios išlaidos, padarytos iki 2008 m. gruodžio 31 d. Maksimali galima projekto įgyvendinimo trukmė yra 24 mėnesiai nuo investicijų pradžios.

Tinkamos kompensuoti išlaidos:

1) projekto reikmėms skirto, nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto (gamybinių pastatų ir patalpų), rekonstrukcija ir nauju gamybinių pastatų statyba;

2) naujos žemės ūkio technikos ir įrangos, įskaitant programinę įrangą, skirtą projekto reikmėms, įsigijimą;

3) per privačius laukus einančių kelių, vietinio vandentiekio ir vietinės kanalizacijos sistemų įrengimą ir rekonstrukciją valdoje;

4) įsikūrimo išmoka gali būti skirta privačiam finansavimui, kai pareiškėjas ketina daryti investicijas pagal priemonę „Investicijos į žemės ūkio valdas“ ir pagal priemonę „Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas“

5) bendrąsias išlaidas – atlyginimą architektams, inžinieriams ir konsultantams, konsultuojantiems techniniais, technologiniais, ekonominiais ir organizaciniais projekto įgyvendinimo klausimais, kai tokios paslaugos nėra tęstinė ar periodinė veikla, susijusi su įmonės įprastine veikla ir išlaidomis, taip pat statinio projekto (įskaitant ekspertizę) parengimo išlaidas, projekto techninio tyrimo, patentų ir licencijų įsigijimo, projekto audito išlaidas, statomo/rekonstruojamo nekilnojamojo turto draudimo projekto įgyvendinimo laikotarpiu Agentūros naudai išlaidas, ne didesnes kaip 10 proc. tinkamu kompensuoti projekto išlaidų (techniniams tyrimams ir konsultavimui – ne daugiau kaip 5 proc. tinkamu kompensuoti projekto išlaidų).

Detalus tinkamų kompensuoti išlaidų sąrašas:

1. įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai, technika, butini aplinkosaugos, veterinarijos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės, gyvūnų gerovės standartams ir reikalavimams įgyvendinti valdoje):

1.1. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;

1.2. vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;

1.3. elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;

1.4. drenažo ir laistymo sistemų;

1.5. specializuota transportavimo įranga;

1.6. programinė įranga.

2. darbai (statyba ir rekonstrukcija, būtina aplinkosaugos, veterinarijos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės, gyvūnų gerovės standartams ir reikalavimams įgyvendinti valdoje):

- 2.1. gamybinių pastatų ir patalpų;
- 2.2. vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;
- 2.3. drenažo ir laistymo sistemų, jų priežiūros kelių;
- 2.4. elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;
- 2.5. kelių;
- 2.6. naujos statybinės medžiagos;
- 2.7. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;
- 2.8. darbai, susiję su statinio/inžineriniu tinklu nu griovimu ar išardymu, jei tai yra sudedamoji projekto dalis ir tai yra darbai, susiję su atliekama rekonstrukcija).

3. paslaugų pirkimas:

- 3.1. bendrosios išlaidos;
- 3.2. viešumo priemonės.

4.3 priemonė. Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas

Trumpas aprašymas. Lietuvos pramonė yra pajėgi prekiauti vieningoje ES rinkoje, tačiau gamybos apimtys vis dar nepakankamos, be to, įmonės susiduria su sunkumais diegdamos ES veterinarijos ir sanitarijos reikalavimus. Todėl pagrindinis šios priemonės tikslas - pieno produktų, mėsos, grūdų, linų, vaisių ir daržovių bei kitų su žemės ūkio produktų perdirbimu ir rinkodara susijusių pramonės šakų modernizavimas, siekiant padidinti jos našumą, sumažinti produkcijos kaštus, įdiegti kokybės ir aplinkosaugos valdymo sistemas, pagerinti higienos, gyvūnų gerovės ir aplinkos apsaugos standartus bei rinkodarą. Tai pagerins perdirbamosios pramonės konkurencingumą. Tačiau investicijos pagal šią priemonę neturėtų skatinti produktų, kuriems nėra realizavimo rinkų, gamybos apimčių didinimo. Tikimasi, kad įgyvendinus šią priemonę padidės žemės ūkio produktų perdirbimo pramonės įmonių gamybos efektyvumas ir produktų kokybė, bus intensyviau diegiamos naujos technologijos, pagerintos sanitarijos ir higienos sąlygos bei išsaugotos esamos darbo vietos.

Bendrasis tikslas - modernizuoti ir racionalizuoti žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, pagerinti jų konkurencingumą ir padidinti pridėtinę vertę.

Uždaviniai:

- 1) pagerinti arba racionalizuoti rinkodaros kanalus ir perdirbimo procesus;
- 2) pagerinti produktų paruošimą ir pristatymą;
- 3) skatinti atliekų mažinimą, taip pat atliekų ir subproduktų efektyvesnį panaudojimą;
- 4) diegti naujas technologijas;
- 5) pagerinti kokybę, kontrolę ir stebėseną;
- 6) pagerinti ir kontroliuoti sanitarijos ir higienos sąlygas;
- 7) apsaugoti aplinką.

Skiriamų lėšų dydis ir lėšų išmokėjimo data – iš viso numatyta skirti 103 mln. 978 tūkst. Lt. Visos numatytos išlaidos turi būti faktiškai padarytos ir paramos lėšos išmokėtos iki 2008 m. gruodžio 31 d.

Maksimali ko-finansavimo dalis – maksimalus paramos dydis yra 45 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

Maksimali paramos suma – 3.453.000 Lt.

Galimi pareiškėjai:

- 1) kooperatinė bendrovė (kooperatyvas).
- 2) įmonė – savo firmos vardą turintis ūkinis vienetas, įsteigtas įstatymų nustatyta tvarka tam tikrai komercinei-ūkinei veiklai vykdyti, kurio buveinė yra Lietuvos Respublikoje.

Projekto trukmė - tinkamomis finansuoti laikomos su projektų įgyvendinimu susijusios išlaidos, padarytos iki 2008 m. gruodžio 31 d. Maksimali galima projekto įgyvendinimo trukmė yra 24 mėnesiai nuo investicijų pradžios.

Remiami veiklos sektoriai:

1) pieno perdirbimas (šiuose sektoriuose remiamas tik atliekų perdirbimas ir tvarkymas, specializuotų pieno produktų transporto priemonių, naujų pieno perdirbimo įrenginių ir mechanizmų, būtinų aplinkosaugos, veterinarijos, higienos standartams diegti, įsigijimas) ir rinkodara;

2) mėsos (jautienos, kiaulienos, avienos, arklienos ir paukštienos) ir kiaušinių perdirbimas (šiuose sektoriuose neteikiama parama skerdyklų statybai / rekonstravimui) ir rinkodara;

3) augalininkystės produktų (javų (išskyrus salyklineis miežius), linų, baltyminių ir aliejinių augalų) perdirbimas (taip pat pirminis rapsų perdirbimas biokuro gamybai) ir rinkodara;

4) vaisių, uogų, daržovių, bulvių (išskyrus bulves krakmolui) ir grybų perdirbimas ir rinkodara.

Tinkamos kompensuoti išlaidos:

1) projekto reikmėms skirtos nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto statybos, rekonstravimo (išskyrus pieno perdirbimo įmonių ir skerdyklų) ir modernizavimo, jei po statybos, rekonstravimo ar modernizavimo šis turtas atitiks aplinkosaugos, veterinarijos, higienos ir gyvūnų gerovės standartus;

2) naujų įrenginių ir mechanizmų, technikos, įskaitant programinę įrangą, skirtą projekto reikmėms, įsigijimo. Jei turtas įsigijamas išperkama nuoma, jis turi tapti paramos gavėjo nuosavybe projekto įgyvendinimo laikotarpiu;

3) bendrasis išlaidas – atlyginimą architektams, inžinieriams ir konsultantams, konsultuojantiems techniniais, ekonominiais ir organizaciniais projekto įgyvendinimo klausimais, kai tokios paslaugos nėra tęstinė ar periodinė veikla, susijusi su įmonės įprastine veikla ar išlaidomis, o taip pat statinio projekto (įskaitant ekspertizę) parengimo išlaidas, projekto techninio tyrimo, patentų ir licencijų įsigijimo, projekto audito išlaidas, statomo / rekonstruojamo nekilnojamojo turto draudimo projekto įgyvendinimo laikotarpiu Agentūros naudai išlaidas, ne didesnes kaip 10 proc. tinkamų finansuoti projekto išlaidų (techniniams tyrimams ir konsultavimui – ne daugiau kaip 5 proc. tinkamų finansuoti projekto išlaidų).

Detalus tinkamų kompensuoti išlaidų sąrašas:

1. pieno perdirbimo ir rinkodaros sektoriuje:

1.1. įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai, technika, būtini aplinkosaugos, veterinarijos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės standartams ir reikalavimam įgyvendinti):

1.1.1. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;

1.1.2. pieno perdirbimo;

1.1.3. pieno atliekų perdirbimo ir tvarkymo;

1.1.4. speciali pieno, jo produktų transportavimo;

- 1.1.5. laboratorinė - žaliavų, technologinio proceso ir produkcijos kokybės kontrolės;
- 1.1.6. programinė įranga.

1.2. paslaugų pirkimas:

- 37.1.2.1. bendrosios išlaidos;
- 37.1.2.2. viešinimo priemonės.

2. mėsos ir kiaušinių perdirbimo ir rinkodaros sektoriuje:

2.1 įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai, technika, būtini aplinkosaugos, veterinarijos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės, gyvūnų gerovės standartams ir reikalavimams įgyvendinti):

- 2.1.1 tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;
- 2.1.2 mėsos ir kiaušinių perdirbimo;
- 2.1.3 rūšiavimo ir pakavimo;
- 2.1.4 šaldymo;
- 2.1.5 perdirbimo;
- 2.1.6 speciali mėsos, jos produktų transportavimo;
- 2.1.7 programinė įranga.

2.2 darbai (naujų pastatų statyba / statinių rekonstravimas, būtini aplinkosaugos, veterinarijos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės, gyvūnų gerovės standartams ir reikalavimams įgyvendinti):

- 2.2.1. gamybinių pastatų ir patalpų (išskyrus skerdyklas);
- 2.2.2. atliekų ir nutekamųjų vandenų valymo sistemų;
- 2.2.3. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;
- 2.2.4. naujos statybinės medžiagos.

2.3 paslaugų pirkimas:

- 2.3.1 bendrosios išlaidos;
- 2.3.2 viešinimo priemonės.

3. augalininkystės produktų (javų (išskyrus salyklinius miežius), linų, baltyminių ir aliejinių augalų) perdirbimo (taip pat pirminis rapsų perdirbimas biokuro gamybai) ir rinkodaros sektoriuje:

3.1. įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai, technika, būtini aplinkosaugos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės standartams ir reikalavimams įgyvendinti):

- 3.1.1. laboratorinė - žaliavų, technologinio proceso ir produkcijos kokybei patikrinti ir produkcijos kokybei kontroliuoti;
- 3.1.2. grūdų perdirbimo;
- 3.1.3. pirminio linų pluošto perdirbimo;
- 3.1.4. speciali grūdų ir miltų transportavimo;
- 3.1.5. speciali linų, jų produkcijos transportavimo;
- 3.1.6. programinė įranga.

3.2. darbai (naujų pastatų statyba / statinių rekonstravimas, būtini aplinkosaugos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės standartams ir reikalavimams įgyvendinti):

- 3.2.1. gamybinių pastatų ir patalpų;
- 3.2.2. grūdų saugyklų pirminiam žaliavos apdorojimui bei ilgalaikiam laikymui;
- 3.2.3. nutekamųjų vandenų valymo sistemų (taikoma tik linų sektoriuje);
- 3.2.4. naujos statybinės medžiagos.

3.3. paslaugų pirkimas:

- 3.3.1. bendrosios išlaidos;
- 3.3.2. viešinio priemonės.

4. vaisių, uogų, daržovių, bulvių (išskyrus bulves krakmolui) ir grybų perdirbimo ir rinkodaros sektoriuje:

4.1. įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai, technika, būtini aplinkosaugos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės standartams ir reikalavimams įgyvendinti):

- 4.1.1. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;
- 4.1.2. rūšiavimo ir pakavimo;
- 4.1.3. šaldymo;
- 4.1.4. perdirbimo;
- 4.1.5. speciali vaisių, uogų, daržovių, grybų ir jų produktų transportavimo;
- 4.1.6. programinė įranga.

4.2. darbai (naujų pastatų statyba / statinių rekonstravimas, būtina aplinkosaugos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės standartams ir reikalavimams įgyvendinti):

- 4.2. 1. gamybinių pastatų ir patalpų;
- 4.2. 2. nutekamųjų vandenų valymo sistemų;
- 4.2. 3. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;
- 4.2. 4. naujos statybinės medžiagos.

4.3. paslaugų pirkimas:

- 4.3.1. bendrosios išlaidos;
- 4.3.2. viešinio priemonės.

4.4 priemonės „Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas“ veiklos sritis „Žemės ūkio vandentvarka“

Trumpas aprašymas. Pagrindinis dėmesys bus skiriamas kaimo inžinerinei infrastruktūrai gerinti kaip pagrindui ūkininkauti ir kitoms alternatyvioms veikloms, taip pat ir aukštesniam gyvenimo lygiui. Šiuo metu didelė problema - sausavimo sistemų veikimo užtikrinimas ir jų panaudojimas pagal aplinkosaugos reikalavimus. Drenažo sistemos yra didelės ir tarpusavyje susijusios bendrais vandens nuleidimo grioviais. Jos sausina ne tik žemės ūkio naudmenas, bet nuleidžia vandenį ir iš kitų viešojo naudojimo žemės plotų gyvenvietėse, miškuose, kelių zonose ir t.t. be to, dauguma šalies hidrotechninių statinių yra blogos būklės, netenkina aplinkosaugos reikalavimų. Šia veikla siekiama teikti paramą bendro naudojimo sausavimo sistemų ir jų hidrotechninių statinių renovacijai ir statybai kaip ne pelno viešiesiems projektams. Šiai veiklai bus skiriamos investicijos, kuriomis siekiama pagerinti techninę sistemų būklę atliekant inžinerinius darbus.

Bendrasis tikslas - pagerinti melioracijos sistemų, kaimo gyvenviečių ir laukų bendro naudojimo sausavimo sistemų vandens nuleidimo požeminiiais ir atvirais kolektoriais tinklo ir jame esančių hidrotechninių statinių techninę būklę, gerinti aplinkos ekologines savybes. Taip pat išsaugoti ir plėtoti žemės ūkio vandens išteklių ekologinę vertę.

Uždaviniai:

- 1) išsaugoti paviršinio vandens gerą būklę sausinamuose plotuose;
- 2) sumažinti nepalankaus vandens režimo riziką.

Skiriamų lėšų dydis ir lėšų išmokėjimo data – iš viso numatyta skirti Iš viso numatyta skirti 50 tūkst. 952 Lt. Visos numatytos išlaidos turi būti faktiškai padarytos ir paramos lėšos išmokėtos iki 2008 m. gruodžio 31 d.

Maksimali ko-finansavimo dalis – maksimalus paramos dydis - 90 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

Maksimali paramos suma – 1.726.400 Lt.

Galimi pareiškėjai ir jų partneriai:

- 1) savivaldybės;
- 2) kaimo bendruomenės.

Projekto trukmė - tinkamomis finansuoti laikomos su projektu įgyvendinimu susijusios išlaidos, padarytos nuo 2004 m. sausio 1 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. Projektai, kuriems skiriama parama, turi būti įgyvendinti ir paramos lėšos išmokėtos iki 2008 m. gruodžio 31 d.

Remiami veiklos sektoriai:

1. žemės ūkio melioracijos sistemų ir jų hidrotechninių statinių statyba ir renovacija;
2. dirbtinių vandens telkinių hidrotechninių statinių renovacija;
3. potvynių prevencijos priemonių sistemų statyba ir renovacija;
4. polderių renovacija.

Detalus tinkamų kompensuoti išlaidų sąrašas:

1. žemės ūkio melioracijos sistemų bei jų hidrotechninių statinių statybos ir renovacijos sektoriuje:

- 1.1. tyrinėjimo ir projektavimo darbai;
- 1.2. statybos teritorijos paruošimas;
- 1.3. naujos statybinės medžiagos (drenažo vamzdžiai, šuliniai, paviršinio vandens nuleistuvai, drenažo žiotys, melioraciniai stulpeliai, drenažo jungiamosios dalys, gelžbetoniniai latakai, stiprinimo betoninės ir gelžbetoninės plokštės, filtracinės (melioracinės) medžiagos ir kitos medžiagos);
- 1.4. statybos ir renovacijos darbai bei statinio statybos techninė priežiūra;
- 1.5. bendrosios išlaidos;
- 1.6. viešinimo priemonės.

2. dirbtinių vandens telkinių hidrotechninių statinių renovacijos sektoriuje:

- 2.1. tyrinėjimo ir projektavimo darbai;
- 2.2. statybos teritorijos paruošimas;
- 2.3. naujos statybinės medžiagos ((Lietuvoje išgaunamos medžiagos (žvyras, smėlis, molis ir kt.), metalo gaminiai, armatūra, įrengimai ir kitos metalo konstrukcijos, betonas, betono ir gelžbetonio gaminiai, mastikos, dažai ir kitos polimerinės medžiagos, mediena ir medžio konstrukcijos ir kitos medžiagos));
- 2.4. renovacijos darbai bei statinio statybos techninė priežiūra;
- 2.5. bendrosios išlaidos;
- 2.6. viešinimo priemonės.

3. potvynių prevencijos priemonių sistemų statybos ir renovacijos sektoriuje:

- 3.1. tyrinėjimo ir projektavimo darbai;
- 3.2. statybos teritorijos paruošimas;
- 3.3. naujos statybinės medžiagos ((Lietuvoje išgaunamos medžiagos (gruntas, skalda, žvyras, smėlis, velėna), geomembranos, plieninis tinklas, surenkami gelžbetonio gaminiai, betono ir gelžbetonio monolitas, asbocementiniai lakštai ir kitos medžiagos));
- 3.4. statybos ir renovacijos darbai bei statinio statybos techninė priežiūra;
- 3.5. bendrosios išlaidos;
- 3.6. viešinimo priemonės.

4. polderių renovacijos sektoriuje:

- 4.1. tyrinėjimo ir projektavimo darbai;
- 4.2. statybos teritorijos paruošimas;
- 4.3. nauji įrengimai (siurbliai, varikliai, reduktoriai, elektros įranga ir kiti įrengimai);
- 4.4. naujos statybinės medžiagos ((Lietuvoje išgaunamos medžiagos (gruntas, skalda, žvyras, smėlis), geomembranos, plieninis tinklas, surenkami gelžbetonio gaminiai, betono ir gelžbetonio monolitas, asbocementiniai lakštai ir kitos medžiagos));
- 4.5. renovacijos darbai bei statinio statybos techninė priežiūra;
- 4.6. bendrosios išlaidos;
- 4.7. viešinimo priemonės.

4.4 priemonės „Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas“ veiklos sritis „Žemės sklypų perskirstymas“

Trumpas aprašymas. Šiuo metu ūkininkavimo sąlygos Lietuvoje yra nepatogios, neefektyvios, apsunkinančios ūkininkų darbą, nes žemės ūkio techniką pririekia naudoti nedideliuose, dažnai vienas nuo kito per kelis kilometrus nutolusiuose žemės sklypuose, priklausančiuose tam pačiam ūkininkui. Taip susidaro nepalankios sąlygos konkurencingiems ūkiams kurtis ir dauguma individualių ūkių priversti užsiimti žemės ūkio veikla tik asmeniniams poreikiams tenkinti. Vykdamas teritorinio perskirstymo procesą, mažiausiomis finansinėmis sąnaudomis būtų kompleksiskai sprendžiami aktualūs kaimo vietovių pertvarkymo klausimai.

Bendrasis tikslas - kompleksiskai pertvarkyti žemės sklypus, kuomet yra keičiamos jų ribos ir vieta pagal tam tikros teritorijos žemėtvarkos projektą.

Uždaviniai:

- 1) sustambinti žemės sklypus;
- 2) suformuoti racionalias ūkių žemėvaldas;
- 3) pagerinti ūkių struktūrą;
- 4) sukurti teritorinę bazę infrastruktūrai tobulinti.

Skiriamų lėšų dydis ir lėšų išmokėjimo data – iš viso numatyta skirti 7 mln. 683 tūkst. Lt., iš kurių 5 mln. 462 tūkst. Lt yra EŽŪOGF Orientavimo skyriaus lėšos, 2 mln. 221 tūkst. Lt bendrojo finansavimo lėšos. Visos numatytos išlaidos turi būti faktiškai padarytos ir paramos lėšos išmokėtos iki 2008 m. gruodžio 31 d.

Maksimali ko-finansavimo dalis – viešosios paramos dydis - 100 proc.

Maksimali paramos suma – 1.726.400 Lt.

Galimi pareiškėjai:

Žemės konsolidacijos projekto organizatoriai.

Projekto trukmė - tinkamomis finansuoti laikomos su projektu įgyvendinimu susijusios išlaidos, padarytos nuo paraiškos pateikimo datos iki 2008 m. gruodžio 31 d.

Detalus tinkamų kompensuoti išlaidų sąrašas:

1. parengiamieji darbai:
 - 1.1. kartografinės medžiagos ir dirvožemių GIS duomenų bazės informacijos įsigijimas;
 - 1.2. teritorijų planavimo dokumentų kopijų įsigijimas;
 - 1.3. projektavimo darbams reikalingos medžiagos (darbų) parengimas ar įsigijimas: žemės vertinimo (našumo) planas.
2. rengimo darbai:
 - 2.1. projektavimo darbai;
 - 2.2. sprendinių brėžinio parengimas;
 - 2.3. žemės konsolidacijos projekto žemės vertinimo plano parengimas;
 - 2.4. žemės konsolidacijos projekto bylos parengimas.

3. viešo svarstymo ir derinimo organizavimas, tvirtinimui reikalingų dokumentų kopijų parengimas.

4. įgyvendinimas:
 - 4.1. žemės sklypų ribų ženklavimas vietovėje, atliekant kadastrinius matavimus, reikalingos dokumentacijos (įskaitant kopijas) parengimas bei kadastrinių matavimų bylos parengimas;
 - 4.2. žemės sandorių (žemės pirkimo-pardavimo, kompleksinių mainų), vykdam žemės konsolidacijos projektą, sudarymas ir notarinis tvirtinimas, pažymų, reikalingų minėtiems sandoriams sudaryti, įsigijimas;
 - 4.3. Nekilnojamojo turto registre įregistruotų žemės sklypų duomenų įsigijimas ir pertvarkytų žemės sklypų kadastro ir registro duomenų pakeitimas (patikslinimas) bei žemės sandorių ir naujų žemės sklypų įregistravimas Nekilnojamojo turto registre.
 5. kitos su projekto įgyvendinimu susijusios išlaidos: patalpų nuoma, įrangos nuoma, kanceliarinės prekės, kelionės ir transporto išlaidos (į arba iš projekto teritorijos), privačios žemės savininkų arba valstybinės žemės patikėtinių, dalyvaujančių žemės konsolidacijos projekte arba licencijas rengti žemės konsolidacijos projektus turinčių juridinių asmenų, veikiančių privačios žemės savininkų arba valstybinės žemės valdytojų naudai susirinkimų organizavimas ir informavimas apie susirinkimus (skelbimai, informaciniai straipsniai spaudoje), pašto ir ryšių išlaidos;
6. viešinio priemonės.

4.4 priemonės “Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas” veiklos sritis „Konsultavimo paslaugos ūkiams“

Trumpas aprašas. Ūkininkai yra nepakankamai pajėgūs pasinaudoti ES struktūrinių fondų parama: daugumai stinga būtiniausių žinių ir praktinių įgūdžių laikytis higienos ir gyvūnų gerovės standartų, taip pat įgyvendinti Gerą ūkininkavimo praktiką; jiems sunkiai sekasi rengti paraiškas paramai pagal BPD ir KPP priemones ir tiesioginėms išmokoms gauti. Būtina dėti daugiau pastangų konsultavimo paslaugoms. Ūkininkai ir kiti kaimo vietovių gyventojai turi laiku gauti visas būtinas kvalifikuotas konsultacijas ir metodinę pagalbą.

Bendrasis tikslas - konsultuojant ūkininkus, kaimo gyventojus bei juridinius asmenis didinti jų gebėjimus pasinaudoti ES struktūrinių fondų parama žemės ūkiui ir kaimo plėtrai, gerinti aplinkos sąlygas.

Uždaviniai:

- 1) užtikrinti konsultavimo paslaugų prieinamumą ūkininkams, kaimo vietovių gyventojams, juridiniams asmenims padedant jiems pasinaudoti ES struktūrinių fondų parama;
- 2) įgyvendinti higienos ir gyvulių gerovės standartus bei Geros ūkininkavimo praktikos reikalavimus, būtinus dalyvaujant schemose pagal Kaimo plėtros 2004-2006 metų plano, patvirtinto 2004 m. rugpjūčio 3 d. Komisijos sprendimu (pranešta dokumentu Nr. C ((2004)2949) priemonės „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“ arba „Agrarinė aplinkosauga“.

Skiriamų lėšų dydis ir lėšų išmokėjimo data – iš viso numatyta skirti 25 mln. 410 tūkst. Lt. Visos numatytos išlaidos turi būti faktiškai padarytos ir paramos lėšos išmokėtos iki 2008 m. gruodžio 31 d.

Paramos dalis – maksimalus viešosios paramos dydis - 90 proc.

Maksimali paramos suma – Maksimalus viešosios paramos dydis 85 Lt/val. už teikiamas konsultacijas ir 120 Lt/val. už informacinių seminarų ir kitų konsultacinių susitikimų organizavimą, dalyvaujant ne mažiau kaip 12 klausytojų.

Galimi pareiškėjai:

Juridiniai asmenys, žemės ūkio ministro įsakymu nustatyta tvarka akredituoti teikti konsultavimo paslaugas.

Projekto trukmė - tinkamomis finansuoti laikomos su projektų įgyvendinimu susijusios išlaidos, padarytos nuo paraiškos pateikimo datos iki 2008 m. gruodžio 31 d.

Remiami veiklos sektoriai:

1. individualus konsultavimas dėl paraiškų pagal BPD ir KPP priemones ir tiesioginių išmokų paramai gauti bei verslo/veiklos planų rengimo;
2. individualus konsultavimas dėl higienos ir gyvūnų gerovės standartų taikymo;
3. individualus konsultavimas dėl Geros ūkininkavimo praktikos reikalavimų įgyvendinimo (būtino dalyvaujant schemose pagal KPP priemones „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“ arba „Agrarinė aplinkosauga“);
4. kaip papildantys 33.1 - 33.3 punktuose išvardytus veiklos sektorius gali būti remiami informaciniai seminarai ir kiti konsultaciniai susitikimai, informacinės medžiagos leidyba, (galima tik tuo atveju, jei tai yra viena iš konsultavimo paslaugų, informacinių seminarų ar konsultacinių susitikimų sudedamųjų dalių) skirti ūkininkams, kaimo vietovių gyventojams, juridinių asmenų atstovams įstatymų nustatyta tvarka įregistravusiems savo valdas ir įtrauktiems į sąrašą asmenų, su kuriais projektui pritarus bus pasirašytos konsultacinių paslaugų sutartys, arba pasirašiusiems konsultacinių paslaugų sutartis.

Detalus tinkamų kompensuoti išlaidų sąrašas:

1. konsultavimo paslaugų teikimo (atlyginimas konsultantams, teikiantiems projekte numatytas paslaugas, bet ne daugiau kaip 80 proc. tinkamų projekto išlaidų vertės);
2. priemonių, būtinų konsultavimo paslaugų teikimui:

- 2.1. kanceliarinių prekių;
- 2.2. kopijavimo reikmenų;
- 2.3. kompiuterinių mokymo programų;
3. patalpų, įrangos nuomos;
4. ryšių ir pašto paslaugų;
5. seminarų ir kitų konsultacinių susitikimų organizavimo bei informacinių ir metodinių leidinių, susijusių su projektu, parengimo ir leidybos:
 - 5.1 atlyginimas konsultantams vedantiems seminarus ir kitus konsultacinius susitikimus, rengiantiems, informacinius bei metodinius leidinius (įskaitant mokesčius);
 - 5.2. kanceliarinių prekių;
 - 5.3. kopijavimo reikmenų;
 - 5.4. patalpų, įrangos nuomos;
 - 5.5. ryšių ir pašto paslaugų;
 - 5.6. kelionės ir/ar transporto;
 - 5.7. informacinių bei metodinių leidinių leidybos;
6. informacijos rengimo ir skelbimo (straipsniai spaudoje, televizijos ir radijo laidose, internete, projekto viešinimo išlaidos);
7. kelionės ir/ar transporto;
8. projekto administravimo (ne daugiau kaip 10 proc. projekto vertės).

4.4 priemonės „Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas” veiklos sritis „Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių bei kaimo turizmo ir amatų skatinimas“

Trumpas aprašas. Siekiant skatinti subalansuotą kaimo vietovių plėtrą, sustabdyti gyvenimo lygio smukimą bei padidinti pajamas kaimo vietovėse, būtina skatinti žemės ūkio ir jam artimos veiklos įvairinimą, konkrečiai – paslaugas kaimo vietovėse ir žemės ūkio veiklai artimą verslą. Tam sąlygos yra palankios, kadangi 93 proc. veiklą įvairinančių kaimo gyventojų turi profesinių įgūdžių ir patirties, o 54 proc. jų yra įgiję aukštesnįjį ar aukštąjį išsilavinimą. Tačiau didžiausia problema, neleidžianti persiorientuoti iš žemės ūkio veiklos į kitos rūšies veiklą, - pradinio kapitalo trūkumas. Skatinimas gaminti netradicinius produktus sudaro sąlygas gauti papildomų pajamų. Parama įgalins sukurti tinkamas sąlygas veiklos įvairinimui, kaimo gyventojams užsidirbti papildomų pajamų bei pagerinti gyvenimo ir darbo sąlygas.

Lietuvos kaimo vietovėse poilsiavietės tradiciškai yra priimtinos gana nemažai daliai šalies gyventojų. Miškingi plotai, švarus oras ir vanduo bei kiti gamtiniai ištekliai sudaro palankias sąlygas kaimo turizmui ir laisvalaikio paslaugoms plėtoti. Sujungus tradicines žemės ūkio veiklos rūšis su paslaugomis turistams, pvz., ūkyje pagamintų šviežių ir sveikų maisto produktų tiekimas poilsiautojams, laisvalaikio paslaugos (vandens sportas, jodinėjimas arkliais, įvadinis kursas į tradicinę žemdirbystę ir t. t.), kaimo gyventojai galėtų užsitikrinti ilgalaikį darbą.

Bendrasis tikslas. Veiklos srities „Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių“ tikslas – didinti kaimo gyventojų užimtumo ir pajamų lygį, skatinant žemės ūkio ir jam artimos veiklos įvairinimą kaimo vietovėse.

Veiklos srities „Kaimo turizmo ir amatų skatinimas“ tikslas – didinti kaimo gyventojų užimtumą ir pajamas, skatinant turizmo, tradicinių ir netradicinių amatų plėtrą kaimo vietovėse.

Uždaviniai:

Veiklos srities „Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių“ uždaviniai:

- 1) remti alternatyvią veiklą, sukuriančią ir išsaugančią darbo vietas kaimo vietovėse;
- 2) skatinti alternatyvią veiklą, gamybos plėtrai ir paslaugų teikimui naudojant vietos išteklius.

Veiklos srities „Kaimo turizmo ir amatų skatinimas“ uždaviniai:

- 1) remti turizmą, tradicinius ir netradicinius amatus, sukuriančius ir išlaikančius darbo vietas kaimo vietovėse;
- 2) skatinti turizmą, tradicinius ir netradicinius amatus, kurie paslaugų plėtrai ir kaimo (etnografinio) paveldo atkūrimui pasitelkia vietos išteklius.

Skiriamų lėšų dydis ir lėšų išmokėjimo data – Veiklos sričiai „Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių“ numatyta skirti 33 mln. 682 tūkst. Lt, o veiklos sričiai „Kaimo turizmas ir amatų skatinimas“ – 72 mln. 482 tūkst. Lt. Visos numatytos išlaidos turi būti faktiškai padarytos ir paramos lėšos išmokėtos iki 2008 m. gruodžio 31 d.

Maksimali ko-finansavimo dalis – maksimalus paramos dydis - 50 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

Maksimali paramos suma – Maksimali paramos suma vienam projektui negali viršyti 1 mln. 294 tūkst. 800 Lt

Galimi pareiškėjai:

Pagal veiklos sritį „Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių“ galimi pareiškėjai:

- 1) kaimo gyventojas, įregistravęs savo žemės ūkio ir kaimo valdą (toliau – valda) teisės aktais nustatyta tvarka;
- 2) ūkininkas;
- 3) žemės ūkio bendrovė;
- 4) kooperatinė bendrovė (kooperatyvas);
- 5) įmonė – savo firmos vardą turintis ūkinis vienetas, įsteigtas įstatymų nustatyta tvarka tam tikrai komercinei-ūkiniai veiklai vykdyti, kurio buveinė yra Lietuvos Respublikoje. Įmonė turi būti įregistruota ir veikti kaimo gyvenamojoje vietovėje ne mažiau kaip 12 mėnesių ir veiklos metu turėti ne daugiau kaip 50 darbuotojų.

Projekto trukmė - tinkamomis finansuoti laikomos su projektu įgyvendinimu susijusios išlaidos, patirtos nuo 2004 m. rugsėjo 21 d.21 iki 2008 m. gruodžio 31 d. Maksimali galima projekto įgyvendinimo trukmė yra 24 mėnesiai nuo investicijų pradžios.

Remiami veiklos sektoriai:

Pagal veiklos sritį „Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių“ remiami sektoriai:

1. netradicinių žemės ūkio produktų (žilvičių, sliekų, stručių, dėlių ir pan.) gamyba;
2. kita veikla, skatinanti kaimo gyventojų pajamų didėjimą:
 - 2.1. paslaugų žemės ūkiui, nurodytų Paslaugų žemės ūkiui sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 528 (Žin., 2003, Nr. 4-164) 2.2, 2.5, 2.8, 2.9 punktuose, teikimas;
 - 2.2. veiklos, susijusios su maisto produktų gamyba bei skatinančios kaimo gyventojų pajamų didėjimą, plėtra (duonos, makaronų ir pan. gamyba);

2.3. sportinių žirgų auginimas bei veisimas.

Pagal veiklos sritį „Kaimo turizmo ir amatų skatinimas“ remiami sektoriai:

1. kaimo turizmo ir poilsio paslaugos;
2. tradiciniai ir netradiciniai amatai.

Detalus tinkamų kompensuoti išlaidų sąrašas:

1. netradicinių žemės ūkio produktų gamybos sektoriuje:

1.1. įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai, technika), būtina aplinkosaugos, veterinarijos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės, gyvūnų gerovės standartams ir reikalavimams (priklausomai nuo projekto pobūdžio) įgyvendinti valdoje:

- 1.1.1. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;
- 1.1.2. speciali mėšlo ir srutų šalinimo bei transportavimo;
- 1.1.3. speciali netradicinės žemės ūkio produkcijos transportavimo;
- 1.1.4. netradicinių gyvūnų ir paukščių laikymo;
- 1.1.5. šėrimo ir girdy mo;
- 1.1.7. vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;
- 1.1.8. elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;
- 1.1.9. drenažo ir laistymo sistemų;
- 1.1.10. programinė įranga;

1.2. darbai (naujų pastatų statyba / statinių rekonstravimas, būtini aplinkosaugos, veterinarijos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės, gyvūnų gerovės standartams ir reikalavimams (priklausomai nuo projekto pobūdžio) įgyvendinti valdoje):

- 1.2. 1. gamybinių pastatų ir patalpų, skirtų netradicinių žemės ūkio produktų gamybai, laikymui;
- 1.2. 2. vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;
- 1.2. 3. speciali mėšlo ir srutų šalinimo bei transportavimo;
- 1.2. 4. elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;
- 1.2. 5. drenažo ir laistymo sistemų, jų priežiūros kelių;
- 1.2. 6. netradicinių gyvūnų ir paukščių laikymo;
- 1.2. 7. kelių;
- 1.2. 8. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;
- 1.2. 8. naujos statybinės medžiagos.

1.3. paslaugų pirkimas:

- 1.3.1. bendrosios išlaidos;
- 1.3.2. viešinimo priemonės.

2. kitos veiklos, skatinančios kaimo gyventojų pajamų didėjimą, sektoriuje (įskaitant paslaugas žemės ūkiui, maisto produktų gamybą, sportinių žirgų auginimą bei veisimą):

2.1. įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai):

- 2.1.1. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;
- 2.1.2. skirta dirbtuvėms ir techninio aptarnavimo punktam, susijusiems su žemės ūkio veikla;
- 2.1.3. skirta žemės ūkio produktų sandėliavimui ir paslaugoms, susijusiomis su žemės ūkiu;
- 2.1.4. skirta maisto produktų gamybai;
- 2.1.5. speciali žemės ūkio produkcijos ir maisto produktų transportavimo;
- 2.1.6. būtina aplinkosaugos, veterinarijos, higienos, sanitarijos, maisto kokybės gyvūnų gerovės standartams ir reikalavimams įgyvendinti;
- 2.1.7. žirgų laikymo vietų;
- 2.1.8. pašarų gamybos ir sandėliavimo;
- 2.1.9. šėrimo ir girdy mo;

- 2.1.10. ganyklų įrengimo ir priežiūros;
- 2.1.11. speciali žirgų transportavimo;
- 2.1.12. speciali mėšlo ir srutų šalinimo bei transportavimo;
- 2.1.13. treniravimo;
- 2.1.14. elektros instaliacijos ir vėdinimo;
- 2.1.15. vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;
- 2.1.16. drenažo ir laistymo sistemų;
- 2.1.17. laboratorinė - produkcijos kokybei patikslinti ir kontroliuoti;
- 2.1.18. programinė įranga;

2.2. darbai (naujų pastatų statyba / statinių rekonstravimas, būtini valdoje):

- 2.2. 1. dirbtuvių bei techninio aptarnavimo punktų, susijusių su žemės ūkio veikla;
- 2.2. 2. gamybinių, žemės ūkio produktų sandėliavimo patalpų ir pastatų, susijusių su žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimu;
- 2.2. 3. gamybinių patalpų ir pastatų, tiesiogiai susijusių su paslaugų, skatinančių kaimo gyventojų pajamų didėjimą, teikimu ar maisto produktų gamybos reikalavimams ir standartams, nustatytiems Lietuvos Respublikos teisės aktais, įgyvendinti;
- 2.2. 4. gamybinių pastatų ir patalpų;
- 2.2. 5. mėšlo ir srutų laikymo, šalinimo bei transportavimo sistemų;
- 2.2. 6. elektros instaliacijos ir vėdinimo sistemų;
- 2.2. 7. vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;
- 2.2. 8. drenažo ir laistymo sistemų, jų priežiūros kelių;
- 2.2. 9. kelių;
- 2.2. 10. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;
- 2.2. 11. naujos statybinės medžiagos.

2.3. paslaugų pirkimas:

- 2.3.1. bendrosios išlaidos;
- 2.3.2. viešinimo priemonės.

Detalus tinkamų finansuoti išlaidų sąrašas pagal veiklos sritį „Kaimo turizmo ir amatų skatinimas“ yra:

1. kaimo turizmo ir poilsio paslaugų sektoriuje:

1.1. įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai), tiesiogiai susiję su vykdoma veikla:

- 1.1.1. skirta poilsiui ir laisvalaikiui (įskaitant baldus);
- 1.1.2. kaimo turizmo ir poilsio paslaugų priemonių;
- 1.1.3. susijusi su poilsiautojų maitinimu;
- 1.1.4. speciali ir tiesiogiai susijusi su Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatytais reikalavimais dėl apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų teikimo;
- 1.1.5. programinė įranga.

1.2. darbai (naujų pastatų statyba / statinių rekonstravimas, tiesiogiai susiję su Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatytais reikalavimais dėl apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų teikimo įgyvendinimu valdoje):

- 1.2.1. kaimo turizmui ir poilsiui tinkamų pastatų, patalpų, statinių;
- 1.2. 2. poilsiautojų maitinimo pastatų, patalpų;
- 1.2. 3. gamybinių pastatų ar kambarių;
- 1.2. 4. poilsio kambarių ir pastatų;
- 1.2. 5. vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;

- 1.2. 6. kelių, aikštelių;
- 1.2. 7. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;
- 1.2. 8. naujos statybinės medžiagos.

1.3. paslaugų pirkimas:

- 1.3.1. bendrosios išlaidos;
- 1.3.2. viešinimo priemonės.

2. tradicinių ir netradicinių amatų sektoriuje:

2.1. įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai), tiesiogiai susiję su vykdoma veikla:

- 2.1.1. skirta tradiciniams ir netradiciniams amatams ir verslams;
- 2.1.2. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;
- 2.1.3. speciali ir tiesiogiai susijusi su Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatytų gamybos reikalavimų ir standartų įgyvendinimu;
- 2.1.4. programinė įranga;

2.2. darbai (naujų pastatų statyba / statinių rekonstravimas valdoje):

- 2.2. 1. gamybinių pastatų ir patalpų, skirtų pynimui, sausų puokščių ir kitų augalų rišimui;
- 2.2.2. gamybinių pastatų ir patalpų, skirtų medžio apdirbimui, keramikai, kalvystei, juvelyrikai, audimui, mezgimui, polichrominiam dekoravimui, odos apdirbimui, batsiuvystei, milo vėlimui ir kitiems namudiniam amatams ir verslams;
- 2.2. 3. amatų centrų, rankų darbo gaminių prekyviečių bei gaminių reprezentavimo patalpų;
- 2.2. 4. gamybinių pastatų ir patalpų, tiesiogiai susijusių su Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatytų gamybos reikalavimų ir standartų įgyvendinimu;
- 2.2. 5. tiesiogiai susijusi su vykdoma veikla ar visu gamybos ciklu;
- 2.2. 6. vandens tiekimo ir kanalizacijos sistemų;
- 2.2. 7. kelių;
- 2.2.8. etnografinio paveldo pastatų, skirtų amatų plėtrai, rekonstrukcija;
- 2.2. 9. naujos statybinės medžiagos.

2.3. paslaugų pirkimas:

- 2.3.1. bendrosios išlaidos;
- 2.3.2. viešinimo priemonės.

4.5 priemonė. Miškų ūkis

Trumpas aprašas. Šia priemone siekiama plėtoti miškų ekonomines, ekologines ir socialines funkcijas kaimo vietovėse, ypač investicijas į privačių miškų sektorių. Šios priemonės tikslas – sukurti privačių miškų sektoriaus plėtros procesui palankias sąlygas siekiant pagerinti ne tik miškų infrastruktūrą, bet ir apvaliosios medienos ruošą. Remiant investicijas į privačių miškų sektorių, planuojama sukurti papildomų įsidarbinimo galimybių ir taip sumažinti nedarbą kaimo vietovėse. Kiti miško produktai, pvz., grybai, uogos, vaistažolės, suteikia galimybę gauti papildomų pajamų kaimo vietovėse. Tikimasi, kad įgyvendinus šią priemonę bus pagerintas privačių miškų tvarkymas ir sudarytos sąlygos privačių miškų tvariai plėtrai, pagerinta sanitarinė ir priešgaisrinė miškų apsauga, padidėję miškinų vietovių plotai, pagerės gyvenimo sąlygos ir gyventojų pajamos kaime, sumažės nedarbo lygis.

Bendrasis tikslas - išsaugoti ir plėtoti miškų ekonomines, ekologines ir socialines funkcijas kaimo vietovėse. Taip pat siekiama pagerinti privačių miško valdų infrastruktūrą, didinti jų produktyvumą, galimybes kaimo gyventojams verstis alternatyvia veikla, pagerinti aplinkos kokybę, biologinę įvairovę ir kraštovaizdžio stabilumą.

Uždaviniai:

- 1) užtikrinti tvarų ir subalansuotą miškų tvarkymą ir miškų ūkio plėtrą;
- 2) išsaugoti ir pagerinti miško išteklius;
- 3) padidinti miškingų vietovių plotus.

Remiamos veiklos sritys:

- 1) investicijos, skirtos miško ekonominei, ekologiškai ir socialinei vertei padidinti;
- 2) stichinių nelaimių ir gaisrų paveiktų miškų atkūrimas ir prevencinės priemonės;
- 3) investicijos, skirtos miško kirtimui, medienos ruošai pagerinti ir racionalizuoti;
- 4) ne žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku.

Skiriamų lėšų dydis ir lėšų išmokėjimo data – iš viso numatyta skirti 21 mln. 828 tūkst. Lt. Visos numatytos išlaidos turi būti faktiškai padarytos ir paramos lėšos išmokėtos iki 2008 m. gruodžio 31 d.

Maksimali ko-finansavimo dalis – pagal šios priemonės veiklos sritį „Investicijos, skirtos miško ekonominei, ekologiškai ir socialinei vertei padidinti“ projektams, skirtiems privačioms miško valdoms, bus kompensuojama 75 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Pagal veiklos sritį „Stichinių nelaimių ir gaisrų paveiktų miškų atkūrimas ir prevencinės priemonės“ projektams, skirtiems viešiesiems poreikiams tenkinti, bus kompensuojama 100 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Pagal šios priemonės veiklos sritį „Investicijos, skirtos miško kirtimui, medienos ruošai pagerinti ir racionalizuoti“ pelno siekiantiems projektams, skirtiems individualių paramos gavėjų ar jų grupių verslo plėtrai, bus kompensuojama 50 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Pagal šios priemonės veiklos sritį „Ne žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“ privačių valdų apželdinimo mišku projektams bus kompensuojama 90 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

Maksimali paramos suma – pagal šios priemonės veiklos sritį „Investicijos, skirtos miško ekonominei, ekologiškai ir socialinei vertei padidinti“ projektams, skirtiems privačioms miško valdoms, maksimali paramos suma sudaro ne daugiau kaip 345,28 tūkst. Lt. Pagal veiklos sritį „Stichinių nelaimių ir gaisrų paveiktų miškų atkūrimas ir prevencinės priemonės“ projektams, skirtiems viešiesiems poreikiams tenkinti, maksimali paramos suma – ne daugiau kaip 1 mln. 726 tūkst. Lt. Pagal šios priemonės veiklos sritį „Investicijos, skirtos miško kirtimui, medienos ruošai pagerinti ir racionalizuoti“ pelno siekiantiems projektams, skirtiems individualių paramos gavėjų ar jų grupių verslo plėtrai, maksimali paramos suma – ne daugiau kaip 690,56 tūkst. Lt. Pagal šios priemonės veiklos sritį „Ne žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“ privačių valdų apželdinimo mišku projektams maksimali paramos suma apželdinimo projektams – ne daugiau kaip 690,56 tūkst. Lt. Maksimali paramos suma projektui, apimančiam visas aukščiau nurodytas veiklos sritis – ne daugiau kaip 1 mln. 726 tūkst. Lt. vienam projektui kartą per metus.

Galimi pareiškėjai:

- 1) privačių miško valdų savininkai ar jų asociacijos, savivaldybės – visoms veiklos sritims;
- 2) valstybinių miškų valdytojai – tik pagal veiklą „Stichinių nelaimių ir gaisrų paveiktų miškų atkūrimas ir prevencinės priemonės“;
- 3) veiklos sričiai „Ne žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“ tik žemės savininkai;
- 4) priešgaisrinėms prevencinėms priemonėms (priešgaisrinės technikos ir įrangos įsigijimas, informacinių ženklų ir stendų įrengimas) pagal veiklą „Stichinių nelaimių ir gaisrų paveiktų miškų“.

atkūrimas ir prevencinės priemonės“ – tik valstybinių miškų valdytojai, atsakingi už miško sanitarinę ir priešgaisrinę apsaugą visų nuosavybės formų miškuose.

Projekto trukmė - tinkamomis finansuoti laikomos su projektų įgyvendinimu susijusios išlaidos, padarytos iki 2004 m. sausio 1 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. Maksimali galima projekto įgyvendinimo trukmė yra 24 mėnesiai nuo investicijų pradžios.

Detalus tinkamų kompensuoti išlaidų sąrašas:

1. Veiklos srities „*Investicijos, skirtos miško ekonominei, ekologiškai ir socialinei vertei padidinti*“ detalus tinkamų finansuoti išlaidų sąrašas:

1.1 darbai:

1.1.1. miškų infrastruktūros statyba, rekonstrukcija ir įrengimas:

1.1.1.1. kelių su žvyro danga ir rekreacinių takų;

43.1.1.1.2. sausinimo griovių, pralaidų;

43.1.1.1.3. tiltų, lieptų;

43.1.1.1.4. miško aikštelių;

1.1.2. jaunuolynų ugdymas (šviesinimo ir valymo kirtimai);

1.1.3. rekreacinės paskirties įrangos, skirtos poilsio aikštelėms įrengti (pavėsinės, stalai, suolai, laužavietės, šiukšlių dėžės, tualetai), montavimas.

1.2. įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai, tiesiogiai susiję su vykdoma veikla):

1.2.1. rekreacinės paskirties įrangos, skirtos poilsio aikštelėms įrengti (pavėsinės, stalai, suolai, laužavietės, šiukšlių dėžės, tualetai), įsigijimas;

1.2.2. naujos medžiagos ir įrenginiai, tiesiogiai susiję su vykdoma veikla.

1.3. paslaugų pirkimas:

43.1.3.1. bendrosios išlaidos;

43.1.3.2. viešinimo priemonės.

2. Veiklos srities „*Stichinių nelaimių ir gaisrų paveiktų miškų atkūrimas ir prevencinės priemonės*“ detalus tinkamų finansuoti išlaidų sąrašas:

2.1. darbai:

2.1.1. stichinių nelaimių ir gaisrų paveiktų miško plotų sutvarkymas ir išvalymas;

2.1.2. apželdinimo darbai:

2.1.2.1. dirvos paruošimas;

2.1.2.2. sodinimas;

2.1.2.3. žuvusių želdinių atsodinimas;

2.1.2.4. želdinių apsaugos priemonės ir jų priežiūra (išskyrus chemikalus ir su jais susijusius darbus);

2.1.3. gaisrų stebėjimo bokštų įrengimas ar statyba/rekonstrukcija.

2.2. įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai, tiesiogiai susiję su vykdoma veikla) ir miško sodinamoji medžiaga:

2.2.1. miško sodmenys;

2.2.2. priešgaisrinės prevencinės priemonės:

2.2.2.1. mineralizuotų priešgaisrinių juostų atnaujinimas ar įrengimas;

2.2.2.2. informaciniai ženklai, stendai ir jų įrengimas;

2.2.2.3. mineralizuotų juostų atnaujinimo ir įrengimo mechanizmai;

2.2.2.4. vandens paėmimo vietų, dirbtinių vandens saugyklų ar kitokių vandens talpų

- įrengimas;
- 2.2.2.5. ryšio priemonės;
- 2.2.3. priešgaisrinė technika ir įranga:
- 2.2.3.1. gaisrų gesinimo automobiliai;
- 2.2.3.2. motosiurbiai, ugnies užplakikliai, specialioji gaisrų gesinimo apranga;

2.3. paslaugų pirkimas:

- 2.3.1. konkrečios vietovės gaisrų prevencijos plano ar stichinių nelaimių bei gaisrų paveiktų miško plotų apželdinimo plano parengimas;
- 2.3.2. bendrosios išlaidos;
- 2.3.3. viešinimo priemonės.

3. Veiklos srities „*Investicijos, skirtos miško kirtimui, medienos ruošai pagerinti ir racionalizuoti*“ detalus tinkamų finansuoti išlaidų sąrašas:

3.1. įranga (nauji įrenginiai ir mechanizmai, tiesiogiai susiję su vykdoma veikla):

- 3.1.1. nauja miškų ūkio technika ir įranga:
- 3.1.1.1. motopjūklai ir krūmapjovės;
- 3.1.1.2. medienos ištraukimo traktoriai;
- 3.1.1.3. savikrovės priekabos;
- 3.1.1.1.4. medvežės (forvarderiai);
- 3.1.1.1.5. medkirtės (harvesteriai).
- 3.1.1.1.6. programinė įranga;

3.2. paslaugų pirkimas:

- 3.2.1. bendrosios išlaidos;
- 3.2.2. viešinimo priemonės.

4. Veiklos srities „*Ne žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku*“ detalus tinkamų finansuoti išlaidų sąrašas:

4.1. darbai:

- 4.1.1. apželdinimo darbai:
- 4.1.1.1. dirvos paruošimas;
- 4.1.1.2. sodinimas;
- 4.1.1.3. žuvusių želdinių atsodinimas;
- 4.1.1.4. želdinių apsaugos priemonės ir priežiūra (išskyrus chemikalus ir su jais susijusius darbus);
- 4.1.1.5. miško sodmenų transportavimas;
- 4.1.2. įranga ir miško sodinamoji medžiaga:
- 4.1.2.1. miško sodmenys.

4.2. paslaugų pirkimas:

- 4.2.1. miško želdinimo projekto parengimas;
- 4.2.2. viešinimo priemonės.

4.6 priemonė. Leader+ pobūdžio priemonė

Trumpas aprašas. Kaimo vietovėse nuolat vyksta ekonominiai bei socialiniai pokyčiai. Nepaisant to, būtina stiprinti kaimo gyventojų iniciatyvumą, institucijų administracinius gebėjimus

bei didinti finansinius išteklius. Taip pat būtina, kad kaimo bendruomenės dalyvautų priimančioms sprendimams kaimo plėtros klausimais jų teritorijoje.

Vadovaujantis ES šalių narių patirtimi, kaimo bendruomenės bus skatinamos aktyviai dalyvauti kaimo plėtros procesuose. Remiantis *Leader+* metodika, grindžiama „iš apačios į viršų“ principu, bus siekiama tobulinti kaimo žmonių gebėjimus inicijuoti pokyčius kaimo vietovėje. Tikimasi, kad įgyvendinus priemonių padidės kaimo bendruomenių geba dalyvauti kaimo plėtros veikloje, bus sudarytos geresnės partnerystės ir bendros veiklos sąlygos kaime, palankesnės sąlygos kaimo gyventojų pajamoms didėti ir pragyvenimo lygiui gerinti, sumažės nedarbo lygis, jaunimas bus plačiau įtraukiamas į kaimo plėtros iniciatyvas.

Bendrasis priemonės tikslas - sukurti *Leader+* metodiką įgyvendinant teritoriniu pagrindu parengtas integruotas kaimo plėtros strategijas.

Leader+ pobūdžio priemonės veiklos srities „Bandomosios integruotos strategijos“ sektoriaus „Bandomųjų integruotų strategijų įgyvendinimas“ tikslas – teikti paramą bandomosioms kaimo vietovių strategijoms įgyvendinti.

Uždaviniai:

- 1) Sukurti institucinę struktūrą ir ugdyti gebėjimus, skatinančius kaimo gyventojų ir bendruomenių potencialą per programas, skirtas bendruomenės plėtrai.
- 2) Teikti techninę paramą kaimo vietovių studijoms parengti.
- 3) Teritoriniu pagrindu sukurti integruotas plėtros strategijas.
- 4) Teikti paramą paraiškų parengimui ir bandomųjų kaimo vietovių strategijų įgyvendinimui.
- 5) Skatinti ir stiprinti tarptautinį vietos veiklos grupių (VVG) bendradarbiavimą.

Skiriamų lėšų dydis ir lėšų išmokėjimo data – iš viso 2004–2006 metų laikotarpiu BPD priemonei „*Leader+* pobūdžio priemonė“ numatyta skirti 9 372 940 Lt. Lėšos iš EŽŪOGF Orientavimo skyriaus sudaro 7 029 705 Lt, iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto – 2 343 235 Lt). Veiklos sričiai „Bandomosios integruotos strategijos“ per 2004–2006 metų laikotarpį numatyta 40 proc. visos BPD priemonei „*Leader+* pobūdžio priemonė“ skirtos paramos sumos, t.y. 3 749 176 Lt. Lėšos iš EŽŪOGF Orientavimo skyriaus sudaro 2 811 882 Lt, iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto – 937 294 Lt.

Veiklos sričiai „Bandomosios integruotos strategijos“ per 2004–2006 metų laikotarpį numatyta suma (3 749 176 Lt) tarp sektorių paskirstoma taip:

95 proc., t.y. 3 561 717 Lt skiriama šiam kvietimui teikti paraiškas pagal sektorių „Bandomųjų integruotų strategijų įgyvendinimas“. Lėšos iš EŽŪOGF Orientavimo skyriaus sudaro 2 671 288 Lt, iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto – 890 429 Lt. Maksimali paramos suma remiamai strategijai įgyvendinti – 508 817 Lt.

5 proc., t.y. 187 459 Lt, rezervuojama sektoriams „Dalyvavimas daugiašaliuose bendradarbiavimo projektuose“ ir „Patirties iš „Kaimo vietovių plėtros tyrimų ir stebėjimo punkto“ pritaikymas ir dalyvavimas jo veikloje“. Lėšos iš EŽŪOGF Orientavimo skyriaus sudaro 140 594 Lt (šimtą keturiasdešimt tūkstančių penkis šimtus devyniasdešimt keturis litus), iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto – 46 865 Lt.

Visos numatytos išlaidos turi būti faktiškai padarytos ir paramos lėšos išmokėtos iki 2008 m. gruodžio 31 d.

Detalus tinkamų kompensuoti išlaidų sąrašas:

Pagal BPD priemonės „*Leader+* pobūdžio priemonė“ veiklos srities „Bandomosios integruotos strategijos“ sektorių „Bandomųjų integruotų strategijų įgyvendinimas“ finansuojamos šias išlaidų kategorijas atitinkančios išlaidos:

1. išlaidos strategiją atitinkantiems vietos projektams finansuoti (šios išlaidos strategijos įgyvendinimo sąmatoje pateikiamos bendra suma);
2. strategijos vykdytojo (VVG) veiklos, tiesiogiai susijusios su strategijos įgyvendinimo administravimu, išlaidos (šioms išlaidoms finansuoti gali būti skirta ne daugiau kaip 15 proc. strategijai įgyvendinti skirtos paramos sumos):
 - 2.1. darbo užmokestis strategijos įgyvendinimą administruojančiam strategijos vykdytojo (VVG) personalui, vietos projektų vertinimą atliekantiems nepriklausomiems ekspertams;
 - 2.2. patalpų nuomos, komunalinių paslaugų;
 - 2.3. biuro įrangos (kompiuterių, fakso, telefono aparato, spausdintuvo, kopijuoklio, kitos biuro įrangos) įsigijimo ir (arba) nuomos;
 - 2.4. ryšių;
 - 2.5. kelionių ir (arba) transporto nuomos (susijusios su strategijos vykdytojo (VVG) susitikimų su potencialiais vietos projektų paraiškų teikėjais organizavimu, strategiją įgyvendinančių vietos projektų patikra ir priežiūra);
 - 2.6. kanceliarinių prekių;
 - 2.7. mokymo kursų, tiesiogiai susijusių su vietos projektų, atitinkančių strategiją, rengimu ir įgyvendinimu, skirtų potencialiems vietos projektų teikėjams, organizavimu;
 - 2.8. susijusios su atsiskaitomosios sąskaitos, kuri skirta paramos strategijai įgyvendinti lėšoms, atidarymu ir aptarnavimu;
 - 2.9. susijusios su bankų ir kitų finansinių institucijų suteikiamomis garantijomis, kurios būtinos įgyvendinant strategiją;
3. įgytos strategijos įgyvendinimo patirties sklaidos išlaidos:
 - 3.1. dalyvavimo konferencijose, parodose ir panašaus pobūdžio renginiuose, kai tai yra tiesiogiai susiję su strategijos įgyvendinimo patirties sklaida;
 - 3.2. leidybos, kai tai yra tiesiogiai susiję su strategijos įgyvendinimo patirties sklaida;
4. viešinimo išlaidos, skirtos informavimo ir viešinimo priemonėms.

4.7 priemonė. Mokymas

Trumas aprašymas. Asmenų, dirbančių žemės ūkyje bei kitų kaimo gyventojų profesinės kvalifikacijos tobulinimas yra vienas iš svarbiausių veiksnių, užtikrinančių sklandžią kaimo plėtrą, garantuojančių gyventojų užimtumą ir papildomas pajamas. Šios mokymo priemonės tikslas - stiprinti įgūdžius ir gebėjimus prisitaikyti prie besikeičiančios technologinės ir verslo aplinkos, siekiant sėkmingai įgyvendinti visas kaimo plėtros priemones. Mokymo kursai bus organizuojami ūkininkams ir kitiems kaimo gyventojams, dalyvaujantiems žemės ūkio, miškininkystės ir žemės ūkiui alternatyvioje veikloje. Ypatingas dėmesys bus skiriamas jaunųjų ūkininkų, kaimo moterų bei kaimo verslininkų kvalifikacijai tobulinti bei jiems perkvalifikuoti. Tikimasi, kad ši priemonė padės gerinti žemės ūkio gamintojų ir miškų savininkų konkurencingumą tobulinant jų žinias ir įgūdžius, taip pat stiprins kaimo žmonių gebėjimus užsiimti alternatyvia veikla, aktyviai dalyvauti kaimo vietovių plėtros veikloje.

Bendrasis tikslas - kelti darbuotojų žemės ūkyje bei kaimo gyventojų, kurių veikla yra susijusi su žemės, miškų ūkio ar alternatyvia žemės ūkiui veikla, profesinę kvalifikaciją.

Uždaviniai:

- 1) stiprinti ūkininkų ir kitų kaimo gyventojų, kurių veikla yra susijusi su žemės, miškų ūkio ar alternatyvia žemės ūkiui veikla, profesinius įgūdžius, reikalingus, norint prisitaikyti prie kokybinių ir kiekybinių pokyčių, vykstančių žemės ūkio bei kaimo plėtros sektoriuje;
- 2) ugdyti įgūdžius, reikalingus aplinkos apsaugos, higienos, gyvūnų gerovės standartams, kraštovaizdžio išsaugojimo ir žemės ūkio bei maisto produktų kokybės reikalavimams įgyvendinti;
- 3) mokyti ūkininkus, kaip pakelti žemės ūkio produktų gamybos našumą;
- 4) mokyti miško savininkus ir kitus asmenis, kurių veikla yra susijusi su miškų ūkiu, kaip pagerinti miškų ekonomines, ekologines ir socialines funkcijas;
- 5) mokyti ūkininkus, kaip pereiti nuo žemės ūkio prie kitos veiklos.

Skiriamų lėšų dydis ir lėšų išmokėjimo data – iš viso numatyta skirti 9 mln. 182 tūkst. Lt. Visos numatytos išlaidos turi būti faktiškai padarytos ir paramos lėšos išmokėtos iki 2008 m. gruodžio 31 d.

Paramos dalis – viešosios paramos dydis - 100 proc.

Maksimali paramos suma – išlaidos vienai mokymo valandai negali viršyti 200 Lt. Minimalus klausytojų skaičius grupėje turi būti 12, o maksimalus – 25 klausytojai.

Galimi pareiškėjai:

Mokymo institucijos, kurios turi juridinio asmens statusą ir teisės aktų nustatyta tvarka yra įgijusios teisę užsiimti suaugusiųjų švietimu.

Projekto trukmė - tinkamomis finansuoti laikomos su projektų įgyvendinimu susijusios išlaidos, patirtos nuo paramos sutarties pasirašymo iki 2008 m. gruodžio 31 d. Maksimali galima projekto įgyvendinimo trukmė yra 24 mėnesiai nuo sutarties pasirašymo dienos.

Remiami veiklos sritys:

1. naujos technologijos žemės ūkio ir miškų sektoriams;
2. verslo vadyba, ekonomika, apskaita;
3. aplinkos apsauga, vandentvarka, ekologiškas ūkininkavimas;
4. gyvūnų gerovė, higiena, sanitarijos standartai ir žemės ūkio bei maisto produktų kokybės reikalavimai;
5. informacinių technologijų mokymas;
6. alternatyvi žemės ūkiui veikla (kaimo turizmas, amatai, vaistažolių, prieskoninių augalų ir grybų auginimas, sraigių, sliekų, kailinių žvėrelių veisimas ir kita);
7. kooperacijos plėtra.

Detalus tinkamų kompensuoti išlaidų sąrašas:

1. projekto administracinės išlaidos (ne daugiau kaip 15 proc. visos paramos sumos):

- 1.1. darbo užmokestis mokymo projekto administratoriams (darbo užmokesčio priskyrimo suma apima ir visus mokesčius, nuo išmokų, susietų su darbo santykiais, kuriuos moka darbdavys);
- 1.2. skelbimai spaudoje bei kitos viešinimo priemonės;
- 1.3. ryšių ir pašto išlaidos;
- 1.4. kanceliarinės prekės;

1.5. kelionės ir/ar transporto išlaidos.

2. projekto vykdymo išlaidos:

2.1. darbo užmokestis ar autorinis atlyginimas dėstytojams (ne daugiau kaip 70 Lt/val.) (darbo užmokesčio priskaitymo suma apima ir visus mokesčius, nuo išmokų, susietų su darbo santykiais, kuriuos moka darbdavys);

2.2. dėstytojų kelionės ir/ar transporto išlaidos;

2.3. literatūros, kursų klausytojams ir būtinos mokymo procesui, įsigijimas;

2.4. kanceliariinių prekių įsigijimas;

2.5. kompiuterinių mokymo programų įsigijimas;

2.6. mokymo programų bei mokymo baigimo pažymėjimų įsigijimas 11;

2.7. praktinio mokymo medžiagos bei žaliavos įsigijimas;

2.8. išlaidos patalpoms (nuoma ar komunalinės paslaugos) 12;

2.9. įrangos (mokymo medžiagos demonstravimo technika) nuoma;

2.10. mokymo dalomosios medžiagos įsigijimas (institucijų, kur galima įsigyti mokymo dalomąją medžiagą, sąrašą galima rasti Darbo ekonomikos ir mokymo metodikos tarnybos svetainėje <http://www.zum.lt/demmt/>) ar parengimas (autorinis atlyginimas, dauginimas, įrišimas).

3. projekto dalyvių išlaidos:

3.1. kelionės ir/ar transporto išlaidos (kursų klausytojų išvykoms į praktinio mokymo vietą bei ekskursijoms);

3.2. kursų klausytojų aprūpinimas maistu;

3.3. kursų klausytojų aprūpinimas nakvyne.

3. KPP PRIEMONIŲ, SKIRTŲ ŽEMĖS ŪKIO PLĖTRAI, APRAŠYMAS

ES parama Lietuvoje nacionaliniu lygmeniu teikiama ne tik pagal BPD, tačiau ir pagal KPP priemones. Šiame skyriuje yra pristatomos aštuonios KPP priemonės, pateikiant jų trumpą aprašymą, bendruosius bei specialiuosius priemonės tikslus, priemonės veiklos tikslus, paramos rūšis, priemonės turinį, priemonės administravimą, kontrolę, paramos trukmę, numatomą finansavimą.

1 priemonė. Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos

Trumpas priemonės aprašymas

Ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos parama – svarbi priemonė, kurios tikslai yra pagerinti ūkių struktūrą, sudaryti sąlygas smulkiems ūkininkams pasitraukti iš prekinės žemės ūkio gamybos ir taip skatinti ūkių stambinimą bei konsoliduoti sklypus ir pagerinti likusių ūkių ekonominį gyvybingumą bei konkurencingumą. Pažymėtinas ir teigiamas priemonės įgyvendinimo poveikis ūkininkų amžiaus struktūrai, kuomet vyresnio amžiaus ūkininkų ūkius perimti skatinami ūkininkai, galintys padidinti žemės ūkio gamybos efektyvumą.

Parama siekiama užtikrinti, kad vyresnio amžiaus ūkininkai atsisakys prekinės žemės ūkio gamybos, perleisdami ūkius jaunesniems ūkininkams, turintiems žemės ūkio išsilavinimą.

Parama pagal šią priemonę apima kompensacines išmokas, mokamas ne ilgiau kaip 15 metų (paramos mokėjimo trukmė priklauso nuo pareiškėjo amžiaus paraiškos pateikimo metu), kuriomis kompensuojamos prarastos pajamos paramos gavėjams, apsisprendusiems nutraukti prekinę žemės ūkio gamybą.

Metinė išmoka už perleistą žemės ūkio paskirties žemės hektarą mokama siekiant diferencijuoti kompensacines išmokas bei paskatinti vyresnio amžiaus vidutinio dydžio ūkių savininkus dalyvauti

ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos priemonėje. Šios paramos suma priklauso nuo perleistos žemės ūkio paskirties žemės ploto.

Priemonės tikslai

Bendrieji priemonės tikslai:

- ***ūkių stambinimas ir struktūros gerinimas:***
 - vidutinio ūkio dydžio padidėjimas nuo 13,7 ha iki 15,9 ha;
 - vidutinės melžiamų karvių bandos padidėjimas nuo 2,26 karvių ūkiui iki 3 karvių ūkiui;
 - vyresnio amžiaus (vyresnių nei 55 metai) ūkininkų dalies nuo bendro ūkininkų skaičiaus sumažėjimas nuo 60 proc. iki 45 proc.;
 - jaunųjų ūkininkų (iki 40 metų) dalies nuo bendro ūkininkų skaičiaus padidėjimas nuo 14,4 proc. iki 16,7 proc.
- tam tikro pajamų lygio vyresnio amžiaus ūkininkams, nusprendusiems pasitraukti iš prekinės žemės ūkio gamybos, bei ūkių darbuotojams, kurie praranda darbo vietą, ūkininkui pasinaudojus parama pagal ankstyvojo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos priemonę, užtikrinimas.
- žemės ūkio sektoriaus konkurencingumo didinimas ekonomiškai sustiprėjusių perimtųjų ūkių dėka.

Specialieji priemonės tikslai:

- 30 tūkst. vyresnių nei 55 metai ūkininkų paskatinimas pasitraukti iš prekinės žemės ūkio gamybos (perleista 30 tūkst. ūkių, 105 tūkst. ha žemės, 240 tūkst. t. pieno gamybos kvotos);
- Vidutinis perleidžiamo ūkio dydis – 3,5 ha;
- Apie 5 proc. žemės bus perleista ne žemės ūkio veiklai.

Priemonės veiklos tikslai:

- 30 tūkst. ūkininkų (žemės savininkų bei smulkių pieno ūkių savininkų) galinčių perleisti vidutiniškai po 3,5 ha žemės bei 8 tonas pieno kvotos, gaus ankstyvojo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos paramą. 75 proc. minėtų ūkininkų sudaro smulkių pieno ūkių savininkai, kurie gali pasinaudoti ankstyvojo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos parama ir jau sulaukę pensinio amžiaus.

Paramos rūšys

Pareiškėjams mokama parama sudaryta iš pastoviosios ir kintamosios dalių.

Pastoviąją paramos dalį sudaro:

išmoka, apskaičiuota kaip vidutinės valstybinės socialinio draudimo senatvės pensijos, prognozuojamos 2004–2006 m., vidurkis ir priedas, kuris skiriamas tuomet, kai pareiškėjas turi išlaikomą sutuoktinį (ne jaunesnį kaip 55 metų ir dar nesulaukusį pensinio amžiaus bedarbi, negaunantį socialinių išmokų).

Kintamąją paramos dalį sudaro:

1) išmokos už perleistą individualiąją pieno kvotą (prarastų pajamų kompensacija apskaičiuojama remiantis paraiškos pateikimo datai pareiškėjo turėtos individualios pieno kvotos dydžiu).

2) išmokos už perleistą žemės ūkio paskirties žemę.

Paramos trukmė

Ankstyvo ūkininkų pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos parama mokama ne ilgiau kaip 15 metų (arba iki paramos gavėjui sukaks 75 metai).

Ūkio darbuotojų ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos atveju parama mokama pareiškėjui iki senatvės pensijos gavimo momento, bet ne ilgiau kaip 7,5 metų.

Numatomas finansavimas

Per 2004 – 2006 m. laikotarpį pagal ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos priemonę planuojama skirti 129,675 mln. EUR, iš kurių 103,740 mln., kas sudaro net 80,0 proc. bendros sumos, bus skirta Europos Sąjungos ir 25,935 mln. iš Lietuvos Respublikos biudžeto.

2 priemonė. Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais

Augalininkystės, gyvulininkystės gamybos apimtys ir atitinkamai pajamų lygis bei gyvenimo kokybė skirtinguose regionuose skiriasi 3–4 kartus. Taip pat pastebėta, kad skurdesnių šalies regionų demografiniai rodikliai prastėja, vyksta intensyvesnė žmonių migracija iš šių regionų, todėl kai kuriose vietovėse depopuliacijos lygis tampa kritiškas.

Rytinės, pietrytinės ir vakarinės šalies dalys tyrimų metu priskiriami mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijoje buvo priimtas strateginis sprendimas teikti tikslingą ir sistemingą paramą šioms išskirtoms vietovėms, įtraukiant šią priemonę į Lietuvos Kaimo plėtros 2004–2006 metų planą. Remiantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 1257/1999 14 straipsniu, žemės ūkio subjektai, ūkininkaujantys mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse, turi teisę pagal šią priemonę gauti kompensacines išmokas.

Priemonės tikslai

Kaip jau minėta, MPŪV priemonės *bendrieji tikslai* yra:

- užtikrinti subalansuotą žemės ūkio paskirties žemės naudojimą, siekiant išsaugoti gyvybingą kaimo bendruomenę;
- remti ūkininkavimą mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse ir išsaugoti kraštovaizdį;
- užtikrinti aplinkos gerinimą mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse, įgyvendinant Geros ūkininkavimo praktikos taisykles;
- užtikrinti aplinkosaugos apribojimų vykdymą ir tinkamą ūkininkavimą vietovėse su aplinkosaugos apribojimais.

MPŪV priemonės *specialieji tikslai*:

- siekti, kad 70 tūkst. ūkininkų mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse įgyvendintų Geros ūkininkavimo praktikos taisykles;
- remti ūkininkavimą MPŪV;

- remti ūkininkavimą vietovėse su aplinkosaugos apribojimais.

MPŪV priemonės *veiklos tikslai*:

- paremti pagal šią priemonę 26 tūkst. ūkininkų, ūkininkaujančių didelio nepalankumo vietovėse (toliau – DNV; bendras plotas - 301 305 ha);
- paremti pagal šią priemonę 44 tūkst. ūkininkų, ūkininkaujančių mažo nepalankumo vietovėse (toliau - MNV; bendras plotas - 1 165 678 ha);
- Siekti, kad 5 tūkst. ūkininkų taikytų aplinkosaugos apribojimus „Natura 2000“ teritorijose, skirtose paukščių apsaugai.

Numatomas finansavimas 2004–2006 metais

Per 2004 – 2006 m. laikotarpį pagal ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos priemone planuojama skirti 146,900 mln. EUR, iš kurių 117,520 mln., kas sudaro net 80,0 proc. bendros sumos, bus skirta Europos Sąjungos ir 29,380 mln. iš Lietuvos Respublikos biudžeto.

3 priemonė. Agrarinė aplinkosauga

Įgyvendinant bendruosius aplinkosaugos tikslus, siekiama garantuoti subalansuotą šalies teritorijos plėtrą, formuoti sveiką ir harmoningą žmonių gyvenamąją aplinką, gamtines ir kultūrinės kraštovaizdžio vertybes, bendrąjį ekologinį stabilumą. Taip pat diferencijuoti krašto tvarkymą pagal šalies gamtinių išteklių, socialinių ir kultūrinių bei ekonominių sąlygų skirtumus.

Lietuvoje žemės ūkio paskirties žemė sudaro beveik 53 proc. bendro šalies ploto, todėl agrarinių ekosistemų būklė ypač svarbi.

Labiausiai Lietuvoje kenčia natūralios pievos – jos buvo arba naudojamos intensyviai ir alinamos, arba nenaudojamos apaugo krūmais ir menkaverčiu mišku. Išlikusių pusiau natūralių pievų būklė taip pat blogėja. Ekonomiškai stiprūs ūkiai jas intensyviai naudoja ganykloms ir alina, nes natūralių pievų išsaugojimui, susiejant su ekstensyviu naudojimu, dar nesukurtas teisinis bei ekonominis pagrindas. Kadangi žemės ūkyje nėra ekonominio stimulo, iškilo grėsmė kai kurių retų gyvulių veislių išnykimui. Pagrindinis gėlo geriamojo vandens šaltinis šalyje – požeminis (gruntinis) vanduo. Apie vieną trečdalį gyventojų (daugiausia kaimo) geriamuoju vandeniu individualiai apsirūpina iš kastinių šachtinių šulinių (jų Lietuvoje yra 300 tūkst.). Trečdalyje šių šulinių nitratų koncentracija didesnė už leistiną normą (50 mg/l). Pagrindinės šulinių vandens užteršimo nitratais priežastys – netinkamai parinkta šulinio vieta, reikiamų apsaugos ir sanitarinių zonų nuo pavojingų taršos šaltinių nesilaikymas.

Žemės ūkis ir aplinkos apsauga yra neatskiriami, ir daugelio šalių patyrimas rodo, kad didžiausią agrarinės aplinkosaugos efektą galima pasiekti, išnaudojant tinkamiausius kraštui žemės ūkio produkcijos gamybos metodus. Ūkininkavimo metodų pasikeitimai, sumažėjęs ūkių dydis bei minimalus cheminių trąšų naudojimas sudaro palankias sąlygas ekologinio žemės ūkio plėtrai.

Ekologinis žemės ūkis, pagrįstas moderniomis, aplinkai palankiomis technologijomis, skatins: gaminti aukštos kokybės, didelės maistinės vertės žemės ūkio produkciją; didinti dirvožemio derlingumą, auginti gyvulius taip, kad laikymo sąlygos atitiktų jų prigimtines savybes, mažinti aplinkos taršą; išsaugoti biologinę įvairovę; išlaikyti maisto produktų natūralias savybes. Ekologiška produkcija yra paklausi ir perspektyvi. Pasinaudojant parama, yra galimybė plėsti gamybą šalies vidaus poreikiams ir įsijungti į ES bendrąją rinką. Ekologinio žemės ūkio ir kitų agrarinės aplinkosaugos priemonių įgyvendinimas ypač reikšmingas ūkininkaujantiems MPŪV. Jas įgyvendinus, bus sukurta papildomų darbo vietų, bus sprendžiamos socialinės kaimo problemos.

Kaimas, žemės ūkis ir aplinkos apsauga yra neatskiriama susiję, nes dėl ūkinės veiklos atsiradusi tarša nitratais, pesticidais bei įvairiomis nuotekomis alina gamtą. Todėl į visas kaimo problemas tenka žiūrėti kaip į socialinę bei ekologinę visumą. Vienas populiariausių socialinių ir ekonominių bei agrarinės aplinkosaugos problemų sprendimo kaimo vietovėse priemonių yra ekologiškų žemės ūkio produktų gamyba. Šis ūkininkavimo būdas padeda ne tik spręsti kaimo gyventojų užimtumo, žemės ūkio produkcijos konkurencingumo ir papildomų pajamų klausimus, bet kartu veikia ir kaip prevencinė aplinkos apsaugos priemonė.

Priemonės tikslai

Parama, skirta agrarinės aplinkosaugos priemonei įgyvendinti, prisidės prie *bendrujų tikslų* žemės ūkio ir aplinkos srityje bei skatins:

- aplinkos gerinimą (vandens kokybės, bioįvairovės, dirvožemio ir kraštovaizdžio; pusiau natūralių žemės ūkio buveinių išsaugojimas ir kitos svarbios ekologinės sritys) ir sveiko maisto gamybą;
- ūkininko pajamų šaltinių tolesnį numatymą, ūkininkaujant aplinkai palankiais metodais, kurie apima daugiau nei įprasta gera ūkininkavimo praktika;
- paviršinių ir gruntinių vandenių kokybės gerinimą;
- cheminių au galų apsaugos priemonių naudojimo mažinimą;
- geros kokybės žemės ūkio produktų gamybą, išlaikant sveiką aplinką ateities kartoms;
- tradicinio Lietuvos kaimo kraštovaizdžio atkūrimą arba išsaugojimą (pelkių (šlapžemių), pievų);
- geros kokybės ekologiškų žemės ūkio produktų gamybos didėjimą;
- kaimo gyventojų darbo ir gyvenimo sąlygų gerinimą;
- ūkiuose laikyti ir auginti nykstančių vietinių veislių naminius gyvulius;
- paramos gavėjų supratimo apie aplinką tausojančios ir ekologinės gamybos praktikos bei aplinkosaugos didinimą.

Agrarinės aplinkosaugos priemonės *specialieji tikslai*:

- mažinti azoto kiekį dirvožemyje;
- mažinti nenaudojamą žemės plotą;
- mažinti eroziją;
- siekti, kad ekologiniai ūkiai apimtų 2 proc. visos žemės ūkio paskirties žemės.

Veiklos tikslai:

Numatoma, kad priemonėje dalyvaus 3 tūkst. ūkininkų, 60 tūkst. ha žemės teritorijoje.

Priemonės turinys

Agrarinės aplinkosaugos priemonę sudaro tokios programos:

- Paviršinio vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos įrengimas pievoje bei ariamoje žemėje ir apsauga nuo erozijos;
- Kraštovaizdžio tvarkymo programa;
- Ekologinio ūkininkavimo programa;
- Retų veislių gyvulių ir paukščių programa.

Priemonės administravimas

Agrarinės aplinkosaugos programos įgyvendina Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

Išmokos pagal šią priemonę mokamos atlikus paramos gavėjų patikrą vietoje. Šios patikros metu nustatoma, ar paraiškoje ir kasmetiniame prašyme pateikti duomenys atitinka tikrovę bei ar įgyvendinant projektą yra laikomasi paramos teikimo sąlygų.

Ekologinio ūkininkavimo programoje dalyvaujančius ūkius tikrina sertifikavimo institucijos pagal ekologinio ūkininkavimo taisykles.

Pagal Retų veislių gyvulių ir paukščių programą kontrolę atlieka atsakingos institucijos.

Kontrolė

Efektyvus priemonės „Agrarinė aplinkosauga“ kontrolės sistemos įgyvendinimas yra svarbus ir sieks šių tikslų:

- apsaugoti nuo apgavystės ar permokėjimo ir prisidėti prie efektyvaus finansinių išteklių panaudojimo;

- - užtikrinti atitikimą nacionaliniams ir ES teisės aktams, reguliuojantiems EŽŪOGF bendrąjį finansavimą.

Prioritetiniai kriterijai

Nr.	Prioriteto kriterijus	Balai
1.	Ūkis yra saugomoje teritorijoje (jei bent dalis ūkio patenka į saugomą teritoriją, laikoma, kad jis yra saugomoje teritorijoje)	50
2.	Ekologinis ūkis	30
3.	Teritorijos plotas, kuriame taikomi agrarinės aplinkosaugos įsipareigojimai – kiekvienam ha virš 1 ha suteikiamas 1 balas, bet ne daugiau kaip 20.	20
	Iš viso	100

Tuo atveju, jei surenkamas vienodas balų skaičius, prioritetas teikiamas pirmiau pateiktoms paraiškoms.

Numatomas finansavimas 2004–2006 metais

Per 2004 – 2006 m. laikotarpį pagal agrarinės aplinkosaugos priemonę planuojama skirti 62,200 mln. EUR, iš kurių 49,76 mln., kas sudaro net 80,0 proc. bendros sumos, bus skirta Europos Sąjungos ir 12,44 mln. iš Lietuvos Respublikos biudžeto.

4 priemonė. Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku

Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku laikomas svarbia ūkinės veiklos įvairinimo priemone, siekiant sumažinti priklausomybę nuo žemės ūkio veiklos ir pagerinti aplinkos sąlygas kaimo vietovėse. Ši priemonė taip pat svarbi ir tarptautiniu mastu, siekiant sumažinti aplinkos užterštumą, nes miškai vaidina svarbų vaidmenį sugerdami į aplinką išmetamus teršalus. Parama pagal šią priemonę skiriama tik privačios žemės savininkams arba jų grupėms (asociacijoms),

savivaldybėms arba jų asociacijoms. Parama gali būti skiriama tik tais atvejais, jeigu veisiamas miškas atitinka konkrečios vietovės sąlygas ir neprieštaruoja aplinkosaugos reikalavimams.

paramą pagal šią priemonę be miško įveisimo išlaidų (*miško įveisimo išmokų schema*), taip pat sudaro:

- metinė išmoka apželdinto mišku hektaro priežiūros ir apsaugos išlaidoms atlyginti (*įveisto miško priežiūros ir apsaugos išmokų schema*) laikotarpiui iki 5-erių metų;
- metinė išmoka prarastoms pajamoms, įveisus mišką, kompensuoti (*prarastų pajamų kompensavimo išmokų schema*) 20-čiai metų ūkininkams ir jų grupėms, naudojusiems žemę, kurioje veisiamas miškas, žemės ūkio produkcijos gamybai, bei kitiems privatiems fiziniams ir juridiniams subjektams.

Miško įveisimo ir įveisto miško priežiūros ir apsaugos išmokos kompensuoja faktiškai padarytas miško įveisimo, priežiūros ir apsaugos išlaidas, neviršijant šioje priemonėje nurodyto maksimalaus išmokos lygio.

Priemonės tikslai

Priemonės tikslas yra skatinti žemės ūkio paskirties žemės apželdinimą mišku, kaip alternatyvų žemės panaudojimą, miškininkystės veiklos vystymą ūkiuose ir padėti spręsti nedarbo problemas kaimo vietovėse. Tai padės gausinti jau turimus miškų išteklius bei palaikyti kaimo plėtros ir aplinkosaugos balansą. Priemonės *bendrieji tikslai* yra tokie:

Priemonės bendrieji tikslai:

- sumažinti kaimo gyventojų priklausomybę nuo žemės ūkio veiklos;
- padidinti žemės valdos ekonominę, ekologinę ir socialinę vertę;
- padėti išsaugoti aplinką, palaikyti ir gausinti biologinę įvairovę, praturtinti kraštovaizdį;
- suteikti naujas pastovaus užimtumo galimybes kaimo vietovėse;
- sukurti papildomą pajamų šaltinį.

Priemonės specialieji tikslai:

- miškininkumo padidinimas (įveisti mišką 12 tūkst. ha žemės);
- ne mažiau kaip 20 proc. įveisiamo miško ploto apželdinimas lapuočių medžių rūšimis;
- apie 20 proc. įveisiamo miško ploto skirta įgyvendinti prioritetinę funkciją prisidėti prie dirvožemio, oro, vandens telkinių ir kaimo vietovių apsaugos.

Priemonės veiklos tikslai:

Apie 2500 žemės savininkų gaus paramą žemės ūkio paskirties žemei apželdinti mišku, apželdindami vidutiniškai apie 4–5 ha ploto žemės sklypus.

Kompensuojama veikla

Miško įveisimo išmokos schema

Visi, ketinantys apželdinti žemės ūkio paskirties žemę mišku, gali pateikti paraiškas miško įveisimo išmokai gauti. Apželdinimas galimas taikant įvairius miško įveisimo būdus, tokius kaip sodmenų sodinimą, sėklų sėjimą.

Miško įveisimo išmokos schema taikoma visoje šalyje ir apima šias miško įveisimo išlaidas:

- miško želdinimo projekto parengimas;
- dirvos paruošimas;
- sodmenų / sėklų įsigijimo išlaidos (įskaitant sodinukų transportavimą);
- sodmenų / sėklų sodinimas / sėjimas.

Įveisto miško priežiūros ir apsaugos išmokų schema

Įveisto miško priežiūros ir apsaugos išmoka mokama iki 5 metų kasmet visiems apželdinusiems savo žemę ir gavusiems miško įveisimo išmoką, su sąlyga, kad laikomasi anksčiau išvardytų reikalavimų paramai gauti. Ši išmoka padengia šias įveisto miško priežiūros ir apsaugos išlaidas:

- želdinių apsauga nuo žvėrių ir graužikų (tvoros, repelentai, individualios apsaugos priemonės);
- piktžolių, nepageidaujamų medžių ir krūmų, stelbiančių pasodintus medelius, sunaikinimas mechaniniu būdu;
- želdinių atželdinimas;
- miško želdinių apsauga nuo ligų ir kenkėjų, gaisrų, mechaninių pakenkimų;
- priešgaisrinių apsaugos juostų įrengimas.

Prarastų pajamų kompensavimo išmokų schema

Prarastų pajamų išmoka mokama kasmet tik miško įveisimo išmoką gavusiems pareiškėjams. Išmokos bus mokamos 20 metų po žemės ūkio paskirties žemės apželdinimo mišku pabaigos.

Numatomas finansavimo planas

Finansavimo lėšos apskaičiuojamos atsižvelgiant į Lietuvos miškingumo didinimo programos nuostatas, kuriomis remiantis numatoma 2004–2006 m. apželdinti po 4 tūkst. ha privačios žemės ūkio paskirties žemės per metus. Daroma prielaida, kad 2004 m. bus želdoma 3 tūkst. ha, 2005 m. – 4 tūkst. ha ir 2006 m. – 5 tūkst. ha.

Per 2004 – 2006 m. laikotarpį pagal šią priemonę planuojama skirti 26,792 mln. EUR, iš kurių 21,434 mln., kas sudaro net 80,0 proc. bendros sumos, bus skirta Europos Sąjungos ir 5,358 mln. iš Lietuvos Respublikos biudžeto.

5 priemonė. Restruktūrizuojamų pusiau natūrinių ūkių rėmimas

Kadangi vidutinis Lietuvos ūkis, palyginus su ES vidurkiu, yra smulkus ir nekonkurencingas, restruktūrizuojamų pusiau natūrinių ūkių rėmimas padės ūkiams stambėti ir tuo pačiu metu didins jų konkurencingumą.

Šiuo metu pusiau natūriniai ūkiai yra vienas iš žemės ūkio ir kaimo plėtrą stabdančių veiksnių. Parama šiems ūkiams padėtų plėtoti žemės ūkį, skatinti alternatyvias veiklas kaimo vietovėse; taipogi bus kreipiamas dėmesys agroaplinkosaugos reikalavimams įgyvendinti.

Vienas iš būdų paspartinti ūkių pertvarkymo procesą ir paskatinti konkurencingumą žemės ūkio sektoriuje – paversti smulkus pusiau natūrinius ūkius komerciniais.

Ši priemonė padės ūkininkams stambinti bei vystyti savo ūkius. Ūkininkai, besikreipsiantys paramos pagal BPD priemonę „Investicijos į žemės ūkio valdas“, taip pat gali pretenduoti į paramą pusiau natūriniam ūkiams, jei gu jie atitinka visus žemiau pateikiamus reikalavimus.

Priemonės tikslai:

Bendrieji priemonės tikslai:

- Ūkių stambinimas ir struktūros gerinimas;
- Ūkių konkurencingumo skatinimas;
- Į rinką orientuoto sektoriaus pažangos skatinimas.

Priemonės specialieji tikslai:

- Padidėję ūkių pajamos, geresnis likvidumas;
- Ūkiuose naudojamos technikos, pastatų bei žemės kokybės gerinimas.

Priemonės veiklos tikslai:

- Bus paremta 14 tūkst. ūkininkų, ūkininkaujančių restruktūrizuojamuose pusiau natūrinuose ūkiuose (1000 EUR per metus). Taipogi ūkininkai įgys praktinės dalyvavimo investicinės paramos priemonėje patirties (verslo plano rengimas ir pateikimas, investicijų planavimas ir įgyvendinimas, atitinkamų dokumentų, įrodančių investicijų įgyvendinimą, pateikimas NMA).

Finansinė parama:

Paramos dydis – 1000 EUR per metus. Paramos mokėjimo laikotarpis – iki 5 m., po 3 m. atliekant verslo plano įgyvendinimo patikrinimą.

Jei ūkininkas kreipsis paramos pagal „Ankstyvo pasitraukimo iš prekinės žemės ūkio gamybos“ priemonę (taps perleidėju) tuo metu, kai jam jau mokama parama pusiau natūriniam ūkiui restruktūrizuoti, pastaroji parama bus nedelsiant nutraukta.

Numatomas finansavimas 2004–2006 metais

Per 2004 – 2006 m. laikotarpį pagal šią priemonę planuojama skirti 30,494 mln. EUR, iš kurių 24,400 mln., kas sudaro net 80,0 proc. bendros sumos, bus skirta Europos Sąjungos ir 6,094 mln. iš Lietuvos Respublikos biudžeto.

6 priemonė. Standartų laikymasis

Aplinkosaugos srityje problemos kyla dėl užterštumo azoto junginiais. Aplinkosaugai gerinti ir rengiama taršos nitratais mažinimo iš žemės ūkio šaltinių veiksmų programa, kurioje numatoma peržiūrėti agrarinės aplinkosaugos standartus ir papildyti pagal ES direktyvos 91/676/EEB reikalavimus bei šių standartų įgyvendinimo terminai.

Parama suteikiama kasmet lygiomis dalimis mažėjimo tvarka.

Priemonės tikslai:

Priemonės bendrieji tikslai:

- 2650 ūkių atitiks Nitratų direktyvos reikalavimus;
- aplinkos būklės pagerinimas dėl sumažėjusios taršos azoto junginiais;
- padidėjęs konkurencingumas dėl pagerintos pieno kokybės, įdiegus ES reikalavimus.

Specialieji priemonės tikslai:

- pastatyta 2650 mėšlidžių/srūtų rezervuarų, atitinkančių ES reikalavimus. Numatoma bendra talpa – 150 tūkst. t;
- įdiegti 8 tūkst. pieno melžimo įrangos vnt.;
- nupirkti 8 tūkst. pieno šaldymo įrangos vnt.

Priemonės veiklos tikslai:

- 2650 ūkių su 100 tūkst. sąlyginių gyvulių vienetų (toliau SGV) pasinaudoja parama diegiant Nitratų direktyvos reikalavimus;
- 8000 ūkių su 75 tūkst. karvių pasinaudoja parama melžimui, pieno saugojimui ir transportavimui diegiant Pieno direktyvą.

7 priemonė. Techninė parama

Šios priemonės tikslas – remti veiklas, reikalingas KPP įgyvendinimo, valdymo, efektyvumo bei pristatymo visuomenei gerinimui. Parama gali būti skiriama kompensuoti išlaidas, susijusias su KPP rengimu, priežiūra ir įvertinimu, reikalingiems KPP įgyvendinti.

Parama teikiama kompensuoti išlaidoms, susijusioms su šiomis KPP įgyvendinimo, valdymo bei efektyvumo veiklomis:

1. Veiklos, už kurių įgyvendinimą atsakinga Žemės ūkio ministerija:

- Priežiūros komiteto posėdžių organizavimas, įskaitant ir išlaidas ekspertams bei kitiems dalyviams, kurių dalyvavimas būtinas, siekiant užtikrinti efektyvų komiteto darbą;
- KPP įvertinimo organizavimas bei įgyvendinimas, įskaitant ir ekspertų pagalbą, svarstant bei peržiūrint pagrindinius duomenis bei rodiklius;
- vertimų raštu organizavimas Europos Komisijai prašant bei vertimai žodžiu;
- vizitų, konferencijų, studijų bei seminarų organizavimas.

2. Veiklos, už kurių įgyvendinimą atsakinga Nacionalinė mokėjimo agentūra:

- informacinės medžiagos (įskaitant paraiškų formas) parengimas, leidyba bei platinimas;
- informacinių kampanijų organizavimas;
- personalo bei socialinių ir ekonominių bei kitų susijusių partnerių mokymas;
- konsultacijų, mokymų, seminarų bei pasitarimų ir informacinių dienų organizavimas.

Priemonės tikslas

Bendrasis priemonės tikslas – užtikrinti efektyvų KPP įgyvendinimą.

Specifiniai priemonės tikslai:

- užtikrinti tinkamą informacijos pateikimą bei viešumą;
- teikti paramą studijoms, vizitams bei seminarams;
- teikti paramą KPP priežiūrai;
- teikti paramą KPP įvertinimui.

Numatomas finansavimas 2004–2006 metais

Per 2004 – 2006 m. laikotarpį pagal šią priemonę planuojama skirti 5,921 mln. EUR, iš kurių 4,737 mln., kas sudaro net 80,0 proc. bendros sumos, bus skirta Europos Sąjungos ir 1,184 mln. iš Lietuvos Respublikos biudžeto.

8 priemonė. Papildomos nacionalinės tiesioginės išmokos

Bendrijų parama papildomoms nacionalinėms tiesioginėms išmokoms negali viršyti 20 % metinės Kaimo plėtros planui skirtos sumos. Tačiau valstybei narei suteikiama alternatyva - galima pasirinkti šios ribos diferencijavimą pagal metus: 25 % 2004, 20 % 2005, ir 15 % 2006. Lietuva pasirinko pastarąjį variantą.

Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos skiriama mokėjimo agentūra.

Per 2004 – 2006 m. laikotarpį pagal šią priemonę planuojama skirti 120,450 mln. EUR, iš kurių 96,360 mln., kas sudaro net 80,0 proc. bendros sumos, bus skirta Europos Sąjungos ir 24,090 mln. iš Lietuvos Respublikos biudžeto.

4. BPD PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO ANALIZĖ

Šiame skyriuje siekiama išanalizuoti BPD priemonių, susijusių su žemės ūkio plėtra, įgyvendinimą Lietuvoje. Remiantis Žemės ūkio ministerijos bei Nacionalinės mokėjimo agentūros pateikta *makro* lygmens statistine medžiaga, šiame skyriuje analizuojama BPD priemonių 4.1-4.7 imtinai įgyvendinimo patirtis dviem pjūviais: integruotai pagal priemones ir regioninį pjūvį bei pagal paraiškų surinkimo etapus. Tikslingumo sumetimais 4.1 dalyje „*Makro* lygmens statistinė analizė: pjūvis pagal BPD priemones bei veiklos sritis ir regioninis pjūvis“ analizė vykdoma integruotai – tiek pjūviu pagal priemones, tiek ir regioniniu pjūviu. 4.2 dalyje „*Makro* lygmens statistinė analizė: pjūvis pagal paraiškų surinkimo etapus“ Žemės ūkio ministerijos bei Nacionalinės mokėjimo agentūros pateikta *makro* lygmens statistine medžiaga apdorojama paraiškų surinkimo etapų pjūviu. Šioje darbo dalyje dominuoja analitinis-statistinis analizės metodas.

4.1 Makro lygmens statistinė analizė: pjūvis pagal BPD priemones bei veiklos sritis ir regioninis pjūvis

Iš viso 2004 – 2006.07.05. (su III etapu) metų periodu buvo gautos 2157 paraiškos paramai iš Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (toliau – EŽŪOGF). Daugiausia paraiškų – 824 arba 38,2 proc. ir 753 arba 34,9 proc. – buvo teikta pagal atitinkamai Lietuvos 2004 - 2006 bendrojo programavimo dokumento (toliau – BPD) 4.1 priemonę “Investicijos į žemės ūkio valdas” ir pagal 4.2 priemonę “Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas”. Pagal kitas BPD priemones teikiamų paraiškų skaičius buvo gerokai mažesnis: 4.6 priemonei “LEADER+ pobūdžio priemonės” - 122 arba 5,6 proc., 4.7 priemonei “Mokymas” – 99 arba 4,6 proc., 4.5 priemonei “Miškų ūkis” – 85 arba 3,9 proc., o 4.3 priemonei “Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas” 45 arba 2,1 proc. visų pagal 4.1- 4.7 BPD priemones teiktų paraiškų. Pažymėtina, kad 4.4 BPD priemonė “Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas” skaidoma į penkias dalis pagal veiklos sritis. Skaidant 4.4 BPD priemonę išskiriamos 4.4.1 “Žemės ūkio vandentvarka”, 4.4.2 “Žemės sklypų perskirstymas”, 4.4.3 “Konsultavimo paslaugos ūkiams”, 4.4.4 “Žemės ūkio ir artimų veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių“ ir 4.4.5 “Kaimo turizmo ir amatų skatinimas” veiklos sritys. Vertinant pagal jas, didžiausias paraiškų skaičius teiktas pagal 4.4.5 “Kaimo turizmo ir amatų skatinimas” (118 arba 5,6 proc.), 4.4.1 “Žemės ūkio vandentvarka” (39 arba 1,8 proc.), o mažiausias – pagal veiklos sritį 4.4.2 “Žemės sklypų perskirstymas” (14 arba 0,7 proc.).

Vertinant pagal apskritis, daugiausia paraiškų buvo pateikta Kauno, Šiaulių ir Panevėžio apskrityse, atitinkamai 387 arba 17,9 proc., 379 arba 17,6 proc. ir 314 arba 14,6 proc. visų Lietuvos Respublikoje pateiktų paraiškų. Mažiausiai paraiškų pateikė Alytaus, Utenos ir Telšių apskrityse įregistruoti pareiškėjai. Šiose apskrityse pateikta atitinkamai 94 arba 4,4 proc., 109 arba 5,1 proc. ir 127 arba 5,9 proc. visų Lietuvos Respublikoje pateiktų paraiškų.

Vertinant pagal savivaldybes, daugiausia pateiktų paraiškų buvo pateikta Kėdainių rajono savivaldybėje bei didžiųjų Lietuvos miestų rajonų savivaldybėse - Klaipėdos rajono, Vilniaus rajono, Kauno rajono, Šiaulių rajono bei Panevėžio rajono savivaldybėse, atitinkamai 129 arba 5,7 proc., 117 arba 5,2 proc., 108 arba 4,8 proc., 106 arba 4,7 proc., 100 4,4 arba proc. ir 90 arba 4 proc. visų Lietuvos Respublikoje pateiktų paraiškų. Mažiausiai paraiškų pateikė kurortinių savivaldybių Birštono, Druskininkų, taip pat Pagėgių, Rietavo ir Elektrėnų savivaldybėse įregistruoti pareiškėjai. Šiose savivaldybėse pateikta atitinkamai vos 2 arba 0,1 proc., 7 arba 0,3 proc., 10 arba 0,5 proc. bei po 11 arba 0,5 proc. visų Lietuvos Respublikoje pateiktų paraiškų.

Taikant ir pjūvį pagal priemones, ir regioninį pjūvį, pažymėtina, kad pagal BDP priemonę 4.1 „Investicijos į žemės ūkio valdas“ daugiausia paraiškų teikta Šiaulių, Panevėžio ir Kauno apskrityse, atitinkamai 176, 156 ir 136 arba atitinkamai 21,4 proc., 18,9 proc. ir 16,5 proc. visų Lietuvos Respublikoje pagal šią priemonę teiktų paraiškų. Mažiausiai paraiškų nagrinėjamu periodu pagal šią priemonę teikta Alytaus ir Utenos apskrityse – 30 ir 38 paraiškos arba 3,6 proc. ir 4,6 proc. visų Respublikoje teiktų paraiškų. Vertinant pagal savivaldybes, daugiausiai paraiškų pagal BPD 4.1 priemonę šalyje teikta Kėdainių, Panevėžio ir Šakių rajono savivaldybėse. Šiose savivaldybėse teiktų paraiškų skaičius pagal priemonę sudarė nuo 5,3 proc. iki 8 proc. visų teiktų paraiškų. Nagrinėjamu periodu mažiausiai paraiškų – po 1 – teikta Druskininkų, Birštono, Rietavo ir Zarasų rajono savivaldybėse.

Vertinant teiktų paraiškų regioninį išsidėstymą pagal paraiškų skaičiumi populiariausią kaimo plėtros BPD priemonę „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“, pažymėtina, kad teiktų paraiškų pagal šią priemonę skaičiumi ryškiai dominavo Kauno, Šiaulių bei Panevėžio apskritys. Šiose apskrityse atitinkamai teikta 135 paraiškos arba 17,9 proc., 130 paraiškų arba 17,3 proc. bei 112 paraiškų arba 14,9 proc. visų Lietuvos Respublikoje teiktų paraiškų. Kai tuo tarpu Alytaus bei Utenos apskrityse pagal šią priemonę teikta vos po 27 paraiškas arba 3,6 proc. visų šalyje teiktų paraiškų. Tarp savivaldybių šiuo aspektu ženkliai išsiskiria Kėdainių, Šakių bei Jurbarko rajono savivaldybės, kuriose teikta net atitinkamai 47, 36 ir 35 paraiškos. Mažiausiai paraiškų pagal šią BPD priemonę teikta Druskininkų, Birštono, Švenčionių rajono savivaldybėse – po 1, bei Rietavo, Molėtų rajono ir Zarasų rajono savivaldybėse – po 2.

Pagal BPD priemonę 4.3 „Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas“ 2004 – 2006.07.05. (su III etapu) metų periodu iš viso teikta tik 45 paraiškos. Didžiausia dalis jų – net 22,2 proc. ir 16,6 proc. – teikta atitinkamai Vilniaus bei Panevėžio apskrityse, kai tuo tarpu Alytaus ir Utenos apskrityse buvo teikta vos po 2,2 proc. visų Lietuvos Respublikoje teiktų paraiškų. Tarp savivaldybių šiame kontekste ryškiai išsiskiria Vilniaus rajono savivaldybėje – joje pagal šią priemonę teiktos net 8 paraiškos arba 17,8 proc. visų paraiškų, kai net 70 proc. Lietuvos Respublikos savivaldybių pagal šią priemonę teiktų paraiškų apskritai nebuvo.

BPD veiklos sritis 4.4.1 „Žemės ūkio vandentvarka“ tarp pareiškėjų nebuvo itin populiari – pagal ją nagrinėjamu periodu teiktos 39 paraiškos. Daugiausia tokių paraiškų teikta Panevėžio bei Šiaulių apskrityse – atitinkamai 11 ir 6 paraiškos, kai Utenos apskrityje šiuo laikotarpiu teikta vos 1 tokia paraiška. Tarp savivaldybių pagal BPD veiklos sritį 4.4.1 „Žemės ūkio vandentvarka“ teiktų paraiškų gausumu išsiskyrė Panevėžio rajono – 4 teiktos paraiškos bei Biržų ir Pasvalio rajonų savivaldybės – po 3 teiktas paraiškas. Net 23 iš 60 Lietuvos Respublikos savivaldybių paraiškos pagal šią veiklos sritį teiktos nebuvo.

Pagal veiklos sritį 4.4.2 „Žemės konsolidavimas“ teiktos 14 paraiškų, net atitinkamai 5 ir 4 paraiškos teiktos Telšių bei Marijampolės apskrityse. Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių bei Vilniaus apskrityse nagrinėjamu laikotarpiu pagal šią veiklos sritį teiktų paraiškų nebuvo teikta apskritai. Tarp Lietuvos Respublikos savivaldybių šiuo aspektu išsiskyrė Telšių rajono savivaldybė – joje teiktos 5 tokios paraiškos, t.y. 35,7 visų teiktų tokių paraiškų Lietuvoje. Net 41 savivaldybėje teiktų paraiškų pagal šią veiklos sritį nebuvo.

2004 – 2006.07.05. (su III etapu) metų periodu pagal BPD veiklos sritį 4.4.3 „Konsultavimo paslaugos ūkiams“ teiktos 24 paraiškos, iš jų trečdalis Kauno apskrityje, ketvirtadalis – Vilniaus apskrityje, šeštadalis – Marijampolės apskrityje. Teiktų paraiškų pagal šią veiklos sritį nebuvo net keturiose – Alytaus, Panevėžio, Tauragės ir Utenos apskrityse. Daugiausiai paraiškų pagal BPD veiklos sritį 4.4.3 „Konsultavimo paslaugos ūkiams“ teikta didžiųjų Lietuvos miestų – Kauno ir Vilniaus rajonų savivaldybėse.

Pagal priemonę BPD veiklos sritį 4.4.4 „Žemės ūkio ir artimų veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių“ 2004 – 2006.07.05. (su III etapu) metų periodu buvo teiktos 34 paraiškos, iš kurių daugiausiai – 8, 6 ir 5 paraiškos – teiktos atitinkamai Kauno, Vilniaus ir Klaipėdos apskrityse, kai tuo tarpu Utenos apskrityje tokių paraiškų teikta apskritai nebuvo. Tarp savivaldybių pagal šią BPD veiklos sritį teiktų paraiškų gausumu išsiskiria Kauno rajono savivaldybė, kuriose teiktos 5 paraiškos.

Pagal BPD veiklos sritį 4.4.5 „Kaimo turizmo ir amatų skatinimas“ nagrinėjamu periodu iš viso yra teiktos 118 paraiškų. Net 37 paraiškos arba 31,4 proc. visų Lietuvos Respublikoje teiktų paraiškų teiktos Vilniaus apskrityje. Taip pat daug – 18 arba 15,3 proc. ir 17 arba 14,4 proc. visų paraiškų teikta atitinkamai Utenos ir Kauno apskrityse. Mažiausiai paraiškų – atitinkamai 1,7 proc., 2,6 proc. ir 3,4 proc. visų paraiškų – teikta atitinkamai Šiaulių, Tauragės ir Telšių apskrityje. Tarp savivaldybių teiktų tokių paraiškų skaičiumi išsiskiria Vilniaus, Trakų ir Kauno rajonų savivaldybės, kuriose nagrinėjamu periodu teikta atitinkamai 15, 12 ir 9 paraiškos.

BPD priemonė 4.5 „Miškų ūkis“ yra vidutinio populiarumo – pagal ją iš viso teiktos 85 paraiškos. Daugiausia tokių paraiškų teikta Šiaulių, Vilniaus bei Utenos apskrityse – atitinkamai 17, 16 ir 11 paraiškų, kai tuo tarpu Klaipėdos ir Marijampolės apskrityse teiktos atitinkamai vos 3 ir 4 tokios paraiškos. Tarp savivaldybių teiktų tokių paraiškų skaičiumi ženkliai išsiskiria Vilniaus rajono savivaldybė, kurioje teiktos 7 tokios paraiškos arba 8,2 proc. visų Lietuvos Respublikoje teiktų tokių paraiškų. Dar trijose – Kelmės, Šiaulių ir Anykščių rajono – savivaldybėse pagal šią priemonę teiktos po 5 paraiškas. Tuo tarpu net 17 iš 60 Lietuvos Respublikos savivaldybių paraiškos pagal BPD priemonę 4.5 „Miškų ūkis“ teiktos nebuvo.

2004 – 2006.07.05. (su III etapu) metų laikotarpiu iš viso buvo teiktos 122 paraiškos pagal BPD priemonę 4.6 „LEADER+ pobūdžio priemonės“. Net du penktadaliai jų teikta Vilniaus apskrityje, dar šeštadalis bei septintadalis paraiškų teikta atitinkamai Šiaulių ir Kauno apskrityse. Alytaus ir Marijampolės apskrityse šiuo laikotarpiu teikta vos po 2 paraiškas. Net trečdalis visų Lietuvos Respublikoje teiktų paraiškų šiuo laikotarpiu teikta Vilniaus rajono savivaldybėje. Dar po dešimtadalį – Šiaulių ir Kauno rajonų savivaldybėse. Net dvidešimtyje Lietuvos Respublikos savivaldybių paraiškų pagal šią priemonę teikta apskritai nebuvo.

Pagal paskutinę BPD kaimo plėtrai skirtą priemonę 4.7 „Mokymas“ iš viso Lietuvoje buvo teiktos 99 paraiškos, iš jų net 44 proc. – Kauno apskrityje. Pagal šią priemonę teiktų paraiškų gausumu taip išsiskyrė Vilniaus ir Šiaulių apskritys, kuriose teikta atitinkamai 13 proc. ir 12 proc. visų Lietuvos Respublikoje teiktų paraiškų, kai tuo tarpu Marijampolės apskrityje paraiškų pagal šią priemonę teikta apskritai nebuvo. Tarp savivaldybių ženkliai išsiskiria Kauno rajono savivaldybė –

joje teikta net 31 tokia paraiška, t.y. net beveik trečdalis visų Lietuvoje teiktų paraiškų pagal šią priemonę.

Bendra paraiškose prašomų lėšų suma nagrinėjamu periodu sudarė 865217 tūkst. Lt. Net 408371 tūkst. Lt arba 47,2 proc. visų pagal 4.1- 4.7 BPD priemonės paraiškose prašomų lėšų buvo teikiamos pagal 4.1 priemonę “Investicijos į žemės ūkio valdas”. Ženkli dalis – 112149 tūkst. Lt arba 13 proc. ir 104528 tūkst. Lt arba 12 proc. paraiškose prašomų lėšų buvo teikiamos pagal atitinkamai 4.3 priemonę “Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas” ir 4.4 priemonės “Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas” veiklos sritį 4.4.5 “Kaimo turizmo ir amatų skatinimas”. Mažiausiai – 15822 tūkst. Lt arba 1,7 proc., 8513 tūkst. Lt arba 0,9 proc. ir 2632 tūkst. Lt arba 0,3 proc. visų su kaimo plėtra susijusių lėšų paraiškose buvo prašoma pagal atitinkamai BPD 4.6 priemonę “LEADER+ pobūdžio priemonės”, BPD 4.7 priemonę “Mokymas” ir 4.4 priemonės “Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas” veiklos sritį 4.4.2 “Žemės sklypų perskirstymas”.

Vertinant pagal vidutinių paraiškoje prašomų lėšų dydį, didžiausia vidutinė prašomų lėšų suma yra pagal BPD 4.3 priemonę “Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas” – 2492,2 tūkst. Lt. Taip pat ženkli vidutinių lėšų suma yra prašoma pagal BDP priemonės “Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas” veiklos sritis 4.4.3 “Konsultavimo paslaugos ūkiams” ir 4.4.1 “Žemės ūkio vandentvarka” – atitinkamai 1550,4 tūkst. Lt ir 1492,4 tūkst. Lt. Mažiausiai lėšų – vidutiniškai 82,9 tūkst. Lt. ir 85,9 tūkst. Lt – prašoma atitinkamai paraiškose pagal priemones 4.2 “Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas” ir 4.7 “Mokymas”. Vidutinis prašomos paramos dydis nagrinėjamu laikotarpiu sudarė 401,1 tūkst. Lt.

Priemonės pavadinimas	Gauta paraiškų, vnt.	Bendras gautose paraiškose prašomos paramos dydis, tūkst. Lt	Vidutinė prašomos paramos suma, tūkst. Lt
4.1 Investicijos į žemės ūkio valdas	824	408371	495,6
4.2 Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas	753	62441	82,9
4.3 Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas	45	112149	2492,2
4.4.1 Žemės ūkio vandentvarka	39	58204	1492,4
4.4.2 Žemės sklypų perskirstymas	14	2623	187,4
4.4.3 Konsultavimo paslaugos ūkiams	24	37209	1550,4
4.4.4 Žemės ūkio ir artimų veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių	34	29447	866,1
4.4.5 Kaimo turizmo ir amatų skatinimas	118	104528	885,8
4.5 Miškų ūkis	85	25911	304,8
4.6 LEADER+ pobūdžio priemonės	122	15822	129,7
4.7 Mokymas	99	8513	85,9
Visos priemonės	2.157	865217	401,1

Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos duomenys

4.1.1 lentelė. Gautų paraiškų pagal priemones skaičius bei jose prašomos paramos lėšų dydis 2004-2006.07.05. m. periodu

Bendra skirtų paramos lėšų suma 2004-2006.07.05. (su III etapu) periodu sudarė 603610 tūkst. Lt. Daugiausia – 248194 tūkst. Lt arba 41,1 proc. visų paramos lėšų – skirta pagal BPD 4.1 priemonę “Investicijos į žemės ūkio valdas”. Ženkli dalis – 103978 tūkst. Lt arba 17,2 proc. ir

72485 tūkst. Lt arba 12,1 proc. skirtų lėšų buvo teikiamos pagal atitinkamai 4.3 priemonę „Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas“ ir 4.4 priemonės „Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas“ veiklos sritį 4.4.5 „Kaimo turizmo ir amatų skatinimas“. Mažiausiai – 9373 tūkst. Lt arba 1,6 proc., 5674 tūkst. Lt arba 0,9 proc. ir 3547 tūkst. Lt arba 0,6 proc. visų su kaimo plėtra susijusių – lėšų paraiškose buvo skirta pagal atitinkamai BPD 4.6 priemonę „LEADER+ pobūdžio priemonės“, BPD 4.4 priemonės „Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas“ veiklos sritį 4.4.2 „Žemės sklypų perskirstymas“ ir BPD 4.7 priemonę „Mokymas“.

2004-2006.07.05. (su III etapu) periodu buvo skirta 69,8 proc. visos paraiškose prašomos paramos. Vertinant šį rodiklį pagal atskiras priemones, ryškiai išsiskiria BPD 4.4 priemonės veiklos sritis 4.4.2 „Žemės sklypų perskirstymas“, pagal kurią paramos skirta 2,2 karto daugiau nei buvo prašoma paraiškose. Taip pat santykinai aukštas rodiklis – 92,7 proc., 90,3 proc., 87,5 proc. ir 84,2 proc. – buvo pagal atitinkamai BPD 4.3 priemonę „Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas“, 4.2 priemonę „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“, BPD 4.4 priemonės „Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas“ veiklos sritį 4.4.1 „Žemės ūkio vandentvarka“ ir BPD 4.5 priemonę „Miškų ūkis“. Santykinai mažiausiai lėšų, lyginant su paraiškose prašyta suma, buvo skirta pagal BPD 4.4 priemonės veiklos sritį 4.4.3 „Konsultavimo paslaugos ūkiams“ ir BPD 4.6 priemonę „Mokymas“, atitinkamai 33,4 proc. ir 41,7 proc.

Priemonės pavadinimas	Skirta paramos lėšų dydis, tūkst. Lt	Skirtos paramos dydis lyginant su prašomos paramos dydžiu, procentais
4.1 Investicijos į žemės ūkio valdas	248194	60,8
4.2 Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas	56396	90,3
4.3 Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas	103978	92,7
4.4.1 Žemės ūkio vandentvarka	50957	87,5
4.4.2 Žemės sklypų perskirstymas	5674	216,3
4.4.3 Konsultavimo paslaugos ūkiams	12423	33,4
4.4.4 Žemės ūkio ir artimų veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių	18754	63,7
4.4.5 Kaimo turizmo ir amatų skatinimas	72485	69,3
4.5 Miškų ūkis	21828	84,2
4.6 LEADER+ pobūdžio priemonės	9373	59,2
4.7 Mokymas	3547	41,7
Visos priemonės	603610	69,8

Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos duomenys

4.1.2 lentelė. Skirtos paramos lėšų sumos pagal priemones dydis lyginant su prašomos paramos dydžiu, procentais 2004-2006.07.05. m. periodu

2004 – 2006.07.05. (su III etapu) metų periodu iš viso buvo įvertintos 1924 paraiškos iš 2157 teiktų paraiškų. Daugiausia paraiškų – 751 arba du penktadaliai, 576 arba beveik trečdalis ir 122 arba 6,3 proc. visų Lietuvos Respublikoje įvertintų paraiškų – buvo įvertinta atitinkamai pagal BPD priemones 4.2 „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“, 4.1 „Investicijos į žemės ūkio valdas“ bei 4.6 „LEADER+ pobūdžio priemonės“. Mažiausias skaičius paraiškų buvo įvertintas pagal BPD 4.4 priemonės veiklos sritis 4.4.2 „Žemės sklypų perskirstymas“, 4.4.4 „Žemės ūkio ir artimų veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų

šaltinių” bei 4.4.3 „Konsultavimo paslaugos ūkiams“ – atitinkamai 14 arba 0,7 proc., 24 arba 1,2 proc. ir 27 arba 1,4 proc. visų paraiškų.

Vertinant pagal apskritis, nagrinėjamu laikotarpiu daugiausia įvertintų paraiškų buvo pateikta Kauno, Šiaulių ir Panevėžio apskrityse, atitinkamai 329 arba 17,1 proc., 306 arba 15,9 proc. ir 247 arba 12,8 proc. visų Lietuvos Respublikoje įvertintų paraiškų. Mažiausiai įvertinta Alytaus, Utenos ir Telšių apskrityse įregistruotų pareiškėjų. Šiose apskrityse įvertinta atitinkamai 78 arba 4,1 proc., 103 arba 5,4 proc. ir 117 arba 5,2 proc. visų Lietuvos Respublikoje pateiktų paraiškų.

Vertinant pagal savivaldybes, didžiausias skaičius įvertintų paraiškų buvo pateiktas Klaipėdos rajono, Kėdainių rajono, Vilniaus rajono, Kauno rajono bei Šiaulių rajono savivaldybėse, atitinkamai 111 arba 5,7 proc., 108 arba 5,6 proc., 100 arba 5,2 proc., 89 arba 4,6 proc. ir 85 arba 4,4 proc. visų Lietuvos Respublikoje pateiktų paraiškų. Mažiausiai paraiškų pateikė kurortinių savivaldybių Birštono, Druskininkų, taip pat Pagėgių, Rietavo ir Elektrėnų savivaldybėse įregistruoti pareiškėjai. Šiose savivaldybėse pateikta atitinkamai 2 arba 0,1 proc., 4 arba 0,2 proc., 8 arba 0,4 proc. bei po 9 arba 0,5 proc. visų Lietuvos Respublikoje pateiktų paraiškų.

Iš viso nagrinėjamu periodu buvo atmestos 229 paraiškos, t.y. 12,4 proc. visų įvertintų paraiškų. Vertinant absoliučiais skaičiais, daugiausiai paraiškų buvo atmesta pagal BPD 4.2 priemonę “Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas”, 4.4.5. priemonę “Kaimo turizmo ir amatų skatinimas” ir 4.1 “Investicijos į žemės ūkio valdas” – atitinkamai 55, 49 ir 45 paraiškos. Tuo tarpu pagal BPD 4.4.2 priemonę “Žemės sklypų perskirstymas” ir 4.4.1 “Žemės ūkio vandentvarka” nagrinėjamu laikotarpiu atmestos atitinkamai nė vienos ir tik 2 paraiškos.

Šiame kontekste svarbesniu nei vertinimas absoliučiais skaičiais yra atmestų paraiškų skaičius lyginant su įvertintų paraiškų skaičiumi, procentais, rodiklis. 2004-2006.07.05. m. periodu bendras visų atmestų skaičius sudarė 12,7 proc. Ši rodiklį daugiau nei 3 kartus viršijo pagal BPD priemonę 4.7 “Mokymas” ir 4.4.4 “Žemės ūkio ir artimų veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių” atmestų paraiškų rodiklis. Itin žemas šis rodiklis nagrinėjamu periodu buvo pagal BPD priemones 4.4.2 “Žemės sklypų perskirstymas” bei 4.4.1 “Žemės ūkio vandentvarka”, sudaręs atitinkamai 0 ir 5,1 proc. Populiariausių BPD priemonių – 4.1 “Investicijos į žemės ūkio valdas” ir 4.2 “Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas” – rodiklis taip pat buvo santykinai geras, sudaręs atitinkamai 7,8 ir 7,3 proc.

Vertinant pagal apskritis, 2004-2006.07.05. m. laikotarpiu aukščiausias įvertintų paraiškų nuo pateiktų paraiškų procentas buvo Klaipėdos, Utenos ir Telšių apskrityse, kur šis rodiklis sudarė atitinkamai 96 proc., 94 proc. ir 92 proc. visų įvertintų paraiškų. Mažiausias minėtas rodiklis yra Panevėžio, Marijampolės ir Šiaulių apskrityse. Šiose apskrityse įvertintų paraiškų nuo pateiktų paraiškų procentas sudarė atitinkamai 79 proc., 80 proc. ir 81 proc. visų Lietuvos Respublikoje pateiktų paraiškų.

Vertinant pagal savivaldybes, aukščiausias įvertintų paraiškų nuo pateiktų paraiškų procentas buvo Birštono rajono, Prienų rajono, Skuodo rajono, Molėtų rajono bei Utenos rajono savivaldybėse. Šiose savivaldybėse įvertintos visos, t.y. 100 proc., teiktos paraiškos. Mažiausias įvertintų paraiškų procentas nuo teiktų paraiškų skaičiaus nagrinėjamu laikotarpiu buvo Druskininkų, Širvintų rajono, Rokiškio rajono, Trakų rajono bei Šakių rajono savivaldybėse. Šiose savivaldybėse šis rodiklis sudarė 57 proc., 71 proc., 73 proc., 74 proc. bei po 76 proc.

Vertinant pagal du pjūvius –pjūviu pagal paraiškas bei regioniniu pjūviu, pabrėžtina, kad 2004 – 2006.07.05. (su III etapu) metų periodu pagal BPD priemonę 4.1 „Investicijos į žemės ūkio

valdas“ buvo pateiktos 824 paraiškos, iš kurių 576 arba 70 proc. buvo įvertintos. Didžiausiu įvertintų paraiškų rodikliu išsiskyrė Klaipėdos, Telšių ir Utenos apskritys, sudaręs atitinkamai 100 proc., 93 proc. ir 89 proc. Žemiausias šis rodiklis buvo Marijampolės, Šiaulių ir Kauno apskrityse, svyravęs 61-63 proc. intervale. Net trylikoje Lietuvos Respublikos savivaldybių buvo įvertintos visos teiktos paraiškos, o kurortinių miestų Druskininkų ir Birštono savivaldybėse bei Rietavo savivaldybėje įvertintų paraiškų apskirtai nebuvo.

Pagal BPD priemonę 4.4.2 „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ nagrinėjamu periodu iš viso buvo pateiktos 753 paraiškos, iš jų net 751 buvo įvertinta, t.y. įvertintų paraiškų nuo pateiktų paraiškų procentas sudarė net 99,7. Vienintelės neįvertintos paraiškos buvo Panevėžio apskrityje, Biržų rajono savivaldybėje bei Vilniaus apskrityje, Širvintų rajone.

Tuo tarpu pagal BPD priemonę 4.3 „Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas“ įvertintų paraiškų procentas regioniskai ženkliai skyrėsi. Jei Alytaus, Klaipėdos, Šiaulių, Telšių bei Utenos apskrityse buvo įvertintos visos paraiškos, tai Kauno apskrityje buvo įvertintos du trečdaliai, o Tauragės apskrityje vos du penktadaliai pagal šią priemonę teiktų paraiškų. Tarp savivaldybių šis rodiklis ženkliai skyrėsi – 14 jų buvo įvertintos visos paraiškos, o 32 jų – nė vienos.

Pagal BPD veiklos sritį 4.4.4 „Žemės ūkio ir artimų veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių“ 2004 – 2006.07.05. (su III etapu) metų periodu iš viso buvo įvertintos 24 iš 34 teiktų paraiškų, t. y. 71 proc. teiktų paraiškų. Alytaus, Panevėžio ir Telšių apskrityse buvo įvertintos visos teiktos paraiškos, o Utenos apskrityje įvertintų paraiškų apskirtai nebuvo. Panaši situacija ir teiktų bei įvertintų paraiškų santykyje pagal BPD veiklos sritį 4.4.5 „Kaimo turizmo ir amatų skatinimas“. Pagal ją buvo teiktos 118 paraiškos ir 72 iš jų įvertintos, t.y. įvertintų paraiškų nuo pateiktų paraiškų procentas sudarė 61 proc. Tarp skirtingų apskričių šis rodiklis smarkiai varijavo – jei Utenos apskrityje jis sudarė 94 proc., o Šiaulių apskrityje net 100 proc., tai Telšių apskrityje buvo įvertintos vos ketvirtadalis visų teiktų paraiškų. Tarp savivaldybių taip pat pastebėtinai analogiškas reiškinys – 11 savivaldybių buvo įvertintos visos paraiškos, o 22 savivaldybėse įvertintų paraiškų apskirtai nebuvo.

Pagal BPD priemonę 4.5 „Miškų ūkis“ 2004 – 2006.07.05. (su III etapu) metų laikotarpiu iš viso buvo įvertintos 92 proc. teiktų paraiškų. Regioniniame kontekste išsiskyrė Kauno, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Utenos, Vilniaus apskritys, kuriose buvo įvertintos visos paraiškos, bei Telšių apskritis, kurioje buvo įvertinta du trečdaliai teiktų paraiškų.

Nagrinėjamu periodu pagal BPD priemones ir veiklos sritis 4.4.1 „Žemės ūkio vandentvarka“, 4.4.2 „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“, 4.4.3 „Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas“, 4.6 „LEADER+ pobūdžio priemonės“ ir 4.7 „Mokymas“ visos teiktos paraiškos buvo įvertintos, todėl regioninė analizė neturėtų jokios pridėtinės vertės.

Priemonės pavadinimas	Įvertintų paraiškų skaičius, vnt.	Atmestų paraiškų skaičius, vnt.	Atmestų paraiškų skaičius lyginant su įvertintų paraiškų skaičiumi, procentais
4.1 Investicijos į žemės ūkio valdas	576	45	7,8
4.2 Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas	751	55	7,3
4.3 Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas	33	6	18,2
4.4.1 Žemės ūkio vandentvarka	39	2	5,1
4.4.2 Žemės sklypų perskirstymas	14	0	0
4.4.3 Konsultavimo paslaugos ūkiams	27	4	14,8
4.4.4 Žemės ūkio ir artimų veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių	24	10	41,7
4.4.5 Kaimo turizmo ir amatų skatinimas	83	49	59
4.5 Miškų ūkis	78	7	8,9
4.6 LEADER+ pobūdžio priemonės	122	7	4,7
4.7 Mokymas	99	44	44,4
Visos priemonės	1.846	229	12,7

Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos duomenys

4.1.3 lentelė. Atmestų paraiškų skaičius lyginant su įvertintų paraiškų skaičiumi, procentais 2004-2006.07.05. m. periodu

2004-2006.07.05 m. periodu iš viso buvo pasirašytos 1424 sutartys, iš kurių 668 arba 46,9 proc. visų pasirašytų sutarčių pasirašytos pagal BPD 4.2 priemonę “jaunųjų ūkininkų įsikūrimas”, o 489 arba 34,3 proc. pagal BPD 4.1 priemonę “Investicijos į žemės ūkio valdas”. Pagal BPD priemonę 4.4.2 “Žemės sklypų perskirstymas” sutarčių nebuvo pasirašyta, o pagal 4.4.4 priemonę “Žemės ūkio ir artimų veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių” pasirašytos vos 5 sutartys.

Jei nagrinėjamu laikotarpiu daugiausia pasirašytų sutarčių buvo 4.2 priemonę “Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas” – net 46,9 proc. visų pasirašytų sutarčių, tai pagal šią priemonę pasirašytų sutarčių bendra suma sudarė 55147 tūkst. Lt, t.y. tik 12,7 proc. Lt visų pasirašytų sutarčių. Daugiausiai – 220017 tūkst. Lt arba net 50,9 proc. Lt visų pasirašytų sutarčių sudarė sutartys, pasirašytos pagal BPD priemonę 4.1 “Investicijos į žemės ūkio valdas”, o mažiausiai – 0 Lt ir 1660 Lt arba 3,8 proc. – atitinkamai pagal BPD priemones 4.4.2 “Žemės sklypų perskirstymas” ir 4.6 “LEADER+ pobūdžio priemonės”.

Pasirašytos sutarčių paramos lėšų sumos lyginant su skirtų 2004-2006 m. lėšų suma, procentais, rodiklis parodo kaip galimiems pareiškėjams pavyksta įsisavinti 2004-2006 m. skirtas lėšas. Sėkmingiausiai lėšos įsisavinamos pagal BPD priemones 4.4.1. “Žemės ūkio vandentvarka”, 4.2 “Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas”, 4.7 “Mokymas” ir 4.1 “Investicijos į žemės ūkio valdas”. Pagal šias priemones pasirašytos sutarčių paramos lėšų sumos lyginant su skirtų 2004-2006 m. lėšų suma, procentais, rodiklis sudaro atitinkamai 100 proc., 98 proc., 98 proc. ir 89 proc. Prasčiausiai lėšos įsisavinamos pagal BPD priemones 4.4.2 “Žemės sklypų perskirstymas” – lėšų apskritai neįsisavinta, 4.6 “LEADER+ pobūdžio priemonės” – įsisavinta 18 proc. visų 2004-2006 skirtų lėšų.

Priemonės pavadinimas	Pasirašytų sutarčių skaičius, vnt.	Pasirašytų sutarčių suma, tūkst. Lt	Pasirašyta sutarčių paramos lėšų suma lyginant su skirtų 2004-2006 m. lėšų suma, procentais
4.1 Investicijos į žemės ūkio valdas	489	220017	89
4.2 Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas	668	55147	98
4.3 Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas	18	50173	48
4.4.1 Žemės ūkio vandentvarka	33	50885	100
4.4.2 Žemės sklypų perskirstymas	0	0	0
4.4.3 Konsultavimo paslaugos ūkiams	14	8213	66
4.4.4 Žemės ūkio ir artimų veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių	5	4439	24
4.4.5 Kaimo turizmo ir amatų skatinimas	30	28940	40
4.5 Miškų ūkis	34	9813	45
4.6 LEADER+ pobūdžio priemonės	86	1660	18
4.7 Mokymas	47	3480	98
Visos priemonės	1.424	432768	72

Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos duomenys

4.1.4 lentelė. Pasirašyta sutarčių paramos lėšų suma lyginant su skirtų 2004-2006 m. lėšų suma, procentais

2004-2006.07.05. m. periodu iš viso jau išmokėta 141624 tūkst. Lt paramos lėšų suma. Net 86583 tūkst. Lt arba 61,1 proc. visos išmokėtos sumos išmokėta pagal BPD 4.1 priemonę “Investicijos į žemės ūkio valdas”. Ženkli dalis – 27758 tūkst. Lt arba 19,6 proc. ir 9423 tūkst. Lt arba 6,6 proc. – išmokėta atitinkamai pagal BPD priemones 4.2 “Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas” ir 4.4.1 “Žemės ūkio vandentvarka”. Tuo tarpu pagal BPD priemones 4.4.2 “Žemės sklypų perskirstymas”, 4.4.4 “Žemės ūkio ir artimų veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių” ir 4.4.5 Kaimo turizmo ir amatų skatinimas” kol kas pinigai nėra išmokėti.

Priemonės pavadinimas	Išmokėta paramos lėšų suma, tūkst. Lt	Išmokėta paramos lėšų suma lyginant su skirtų 2004-2006 m. lėšų suma, procentais
4.1 Investicijos į žemės ūkio valdas	86583	35
4.2 Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas	27.758	49
4.3 Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas	8317	8
4.4.1 Žemės ūkio vandentvarka	9423	18
4.4.2 Žemės sklypų perskirstymas	0	0
4.4.3 Konsultavimo paslaugos ūkiams	3516	28
4.4.4 Žemės ūkio ir artimų veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių	0	0
4.4.5 Kaimo turizmo ir amatų skatinimas	0	0
4.5 Miškų ūkis	4875	22
4.6 LEADER+ pobūdžio priemonės	533	6
4.7 Mokymas	620	17
Visos priemonės	141624	23

4.1.5 lentelė. Išmokėta paramos lėšų suma lyginant su skirtų 2004-2006 m. lėšų suma, procentais

2004-2006.07.05. m. periodu jau yra išmokėta 23 proc. visos skirtos 2004-2006 m. lėšų sumos. Ši bendrą rodiklį viršija tik dvi BDP priemonės – 4.2 „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas” ir 4.4.3 „Konsultavimo paslaugos ūkiams”, pagal kurias jau išmokėta atitinkamai 49 proc. ir 28 proc. visų 2004-2006 m. skirtų lėšų. Kaip jau buvo minėta aukščiau, pagal BPD priemones 4.4.2 „Žemės sklypų perskirstymas”, 4.4.4 „Žemės ūkio ir artimų veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių” ir 4.4.5 Kaimo turizmo ir amatų skatinimas” pinigai paramos gavėjams nėra išmokėti.

4.2. Makro lygmens statistinė analizė: pjūvis pagal paraiškų surinkimo etapus

Šaukimus teikti paraiškas ES struktūrinei paramai gauti pagal visas BPD priemones skelbia įgaliotos institucijos. Šaukimus teikti paraiškas pagal BPD priemones 4.1-4.7 skelbia Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA). Šaukimai yra skelbiami pagal atskiras priemones, o iš viso 2004-2006.07.05. m. periodu NMA skelbė keturis šaukimus teikti paraiškas, t.y. paraiškos priklausomai nuo BPD priemonės buvo teikiamos nuo dviejų iki keturių etapų. Paraiškos pagal BPD priemones bei veiklos sritis 4.1 „Investicijos į žemės ūkio valdas“, 4.2 „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“, 4.4.1 „Žemės ūkio vandentvarka“, 4.4.3 „Konsultavimo paslaugos ūkiams“, 4.7 „Mokymas“ buvo teikiamos dviem etapais, o paraiškos pagal BPD priemones bei veiklos sritis 4.3 „Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas“, 4.4.2 „Žemės sklypų perskirstymas“, 4.4.4 „Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių“, 4.4.5 „Kaimo turizmo ir amatų skatinimas“, 4.5 „Miškų ūkis“, 4.6 „LEADER+ pobūdžio priemonės“ buvo teikiamos trimis etapais. Pažymėtina, kad formaliai paraiškos pagal BPD veiklos sritį 4.4.2 „Žemės sklypų perskirstymas“ bei BPD priemonę 4.6 „LEADER+ pobūdžio priemonės“ teiktos IV etape, tačiau realiai jos irgi buvo teiktos trimis etapais, kadangi III etape nebuvo Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos šaukimo teikti paraiškas pagal šias priemones.

Per pirmąjį paraiškų surinkimo etapą 2004 m. iš viso buvo gautos 849 paraiškos, t.y. 39,4 proc. visų 2004-2006.07.05. m. periodu teiktų paraiškų. Šiame etape NMA šaukė teikti paraiškas pagal visas BPD priemones, susijusias su žemės ūkio sektoriaus plėtra. Didžiausias teiktų paraiškų

skaičius šiame etape – 375 paraiškos arba 44,2 proc. bei 276 paraiškos arba 32,5 proc. visų I etape teiktų paraiškų – sudarė paraiškos, teiktos atitinkamai pagal BPD priemones 4.2 „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ ir 4.1 „Investicijos į žemės ūkio valdas“. Ženklus paraiškų skaičius gautas ir pagal BPD priemones 4.7 „Mokymas“ bei 4.6 „LEADER+ pobūdžio priemonės“, sudaręs atitinkamai 56 ir 47 paraiškas arba 6,5 proc. ir 5,5 proc. visų I etape teiktų paraiškų. Pagal BPD veiklos sritį 4.4.2 „Žemės sklypų perskirstymas“ paraiškų gauta apskritai nebuvo.

Bendra prašoma gautose paraiškose paramos suma sudarė 282872 tūkst. Lt arba 47 proc. visos pagal BPD žemės ūkio plėtrai 2004-2006 m. programavimo periodu skirtos paramos. Vidutinė prašomos paramos suma paraiškoje sudarė 333,2 tūkst. Lt. Pagal dvi priemones I-jame paraiškų surinkimo etape buvo prašoma daugiau lėšų nei tai priemonei pagal BPD skirta visam 2004-2006 m. programavimo periodui: pagal BDP veiklos sritį 4.4.3 „Konsultavimo paslaugos ūkiams“ buvo prašoma 133 proc., o BPD priemonę 4.7 „Mokymas“ – 106 proc. priemonei 2004-2006 m. periodu skirtos paramos. Santykinai nedaug – tik atitinkamai 10 proc. ir 23 proc. – visų BPD 2004-2006 m. priemonei numatytų lėšų buvo prašoma pagal BPD priemones 4.6 „LEADER+ pobūdžio priemonės“ ir 4.5 „Miškų ūkis“. Kaip jau buvo minėta aukščiau, pagal BPD veiklos sritį 4.4.2 „Žemės sklypų perskirstymas“ paraiškų gauta apskritai nebuvo, todėl ir lėšų prašoma nebuvo.

Priemonė	Gauta paraiškų I surinkimo etapas		Paraiškos lyginant su skirtomis lėšomis 2004-2006 m., proc.
	vnt.	suma	
4.1 Investicijos į žemės ūkio valdas	276	145871	59
4.2 Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas	375	30787	55
4.3 Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas	14	35008	34
4.4.1 Žemės ūkio vandentvarka	10	13991	27
4.4.2 Žemės sklypų perskirstymas	0	0	0
4.4.3 Konsultavimo paslaugos ūkiams	12	16496	133
4.4.4 Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių	8	6796	36
4.4.5 Kaimo turizmo ir amatų skatinimas	27	24229	33
4.5 Miškų ūkis	24	4985	23
4.6 LEADER+ pobūdžio priemonės	47	941	10
4.7 Mokymas	56	3769	106
Visos priemonės	849	282872	47

Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos duomenys

4.2.1 lentelė. Gautų paraiškų pagal priemones skaičius bei jose prašomos paramos lėšų dydis tūkst. Lt I-jame paraiškų surinkimo etape, 2004 m.

Per antrąjį paraiškų surinkimo etapą 2005 m. iš viso gautas didžiausias paraiškų skaičius – 1141 paraiškos, t.y. daugiau negu pusė visų 2004-2006.07.05. m. laikotarpiu teiktų paraiškų. Kaip ir pirmajame etape, šiame etape NMA šaukė teikti paraiškas pagal visas BPD priemones, susijusias su žemės ūkio sektoriaus plėtra, t.y. 4.1-4.7 BPD priemones imtinai. Vertinant pagal priemones, didžiausias teiktų paraiškų skaičius šiame etape – 548 paraiškos arba 48 proc. ir 378 paraiškos arba trečdalis visų II etape teiktų paraiškų – sudarė paraiškos, teiktos atitinkamai pagal BPD priemones 4.1 „Investicijos į žemės ūkio valdas“ ir 4.2 „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“. Taigi, gauta daugiausia paraiškų pagal tas pačias dvi priemones kaip ir pirmajame etape, tačiau antrajame etape paraiškų pagal BPD priemonę 4.1 „Investicijos į žemės ūkio valdas“ gauta daugiau nei paraiškų pagal priemonę 4.2 „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“. II-jame paraiškų surinkimo etape gautos 48 paraiškos pagal BPD priemonę 4.6 „LEADER+ pobūdžio priemonės“ bei po 43 paraiškas – pagal BDP priemonę 4.7 „Mokymas“ ir BPD veiklos sritį 4.4.5 „Kaimo turizmo ir amatų skatinimas“.

Pažymėtina, kad pagal BPD veiklos sritį 4.4.5 „Kaimo turizmo ir amatų skatinimas“ II etape gauta net 59,2 proc. daugiau paraiškų nei I paraiškų surinkimo etape. Mažas skaičius paraiškų – 11, 12 ir 13 – II-jame surinkimo etape gauta pagal atitinkamai BPD priemones ir veiklos sritis 4.3 „Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas“, 4.4.3 „Konsultavimo paslaugos ūkiams“, 4.4.4 „Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių“. Kaip ir I-jame paraiškų surinkimo etape, pagal BPD veiklos sritį 4.4.2 „Žemės sklypų perskirstymas“ paraiškų gauta nebuvo.

Bendra prašoma gautose paraiškose paramos suma sudarė 451088 tūkst. Lt arba net 75 proc. visos pagal BPD žemės ūkio plėtrai 2004-2006 m. programavimo periodu skirtos paramos. Vidutinė prašomos paramos suma paraiškoje sudarė 479 tūkst. Lt, t.y. 43,8 proc. daugiau nei I paraiškų surinkimo etape. Pagal tris priemones II-jame paraiškų surinkimo etape buvo prašoma daugiau lėšų nei tai priemonei pagal BPD skirta visam 2004-2006 m. programavimo periodui: pagal BPD veiklos sritį 4.4.3 „Konsultavimo paslaugos ūkiams“ buvo prašoma 167 proc., BPD priemonę 4.7 „Mokymas“ – 134 proc., o BPD priemonę 4.1 „Investicijos į žemės ūkio valdas“ – 106 proc. visos priemonei BDP 2004-2006 m. periodu skirtos paramos. Didelis lėšų kiekis buvo prašomas ir pagal BPD veiklos sritis 4.4.1 „Žemės ūkio vandentvarka“, 4.4.4 „Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių“ ir 4.4.5 „Kaimo turizmo ir amatų skatinimas“, atitinkamai 87 proc., 63 proc. ir 55 proc. visos priemonei BDP 2004-2006 m. periodu skirtos paramos. Kaip ir I-jame paraiškų surinkimo etape, pagal BPD veiklos sritį 4.4.2 „Žemės sklypų perskirstymas“ paraiškų gauta apskritai nebuvo, todėl ir lėšų prašoma nebuvo.

Priemonė	Gauta paraiškų II surinkimo etapas		Paraiškos lyginant su skirtomis lėšomis 2004-2006 m., proc.
	vt.	suma	
4.1 Investicijos į žemės ūkio valdas	548	262500	106
4.2 Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas	378	31654	56
4.3 Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas	11	26424	25
4.4.1 Žemės ūkio vandentvarka	29	44213	87
4.4.2 Žemės sklypų perskirstymas	0	0	0
4.4.3 Konsultavimo paslaugos ūkiams	12	20713	167
4.4.4 Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių	13	11900	63
4.4.5 Kaimo turizmo ir amatų skatinimas	43	39565	55
4.5 Miškų ūkis	16	8195	38
4.6 LEADER+ pobūdžio priemonės	48	1179	13
4.7 Mokymas	43	4744	134
Visos priemonės	1.141	451088	75

Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos duomenys

4.2.2 lentelė. Gautų paraiškų pagal priemones skaičius bei jose prašomos paramos lėšų dydis tūkst. Lt II-jame paraiškų surinkimo etape, 2005 m.

Skirtingai nei pirmajame ir antrajame etapuose, kuomet NMA šaukė teikti paraiškas pagal visas BPD priemones, susijusias su žemės ūkio sektoriaus plėtra, t.y. 4.1-4.7 BPD priemones imtinai, trečiajame paraiškų surinkimo etape paraiškos buvo šaukiamos teikti tik pagal keturias BPD priemones ir veiklos sritis: 4.3 „Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas“, 4.4.4 „Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių“, 4.4.5 „Kaimo turizmo ir amatų skatinimas“, 4.5 „Miškų ūkis“, todėl ir gautų paraiškų skaičius buvo ženkliai žemesnis. III-jame paraiškų surinkimo etape iš viso gautos 126 paraiškos, t. y. 6 proc. visų pagal BPD 4.1-4.7 priemones 2004-2006.07.05.

m. laikotarpiu teiktų paraiškų. Vidutinė prašomos paramos suma paraiškoje sudarė 912 tūkst. Lt, t.y. ženkliai aukščiausias rodiklis tarp IV paraiškų surinkimo etapų. Iš viso per trečiąjį paraiškų surinkimo etapą gautos 48 paraiškos pagal BPD veiklos sritį 4.4.5 „Kaimo turizmo ir amatų skatinimas“, 45 – pagal BPD priemonę 4.5 „Miškų ūkis“, 20 – pagal BPD priemonę 4.3 „Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas“ bei 13 paraiškų – pagal BPD veiklos sritį 4.4.4 „Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių“.

III-jame paraiškų surinkimo etape iš viso buvo prašoma 114932 tūkst. Lt arba 19 proc. pagal BPD žemės ūkio plėtrai 2004-2006 m. programavimo periodu skirtos paramos. III-jame šaukime pagal visas keturias priemones prašomų lėšų dydžio lyginant su pagal BDP 2004-2006 m. periodu priemonei skirtų lėšų rodikliu buvo panašus, svyravęs 49-58 proc. intervale.

Priemonė	Gauta paraiškų III su rinkimo etapas		Paraiškos lyginant su skirtomis lėšomis 2004-2006 m., proc.
	vnt.	suma	
4.1 Investicijos į žemės ūkio valdas	-	-	-
4.2 Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas	-	-	-
4.3 Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas	20	50717	49
4.4.1 Žemės ūkio vandentvarka	-	-	-
4.4.2 Žemės sklypų perskirstymas	-	-	-
4.4.3 Konsultavimo paslaugos ūkiams	-	-	-
4.4.4 Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių	13	10751	57
4.4.5 Kaimo turizmo ir amatų skatinimas	48	40733	56
4.5 Miškų ūkis	45	12731	58
4.6 LEADER+ pobūdžio priemonės	-	-	-
4.7 Mokymas	-	-	-
Visos priemonės	126	114932	19

Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos duomenys

4.2.3 lentelė. Gautų paraiškų pagal priemones skaičius bei jose prašomos paramos lėšų dydis tūkst. Lt III-jame paraiškų surinkimo etape, 2005 m.

Kadangi pagal BDP veiklos sritį 4.4.2 „Žemės sklypų perskirstymas“ šaukimų apskritai nebuvo, o pagal BPD priemonę 4.6 „LEADER+ pobūdžio priemonės“ gauta santykinai nedaug paraiškų, NMA pagal šias dvi priemones paskelbė ir IV-ąjį paraiškų surinkimo etapą. Kadangi IV-jame paraiškų surinkimo etape teiktos paraiškos pagal vieną BPD priemonę ir vieną veiklos sritį, buvo gauta sąlyginai mažai – 41 paraiška ES paramai gauti. Tai sudarė tik 1,9 proc. visų pagal BPD 4.1-4.7 priemones 2004-2006.07.05. m. laikotarpiu teiktų paraiškų.

Per ketvirtąjį paraiškų surinkimo etapą gautos 27 paraiškos pagal BPD priemonę 4.6 „LEADER+ pobūdžio priemonės“ bei 14 paraiškų pagal BPD veiklos sritį 4.4.2 „Žemės sklypų perskirstymas“.

Priemonė	Gauta paraiškų IV surinkimo etapas		Paraiškos lyginant su skirtomis lėšomis 2004-2006 m., proc.
	vnt.	suma	
4.1 Investicijos į žemės ūkio valdas	-	-	-
4.2 Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas	-	-	-
4.3 Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas	-	-	-
4.4.1 Žemės ūkio vandentvarka	-	-	-
4.4.2 Žemės sklypų perskirstymas	14	2623	46
4.4.3 Konsultavimo paslaugos ūkiams	-	-	-
4.4.4 Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių	-	-	-
4.4.5 Kaimo turizmo ir amatų skatinimas	-	-	-
4.5 Miškų ūkis	-	-	-
4.6 LEADER+ pobūdžio priemonės	27	13703	146
4.7 Mokymas	-	-	-
Visos priemonės	41	16326	3

Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos duomenys

4.2.4 lentelė. Gautų paraiškų pagal priemones skaičius bei jose prašomos paramos lėšų dydis tūkst. Lt IV-jame paraiškų surinkimo etape, 2006 m.

Bendra prašoma gautose paraiškose paramos suma sudarė 16326 tūkst. Lt, tai yra tik 3 proc. visos pagal BPD žemės ūkio plėtrai 2004-2006 m. programavimo periodu skirtos paramos. Vidutinė prašomos paramos suma paraiškoje lyginant su kitais paraiškų surinkimo etapais buvo vidutinio dydžio ir sudarė 318 tūkst. Lt. Pažymėtina, kad pagal BPD priemonę 4.6 „LEADER+ pobūdžio priemonės“ buvo itin didelė paramos suma – net 13703 tūkst. Lt, kas sudaro net 146 proc. visos priemonei BDP 2004-2006 m. periodu skirtos paramos. Pagal BPD veiklos sritį 4.4.2 „Žemės sklypų perskirstymas“ per trečiąjį paraiškų surinkimo etapą prašoma paramos suma sudarė 2623 tūkst. Lt, t.y. 46 proc. visos priemonei BDP 2004-2006 m. periodu skirtos paramos.

5. TYRIMO ĮVADAS. BENDROJI TYRIMO CHARAKTERISTIKA

5.1. Tyrimo tikslas, trumpa tyrimo charakteristika

Tyrimo užduotis yra atlikti studiją apie Lietuvos 2004-2006 metų bendrojo programavimo dokumento (toliau – BPD) priemonių 4.1–4.7 imtinai ir jų įgyvendinimo atitikimą visuomenės lūkesčiams. Tyrimo tikslas išanalizuoti BPD priemonių 4.1–4.7 patirtį, ištirti tyrime dalyvavusių respondentų požiūrį į BPD priemones, įvertinti, ar pasirinktos BPD priemonės atitiko visuomenės lūkesčius, kokią įtaką įgyvendintos investicijos turėjo ūkių plėtrai, kaip jos prisidėjo prie gyvenimo kokybės kaime kėlimo ir žemdirbio įvaizdžio visuomenėje gerinimo, kokią įtaką jų įgyvendinimui turėjo Lietuvos kaimo plėtros 2004-2006 metų plano priemonių įgyvendinimas bei išaiškinti visuomenės lūkesčius dėl paramos kaimo plėtrai 2007-2013 metais, o taip pat nustatyti, kokios potencialių pareiškėjų informavimo priemonės ir žemės ūkio ministerijos įgyvendintos ES paramos kaimo plėtrai viešinimo priemonės efektyviausios, teikia daugiausiai naudos, kokiuose Lietuvos regionuose ir kaip būtina stiprinti visuomenės informavimo apie ES paramą kaimo plėtrai veiksmus. Tyrimo įrankiu buvo pasirinkta masinė visų Lietuvos apskričių ūkininkų apklausa. Klausimyno turinys buvo sukurtas taip, kad atspindėtų BPD priemonių 4.1–4.7 paraiškų teikimo ir vertinimo administravimą, viešinimo aparatą bei BPD priemonių 4.1–4.7 įtaką socialiniam kaimo gyvenimui ir žemės ūkiui; ir sudarytų respondentams galimybes vertinti, išsakyti savo nuomonę, nuogaštavimus.

Tyrimo metu buvo išsiųsta 1206 anketų, o užpildytų anketų buvo gauta 327. Buvo apklausta 170 arba 36%, 107 arba 23% bei 50 arba 18% atitinkamai visų kontaktuočių respondentų, gavusių ES paramą pagal BPD priemones, neteikusių paraiškų, ir teikusių paraiškas, bet negavusių ES paramos pagal BPD priemones. Užpildytų klausimynų grįžtamumo kvota siekė 26% visų respondentų, su kuriais buvo susisiekti. Pagal tarptautinius ESOMAR tyrimo standartus, 26% grįžtamumo kvota yra reali (pagal Europos viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų asociacijos ESOMAR standartus reali imtis galioja, kai klausimyną užpildo $\frac{1}{4}$ arba $\frac{1}{3}$ respondentų iš sudarytos respondentų kvotos).

Gauti statistiniai duomenys buvo apdoroti taikant statistinius metodus bei technikas:

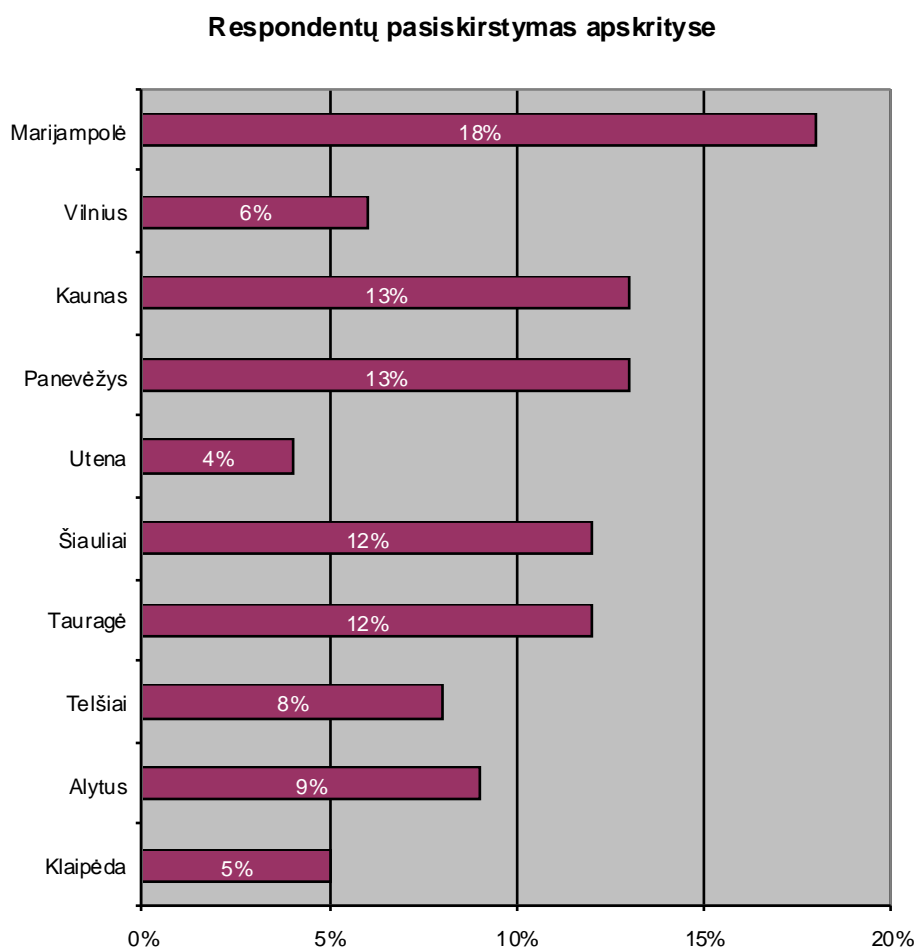
- aprašomoji statistika;
- statistiniai sprendimai;
- statistinis normavimas;
- standartinis normalusis skirstinys z-įvertis.

Ataskaitoje naudojami statistiniai rodikliai (matai) yra paaiškinti atskiroje lentelėje, dėmesį sutelkiant ne į matematinę pusę, bet į rodiklių interpretaciją bei prasmę. Ataskaita parengta taip, kad su ja savarankiškai galėtų dirbti įvairios specializacijos darbuotojai ar tyrimu ir jo rezultatais besidomintys asmenys. Visi rezultatai pateikti ne tik visos respondentų kvotos, bet ir atskirų pjūvių mastu.

6. RESPONDENTŲ APKLAUSOS TYRIMO METODIKA

6.1. Apklausos imties apibūdinimas

Gyventojams buvo išsiųsta 1206 anketos, o sugrįžo ir buvo apdorotos 327 arba 26%, iš kurių apdorojamos buvo tik kruopščiai užpildytos anketos ir tik iš kvalifikuojančių duomenų buvo atlieka analizė. Respondentų imtys buvo sudarytos taip, kad būtų atstovaujamos visos 10 Lietuvos apskričių. Gausiausiai atstovaujamos yra Kauno - apklausta buvo 43 arba 13,1 proc., Šiaulių – 40 arba 12,2 proc., Panevėžio – 41 arba 12,5 proc. ir Marijampolės – 60 arba 18,3 proc. apskritys, kurios faktiškai buvo pačios skaitlingiausios paraiškų teikime. Kitas apskritis atstovavo mažiau respondentų: Vilnių – 18 arba 5,5 proc. visų apklaustųjų, Uteną – 13 arba 4,0 proc., Tauragę – 40 arba 12,2 proc., Telšius – 25 arba 7,6 proc., Alytų – 31 arba 9,1 proc., bei Klaipėdą – 15 arba 4,6 proc.

6.2. Sociodemografinės respondentų charakteristikos

Amžiaus pasiskirstymas yra labai svarbus rodiklis šio tyrimo kontekste. Analizuojant šį reiškinį patogų šių indikatorių suskirstyti į tris grupes pagal respondento tipą: gavusieji paramą, neteikusieji paraiškos, negavusieji paramos respondentai. Natūralioje respondentų imtyje šis rodiklis svyravo nuo 30 (ir mažiau) iki 60 (ir daugiau) metų. Visų respondentų bendras amžiaus vidurkis yra 45 metai. Gavusiųjų paramą respondentų vidutinis amžius yra apie 10 metų mažesnis nei nesikreipusiųjų ir negavusiųjų paramos respondentų kvotose.

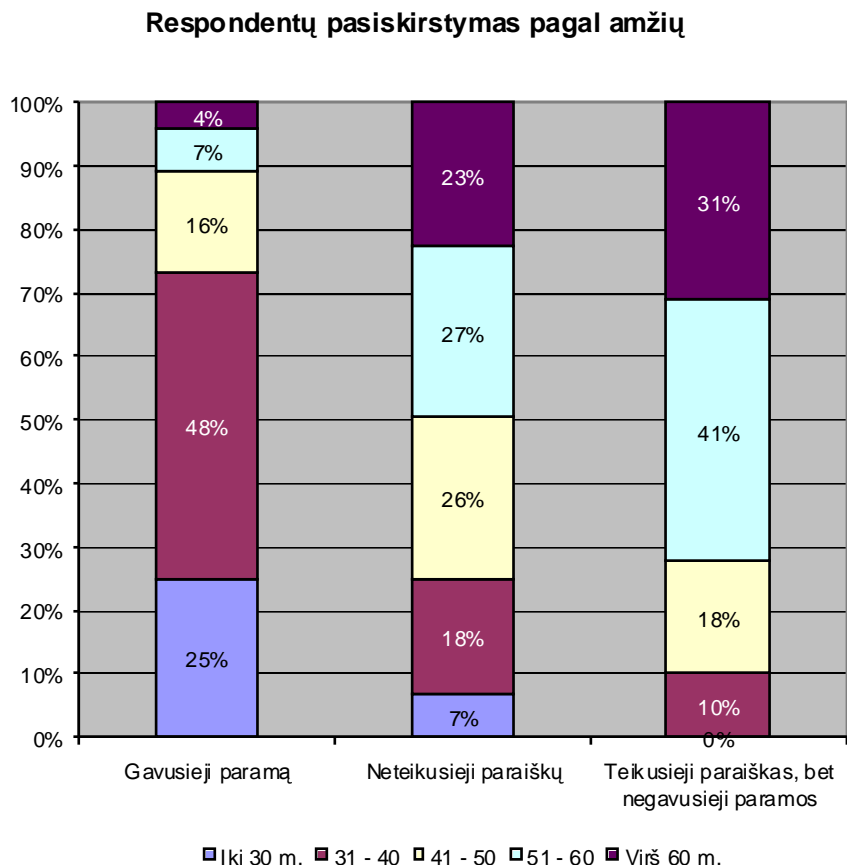
Skaitlingiausia amžiaus grupė priklauso 31 – 40 metų intervalui, kuriam tenka 48 proc. visų gavusių paramą respondentų stratos. Atitinkamai amžiaus intervalams iki 30 m., 41 – 50, 51 – 60 m. bei virš 60 m. atitenka 25 proc., 16 proc., 7 proc., bei 4 proc. nuošimčiai gavusių paramą respondentų kvotoje.

Neteikusių paraiškų respondentų stratoje skaitlingiausios amžiaus grupės pasiskirsto trijuose intervaluose 41 – 50, 51 – 60, bei virš 60 metų, kurie atitinkamai sudaro 26 proc., 27 proc., ir 23 proc. visų šios grupės apklaustųjų. Šios stratos amžiaus intervalui iki 30 m. tenka 7 proc., o tai yra 3,5 karto mažiau nei gavusiųjų paramą respondentų stratoje. Tuo tarpu teikusių paraišką, bet negavusių paramos, respondentų stratoje nepatenka nė vienas respondentas į šio amžiaus intervalą (dažnis lygus 0). Neteikusių paraiškos respondentų stratoje 31 – 40 m. amžiaus intervale koncentruojasi 18 proc. visų šios grupės respondentų. Tai yra 3,8 karto mažesnis procentinis dažnis nei gavusiųjų paramą kvotoje, tačiau jis yra 0,6 karto skaitlingesnis nei negavusiųjų paramos stratoje. Didžiausias skaitines procentines reikšmes teikusių paraiškas, bet negavusių paramos,

kvotoje atitenka 51 – 60 ir virš 60 m. amžiaus intervalui atitinkamai gaunantys 41 proc. ir 31 proc. visų negavusiųjų paramos respondentų stratos.

Kaip matyti iš respondentų amžiaus pasiskirstymo diagramos, imtyje atstovaujamos įvairaus amžiaus asmenų grupės.

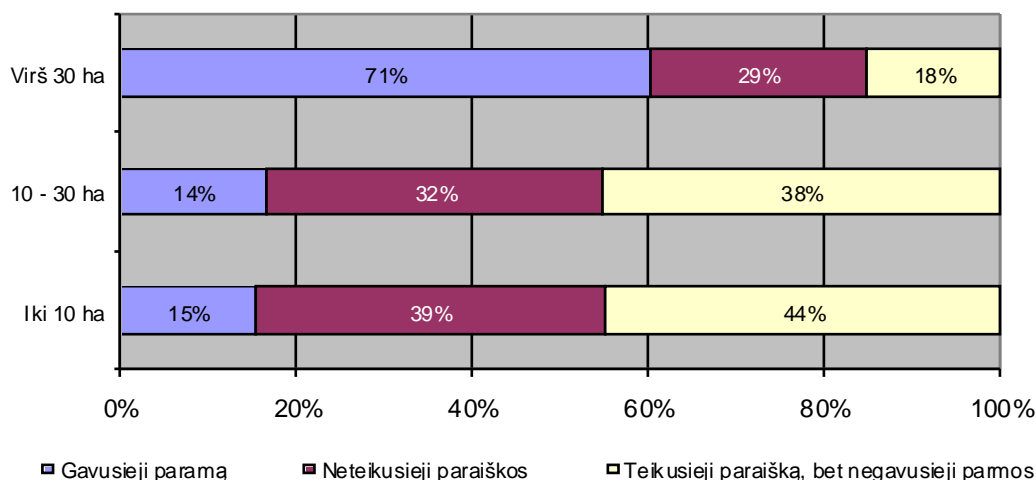
6.2.1. pav.

Šio tyrimo metu disponuojamos žemės kiekis buvo traktuojamas kaip vienas iš demografinių rodiklių. Šį indikatorius yra labai patogu interpretuoti išskirstant jį į grupes pagal respondento priklausymą kuriai nors iš trijų stratų.

Gavusiųjų paramą respondentų stratoje disponuojamos žemės kiekis iki 30 ha sudarė tik 29 proc. visų respondentų nuosavybės, tuo tarpu virš 30 ha – 71 proc. Kitose respondentų stratose (neteikusiųjų paraiškos ir negavusiųjų paramos) žemės kiekis iki 30 ha sudarė atvirkščiai – skaitlingiausią procentinį dažnį: neteikusiųjų paraiškos kvotoje – 71 proc. (atitinkamai 39 proc. iki 10 ha ir 32 proc. 10 – 30 ha); teikusių paraiškas, bet negavusių paramos kvotoje – 82 proc. (atitinkamai 44 proc. iki 100 ha ir 28 proc. 10 – 30 ha). Virš 30 ha tenka tik 29 proc. Ir 18 proc. atitinkamai neteikusiųjų paraiškos ir negavusiųjų paramos kvotose.

Pasiskirstymas pagal respondento tipą ir disponuojamos žemės kiekį

Respondentų tipas	Disponuojamos žemės plotas			Iš viso
	iki 10 ha	10 - 30 ha	Virš 30 ha	
Gavusieji paramą	26	23	121	170
Neteikusieji paraiškos	42	34	31	107
Teikusieji paraišką, bet negavusieji pamos	22	19	9	50
Iš viso:	90	76	161	327

6.2.1. lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal disponuojamos žemės kiekį (N=327)

Išdėstyti duomenys apie tyrimo imtį bei jos poaibius rodo, kad imtis yra reali ir atitinka tyrimo tikslus.

6.3. Apklauso tyrimo instrumentas ir tiriamieji požymiai

Apklausiai atlikti buvo parengtas klausimynas, kurį gyventojai pildė raštu (žr. ataskaitos priedus, klausimyno pavyzdžius). Be apklausos raštu buvo atliekama tiesioginio interviavimo apklausa atsakomumo kvotai didinti. Tokiu būdu tyrimo metu buvo apklausta ne daugiau kaip 23% visų apklaustųjų. Klausimynas yra anoniminis, o tai reiškia, jog tiriamųjų nebuvo prašoma nurodyti kontaktų ar kitos asmeninės informacijos, ir kad visi duomenys apdorojami bendrai, neišryškinant individualių atsakymų. Anoniminė apklausa didina atsakymų nuoširdumą bei reiškiamos nuomonės kokybiškumą.

Klausimynas (anketa) susideda iš dviejų dalių: sociodemografinės klausimų dalies, kurią sudaro 7 klausimai apie respondentų gyvenamąją vietą (apskritis ir rajonas), ūkio dydį ir respondentų amžių; bei pagrindinės klausimyno dalies. Kadangi tyrime dalyvavo trys skirtingų grupių atstovai (neketinusieji naudotis parama, planavusieji pasinaudoti parama, planavusieji pasinaudoti parama, bet to nepadarusieji, pasinaudojusieji parama, pareiškėjai, kurių projektai buvo įvertinti neigiamai ir pan.), buvo sukurti trys skirtingi klausimynai. Didžioji šių klausimynų dalis turėjo tuos pačius klausimus. Likusioji klausimyno dalis buvo pritaikyta priklausomai nuo to, kuriai grupei respondentai buvo priskirti. Pagrindinę anketos dalį, kurioje įtraukta apie 20 rodiklių (priklausomai

nuo respondentų tipo), sudarė klausimai apie paraiškų, pagal BPD priemonę paramai gauti, teikimo ir vertinimo administravimo, įvaizdžio ir gyvenimo kokybės pokyčių, ateities planų naudotis ES parama, viešinimo aparato vertinimai.

Ties kiekvienu iš klausimų buvo pateikti įvairūs atsakymo variantai. Dažniausiai buvo galima pasirinkti daugiau nei vieną atsakymo variantą, taip užtikrinant galimybę tyrimo metu išsiaiškinti visas galimas BPD priemonių paramos teikimo stipriausias bei silpnąsias vietas.

Kuriant klausimyną, klausimai buvo suskirstyti į 6 apibendrintas sritis (diagnostinius blokus) (žr. 6.2.1 lentelę ir klausimyno pavyzdį prieduose).

Nr.	Klausimyno blokas
1.	Paraiškų teikimo ir vertinimo klausimai
2.	Lietuvos kaimo plėtros 2004-2006 metų plano priemonių žemės ūkiui naudojimas
3.	Viešinimo organizmas
4.	Teigiami kaimo ir žemės ūkio pokyčiai (įvaizdžio, gyvenimo kokybės kitimas)
5.	Ateities planai, pasinaudoti ES parama
6.	Specifiniai klausimai

6.3.1. lentelė. Klausimyno diagnostiniai blokai

Atsakymų į „atvirus klausimus“, apdorojimas

Kaip matyti iš anketos pavyzdžio, klausimyne buvo pateikti keli atviri klausimai. Jie buvo įtraukti į anketą, norint įsitikinti, kad respondentui buvo užtikrintos visos galimybės išsakyti savo asmeninę nuomonę.

6.3.1. pav.

19. Nurodykite, Jūsų nuomone, svarbiausias paramos priemonės arba veiklas, investavimo sritis ar kitus žemdirbių poreikius, kurių tenkinimui turi būti skiriama ES parama kaimui 2007-2013 metų laikotarpiui:

- 1.....
- 2.....

6.4 Duomenų apdorojimas ir ataskaitoje naudojamų statistinių rodiklių paaiškinimas

Rodiklių paaiškinimas

Tyrimo duomenys buvo apdorojami panaudojant statistinį paketą SPSS-13.0 (*SPSS – Statistical Package for the Social Sciences*).

Ataskaitoje naudojami statistiniai rodikliai trumpai apibūdinti ir pateikti 6.4.1. lentelėje.

Nr.	Rodiklio žymėjimas	Rodiklio pavadinimas	Rodiklio paaiškinimas ir prasmė
1.	N	Atsakiusiųjų skaičius	Dydis parodo, kiek pagal į šį konkretų klausimą buvo apdorota stebinių. Kitaip tariant, kiek į šį klausimą atsakė tiriamųjų. Šis dydis nežymiai svyruoja todėl, kad apklaustieji kartais linkę vieną-kitą klausimą praleisti, neatsakyti. Toks reiškinys masinėse apklausose yra tipinis.
2.	Respondentų vertinimas %	Procentinis Pasirinktų atsakymų dažnis	Gauti atsakymai buvo susumuojami ir pateikiami jų procentiniai dažniai. Vertinimo kategorijos buvo apjungtos sąmoningai, siekiant, kad mažėtų nagrinėtinų rodiklių skaičius ir lengviau būtų pamatyti esmę.
3.	M (vidurkis)	Įverčio aritmetinis vidurkis	Aritmetinis vidurkis (M) – gaunamas sudedant visus įverčius ir padalinant juos iš atsakiusiųjų skaičiaus.
4.	Mo	Įverčio modalinė reikšmė (moda)	Moda (Mo) - dažniausiai pasitaikanti požymio reikšmė. Tarkime, jei atsakymai buvo vertinami skirtingų respondentų grupių ir vienai grupei teko didžiausias procentinis balas iš visų atsakiusiųjų, tai moda bus grupė surinkusi daugiausiai procentinių dažnių.
5.	SD	Standartinis nuokrypis	Standartinis nuokrypis (SD) yra matuojamo požymio sklaidos matas, parodantis, kaip stipriai pavienės požymio reikšmės svyruoja apie vidurkį. Kuo SD reikšmė mažesnė, tuo apklaustųjų nuomonė nagrinėjamu klausimu yra vieningesnė.
6.	V	Variacijos koeficientas	Tai santykinis (procentinis) dydis parodantis požymio sklaidą. Jis gaunamas $SD/M \times 100$, t.y. standartinį nuokrypį dalinant iš vidurkio ir dauginant iš šimto. Pavyzdžiui, variacijos koeficientas, siekiantis 100% rodo, kad standartinis nuokrypis ir vidurkis yra vienodo dydžio, o tai rodo labai didelę požymio sklaidą. Kuo V reikšmė mažesnė, tuo apklaustųjų nuomonė nagrinėjamu klausimu yra vieningesnė.
7.	p arba α	Statistinės paklaidos tikimybė, statistinio reikšmingumo lygmuo	Statistinės paklaidos tikimybės p kritinė riba parodo, koks yra leistinas statistinių sprendimų paklaidos dydis. Visi statistiniai sprendimai, netenkinantys sąlygos $p \leq 0.05$, šioje tyrimo ataskaitoje buvo traktuojami kaip nepagrįsti. Kitaip tariant, šiame tyrime buvo užsibrėžta ne didesnė nei 5% leistina statistinių sprendimų paklaida. Leistinos statistinės paklaidos dydį užsibrėžia pats tyrinėtojas.
8.	z	Standartinio normaliojo skirstinio z-įvertis	Tai įprasta ir statistikoje visuotinai taikoma normavimo skalė, kurioje vidurkis visuomet yra lygus 0, o standartinis nuokrypis yra lygus 1. Ši skalė gaunama vadinamuosius „žalius balus“ specialios formulės pagalba transformuojant į standartinio normaliojo skirstinio z-skalę. Teigiami z-įverčiai rodo nuokrypį nuo normavimo vidurkio į palankių vertinimų sritį, o atitinkamai neigiami z-įverčiai rodo nuokrypį į nepalankių vertinimų sritį.

6.4.1. lentelė. Ataskaitoje naudojami statistiniai rodikliai

Buvo naudojami aprašomosios statistikos matai:

- procentiniai dažniai, tenkantys atskiroms atsakymų kategorijoms;
- aritmetinis vidurkis;
- sklaidos matai (standartinis nuokrypis, variacijos koeficientas);

Taip pat buvo naudojami statistiniai sprendimai – vidurkio pasikliaujamojo intervalo ribų nustatymas, esant 5 proc. maksimaliai leistinai paklaidai ($p \leq 0,05$). Atitinkami skaičiavimai parodė, kad visi sudaryti indeksai yra validūs ir patikimi. Pažymėtina, jog indeksas matavimo prasme yra pranašesnis už pavienius procentinius įverčius ar vidurkius. Jis atspindi jau ne pavienę, bet apibendrintą dimensiją, ir iš esmės yra mokslinio instrumento patikrintas įvertis, gautas nuomonių apklausos pagrindu.

Statistinis normavimas ir statistinės išskirtys

Statistiniam duomenų normavimui šiame tyrime buvo pasirinktas standartinio normaliojo skirstinio z-įverčiai. Šis matas, tiksliau – atitinkama skalė (z-skalė) - yra labai patogi ir lengvai

interpretuojama. Normavimo imties vidurkis šioje skalėje visuomet yra lygus nuliui, o standartinis nuokrypis yra lygus vienetui. Teigiami skalės įverčiai rodo nuokrypį į palankių vertinimų sritį, o neigiami skalės įverčiai atitinkamai rodo nuokrypį į nepalankių vertinimų sritį.

7. RESPONDENTŲ APKLAUSOS REZULTATAI

Šiame ataskaitos skyriuje, susidedančiame iš šešių dalių, yra pateikti BPD priemonių naudojimo, paraiškų teikimo ir vertinimo administravimo tvarkos, teigiamo požiūrio pokyčių ir įvaizdžio kitimo, viešinio aparato vertinimo, atvirų klausimų rezultatai. Šiuose blokuose bus aptariamas vertinimas, naudojant aprašomąją statistiką. Indikatoriai bus lyginami tarpusavyje, o taipogi bus lyginami vertinimo pasiskirstymai skirtingose respondentų kvotose, apskrityse.

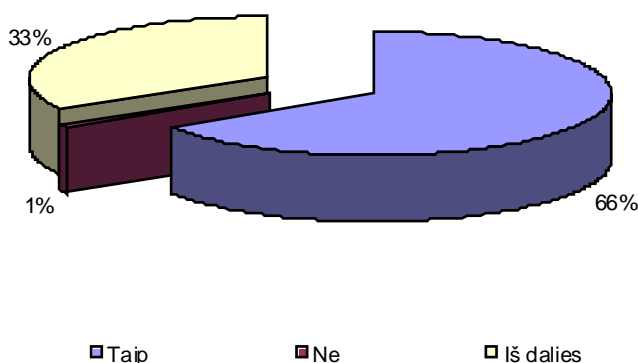
7.1. Specifiniai papildomi klausimai pagal kvotas

Respondentams buvo užduodami papildomi klausimai, priklausomai nuo to, kuriai respondentų grupei jie priklauso.

1. Gavusieji ES paramą pagal BPD priemones respondentai turėjo nurodyti savo pasitenkinimą gauta parama, bei nurodyti, kokią įtaką parama turėjo jų žemės ūkiui.

7.1.1. pav.

Ar Jums suteikta parama pateisino Jūsų lūkesčius

Ar jums suteikta ES parama pateisino Jūsų lūkesčius	Respondentų atsakymas			SD	V
	Taip	Ne	Iš dalies		
	65,9%	1,2%	32,4%		

7.1.1. lentelė. Respondentų lūkesčių vertinimas

Kaip matyti iš gautų duomenų respondentų pasitenkinimas yra gana aukštas: 112 atsakymų arba 65,9 proc. visų atsakiusiųjų; ir yra labai žemas nepasitenkinimo lygis: 2 pasisakiusieji arba 1,2 proc. visų į klausimą atsakiusiųjų. Šis respondentų vertinimas yra pakankamai vieningas, nes variacijos koeficientas siekia 25 proc., o standartinis nuokrypis 0,5 (kuo standartinis nuokrypis ir variacijos koeficientas yra arčiau 0, tuo respondentų nuomonė yra vieningesnė). Su 95 proc. garantija (pagal pasikliautinąjį intervalą, kai $p \leq 0,05$) galima teigti, kad respondentai iš esmės yra patenkinti asmeniniu lūkesčių pateisinimu. Respondentai pasirinkę “ne” arba “iš dalies” variantus galėjo savo nuomonę išreikšti atviraime klausime, kurie analizuojami ir pateikiami šio skyriaus paskutinėje dalyje.

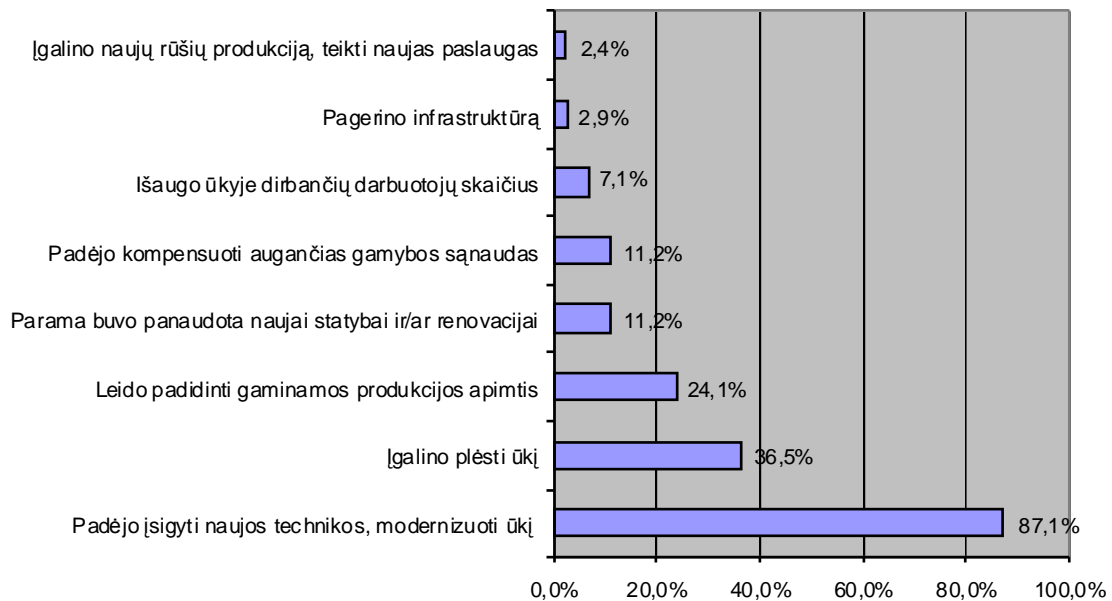
Nr.	Kokią įtaką gauta parama turėjo Jūsų ūkio plėtrai?	Respondentų atsakymas		SD	V
		Taip	Ne		
1	Padėjo įsigyti naujos technikos, modernizuoti ūkį	87,1%	12,9%	0,33	11%
2	Įgalino plėsti ūkį	36,5%	63,5%	0,48	23%
3	Leido padidinti gaminamos produkcijos apimtį	24,1%	75,9%	0,42	18%
4	Parama buvo panaudota naujai statybai ir/ar renovacijai	11,2%	88,8%	0,31	10%
5	Padėjo kompensuoti augančias gamybos sąnaudas	11,2%	88,8%	0,31	10%
6	Išaugo ūkyje dirbančių darbuotojų skaičius	7,1%	92,9%	0,25	6%
7	Pagerinti kaimo infrastruktūrą	2,9%	97,1%	0,16	3%
8	Galinti nauju rusiu produkcija, teikti naujas paslaugas	2,4%	97,6%	0,15	2%

7.1.2. lentelė. ES paramos įtakos vertinimas

Iš reikšmingiausių ES paramos įtakos reiškinių pats skaitlingiausias yra naujos technikos įsigijimas ir ūkio modernizavimas bei jo plėtimas. Atitinkamai šiems pasirinkimams buvo skirta 87,1 proc. ir 36,5 proc. teigiamų vertinimų. Šis vertinimas yra statistiškai reikšmingas ir su 95 proc. garantija (pasikliautinasis intervalas, kai $p \leq 0,05$) galima teigti, kad visi respondentai yra linkę vieningai laikytis šio vertinimo, kai standartinis nuokrypis siekia 0,33 punkto dalį, o variacijos koeficientas 11 proc. Respondentai taip pat buvo linkę vieningai rinktis teigiamus pokyčius, kaip gerėjanti kaimo infrastruktūra, naujų paslaugų įvairovė (standartinis nuokrypis atitinkamai yra 0,16 ir 0,15, o variacijos koeficientas 3 proc. ir 2 proc.).

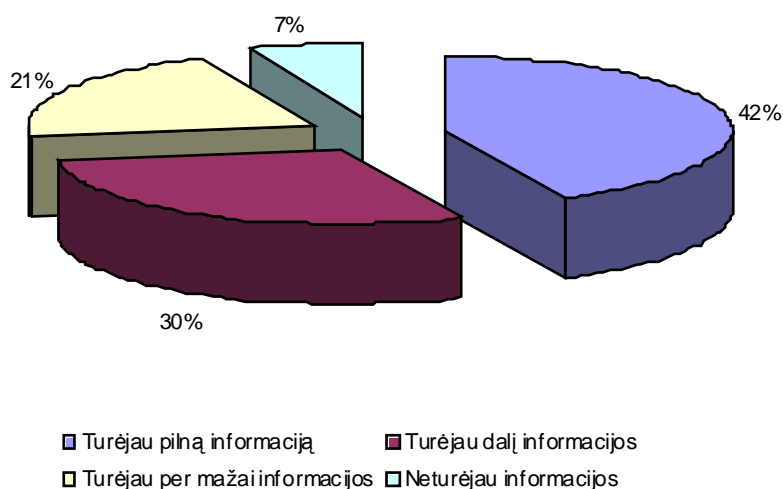
7.1.2. pav.

Paramos įtaka ūkio plėtrai

2. Didžioji dalis respondentų, neteikusių paraiškos, informaciją apie ES paramą turėjo - 93,5 proc., o visiškai informacijos neturėjo 6,5 proc. Nors respondentų informacijos turėjimas yra labai nevienakryptis (standartinis nuokrypis labai arti 1 - 0,94, o variacijos koeficientas siekia net 89 proc.), visgi galima teigti, kad informacijos sklaida yra pakankamai didelė ir ūkininkai turi visas galimybes gauti reikalingą informaciją.

Ar turėjote informacijos apie galimybes ES paramai gauti?

Ar turėjote informacijos apie ES paramą kaimui ir galimybes teikti paraiškas paramos lėšoms gauti?	Respondentų atsakymas				SD	V
	Turėjau pilną informaciją	Turėjau dalį informacijos	Turėjau per mažai informacijos	Neturėjau informacijos		
	43,0%	29,9%	20,6%	6,5%	0,94	89%

7.1.3. lentelė. Informacijos sklaida neteikusių paraiškos respondentų stratoje

Ar bandėte teikti paraiškas ir kokios priežastys, kodėl neteikėte?	Respondentų atsakymas		SD	V
	Taip	Ne		
Taip	34,3%	65,7%	0,47	22%
Nebuvo galimybių gauti lėšų projekto vykdymui	11,2%	88,8%	0,27	8%
Nepavyko laiku parengti paraiškos	9,3%	92,7%	0,29	9%
Nepavyko surinkti reikiamų dokumentų	5,6%	94,4%	0,23	5%
Paraiška buvo parengta nekokybiškai	0,9%	99,1%	0,31	1%
Ne	65,7%	34,3%	0,47	22%
Nenumatome ateityje plėtoti šią veiklą	22,4%	77,6%	0,42	18%
Tektų prisiiinti pemelyg didelius išpareigojimus	14,0%	86,0%	0,35	12%
Sustabdė dideli biurokratiniai reikalavimai	13,1%	86,9%	0,34	12%
Didelis rizikos laipsnis, kad gali tekti grąžinti paramos lėšas	8,4%	91,6%	0,28	8%
Nebuvo galimybių gauti lėšų projekto vykdymui	6,5%	93,5%	0,25	6%
Turimi ištekliai ir kompetencija neleidžia tinkamai panaudoti paramos lėšas	5,6%	94,4%	0,23	5%
Turimų išteklių pilnai pakanka veiklai vykdyti ir plėtoti	4,7%	95,3%	0,21	5%
Nesutvarkyti ūkio dokumentai	1,9%	98,1%	0,14	2%
Teikiama parama per maža, nereikšminga ūkio plėtrai	0,9%	99,1%	0,09	1%

7.1.4. lentelė. Priežastys, kodėl nebuvo teiktos paraiškos ES paramai gauti

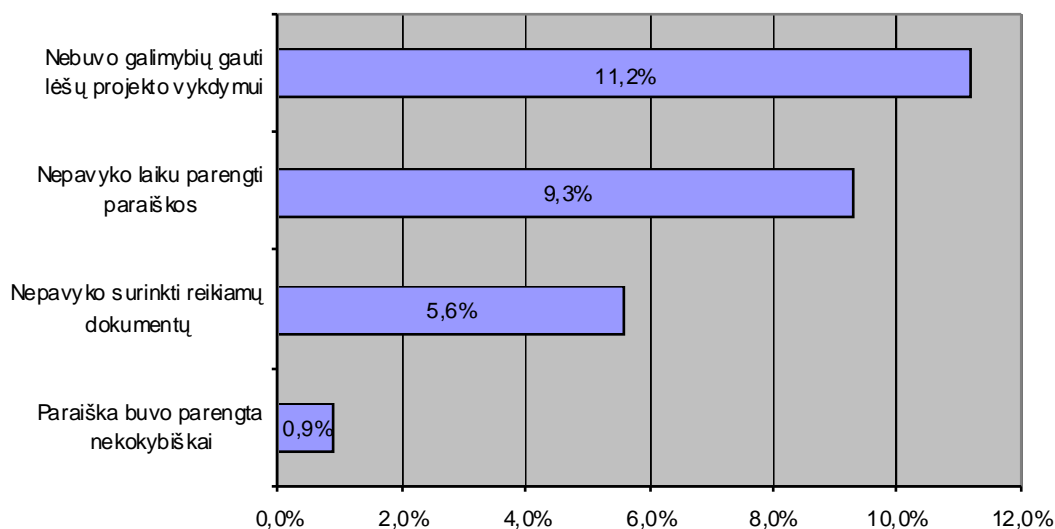
Respondentų vertinimo vieningumas visuose galimuose atsakymų variantuose yra labai aukštas. Bandžiusių teikti paraiškas stratoje mažiausias standartinis nuokrypis yra 0,23, o aukščiausias 0,31 ($0,23 < SD < 0,31$); variacijos koeficientas varijuoja nuo 1 iki 9 proc. ($1 \text{ proc.} < V < 9 \text{ proc.}$). Nebandžiusių teikti paraiškų stratoje didžiausias standartinis nuokrypis yra 0,42, o mažiausias 0,09; variacijos koeficientas pasiskirsto tarp 1 proc. ir 18 proc. Kuo standartinis nuokrypis ir variacijos koeficientas arčiau 0, tuo respondentų nuomonė vieningesnė.

Iš respondentų, bandžusių teikti paraiškas, vertinimo skaitlingiausia priežastis “Nebuvo galimybių gauti lėšų projekto vykdymui”, o mažiausiai skaitinės reikšmės surinko “paraiška buvo parengta nekokybiškai”. Šis respondentų vertinimas yra vieningas ir su 95 proc. garantija (pasikliautinis intervalas, kai $p \leq 0,05$) galima teigti, kad priežasčių reikšmingumas priklauso nuo respondentų vertinimo procentinio dažnio. Kuo procentinis dažnis (atsakiusių į klausimą “taip”) didesnis tuo priežastis reikšmingesnė. Galima teigti, kad pagrindinė problema buvo nuosavų lėšų indėlis į projekto vykdymą, o nekokybiškas paraiškos parengimas šiuo atveju nėra laikoma problema ir ji nėra šių priežasčių kontekste labai reikšminga.

Respondentai, kurie nebandė teikti paraiškų, reikšmingiausiomis problemomis išskyrė pernelyg didelius išsipareigojimus, bei biurokratinis reikalavimus (statistinis reikšmingumas lygus 95 proc., kai $p \leq 0,05$). Respondentų vertinimas šių dviejų statistiškai reikšmingų indikatorių yra vieningas (atitinkamai standartinis nuokrypis yra 0,35 ir 0,34, o variacijos koeficientas abiem atvejais lygus 12 proc.).

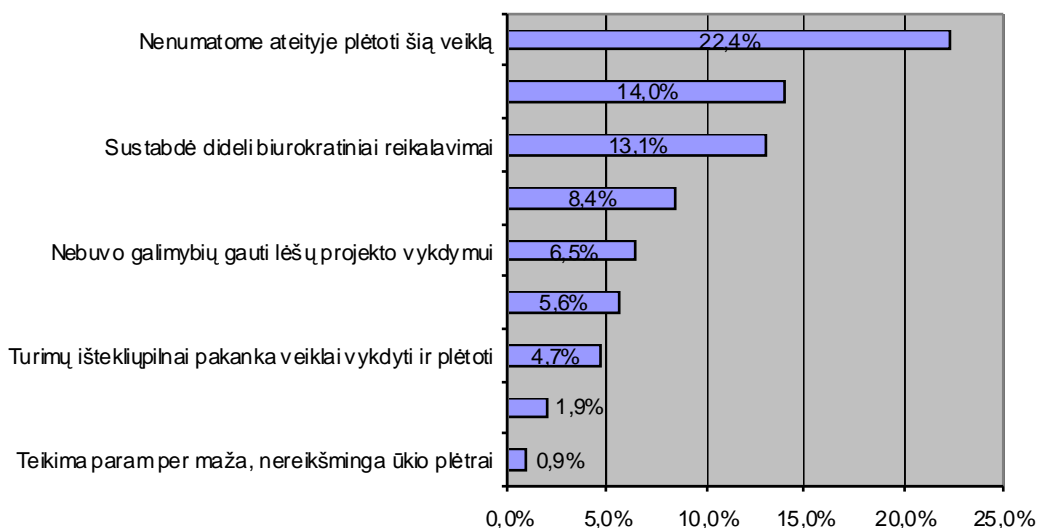
7.1.4. pav.

Paraiškos neteikimo priežastys (bandė teikti paraiškas)

7.1.5. pav.

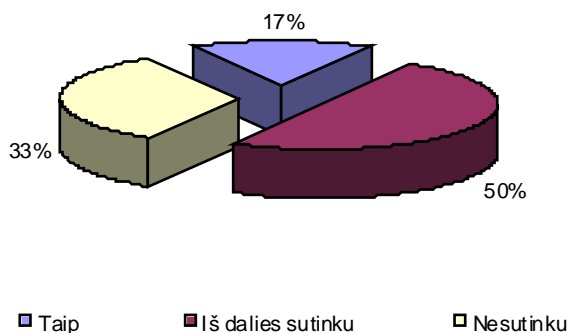
Paraiškos neteikimo priežastys (nebandė teikti paraiškų)

3. Respondentai, kurie teikė paraiškas, bet negavo paramos turėjo įvertinti savo pasitenkinimą oficialiais motyvais, kodėl buvo atmetos paraiškos ir kodėl buvo projektai įvertinti neigiamai. Respondentai šiuo klausimu pasisakė nevieningai (standartinis nuokrypis artėja link 1 ir yra 0,75, o variacijos koeficientas siekia 56 proc.).

7.1.6. pav.

Pasitenkinimas oficialiai pateiktais motyvais, dėl kurių nebuvo skirta parama

Ar sutinkate su oficialiai pateiktais motyvais, dėl kurių jums nebuvo skirta parama?	Respondentų vertinimas			SD	V
	Taip	Iš dalies sutinku	Nesutinku		
	17%	50%	33%		

7.1.5. lentelė. Pasitenkinimas oficialiai pateiktais motyvais, kodėl nebuvo skirta parama

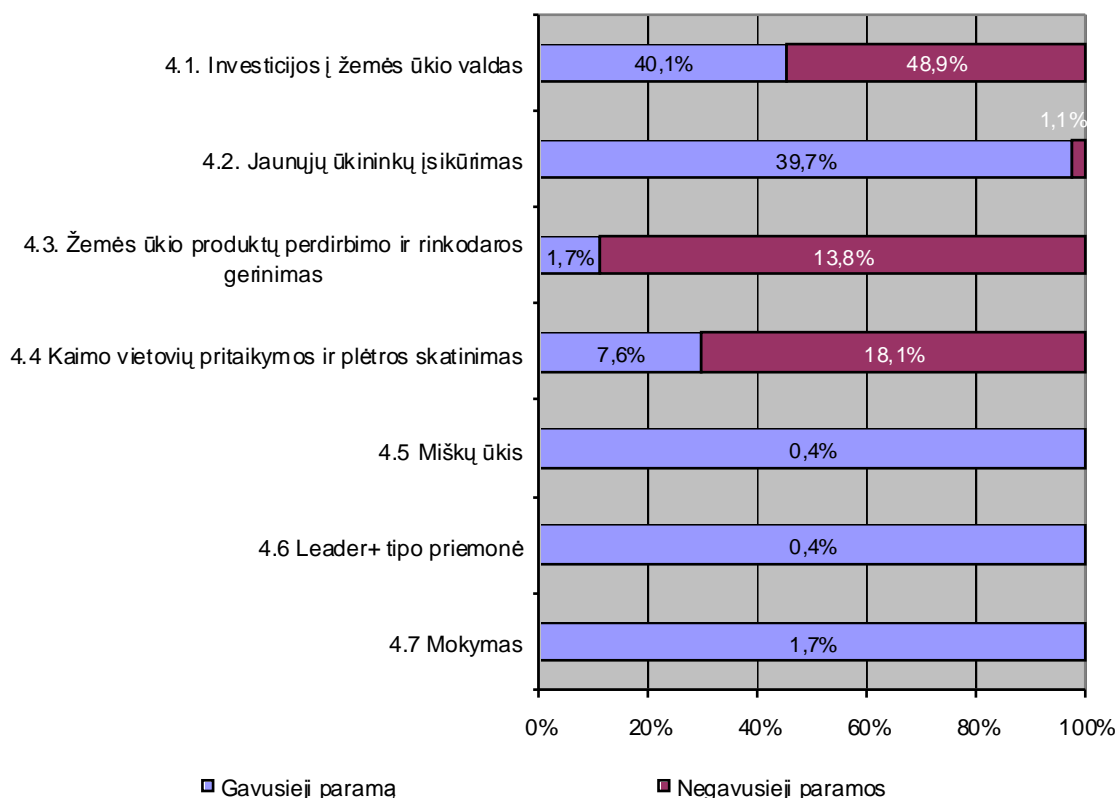
Kadangi respondentų buvo reikalaujama nurodyti nepasitenkinimo priežastis atvirame klausime, tai šis indikatorius bus analizuojamas vėlesnėje šio skyriaus dalyje.

7.2. BPD priemonių naudojimas

Nr.	BPD priemonės rinkiniais	Respondentų vertinimas		SD	V
		Gavusieji paramą	Teikusieji paraiškas, bet negavusieji paramos		
1	Investicijos į žemės ūkio valdas	40,1%	48,9%	0,48	23%
2	Parama jaunesiems ūkininkams	39,7%	1,1%	0,49	24%
3	Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas	1,7%	13,8%	0,26	7%
4	Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas.	7,6%	18,1%	0,36	13%
6	Miškų ūkis	0,4%	0,0%	0,06	1%
7	Leader+ tipo priemone	0,4%	0,0%	0,06	1%
8	Mokymas	1,7%	0,0%	0,13	2%

7.2.1. lentelė. BPD ir KPP priemonių naudojimas

BPD priemonių rinkimasis

Daugiausiai paramos buvo suteikta pagal BPD 4.2 priemonę „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas” ir 4.1 priemonę „Investicijos į žemės ūkio valdas”, atitinkamai procentiniai dažniai: gavusieji paramą pagal BPD priemonę 39,7 proc. ir 40,1 proc.; teikusieji paraiškas paramai konkrečioms BPD priemonėms paramai gauti 1,1 proc. ir 48,9 proc. Pažymėtina, kad negavusieji paramos respondantai 4.2 priemonę “Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas” rinkosi labai mažai (1 arba 1,1 proc.). Šis skirtumas gali būti aiškinamas tuo, kad „jaunojo ūkininko” statusas ūkininkams galioja tik iki 40 metų ribos. Dauguma jų rinkosi BPD priemonę 4.1 “Investicijas į žemės ūkio valdas”. Aptariamoje stratoje šią BPD priemonę dažniausiai rinkosi respondantai, kurių amžius virš 40 metų.

Ūkininko amžius	Gavusieji paramą		Negavusieji paramos	
	Investicijos į žemės ūkio valdas (procentais)	Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas (procentais)	Investicijos į žemės ūkio valdas (procentais)	Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas (procentais)
iki 30 m	27%	36%	0%	0%
30-40	35%	58%	9%	100%
40-50	20%	6%	20%	0%
50-60	11%	0%	42%	0%
virš 60	7%	0%	29%	0%
Iš viso	100%	100%	100%	100%

7.2.2. lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal amžių ir BPD priemones 4.1 “Investicijos į žemės ūkio valdas” ir 4.2 “Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas”

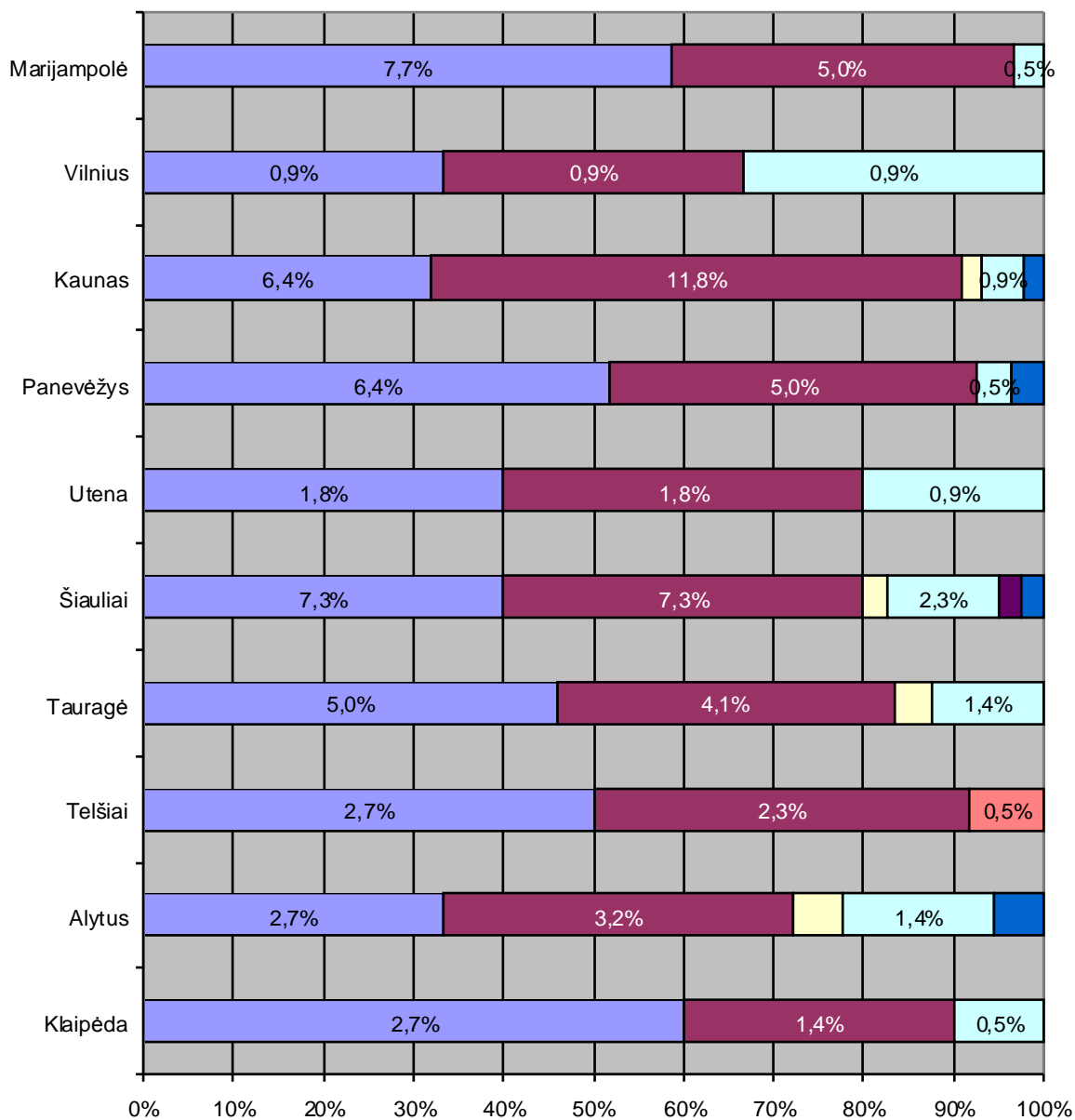
Pagal tyrimų duomenis negavusiųjų paramos kvota pateikė tik vieną paraišką ES paramai pagal BPD priemonę 4.2 “Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas” gauti. Su 95 proc. garantija ryšys tarp amžiaus ir pasirinkimo teikti paraišką paramai pastarajai BPD priemonei gauti yra statistiškai reikšmingas

(pasikliautinis intervalas, kai $p \leq 0,05$). Minėtieji indikatoriai yra svarūs kintamieji patvirtinant prielaidą, kad negavusieji paramos dažniau būna vyresnio amžiaus ir jie labiau pretenduoja į kitas BPD priemones.

Abiejose grupėse dominuojanti BPD priemonė yra 4.1 “Investicijos į žemės ūkio valdas”. Atsižvelgiant į šiuos duomenis galima teigti, kad ūkininkams daugiau dėmesio skiria nuosavo ūkio gerinimui, jo modernizavimui, plėtrai, naujos technikos įsigijimui, darbo našumo didinimui. Šis respondentų vertinimas pasiskirsto vieningai.

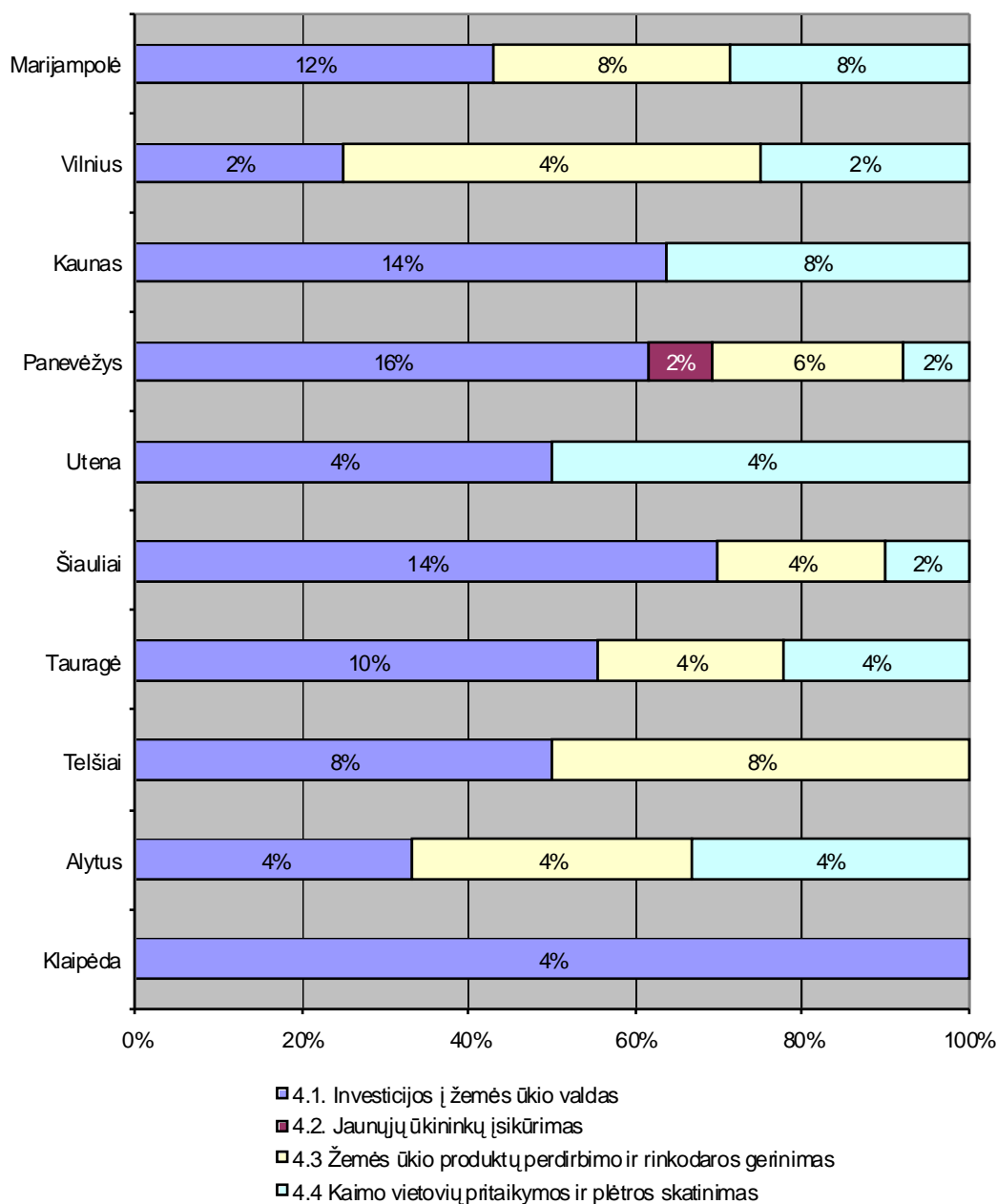
Pasiskirstymas pagal apskritis taipgi yra labai svarbus numatant, kuriuose regionuose yra labiau naudojama kuri nors BPD priemonė. Šis pasiskirstymas yra pateiktas dviem stratoms atskirose diagramose.

BPD priemonės rinkimasis pagal apskritis (gavusių paramą stratoje)

- 4.1. Investicijos į žemės ūkio valdas
- 4.2. Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas
- 4.3 Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas
- 4.4 Kaimo vietovių pritaikymos ir plėtros skatinimas
- 4.5 Mškų ūkis
- 4.6 Leader+ tipo priemonė
- 4.7 Mokymas

BPD priemonės rinkimasis pagal apskritis (negavusių paramos stratoje)

Iš abiejų diagramų matome, kad pasiskirstymas apskrityse yra tolygus ir didelių skirtumų nėra išskyrus jau minėtas populiariausias BPD priemones. Gavusiųjų paramą respondentų stratoje renkantis BPD priemonę 4.1 “Investicijos į žemės ūkio valdas” skaitlingiausia buvo Marijampolės apskritis surinkusi 17 procentinių nuošimčių, o mažiausią procentinį dažnį gauna Vilniaus apskritis surinkusi 1 proc. Teikusių paraišką, bet negavusių paramos, respondentų stratoje, skaitlingiausia buvo Panevėžio apskritis surinkusi 7 proc., o mažiausią procentinį dažnį gavo Alytaus ir Utenos apskritys, abi surinkusios po 2 proc.

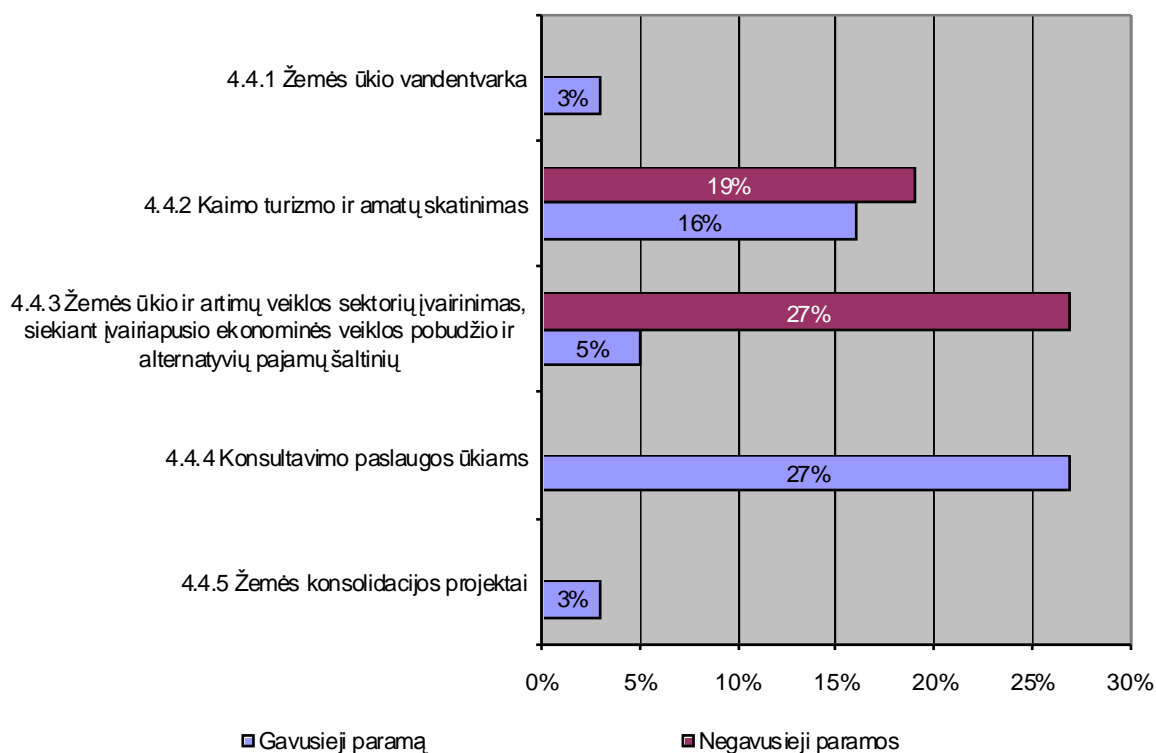
Lyginant gavusiųjų paramą respondentų kvotą su negavusiųjų skirtumas yra labai reikšmingas. Pagal BPD priemonę 4.2 “Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas”, skaitlingiausia apskritis yra Kauno (26 proc.), o mažiausiai procentinių nuošimčių surinkusi apskritis yra Vilniaus (2 proc.). Tuo tarpu

teikusią paraišką, bet negavusių paramos kvotoje tėra vienintelė apskritis, kurioje respondentas teikė projektą BPD priemonei 4.2 „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas” paramai gauti.

Iš BPD priemonės 4.4 „Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas” populiariausios veiklos sritys yra BPD priemonės 4.4.5 „Kaimo turizmo ir amatų skatinimas”, 4.4.4 „Žemės ūkio ir artimų veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių”, 4.4.3 „Konsultavimo paslaugos ūkiams”. Tokį pasiskirstymą lemia atsiveriančios naujos rinkos ir galimybės (kaimo turizmo srities plėtimasis, konsultacinės paslaugos įstojus į ES ir vykdant ES paramos programą tapo vis reikalingesnės ir paklausesnės). Tačiau šis respondentų pasirinkimas yra nevieningas, ir su 95 proc. garantija (pasikliautinasis intervalas, kai $p \leq 0,05$) galima teigti, kad BPD priemonės 4.4 „kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas” pasirinkimas priklauso, nuo priklausymo vienai iš aptariamų respondentų grupių.

7.2.4. pav.

BPD priemonės 4.4 „Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas” veiklos sričių pasirinkimas

	Žemės ūkio vandentvarka	Kaimo turizmo ir amatų skatinimas	Žemės ūkio ir artimų veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių	Konsultavimo paslaugos ūkiams	Žemės konsolidacijos projektai	SD	V
Gavusieji paramą	3%	16%	5%	27%	3%	0,92	85%
Negavusieji paramos	0%	19%	27%	0%	0%	0,5	25%

7.2.3. lentelė. BPD priemonės 4.4 „Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas” veiklos sričių pasirinkimas

Ryšys tarp gavusiųjų paramą pasirinktos BPD priemonės ir disponuojamos žemės kiekio yra statistiškai reikšmingas. Kai tuo tarpu tarp negavusiųjų paramos respondentų šis ryšys nėra statistiškai reikšmingas. Galima daryti išvadą, kad gavusiųjų paramą respondentų disponuojamoji

žemė (jos plotas) yra reikšmingai susijusi su pasirenkamomis BPD priemonėmis, nes didžioji jų dalis turėjo daugiau nei 30 ha žemės.

Ūkio tipas	Gavusieji paramą	Negavusieji paramos	Iš viso
iki 10 ha	26	22	48
10 - 30 ha	23	19	42
virš 30 ha	121	9	130
Iš viso	170	50	220

7.2.4. lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal disponuojamos žemės kiekį

Didžiausią reikšmę žemės kiekis turėjo renkantis BPD priemones 4.1 „Investicijos į žemės ūkio valdas“ ir 4.2 „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“ ir 4.4 „Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas“. Galima daryti išvadą (pasikliautinis intervalas 100 proc., kai $p \leq 0,00$), kad gavusiųjų paramą respondentų stratoje, ūkininkai disponuojantys didesniais žemės kiekiais (virš 10 ha) yra labiau linkę rinktis šias BPD priemones. Tuo tarpu negavusiųjų paramos respondentų stratoje šis ryšys neegzistuoja, nes didžioji dauguma šios stratos respondentų disponavo vidutiniškai iki 30 ha. O šis ryšys tarp žemės ir BPD priemonės egzistuoja tik esant didesniems disponuojamos žemės plotams.

Ieškant ryšio tarp respondentų tipo ir Lietuvos kaimo plėtros 2004-2006 metų plano (toliau – KPP) priemonių žemės ūkiui naudojimo, su 100% garantija buvo nustatyta, kad šis ryšys yra reikšmingas.

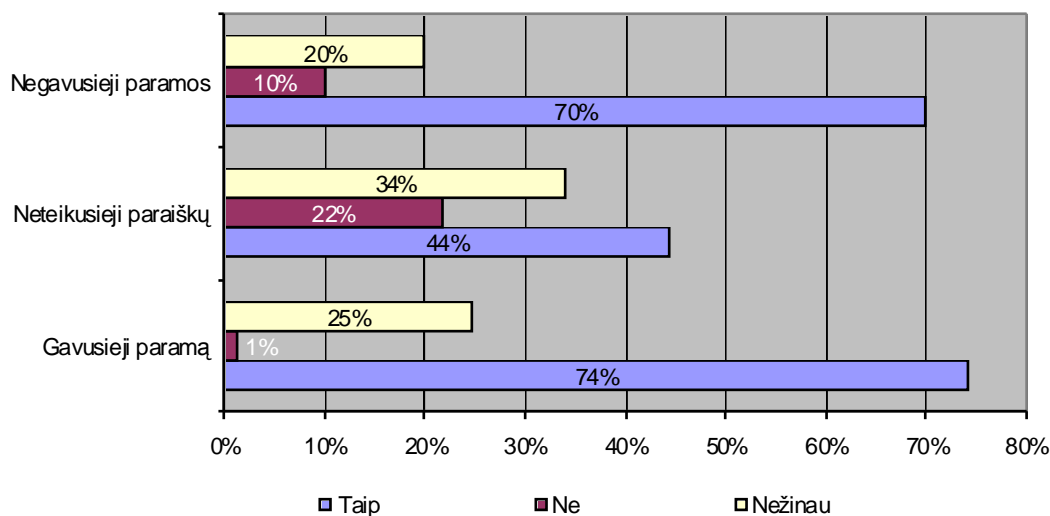
	Ar esate pasinaudoję Lietuvos kaimo plėtros 2004-2006 metų plano priemonių žemės ūkiui?		Iš viso
	Taip	Ne	
Gavusieji paramą	161	0	161
Negavusieji paramos	2	6	8
Iš viso	163	6	169

$p \leq 0,000$

7.2.5. lentelė. Lietuvos kaimo plėtros 2004-2006 metų plano priemonių žemės ūkiui naudojimas pagal stratas

Iš lentelės duomenų galima daryti išvadą, kad aktyviau besinaudojantys ES programų galimybėmis yra respondentai turi didesnę motyvaciją pasinaudoti investicinėmis galimybėmis..

Respondentų ketinimai naudotis parama ateityje

Su 100% garantija (pasikliautinasis intervalas, kai $p \leq 0,00$) galima teigti, kad respondentai jau dalyvavę paraiškų teikimo ir vertinimo procese yra labiau linkę sieti savo planus su ES parama. Šis sprendimas yra statistiškai susijęs su įveiktomis kliūtimis, surinktais dokumentais ir pan. (respondentai jau yra įdėję laiko ir pastangų indėlių ruošiant ir teikiant paraiškas). Respondentų ketinimai naudotis ES parama kaimo plėtrai 2007-2013 m. yra gana nevieningi (standartinis nuokrypis arti 1 ir yra $> 0,81$, variacijos koeficientas > 66 proc.).

Ar ketinate pasinaudoti ES teikiama parama kaimo plėtrai 2007-2013 m.	N	Respondentų atsakymas			SD	V
		Taip	Ne	Nežinau		
Gavusieji paramą	170	74%	1%	24%	0,86	74%
Negavusieji paramos	50	14%	12%	2%	0,81	66%

7.2.6. lentelė. Respondentų ketinimai naudotis ES parama kaimo plėtrai 2007-2013 m.

Respondentų buvo paklausta, kiek jų manymų reikėtų įvestuoti į jų ūkį, ir jų atsakymai buvo labai nevieningi šiuo klausimu. Su 95 proc. garantija (pasikliautinasis intervalas, kai $p \leq 0,05$) galima teigti, kad respondentų pasirinkimas priklausė nuo disponuojamo ūkio dydžio.

Kiek Jūsų manymu, lėšų reikėtų investuoti, norint šiuolaikiškai sutvarkyti ir plėtoti Jūsų ūkį?	Ūkio tipas			SD	V
	Iki 10 ha	10 - 30 ha	Virš 30 ha		
100,000-250,000 Lt	18,1%	21,9%	9,4%	0,73	53%
250,000-500,000 Lt	10,0%	13,8%	31,9%	0,78	60%
500,000-1,000,000 Lt	4,4%	8,8%	34,4%	0,65	42%
Virš 1,000,000 Lt	20,0%	2,5%	24,4%	0,98	95%

7.2.7. lentelė. Reikalingos investicijos ūkių plėtrai

Respondentų buvo prašoma įvertinti BPD svarbą ir aktualumą žemės ūkio ir kaimo plėtrai. Respondentų atsakymai pasiskirstė:

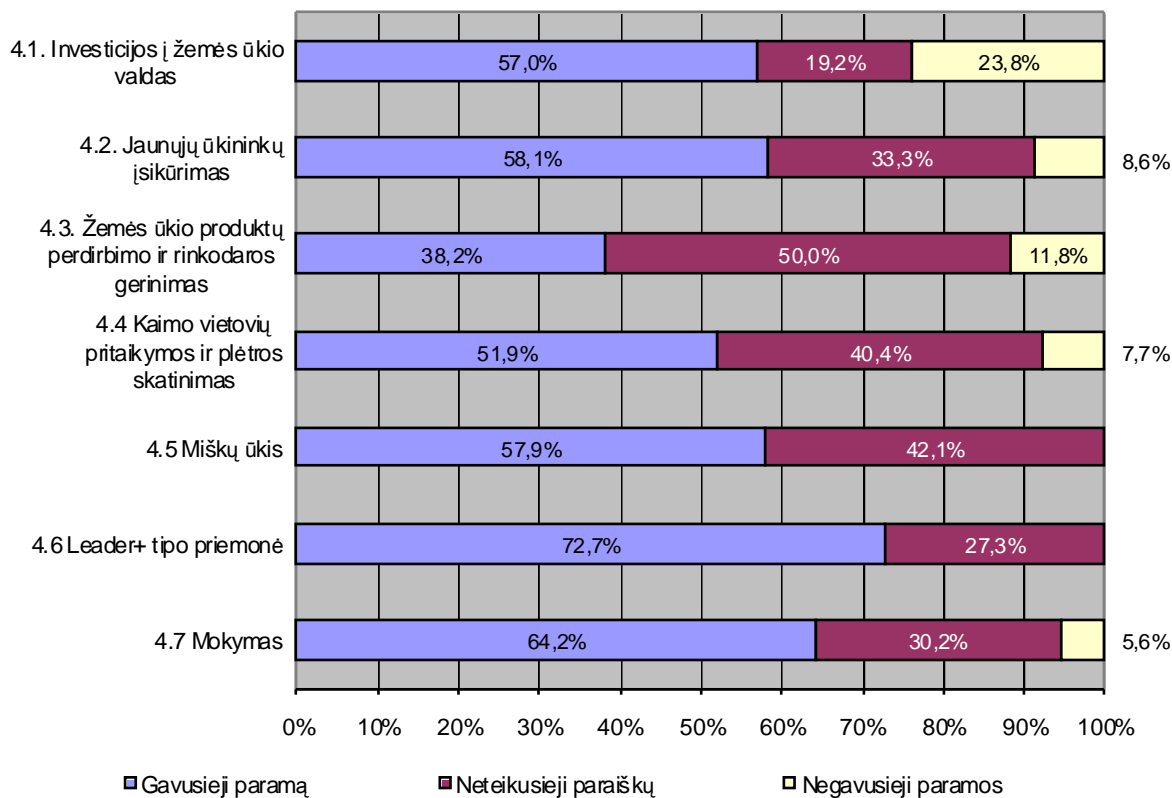
Nr.	Svarbiausios ir aktualiausios BPD priemonės	N	Respondentų vertinimas (procentais nuo pasisakiusiųjų skaičiaus)			SD	V
			Gavusieji paramą	Neteikusiai paramai	Teikusiai paramai, bet negavusiai paramos		
1	Investicijos į žemės ūkio valdas	239	56,9%	19,2%	23,8%	0,44	20%
2	Parama jauniems ūkininkams	186	58,1%	33,3%	8,6%	0,49	24%
3	Žemės ūkio produktu perdirbimo ir rinkodaros gerinimas	34	38,2%	50,0%	11,8%	0,3	9%
4	Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas	52	51,9%	40,4%	7,7%	0,36	13%
5	Miškų ūkis	19	57,9%	42,1%	0,0%	0,23	5%
6	"Leader+" tipo priemonė	11	72,7%	27,3%	0,0%	0,18	3%
7	Mokymas	53	64,2%	30,2%	5,7%	0,36	13%

7.2.8. lentelė. BPD priemonių svarbumas ir aktualumas

Respondentų nuomonė šiuo klausimu yra pakankamai vieninga. Reikšmingomis BPD priemonėmis šiame reitingavime, su 95 proc. garantija (pasikliautinasis intervalas, kai $p \leq 0,05$), yra pripažįstamos BPD priemonės 4.1 „Investicijos į žemės ūkio valdas“ ir 4.2 „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“, 4.4 „Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas“, 4.7 „Mokymas“. Iš šių priemonių daugiausiai procentinių dažnių surinko BPD priemonės „Investicijos į žemės ūkio valdas“, 4.2 „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“, atitinkamai gaudamos 136 vertinimus arba 56,9 proc. ir 108 vertinimus arba 58,1 proc.

„Miškų ūkis“ ir „Leader+“ tipo priemonė gavusiųjų paramą ir nesikreipusiųjų paramos kvotose surinko aukštus procentinius nuošimčius, tačiau respondentų, pasirinkusių šias priemones kaip aktualiausias ir svarbiausias, skaičius nesiekė 20. todėl galima teigti, kad jų vertinimas bendrame kontekste nėra labai žymus.

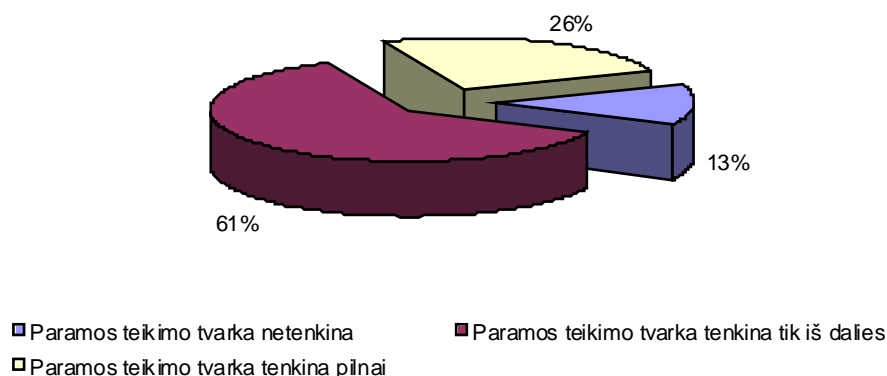
Respondentų vertinimu svarbiausios ir aktualiausios BPD priemonės

7.3. Paraiškų teikimo ir vertinimo administravimas

Šio skyriaus tikslas yra išsiaiškinti respondentų pasitenkinimo lygį administracine tvarka, sužinoti su kokiomis problemomis dažniausiai susiduria respondentai bei kuriuos reiškinius respondentai yra linkę laikyti problemomis. Taip pat bus analizuojami ir respondentų asmeniškai įveiktos kliūtys, nepasitenkinimai biurokratiu aparatu.

Respondentų pasitenkinimas paraiškų teikimo ir vertinimo administravimu

Kaip vertinate esamą ES paramos kaimui teikimo ir administravimo tvarką:	Respondentų vertinimas			SD	V
	Paramos teikimo tvarka tenkina pilnai	Paramos teikimo tvarka tenkina iš dalies	Paramos teikimo tvarka netenkina		
	26,0%	61,1%	12,9%		

7.3.1. lentelė. Paraiškų teikimo ir vertinimo administravimo vertinimas

Iš apklausos duomenų dažniausias administracinės tvarkos vertinimas buvo pasirenkamasis atsakymo variantas „iš dalies“ arba „ne“, o tai rodo, kad 74 proc. respondentų nebuvo patenkinti administracine tvarka ir mato joje reikšmingų kliūčių. Tuo tarpu administracine tvarka patenkinti yra tik 26 proc. Vertinant šį nuomonių pasiskirstymą buvo labai svarbu nustatyti, ar šis vertinimas yra susijęs su BPD priemonių skirstymo ir teigiamo projektų įvertinimo rezultatais. Su 95 proc. garantija (pasikliautinis intervalas, kai $p \leq 0,05$) galima teigti, kad administracinės tvarkos vertinimas yra reikšmingai susijęs su priklausymu vienai iš 3 respondentų grupių (gavusieji paramą, neteikusieji paraiškų, teikusieji paraišką, bet negavusieji paramos). Respondentai gavusieji paramą yra linkę išreikšti daugiau teigiamų rezultatų.

Toliau šiame skyriuje bus giliau pažvelgta kaip įvairūs indikatoriai kiekvienoje grupėje įtakoja tvarkos vertinimą: 1) Gavusiųjų paramą respondentų kvotoje vertinimą siesime su lūkesčių pateisinimu bei kokią įtaką paramos gavimas turėjo jų ūkiui; 2) respondentų, neteikusių paraiškos, kvotoje tvarkos vertinimas yra sietinas su priežastimis, kodėl nebuvo pateiktos paraiškos; 3) negavusiųjų paramos respondentų kvotoje reikšmingas ryšys bus nustatomas tarp tvarkos vertinimo ir respondentų pasitenkinimo grįžtamuju ryšiu (oficiali versija, kodėl nebuvo patvirtinti jų projektai).

- 1) Daugiausia procentinių dažnių surinko pilnas ir dalinis tvarkos vertinimas, atitinkamai surinkęs 36,4 proc. ir 58,8, kas kartu sudaro 95,2 proc. visų gavusių paramą respondentų vertinimų. Šis respondentų vertinimas yra pakankamai vieningas.

Kaip vertinate esamą ES paramos kaimui teikimo ir administravimo tvarką:	Respondentų vertinimas			SD	V
	Paramos teikimo tvarka tenkina pilnai	Paramos teikimo tvarka tenkina iš dalies	Paramos teikimo tvarka netenkina		
	36,4%	58,8%	4,8%		

7.3.2. lentelė. Paraiškų teikimo ir vertinimo administravimo vertinimas (gavusiųjų paramą strata)

Su 95 proc. garantija (pasikliautinis intervalas, kai $p \leq 0,05$) galima teigti, kad ryšys tarp vertinamų indikatorių gavusiųjų paramą respondentų stratoje yra statistiškai reikšmingas ir hipotezė, kad šie respondentai administracinę tvarką vertina palankiau yra pagrįsta. Vertinant statistinį ryšį, su 95 proc. (pasikliautinis intervalas, kai $p \leq 0,05$) garantija buvo gauta, kad respondentų paraiškų teikimo ir vertinimo administracijos vertinimas yra reikšmingai susijęs su asmeninių lūkesčių išsipildymu.

	Ar jums suteikta ES parama pateisino Jūsų lūkesčius		
	Taip	Iš dalies	Ne
Paramos teikimo tvarka tenkina pilnai	29,8%	5,4%	0,6%
Paramos teikimo tvarka tenkina iš dalies	34,7%	24,3%	0,0%
Paramos teikimo tvarka netenkina	1,8%	2,4%	0,6%

7.3.3. lentelė. Asmeninių lūkesčių pateisinimas ir tvarkos vertinimas

2) Respondentų, netekusių paraiškų, stratoje buvo atliekami ekvivalentūs skaičiavimai.

Kaip vertinate esamą ES paramos kaimui teikimo ir administravimo tvarką:	Respondentų vertinimas			SD	V
	Paramos teikimo tvarka tenkina pilnai	Paramos teikimo tvarka tenkina iš dalies	Paramos teikimo tvarka netenkina		
	18,3%	59,6%	22,1%		

7.3.4. lentelė. Paraiškų teikimo ir vertinimo administravimo vertinimas (neteikusių paraiškos strata)

Didžiausias skaitines reikšmes šioje respondentų stratoje surinko nepasitenkinimas administracine tvarka arba tenkinimasis ja tik iš dalies, atitinkamai surinkdamas 22,1 proc. ir 59,6 proc. visų atsakymų skaičiaus, kuris sudaro 81,7 proc. visų šios stratos atsakymų. Patenkintų administracine tvarka atsakymų dalis sudarė mažiau nei 1/5 visų atsakymų skaičiaus ir siekė 18,3 proc. Šie respondentų atsakymai vertinimų skalėje pasiskirstė nevieningai (standartinis nuokrypis artėja link 1 ir yra 0,63, o variacijos koeficientas yra 40 proc.).

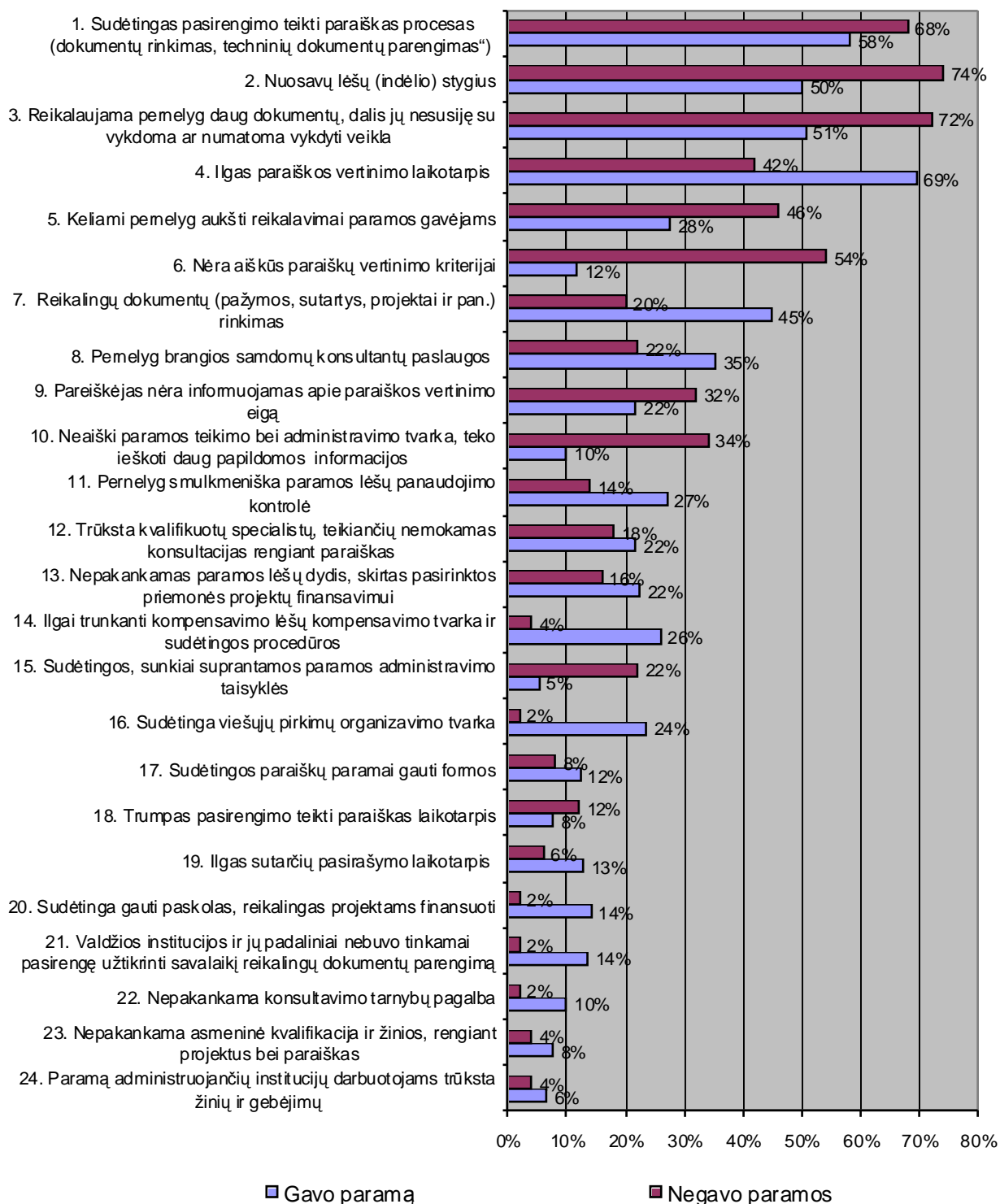
Su 95 proc. garantija (pasikliautinis intervalas, kai $p \leq 0,05$) galima teigti, kad paraiškų teikimo ir vertinimo administravimas yra stipriausiai reikšmingai susijęs su viena iš pateiktų priežasčių, kodėl nebuvo teiktos paraiškos – “Sustabdė dideli biurokratiniai reikalavimai” (žr. 7.1.4 lentelę). Šis pasirinkimas įgalina spręsti, kad respondentai vadovavosi išankstiniais vertinimais apie administracijos darbą. Be šių priežasčių buvo paminėtos ir kitos: iš bandžiusių teikti paraiškas dažniausiai pasitaikiusi priežastis yra “Nepavyko laiku parengti paraišką”, o tai sudarė 35% visų bandžiusių teikti paraiškas (žr. 7.1.4 lentelę). Iš nebandžiusių teikti paraiškos dažniausiai pasirinkti atsakymų variantai yra “Nenumatome ateityje plėtoti šią veiklą” ir “Tektų prisiimti pernelyg didelius įsipareigojimus”. Šie atsakymai atitinkamai yra pasiskirstę 27% ir 17% (žr. 7.1.4 lentelę).

3) Respondentų, teikusių paraiškas, bet negavusių paramos, stratoje nepasitenkinimas buvo prašomas išreikšti atvirame klausime, kurie bus aptariami toliau šioje analizėje.

Išsiaiškinus reikšmingumo ryšius kiekvienoje respondentų stratoje pagal minėtus indikatorius, pateikiame respondentų administravimo aparato vertinimo rezultatus, kuriuose nurodoma, kokias administracines procedūras respondentai laiko problemomis ir kokias kliūtis jiems patiems teko įveikti. Galima būtų išskirti kelias esmines problemas, kurios buvo pastebėtos daugelio respondentų, gavusiųjų ir negavusiųjų paramos, tiriamųjų grupėse.

7.3.2. pa v.

Problemų ir kliūčių vertinimas pagal kvotas

Dažniausiai laikomomis problemomis respondantai pažymėjo šiuos indikatorius (procentinis pasisakymų dažnis viršija 50 proc.):

- Sudėtingas pasirengimo teikti paraiškas procesas (dokumentų rinkimas, techninių dokumentų parengimas, paraiškų pildymas ir pan.);
- Ilgas paraiškos vertinimo laikotarpis;
- Nėra aiškūs paraiškų vertinimo kriterijai;

- Reikalaujama pernelyg daug dokumentų, dalis jų nesusiję su vykdoma ar numatoma vykdyti veikla;
- Nuosavų lėšų (indėlio) stygius.

Negavusieji paramos respondentai nurodė šias problemas dažniau nei gavusieji paramą. Atlikus skaičiavimus ir patikrinus šių priežasčių statistinį reikšmingumą, gavome, kad visos problemos dažniausiai nurodytos respondentų yra reikšmingos nuo to, ar respondentai yra gavę paramą ar ne. Su 95 proc. garantija galima daryti išvadą, kad negavusieji paramos respondentai daug kritiškiau vertina šias problemas.

	Nėra aiškūs paraiškų vertinimo kriterijai		Ilgas paraiškos vertinimo laikotarpis		Reikalaujama pernelyg daug dokumentu, dalis jų nesusiję su vykdoma ar numatoma vykdyti veikla		Nuosavų lėšų stygius		Iš viso:
Gavusieji paramą	20	6%	118	38%	86	28%	85	28%	309
Negavusieji paramos	27	22%	21	17%	36	30%	37	31%	121
Iš viso:	47	11%	139	32%	122	28%	122	28%	430

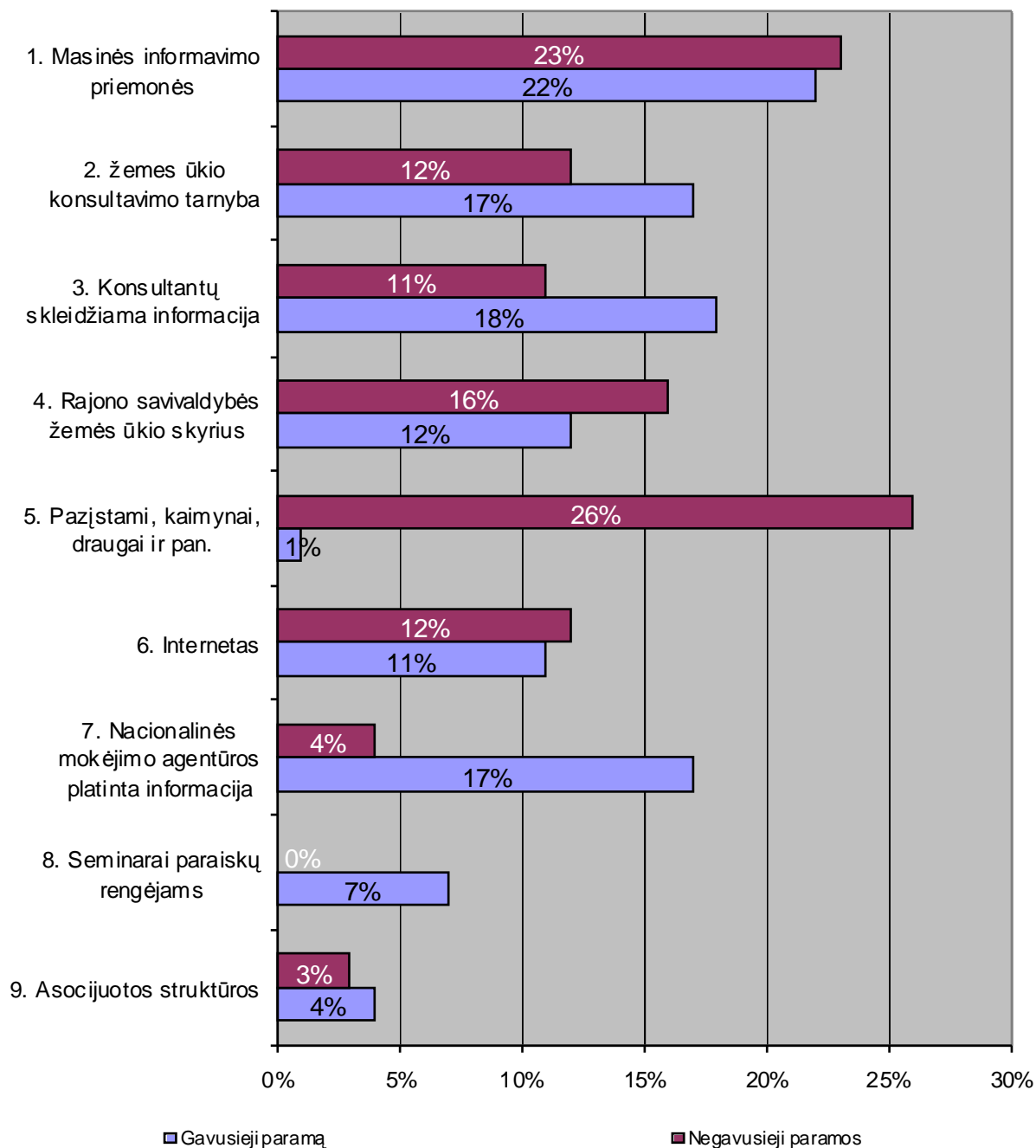
7.3.5. lentelė. Dažniausiai sutinkamos problemos paraiškų teikimo ir vertinimo administravime

Gilinantį į respondentams iškilusias problemas, būtina pabrėžti, kad respondentų teigimu, jie gavo nepakankamai informacijos apie dokumentų panaudojimą ir vertinimo kriterijus (didžiausias procentinis dažnis nuo visų pasisakymų). Šią situaciją būtų galima spręsti suteikiant daugiau informacijos apie paraiškos vertinimo statusą bei procesą (kokiame stadijoje yra jų projektai, kokių tikslų yra reikalingi konkretūs dokumentai, kurie anot jų yra nesusiję su vykdoma ar numatoma vykdyti veikla). Šis sprendimo būdas suteiktų daugiau specializuotos informacijos ir sumažintų respondentų nepasitenkinimą ir praplėstų jų akiratį apie ES paramos rimtumą ir svarbą.

7.4. Viešinimo priemonės

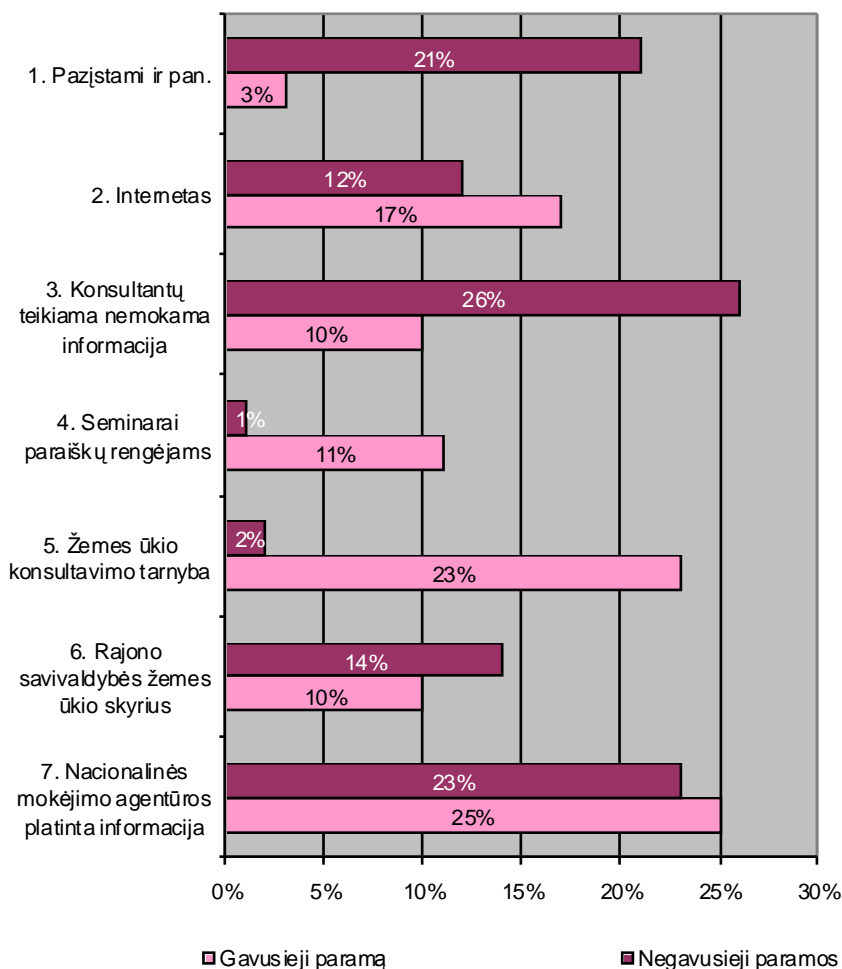
Viena iš svarbiausių šios programos dalių yra jos viešinimas ir užtikrinimas, kad visi ūkininkai turėtų visas galimybes rasti informaciją vienodomis sąlygomis. Taipogi yra svarbu nuolat plėtoti šio mechanizmo funkcionavimą ir nuolat stebėti pokyčius, kuriuos atlikus monitoringą, būtų galima integruoti į sistemą.

Informacijos šaltiniai, iš kurių sužinoma apie ES paramą

Visos informavimo priemonės, kurios viršija 10 proc. visų vertinimų yra statistiškai reikšmingos (pasikliautinis intervalas 95 proc., kai $p \leq 0,05$). Ryšys tarp respondento tipo ir pasirinktos informacijos taipogi yra reikšmingas. Iš šaltinių, kuriais respondentai patys asmeniškai naudojosi, dažniausiai buvo pasirinkami šie variantai:

Respondentų naudoti informacijos šaltiniai rengiant paraiškas

Dažniausiai respondentų pasirinkti atsakymų variantai „Nacionalinės mokėjimo agentūros platinta informacija” – gavusiųjų paramą ir negavusių paramos stratosė procentiniai dažniai atitinkamai pasiskirsto 25 proc. ir 23 proc., „Žemės ūkio konsultavimo tarnyba” – įvertino gavusieji paramą 23 proc. gavusiųjų paramą, „Konsultantų teikiama nemokama konsultacija” – negavusieji paramos - 26 proc., „Internetas” – gavusieji paramą ir negavusieji paramos atitinkamai surinko 17 proc. ir 12 proc. dažnius, bei „Pažįstami” – 23 proc. negavusiųjų paramos rinkosi šį informacijos būdą. Iš šių išvardytų naudotų šaltinių statistiškai reikšmingais pripažįstami visi pasirinkimai (pasikliautinasis intervalas 95 proc., kai $p \leq 0,05$). Šis reikšmingumas priklauso nuo respondento tipo. Patys didžiausi skirtumai tarp respondentų naudoto informacijos šaltinio priklauso „Žemės ūkio konsultavimo tarnyba”, „Konsultantų teikiama nemokama konsultacija”, „Pažįstami”. Respondentai, negavusieji paramos, dažniau rinkdavosi nemokamus bei neprofesionalius informacijos šaltinius (pažįstamus, draugus, gimines ir pan.). Tuo tarpu reikšmingomis kliūtimis teikiant paraiškas buvo pagrįstos šios priežastys: „Nepakankama konsultavimo tarnybų pagalba”, „Pernelyg brangios samdomu konsultantų paslaugos”, „Trūksta kvalifikuotų specialistų, teikiančių nemokamas konsultacijas rengiant paraiškas”.

Informacijos šaltinio vertinimas: Z-įverčiai	Marijampolė	Vilnius	Kaunas	Panevėžys	Utena	Šiauliai	Tauragė	Telšiai	Alytus	Klaipėda
Nacionalinės mokėjimo agentūros platinama informacija	0,14	0,08	0,17	-0,15	-0,62	-0,14	-0,41	0,12	0,23	0,8
Rajono savivaldybės žemės ūkio skyrius	-0,28	0	0,3	-0,34	0	-0,55	0,83	0,09	-0,42	0
Žemės ūkio konsultavimo tarnyba.	-0,35	-1,07	-0,4	0,46	0,2	0,32	0,57	0,63	-0,005	1,06
Seminarai paraiškų rengėjams	0,13	0,93	0,39	-1,47	0,33	0,03	-1,47	0,27	-0,03	0,93
Konsultantų teikiama nemokama informacija	0,22	-1,39	-0,17	-0,004	-1,39	0,3	-0,42	0,42	0,3	0
Internetas	0,11	0	0,47	0,31	0,11	0,01	-0,59	0,47	-0,22	-0,67
Pažįstami	0,58	-0,91	0,2	-0,16	0,58	-0,54	-0,31	0,58	0,58	-2,41

$z \geq 0,45$	Vertinimas linkęs į teigiamą pusę
$z < -0,45$	vertinimas linkęs į neigiamą pusę

7.4.1. lentelė. Informacijos šaltinių vertinimas (z-įverčiai)

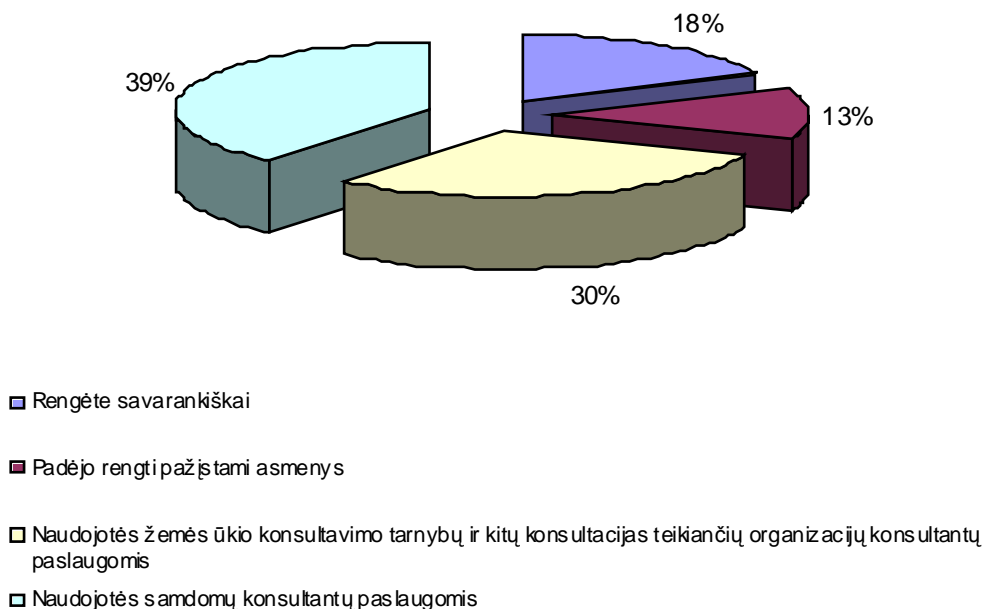
Reitinguojant informacijos šaltinius daugiausiai neigiamų išskirčių surinko „Internetas“ ir „Pažįstami“, daugiausiai teigiamų „Žemės ūkio konsultavimo tarnyba“ ir „Internetas“. Ši situacija, kai tas pats indikatorius yra vertinamas ir teigiamai ir neigiamai, paaiškinama tuo, kad respondentų nuomonė yra labai nevieninga (startinis nuokrypis artėja link 1 ir yra 0,83, variacijos koeficientas yra 70 proc.).

Iš apskričių daugiausiai neigiamų išskirčių surinkta Vilniaus, Utenos, Šiaulių, Tauragės ir Klaipėdos apskrityse; tuo tarpu daugiausiai teigiamų išskirčių surinkta yra Klaipėdos, Tauragės ir Telšių apskrityse. Apskritys gaunančios daugiausiai neigiamų ir teigiamų išskirčių rodo, kad respondentų nuomonė yra labai nevieninga (standartinio nuokrypio vidurkis arti 1 ir yra 0,76, o variacijos koeficientas lygus 60 proc.).

Nr.	Šaltinis	N	Šaltinio vertinimas			M	Mo	SD	V
			Labai naudingas	Vidutiniškai naudingas	Mažai naudingas				
1	Nacionalinės mokėjimo agentūros platinama informacija	103	44,7%	41,7%	13,6%	1,68	1	0,7	49%
2	Rajono savivaldybės žemės ūkio skyrius	43	32,6%	41,9%	25,6%	1,93	2	0,76	59%
3	Žemės ūkio konsultavimo tarnyba.	74	39,2%	37,8%	23,0%	1,83	1	0,77	60%
4	Seminarai paraiškų rengėjams	40	25,0%	27,5%	47,5%	2,22	3	0,83	69%
5	Konsultantų teikiama nemokama informacija	41	26,8%	31,7%	41,5%	2,14	3	0,82	68%
6	Internetas	60	40,0%	30,0%	30,0%	1,9	1	0,83	70%
7	Pažįstami	31	9,7%	19,4%	71,0%	2,61	3	0,66	44%

7.4.2. lentelė. Informacijos šaltinių vertinimas

Paraiškų rengimas

Paraiškų rengė	Procentinis dažnis	SD	V
Rengėte savarankiškai	19,1%	0,39	16%
Padėjo rengti pažįstami asmenys	13,2%	0,33	11%
Naudojotės žemės ūkio konsultavimo tarnybų ir kitų konsultacijas teikiančių organizacijų konsultantų paslaugomis	31,4%	0,46	22%
Naudojotės samdomų konsultantų paslaugomis	40,9%	0,49	24%

7.4.3. lentelė. Paraiškų teikimo būdai ir jų pasiskirstymas

Daugiausiai paraiškų buvo paruošta naudojantis samdomų konsultantų paslaugomis ir žemės ūkio tarnyba ar kitų konsultavimo organizacijų paslaugomis. Respondentų nuomonė šiuo klausimu vieninga. Analizuojant šių keturių paraiškų teikimo būdų naudingumą, rasti statistiškai reikšmingi ryšiai tarp paraiškos teikimo būdo ir įveiktų problemų (pasikliautinasis intervalas 95 proc., kai $p \leq 0,05$). 7.4.4. lentelė atspindi dažniausias problemas, susijusias su paraiškos teikimo būdo pasirinkimu.

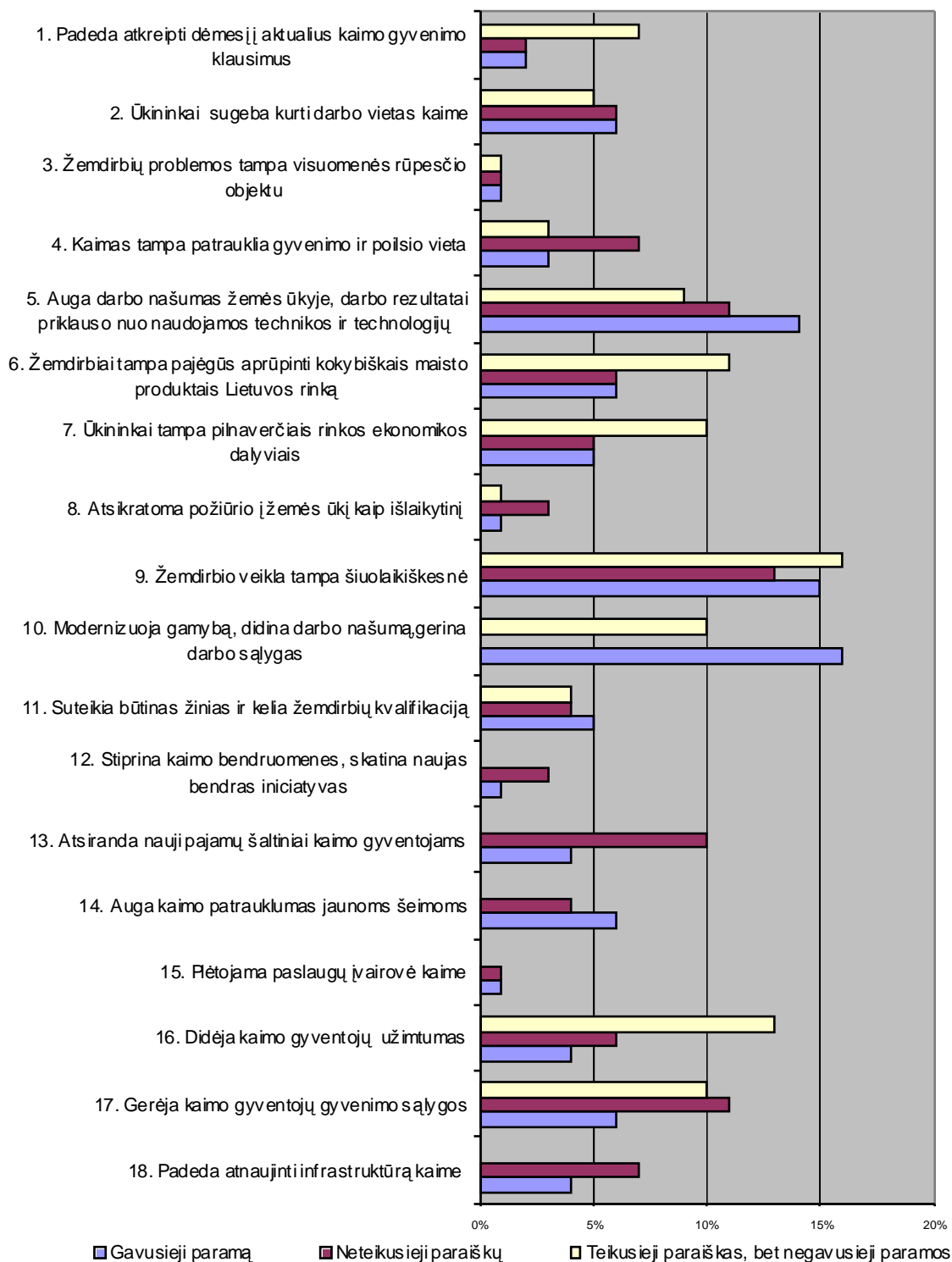
Problema	Rengė savarankiškai	Padėjo rengti pažįstami asmenys	Naudojosi žemės ūkio konsultavimo tarnybų ir kitų konsultacijas teikiančių organizacijų konsultantų paslaugomis	Naudojosi samdomų konsultantų paslaugomis
Ilgas paraiškos vertinimo laikotarpis	45,2%			71,1%
Pernelyg smulkmeniška paramos lėšų panaudojimo kontrolė	38,1%			
Nuosavų lėšų stygius	71,4%			42,2%
Pernelyg brangios samdomų konsultantų paslaugos	14,3%			46,7%
Sudėtingos, sunkiai suprantamos paramos administravimo taisyklės		27,6%	1,4%	
Reikalingų dokumentų rinkimas		17,2%	53,6%	
Neaiški paramos teikimo bei administravimo tvarka, teko ieškoti daug papildomos informacijos		34,5%		8,9%
Nepakankamas paramos lėšų dydis, skirtas pasirinktos priemonės projektų finansavimui			29,0%	
Nėra aiškūs paraiškų vertinimo kriterijai				14,4%
Sudėtinga viešųjų pirkimų organizavimo tvarka				26,7%
Ilgai trunkanti kompensavimo lėšų kompensavimo tvarka ir sudėtingos procedūros				27,8%

7.4.4. lentelė. Paraiškos teikimo būdo ir kylančių problemų tarpusavio statistinis reikšmingumas

7.5. Žemės ūkio įvaizdis ir jo teigiami pokyčiai

7.5.1. pav.

Gyvenimo kokybės, įvaizdžio pokyčių vertinimas pagal kvotas

Nr.	ES paramos įtaka žemės ūkiui ir kaimo gyvenimo pokyčiams	N	Respondentų vertinimas			SD	V
			Gavusieji paramą	Neteikusiai paraiškų	Teikusieji paraiškas, bet negavusieji paramos		
1	Padedą atnaujinti infrastruktūrą.	76	21,2%	36,4%	2,0%	0,42	18%
2	Gerėja kaimo gyventojų gyvenimo sąlygos	132	28,8%	57,0%	44,0%	0,49	24%
3	Didėja kaimo gyventojų užimtumas	96	22,9%	28,0%	54,0%	0,46	21%
4	Plėtojama paslaugų įvairovė kaime	18	5,9%	6,5%	2,0%	0,23	5%
5	Auga kaimo patrauklumas jaunosms šeimoms	76	32,4%	18,7%	2,0%	0,42	18%
6	Atsiranda nauji pajamų šaltiniai kaimo gyventojams	89	21,2%	48,6%	2,0%	0,45	20%
7	Stiprina kaimo bendruomenes, skatina naujas bendras iniciatyvas	27	6,5%	14,0%	2,0%	0,28	8%
8	Suteikia būtinas žinias ir kelia žemdirbių kvalifikaciją.	71	24,1%	20,6%	16,0%	0,41	17%
9	Modernizuoja gamybą, didina darbo našumą, gerina darbo sąlygas.	155	76,5%	2,8%	44,0%	0,50	25%
10	Žemdirbio veikla tampa šiuolaikiškesnė	232	76,5%	63,6%	68,0%	0,45	21%
11	Atsikratoma požiūrio į žemės ūkį kaip išlaikytinį	28	7,1%	13,1%	4,0%	0,28	8%
12	Ūkininkai tampa pilnaverčiais rinkos ekonomikos dalyviais	98	27,1%	28,0%	44,0%	0,46	21%
13	Žemdirbiai tampa pajėgūs aprūpinti kokybiškais maisto produktais Lietuvos rinka	114	32,4%	31,8%	50,0%	0,49	24%
14	Auga darbo našumas žemės ūkyje, darbo rezultatai priklauso nuo naudojamos technikos ir technologijų.	205	74,1%	54,2%	42,0%	0,48	23%
15	Kaimas tampa patrauklia gyvenimo ir poilsio vieta	74	17,6%	35,5%	12,0%	0,42	18%
16	Žemdirbių problemos tampa visuomenės rūpesčio objektu	21	7,6%	5,6%	4,0%	0,25	6%
17	Ūkininkai sugeba kurti darbo vietas kaime	99	32,9%	30,8%	20,0%	0,46	21%
18	Padedą atkreipti dėmesį į aktualius kaimo gyvenimo klausimus	42	8,2%	11,2%	32,0%	0,34	11%

7.5.1. lentelė. ES paramos įtaka kaimo pokyčiams

Respondentams buvo užduodami keli klausimai apie kaimo gyvenimo kokybės kitimą, žemės ūkio įvaizdį, teigiamus pokyčius, kuriuos sudarė įvairių teiginių grupė. Dažniausius vertinimus galima matyti iš 7.5.1. lentelės. Visų kvotų respondentai gyvenimo kaime pokyčius vertino labai skirtingai (indikatoriai, kurių procentinis dažnis didesnis nei 10%). Gavusieji paramą respondentai dažniau akcentavo teigiamus pokyčius susijusius su darbo technikos modernizavimo galimybėmis, darbo našumo didėjimu:

“Modernizuoja gamybą, didina darbo našumą, gerina darbo sąlygas” – 76,5 proc.,

“Žemdirbio veikla tampa šiuolaikiškesnė” – 76,5 proc.,

“Auga darbo našumas žemės ūkyje, darbo rezultatai priklauso nuo naudojamos technikos ir technologijų.” – 74,1 proc.,

“Ūkininkai sugeba kurti darbo vietas kaime” – 32,9 proc.,

“Auga kaimo patrauklumas jaunosms šeimoms” – 32,4 proc.

Teikusieji paraiškas, bet negavusieji paramos dažniau rinkosi atsakymų variantus, susijusius su kaimo užimtumo ir žemės ūkio produktų kokybės gerėjimu, o taip pat jie palankiai vertina žemės ūkio veiklos šiuolaikiškumą:

“Žemdirbio veikla tampa šiuolaikiškesnė” – 63,6 proc.,

“Auga darbo našumas žemės ūkyje, darbo rezultatai priklauso nuo naudojamos technikos ir technologijų.” – 54,2 proc.,

“Gerėja kaimo gyventojų gyvenimo sąlygos” – 57,0 proc.,

“Atsiranda nauji pajamų šaltiniai kaimo gyventojams” – 48,6 proc.,

“Padeda atnaujinti infrastruktūrą.” – 36,4 proc.

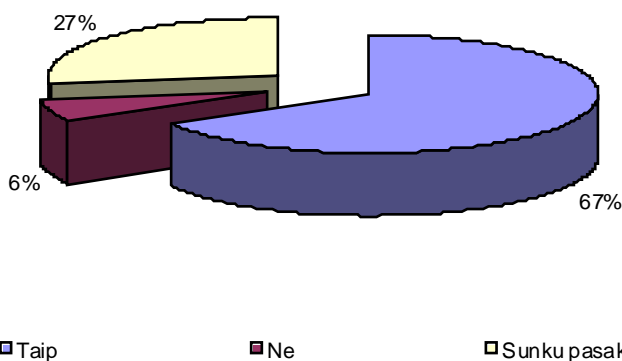
Neteikusiųjų paraiškos kvotoje vyravo tos pačios tendencijos kaip ir gavusiųjų paramą kvotoje. Visų grupių respondentai dažniau vertino rodiklius, kurie susiję su modernių technikų, technologijų diegimu, kaimo darbo rinka ir su ja susijusiais veiksniais.

Pažymėtina, kad gavusiųjų paramą kvotoje, 32,4 proc. (1,7 karto dažniau už neteikusiųjų paraiškos, ir net 16,2 karto dažniau nei negavusiųjų paramos respondentus) pasisakė už kaimo patrauklumą jaunoms šeimoms.

Gavusiųjų paramą kvotoje visi vertinimai yra statistiškai reikšmingi. Neteikusiųjų paraiškų ir negavusiųjų respondentų kvotoje didžiausią statistiškai reikšmingai vertę įgauna indikatorius “Žemdirbio veikla tampa šiuolaikiškesnė”. Į šį teiginį galima įtraukti modernėjančią techniką ir naujų technologijų naudojimą, bei kitas priemones, neatsiliekančias nuo technikos įvairovės, kuri pritaikoma kaimo gyvenimo, žemės ūkio reikmėms.

7.5.2. pav.

ES paramos įtaka kaimo įvazdžiui

Ar ES parama kaimui prisideda prie žemdirbio įvazdžio visuomenėje gerinimo?	Respondentų vertinimas			SD	V
	Taip	Ne	Sunku pasakyti		
	66,6%	6,3%	27,2%		

7.5.2. lentelė. Žemdirbio įvazdžio vertinimas

66,6 proc. respondentų pasisakė, kad ES parama prisideda prie žemdirbio įvazdžio visuomenėje gerinimo. Nuomonės neturėjo 27,2 proc. respondentų. Šiuo klausimu respondentai buvo nevieningi (standartinis nuokrypis artėja prie 1, o variacijos koeficientas siekia 78 proc.).

7.6. Atvirų klausimų analizė

Klausimynų sudarytojai visada stengiasi įtraukti kuo daugiau alternatyvių klausimų, tačiau neišvengiamai tyrėjai susiduria su situacija, kai respondentas negali rasti sau tinkamo atsakymo arba kai nori suteikti papildomos informacijos, praplėsti atsakymus ir pan. Atviri klausimai buvo tiriami kiekybinės turinio analizės (content analysis) būdu.

Ką, Jūsų nuomone, reikėtų tobulinti ES paramos kaimui teikimo tvarkoje ir procedūrose?	Atsakymų dažniai
Mažinti dokumentacijos kiekį, reikalavimus procedūrose	78
Trumpinti visų procedūrų vertinimo laiką	23
Daugiau profesionalių nemokamų konsultacijų	4
Ar Jums suteikta ES parama pateisino Jūsų lūkesčius?	
Per maža parama, (reikalingos didelės investicijos atitinkančias realią rinkos situaciją)	13
Ilgas ir sudėtingas lėšų pervedimas	17
Nurodykite, Jūsų nuomone, svarbiausias paramos priemonės arba veiklas, investavimo sritis ar kitus žemdirbių poreikius, kurių tenkinimui turi būti skiriama ES parama kaimui 2007-2013 metų laikotarpiui	
Atskira parama technikai	37
Daugiau specializuotos paramos jaunajam ūkininkui	49
Parama žemės pirkimui	3
Daugiau paramos kaimo infrastruktūrai	6

Žymėjimas	> 20		Opi problema
	10-20		Aktuali problema
	1-9		Pastebima problema

7.6.1. lentelė. Atvirų klausimų atsakymai gavusių paramą respondentų sratoje

Nurodykite, Jūsų nuomone, svarbiausias paramos priemonės arba veiklas, investavimo sritis ar kitus žemdirbių poreikius, kurių tenkinimui turi būti skiriama ES parama kaimui 2007-2013 metų laikotarpiui	Atsakymų dažniai
Daugiau specializuotos paramos jaunajam ūkininkui	67
Atskira parama technikai	63
Daugiau paramos kaimo infrastruktūrai	56
Investicijos į žemės ūkio valdas	17
Kaimo turizmas	10
ES standartų diegimas ir laikymasis	7
Mokymas	7

Žymėjimas	> 20		Opi problema
	10-20		Aktuali problema
	1-9		Pastebima problema

7.6.2. lentelė. Atvirų klausimų atsakymai neteikusių paraiškos respondentų sratoje

Ką, Jūsų nuomone, reikėtų tobulinti ES paramos kaimui teikimo tvarkoje ir procedūrose?	Atsakymų dažniai
Trumpinti visų procedūrų vertinimo laiką	21
Mažinti dokumentacijos kiekį, reikalavimus procedūrose	17
Ar sutinkate su oficialiai pateiktais motyvais, dėl kurių Jums nebuvo skirta parama?	
Paraiškos nebuvo svarstytos	7
Per dažnai besikeičiančios nuostatos, kurių dėka paraiška nebeatitinka tikslų	4
Nurodykite, Jūsų nuomone, svarbiausias paramos priemonės arba veiklas, investavimo sritis ar kitus žemdirbių poreikius, kurių tenkinimui turi būti skiriama ES parama kaimui 2007-2013 metų laikotarpiui	
Atskira parama technikai	11
Daugiau specializuotos paramos jaunajam ūkininkui	3

Žymėjimas	> 20		Opi problema
	10-20		Aktuali problema
	1-9		Pastebima problema

7.6.3. lentelė. Atvirų klausimų atsakymai negavusių paramos respondentų stratoje

Didžioji dalis problemų yra paminėtos visose respondentų grupėse. Reikėtų išskirti, kad respondentai vieninškai sutiko su paraiškų teikimo ir vertinimo administravimo tvarka, ir jų siūlymai būtų supaprastinti visą paraiškų teikimo aparatą. Taipogi jie pabrėžė, kad šis procesas dažnai yra vilkinamas ir respondentai pageidautų operatyvesnio paraiškų vertinimo organizavimo. Taipogi atvirose klausimuose opi problema respondentams buvo nuosavų lėšų indėlis į paraiškų teikimo procesą. Kaip to išdava apklaustieji ūkininkai pageidautų daugiau profesionalių ir nemokamų konsultacijų.

Vertinant gavusiųjų respondentų lūkesčių vertinimo rezultatus dažnai susiduriama su respondentų nepasitenkinimu lėšų pervedimo procesu. Jie pažymėjo, kad tai užtrunka ilgus mėnesius ir yra atsiliekama nuo projekto terminų.

Teikusieji paraiškas, bet negavusieji paramos respondentai išskyrė, kad paraiškų teikimo proceso metu keletą kartų buvo keičiamos ES paramos nuostatos ir prioritetai. Tai savaimė iššaukė respondentų nepasitenkinimą. Jie šią savo nuomonę grindė tuo, kad pernelyg dažnai besikeičiančios nuostatos trikdo ūkininkus ir verčia juos praleisti daugiau laiko ir investuoti daugiau lėšų į papildomą paraiškų tikslinimą bei paruošimą.

Į klausimą apie svarbiausias ir aktualesias ES paramos priemones, respondentai atsakinėjo beveik vieninškai. Absoliuti dauguma sutinka, kad didesnis dėmesys turėtų būti skiriamas papildomai specializuotai paramai investicijoms į žemės ūkio valdas, ūkio modernizavimą; jaunųjų ūkininkų įsikūrimui ir tolesniam rėmimui.

8. TYRIMO REZULTATŲ APIBENDRINIMAS IR REKOMENDACIJOS

Ataskaitoje yra taikomas konkretus medžiagos pateikimas. Taikant statistinį normavimą, tarpusavyje yra palygintos visos 10 apskričių. Galiausiai yra pateiktas kiekvienos vertinamos srities pavienių požymių reitingas. Tyrimo rezultatus atspindinčios lentelės ir grafikai yra mokslinis informacinis pagrindas išsamiai savianalizei atlikti.

Tyrimo dalyviams buvo užduoti keli kvotos kontekstą atspindintys klausimai apie 1) asmeninių lūkesčių patenkinimą; 2) paraiškų neteikimo priežastis ir 3) paraiškų ir projekto neigiamą įvertinimą.

Respondentai yra patenkinti asmeninių lūkesčių išsipildymu

Respondentų atsakymai į klausimą dėl asmeninių lūkesčių išpildymo gavus ES paramą, parodė, kad šiuo klausimu respondentų nuomonės gana vieningos (variacijos koeficientas 25%). Pasak respondentų ES labiausiai įgalino modernizuoti ūkį, įsigyti naujos technikos. Respondentai vieninškai pasisakė už gautos ES paramos įtaką naujų darbo vietų kūrimui, kaimo infrastruktūros gerėjimui. Tai rodo, kad bendras respondentų lūkesčių patenkinimas yra aukštas ir kad ES parama padeda ūkininkams siekti savo tikslų bei gerinti kaimo gyvenimo kokybę.

Respondentai kritiškai žiūri į administracinę tvarką

Buvo teirautasi apie paraiškų neteikimo galimas priežastis. Pažymėtina, kad respondentai šiuo klausimu atsakymus rinkosi vieninškai. Respondentai, kurie bandė teikti paraiškas, nurodė, kad didžiausia problema buvo nuosavu lėšų stygius (arba nepavyko jų gauti projekto vykdymui). Taipogi buvo nurodytos priežastys, kurios susijusios su ūkio dokumentų tvarkymu. Respondentai, kurie nebandė teikti paraiškų pagrindinėmis priežastimis nurodė baimę prisiimti atsakomybę bei kliūtis dėl galimų, suvokiamų didelių biurokratinių reikalavimų. Respondentų išsakyta nuomonė yra

vienakryptė. Pastarosios priežastys rodo, kad dalis šios stratos respondentai kritiškai vertina paraiškų teikimo ir vertinimo administravimo tvarką. Šis klausimas respondentų nuomone yra kritinis ir spręstinas ES paramos gavimo procedūrose

Apibendrinus atsakymus į atvirus klausimus apie neigiamą projekto įvertinimą (teikusių paraiškas, bet negavusių paramos respondentų kvotoje) išryškėjo viena tendencija, kuri labiau išreiškė kliūtis teikiant ir vertinant paraiškas. Respondentų nuomone ES paramos programos kriterijai, prioritetai turėtų būti suformuluojami dar prieš prasidedant paraiškų teikimo etapams, ir neturėtų būti keičiami jų eigoje.

Respondentų poreikis išskirti BPD priemones 4.1 “Investicijos į žemės ūkio valdas” ir 4.2 “Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas” ir skirti joms daugiau dėmesio bei lėšų

Iš tyrimo rezultatų galime teigti, kad nepriklausomai nuo to, kuriai respondentų grupei priklauso tyrimo dalyvis, jie vieningai teigė, kad pačios svarbiausios ir aktualiausios BPD priemonės buvo pripažįstamos 4.1 “Investicijos į žemės ūkio valdas” ir 4.2 “jaunųjų ūkininkų įsikūrimas”. O taip pat šios dvi pagrindinės priemonės yra dažniausiai pasirenkamos teikiant paraiškas ir projektus ES paramai gauti. Šių priemonių svarbumas ir poreikis jas plėtoti taip pat yra išsakomas respondentų atvirose klausimuose. Jie akcentavo BPD priemonių 4.1 “Investicijos į žemės ūkio valdas” ir 4.2 “Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas” poreikį plėsti į atskiras paramos priemones, tokias kaip technikos įsigijimas, tolesnis jaunųjų ūkininkų rėmimas. Atitinkamai pirmajai priemonei apklaustieji ūkininkai yra linkę priskirti žemės ūkio modernizavimo (naujų technologijų ir technikų diegimas). Šis jų BPD priemonių rinkinysis, vertinimas bei siūlymai yra labai vieningi ir vienakrypčiai.

Respondentų poreikis paprastinti administracijos tvarką, mažinti dokumentacijos kiekį, trumpinti vertinimo laikotarpius

Į šiuos klausimus respondentai atsakinėjo vieningai. Administracinės tvarkos vertinimas taip pat pasižymėjo respondentų nuomonės vienakryptiškumu. Ryškiausias problemas respondentai išskyrė ilgai trunkantį paraiškų teikimo bei vertinimo etapą. Šis problemos iškėlimas taip pat yra sutinkamas ir respondentų atvirai išsakytose nuomonėse (atsakymai į atvirus klausimus). Gavusieji paramą respondentai pažymėjo, kad teigiamai įvertintų projektų ilgai trunkantis lėšų gavimas yra dar viena probleminė sritis, kuri reikalauja ypatingo dėmesio. Didelis reikalaujamų dokumentų kiekis taip pat yra nurodoma kaip opi ir ES paramos gavimo procesą apsunkinanti kliūtis.

Respondentai yra vieningai patenkinti teigiamais pokyčiais

Pagal tyrimo duomenis respondentai kryptingai žymėjo ES paramos kaimui teigiamą įtaką. Daugiausiai respondentų teigiamų vertinimų sulaukė naujų iniciatyvų, paslaugų įvairovė, gerėjanti kaimo gyvenimo kokybė, užimtumas.

Respondentai vieningai žymėjo, kad kaimas ir žemės ūkis gauna vis daugiau visuomenės ir valstybės dėmesio, o taip pat kaimas tampa patrauklesnis visuomenei, naujoms darbo rinkos ir kaimo turizmo investicijoms.

Respondentų nuomonė vertinant viešinimo priemones yra nevieninga

Respondentai šias priemones buvo linkę vertinti nevieningai. Klausimyne pateikti informacijos šaltiniai buvo naudojami visų respondentų. Tai rodo plačią informacijos šaltinių naudojimo sklaidą įvairiose institucijose. Pagal tyrimo duomenis vien tik teigiamai vertinama yra žemės ūkio konsultavimo tarnyba, o tuo tarpu vien tik neigiamai vertinama yra konsultantų teikiama nemokama konsultacija. Iš respondentų atvirų klausimų atsakymų siūlymų buvo daugiau profesionalumo nemokamose konsultacijose.

Atsakymų į atvirus klausimus apibendrinimas

Gyventojų anoniminiai atsakymai į vadinamuosius „atvirus klausimus“ yra verti ypatingo dėmesio. Minėtų atsakymų vertė pasireiškia tuo, jog tai yra laisvai raštu pareikšta tiriamųjų nuomonė, kuri išsakoma nepriklausomai ir yra nevaržoma.

Daugiau dėmesio populiariausioms BPD priemonėms

Atviruose atsakymuose gyventojai kėlė įvairias problemas, akcentavo dėmesio vertas ir sprendinias sritis. Visgi visų dažniausiai buvo akcentuojama jau taikomų BPD priemonių naudojimą. Respondentai nurodė šias BPD priemones – 4.2 „Jaunųjų ūkininkų išikūrimas“, 4.1 „Investicijos į žemės ūkio valdas“, ir papildomas sritis kaip „kaimo infrastruktūros gerinimas“, reikalaujančias daugiau dėmesio ir lėšų visoje ES paramos programoje. Šie siūlomi dėmesio centrai yra nurodomos kaip sąlyginai opios sritys žemės ūkio sferoje.

Tyrimas duoda nemažai informacijos apie tai, kaip ir kurlink galėtų būti tobulinamas ir plėtojamas ES paramos programos aparato funkcinis efektyvumas.

Apklaustos tyrimo tęstinumas

Analogišką arba labai panašų ūkininkų apklaustos tyrimą būtų tikslinga kartoti. Tokiu atveju būtų galima įvertinti, kaip ir ar vyksta (nevyksta) planuoti pokyčiai, taip pat konkrečiai įvertinti pagal kuriuos indikatorius ūkininkų vertinimas gerėja (arba prastėja). Atitinkamai nuo tyrimo rezultatų būtų galimas viso ES paramos pagal BPD priemones 4.1–4.7 programos funkcionavimo koregavimas.

PRIEDAI

1 PRIEDAS

Vilniaus verslo konsultacinis centras

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

GP1

ES PARAMOS KAIMUI ATITIKIMO VISUOMENĖS LŪKESČIAMS ĮVERTINIMO

ANKETA

Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerijos užsakymu, Vilniaus verslo konsultacinis centras atlieka tyrimą, kuriuo siekiama išanalizuoti Lietuvos 2004-2006 m. bendrojo programavimo dokumento Kaimo plėtros ir žuvininkystės prioriteto kaimo plėtros priemonių (toliau – ES parama kaimui) įgyvendinimo patirtį bei išaiškinti visuomenės lūkesčius dėl paramos kaimo plėtrai 2007-2013 metais. Kreipiamės į Jus, prašydami atsakyti į anketoje pateiktus klausimus. Jūsų pateikti atsakymai bus išanalizuoti, o tyrimo ataskaitoje bus pateikti tik apibendrinti visų anketų duomenys. Tyrimo organizatoriai užtikrins Jūsų pateiktų atsakymų konfidencialumą.

Iškilus papildomiems klausimams, prašome kreiptis į Vilniaus verslo konsultacinį centrą: tel. 8 5 2724421, el.paštas: vvk@takas.lt. Kontaktiniai asmenys – Justas Šakėnas, Šarūnas Zaikauskas.

Pasirinktus atsakymus žymėkite taip: Taip Ne

1. Apskritis

2. Rajonas

- Ūkininko ūkis
- Žemės ūkio bendrovė
- Kita ūkininkavimo forma

3. Ūkio dydis ha, iš jų:

Nuosavos žemės plotas ha
Nuomojamos žemės plotas ha

4. Ūkio specializacija

5. Ūkininko amžius:

- Iki 30 m.
- Nuo 30- iki 40 m.
- Nuo 40- iki 50 m.
- Nuo 50- iki 60 m.
- Virš 60 m.

6. Pažymėkite BPD priemonę (-es), pagal kurią Jums buvo suteikta parama:

- 4.1 Investicijos į žemės ūkio valdas**
- 4.2 Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas**
- 4.3 Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas**
- 4.4 Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas:**
 - 4.4.1 Žemės ūkio vandentvarka
 - 4.4.2 Kaimo turizmo ir amatų skatinimas
 - 4.4.3 Žemės ūkio ir jam artimos veiklos įvairinimas,
 - 4.4.4 Konsultavimo paslaugos ūkiams
 - 4.4.5 Žemės konsolidacijos projektai
- 4.5 Miškų ūkis**
- 4.6 "Leader +" tipo priemonė**
- 4.7 Mokymas**

7. Kaip vertinate esamą ES paramos kaimui teikimo ir administravimo tvarką:

- Paramos teikimo tvarka tenkina pilnai
- Paramos teikimo tvarka tenkina iš dalies
- Paramos teikimo tvarka netenkina

8. Nurodykite 3 pagrindines problemas, susijusias su ES paramos kaimui teikimo ir administravimo tvarka bei procedūromis:

- Sudėtingas pasirengimo teikti paraiškas procesas (dokumentų rinkimas, techninių dokumentų parengimas, paraiškų pildymas ir pan.)
- Keliami pernelyg aukšti reikalavimai paramos gavėjams
- Sudėtingos paraiškų paramai gauti formos
- Nėra aiškūs paraiškų vertinimo kriterijai
- Sudėtingos, sunkiai suprantamos paramos administravimo taisyklės
- Paramą administruojančių institucijų darbuotojams trūksta žinių ir gebėjimų
- Pareiškėjas nėra informuojamas apie paraiškos vertinimo eigą
- Ilgas paraiškos vertinimo laikotarpis
- Ilgas sutarčių pasirašymo laikotarpis
- Sudėtinga viešųjų pirkimų organizavimo tvarka
- Ilgai trunkanti kompensavimo lėšų kompensavimo tvarka ir sudėtingos procedūros
- Pemelyg smulkmeniška paramos lėšų panaudojimo kontrolė
- (įrašykite papildomai)

9. Kokias pagrindines kliūtis Jums teko įveikti, siekiant gauti ES paramos kaimui priemonių lėšų? (pažymėkite ne daugiau 3 atsakymo variantų):

- Reikalingų dokumentų (pažymos, sutartys, projektai ir pan.) rinkimas
- Neaiški paramos teikimo bei administravimo tvarka, teko ieškoti daug papildomos informacijos
- Reikalaujama pernelyg daug dokumentų, dalis jų nesusiję su vykdoma ar numatoma vykdyti veikla
- Valdžios institucijos ir jų padaliniai nebuvo tinkamai pasirengę užtikrinti savalaikį reikalingų dokumentų parengimą bei jų išdavimą
- Nuosavų lėšų (indėlio) stygius
- Sudėtinga gauti paskolas, reikalingas projektams finansuoti
- Nepakankamas paramos lėšų dydis, skirtas pasirinktos priemonės projektų finansavimui

- Trumpas pasirengimo teikti paraiškas laikotarpis
- Nepakankama asmeninė kvalifikacija ir žinios, rengiant projektus bei paraiškas
- Trūksta kvalifikuotų specialistų, teikiančių nemokamas konsultacijas rengiant paraiškas
- Pemelyg brangios samdomų konsultantų paslaugos
- Nepakankama konsultavimo tarybų pagalba

10. Ką, Jūsų nuomone, reikėtų tobulinti ES paramos kaimui teikimo tvarkoje ir procedūrose?

- 1.....

 2.....

 3.....

11. Paraišką ES paramai gauti:

- Rengėte savarankiškai
- Padėjo rengti pažįstami asmenys (giminės, kaimynai, draugai ir pan.)
- Naudojotės žemės ūkio konsultavimo tarybų ir kitų konsultacijas teikiančių organizacijų konsultantų paslaugomis
- Naudojotės samdomų konsultantų paslaugomis

12. Kokią įtaką gauta parama turėjo Jūsų ūkio plėtrai?

- Įgalino išplėsti ūkį (padidinti žemės ūkio naudmenų plotus, padidinti laikomų gyvulių skaičių ir pan.)
- Leido padidinti gaminamos produkcijos apimtį
- Padėjo įsigyti naujos technikos, modernizuoti ūkį
- Parama buvo panaudota naujai statybai ir/ar renovacijai
- Padėjo kompensuoti augančias gamybos sąnaudas
- Paskatino gaminti naujų rūšių produkciją, teikti naujas paslaugas
- Išaugo ūkyje dirbančių darbuotojų skaičius
-(įrašykite papildomai)

13. Ar Jums suteikta ES parama pateisino Jūsų lūkesčius:

- Taip
- Iš dalies
- Ne

Jeigu atsakėte "Ne" arba "Iš dalies", nurodykite pagrindinius šio atsakymo motyvus:

- 1.....

 2.....

14. Ar esate pasinaudoję Lietuvos kaimo plėtros 2004-2006 metų plano priemonių žemės ūkiui?

- Taip
- Ne

Jei atsakėte "Taip", pažymėkite tinkamą atsakymą:

- Ankstyvas ūkininkų pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos
- Agrarinė aplinkosauga (iš jos-ekologinis ūkininkavimas)
- Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku
- Parama pusiau natūriniais restruktūrizuojamiems ūkiams
- Europos Sąjungos standartų diegimas

15. Jeigu Jums buvo skirta Lietuvos kaimo plėtros 2004-2006 metų plano įgyvendinamų priemonių parama, ar naudojote ją kaip savo finansinio indėlio dalį kokiam nors ES paramos kaimui projektui finansuoti?

- Taip
- Ne

16. Nurodykite, kurios, Jūsų nuomone, 2004-2006 m. įgyvendinamos ES paramos kaimui priemonės yra svarbiausios ir aktualiausios Lietuvos žemės ūkio plėtrai ir kaimo gyventojų gyvenimo kokybės gerinimui?

- 4.1 Investicijos į žemės ūkio valdas
- 4.2 Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas
- 4.3 Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas
- 4.4 Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas
- 4.5 Miškų ūkis
- 4.6 "Leader +" tipo priemonė
- 4.7 Mokymas

17. Kaip, Jūsų nuomone, ES parama kaimui prisideda prie gyvenimo kokybės Jūsų gyvenamoje vietovėje kėlimo? (pažymėkite ne daugiau 3 atsakymų variantų)

- Padeda atnaujinti infrastruktūrą (keliai, vandentiekis, melioracijos įrenginiai ir kt.) kaime
- Gerėja kaimo gyventojų gyvenimo sąlygos
- Didėja kaimo gyventojų užimtumas
- Plėtojama paslaugų įvairovė kaime
- Auga kaimo patrauklumas jaunos šeimoms
- Atsiranda nauji pajamų šaltiniai kaimo gyventojams
- Stiprina kaimo bendruomenes, skatina naujas bendras iniciatyvas
- Suteikia būtinas žinias ir kelia žemdirbių kvalifikaciją
- Modernizuoja gamybą, didina darbo našumą, gerina darbo sąlygas
-(įrašykite papildomai)

18. Ar ES parama kaimui prisideda prie žemdirbio įvaizdžio visuomenėje gerinimo?

- Taip
- Ne
- Sunku pasakyti

Pažymėkite 3 svarbiausius teigiamo požiūrio į žemdirbį pokyčio bruožus, kuriuos sąlygoja teikiama ES parama kaimui:

- Žemdirbio veikla tampa šiuolaikiškesnė
- Atsikratoma požiūrio į žemės ūkį kaip išlaikytinį

- Ūkininkai tampa pilnaverčiais rinkos ekonomikos dalyviais
- Žemdirbiai tampa pajėgūs aprūpinti kokybiškais maisto produktais Lietuvos rinką
- Auga darbo našumas žemės ūkyje, darbo rezultatai priklauso nuo naudojamos technikos ir technologijų
- Kaimas tampa patrauklia gyvenimo ir poilsio vieta
- Žemdirbių problemos tampa visuomenės rūpesčio objektu
- Ūkininkai sugeba kurti darbo vietas kaime
- Padeda atkreipti dėmesį į aktualius kaimo gyvenimo klausimus
-(įrašykite papildomai)

19. Nurodykite, Jūsų nuomone, svarbiausias paramos priemonės arba veiklas, investavimo sritis ar kitus žemdirbių poreikius, kurių tenkinimui turi būti skiriama ES parama kaimui 2007-2013 metų laikotarpiui:

- 1.....
.....
- 2.....
.....
- 3.....
.....

20. Nurodykite pagrindinius informacijos šaltinius, iš kurių sužinojote apie galimybes siekti ES paramos:

- Masinės informavimo priemonės (televizija, spauda, radijas ir pan.)
- Rajono savivaldybės žemės ūkio skyrius
- Žemės ūkio konsultavimo taryba
- Asocijuotos struktūros (įvairios žemdirbių asociacijos, draugijos ir pan.)
- Internetas
- Nacionalinės mokėjimo agentūros (jos filialų) platinta informacija
- Seminarai paraiškų rengėjams
- Konsultantų skleidžiama informacija
- Pažįstami, kaimynai, draugai ir pan.
-(įrašykite papildomai)

21. Nurodykite pagrindinius informacijos šaltinius, kuriuos naudojote rengdami paraišką ES paramai gauti:

- Nacionalinės mokėjimo agentūros (jos filialų) platinta informacija (bukletai, specializuoti leidiniai ir pan.)
- Rajono savivaldybės žemės ūkio skyrius
- Žemės ūkio konsultavimo taryba
- Seminarai paraiškų rengėjams
- Konsultantų teikiama nemokama informacija
- Internetas
- Pažįstami
-(įrašykite papildomai)

22. Įvertinkite, kurių šaltinių informacija Jums buvo labiausiai prieinama ir naudingiausia (pažymėkite ne daugiau 3 atsakymo variantų, naudingumą įvertindami balais: 1 – naudingiausias, 2- naudingas, 3 – mažiau naudingas. Balų skaičių įrašykite šalia pažymėto atsakymo varianto: pvz.- 2 “Pažįstami”):

×

- Nacionalinės mokėjimo agentūros (jos filialų) platinta informacija (bukletai, specializuoti leidiniai ir pan.)
- Rajono savivaldybės žemės ūkio skyrius
- Žemės ūkio konsultavimo tarnyba
- Seminarai paraiškų rengėjams
- Konsultantų teikiama nemokama informacija
- Internetas
- Pažįstami
-(įrašykite papildomai)

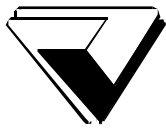
23. Ar ketinate pasinaudoti ES teikiama parama kaimo plėtrai 2007-2013 metais?

- Taip
- Ne
- Nežinau

24. Kiek, Jūsų manymu, lėšų reikėtų investuoti, norint šiuolaikiškai sutvarkyti ir plėtoti Jūsų ūkį?

- Nuo 100.000 Lt. iki 250.000 Lt.
- Nuo 250.000 Lt. iki 500.000 Lt.
- Nuo 500.000 Lt. iki 1.000.000 Lt.
- Virš 1.000.000 Lt.

Nuoširdžiai dėkojame už pateiktus atsakymus

Vilniaus verslo konsultacinis centras

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

NP1

ES PARAMOS KAIMUI ATITIKIMO VISUOMENĖS LŪKESČIAMS ĮVERTINIMO

ANKETA

Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerijos užsakymu, Vilniaus verslo konsultacinis centras atlieka tyrimą, kuriuo siekiama išanalizuoti Lietuvos 2004-2006 m. bendrojo programavimo dokumento Kaimo plėtros ir žuvininkystės prioriteto kaimo plėtros priemonių (toliau – ES parama kaimui) įgyvendinimo patirtį bei išaiškinti visuomenės lūkesčius dėl paramos kaimo plėtrai 2007-2013 metais. Kreipiamės į Jus, prašydami atsakyti į anketoje pateiktus klausimus. Jūsų pateikti atsakymai bus išanalizuoti, o tyrimo ataskaitoje bus pateikti tik apibendrinti visų anketų duomenys. Tyrimo organizatoriai užtikrins Jūsų pateiktų atsakymų konfidencialumą.

Iškilus papildomiems klausimams, prašome kreiptis į Vilniaus verslo konsultacinį centrą adresu Vilnius, Konstitucijos per. 23 b. tel. 8 5 2724421. Kontaktiniai asmenys – Justas Šakėnas arba Šarūnas Zaikauskas.

Pasirinktus atsakymus žymėkite taip: Taip Ne

1. Apskritis

2. Rajonas

- Ūkininko ūkis
- Žemės ūkio bendrovė
- Kita ūkininkavimo forma

3. Ūkio dydis ha, iš jų:

Nuosavos žemės plotas ha

Nuomojamos žemės plotas ha

4. Ūkio specializacija

5. Ūkininko amžius:

- Iki 30 m.
- Nuo 30- iki 40 m.
- Nuo 40- iki 50 m.
- Nuo 50- iki 60 m.
- Virš 60 m.

6. Ar turėjote informaciją apie ES paramą kaimui ir galimybes teikti paraiškas paramos lėšoms gauti:

- Turėjau pilną informaciją
- Turėjau dalį informacijos
- Turėjau per mažai informacijos
- Neturėjau informacijos

7. Ar planavote pasinaudoti ES paramos kaimui lėšomis:

- Taip
- Ne

Jeigu atsakėte „Taip“, nurodykite priežastis, dėl ko Jums nepavyko pateikti paraiškos paramai gauti:

- Nepavyko surinkti reikiamų dokumentų
- Nepavyko laiku parengti paraišką
- Paraiška buvo parengta nekokybiškai
- Nebuvo galimybių gauti lėšų projekto vykdymui
- (įrašykite papildomai)

Jeigu atsakėte „Ne“, nurodykite pagrindinius motyvus, dėl ko neteikėte paraiškos:

- Turimų išteklių pilnai pakanka veiklai vykdyti ir plėtoti
- Nenumatome ateityje plėtoti šią veiklą
- Nesutvarkyti ūkio dokumentai
- Teikiama parama per maža, nereikšminga ūkio plėtrai
- Tektų prisiimti pernelyg didelius išpareigojimus
- Turimi ištekliai ir kompetencija neleidžia tinkamai panaudoti paramos lėšas
- Didelis rizikos laipsnis, kad gali tekti grąžinti paramos lėšas
- Nebuvo galimybių gauti lėšų projekto vykdymui
- Sustabdė dideli biurokratiniai reikalavimai
- (įrašykite papildomai)

8. Kaip vertinate esamą ES paramos kaimui teikimo ir administravimo tvarką:

- Paramos teikimo tvarka tenkina pilnai
- Paramos teikimo tvarka tenkina iš dalies
- Paramos teikimo tvarka netenkina

9. Ar ketinate pasinaudoti ES teikiama parama kaimo plėtrai ateityje?

- Taip
- Ne
- Nežinau

10. Jeigu atsakėte „Taip“, kaip planuojate siekti paramos:

- Savalaikiai pasirūpinti reikiamais dokumentais

- Kelti savo kvalifikaciją, lankyti mokymus ir seminarus, skirtus paraiškų rengėjams
- Pasitelkti kvalifikuotus specialistus paraiškai rengti
- (įrašy kite papildomai)

11. Ar esate pasinaudoję Lietuvos kaimo plėtros 2004-2006 metų plano priemonių žemės ūkiui?

- Taip
- Ne

Jei atsakėte Taip, pažymėkite tinkamą atsakymą:

- Ankstyvas ūkininkų pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos
- Agrarinė aplinkosauga (iš jos-ekologinis ūkininkavimas)
- Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku
- Parama pusiau natūriems restruktūrizuojamiems ūkiams
- Europos Sąjungos standartų diegimas

12. Nurodykite, kurios, Jūsų nuomone, 2004-2006 m. įgyvendinamos ES paramos kaimui priemonės yra svarbiausios ir aktualiausios Lietuvos žemės ūkio plėtrai ir kaimo gyventojų gyvenimo kokybės gerinimui?

- 4.1 Investicijos į žemės ūkio valdas
- 4.2 Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas
- 4.3 Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas
- 4.4 Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas
- 4.5 Miškų ūkis
- 4.6 "Leader +" tipo priemonė
- 4.7 Mokymas

13. Kaip, Jūsų nuomone, ES parama kaimui prisideda prie gyvenimo kokybės Jūsų gyvenamoje vietovėje kėlimo? (pažymėkite ne daugiau 3 atsakymų variantų)

- Paramos lėšos padeda atnaujinti infrastruktūrą (keliai, vandentiekis, melioracijos įrenginiai ir kt.) kaime
- Gerėja kaimo gyventojų gyvenimo sąlygos
- Didėja kaimo gyventojų užimtumas
- Plėtojama paslaugų įvairovė kaime
- Auga kaimo patrauklumas jauno ms šeimoms
- Atsiranda nauji pajamų šaltiniai kaimo gyventojams
- Stiprina kaimo bendruomenes, skatina naujas bendras iniciatyvas
- Suteikia būtinas žinias ir kelias žemdirbių kvalifikaciją
- (įrašy kite papildomai)

14. Ar ES parama kaimui prisideda prie žemdirbio įvaizdžio visuomenėje gerinimo?

- Taip
- Ne
- Sunku pasakyti

Pažymėkite 3 svarbiausius teigiamo požiūrio į žemdirbį pokyčio bruožus, kuriuos sąlygoja teikiama ES parama kaimui:

- Žemdirbio veikla tampa šiuolaikiškesnė
- Atsikratoma požiūrio į žemės ūkį kaip išlaikytinį
- Ūkininkai tampa pilnaverčiais rinkos ekonomikos dalyviais
- Žemdirbiai tampa pajėgūs aprūpinti kokybiškais maisto produktais Lietuvos rinką
- Auga darbo našumas žemės ūkyje, darbo rezultatai priklauso nuo naudojamos technikos ir technologijų
- Kaimas tampa patrauklia gyvenimo ir poilsio vieta
- Žemdirbių problemos tampa visuomenės rūpesčio objektu
- Ūkininkai sugeba kurti darbo vietas kaime
- Padeda atkreipti dėmesį į aktualius kaimo gyvenimo klausimus
- (įrašyti papildomai)

15. Nurodykite, Jūsų nuomone, svarbiausias paramos priemonės arba veiklas, investavimo sritis ar kitus žemdirbių poreikius, kurių tenkinimui turi būti skiriama ES parama kaimui 2007-2013 metų laikotarpiui:

1.....

.....

2.....

.....

3.....

.....

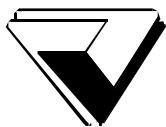
16. Nurodykite pagrindinius informacijos šaltinius, iš kurių sužinojote apie galimybes siekti ES paramos:

- Masinės informavimo priemonės (televizija, spauda, radijas ir pan.)
- Rajono savivaldybės žemės ūkio skyrius
- Žemės ūkio konsultavimo tarnyba
- Asocijuotos struktūros (įvairios žemdirbių asociacijos, draugijos ir pan.)
- Internetas
- Nacionalinės mokėjimo agentūros (jos filialų) platinta informacija
- Seminarai paraiškų rengėjams
- Konsultantų skleidžiama informacija
- Pažįstami, kaimynai, draugai ir pan.
- (įrašyti papildomai)

17. Kiek, Jūsų manymu, lėšų reikėtų investuoti, norint šiuolaikiškai sutvarkyti ir plėtoti Jūsų ūkį?

- Nuo 100.000 Lt. iki 250.000 Lt.
- Nuo 250.000 Lt. iki 500.000 Lt.
- Nuo 500.000 Lt. iki 1.000.000 Lt
- Virš 1.000.000 Lt.

Nuoširdžiai dėkojame už pateiktus atsakymus

Vilniaus verslo konsultacinis centras

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

KNP1

ES PARAMOS KAIMUI ATITIKIMO VISUOMENĖS LŪKESČIAMS ĮVERTINIMO

ANKETA

Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerijos užsakymu, Vilniaus verslo konsultacinis centras atlieka tyrimą, kuriuo siekiama išanalizuoti Lietuvos 2004-2006 m. bendrojo programavimo dokumento Kaimo plėtros ir žuvininkystės prioriteto kaimo plėtros priemonių (toliau – ES parama kaimui) įgyvendinimo patirtį bei išaiškinti visuomenės lūkesčius dėl paramos kaimo plėtrai 2007-2013 metais. Kreipiamės į Jus, prašydami atsakyti į anketoje pateiktus klausimus. Jūsų pateikti atsakymai bus išanalizuoti, o tyrimo ataskaitoje bus pateikti tik apibendrinti visų anketų duomenys. Tyrimo organizatoriai užtikrins Jūsų pateiktų atsakymų konfidencialumą.

Iškilus papildomiems klausimams, prašome kreiptis į Vilniaus verslo konsultacinį centrą: tel. 8 5 2724421, el.paštas: vvk@takas.lt. Kontaktiniai asmenys – Justas Šakėnas, Šarūnas Zaikauskas.

Pasirinktus atsakymus žymėkite taip: Taip Ne

1. Apskritis

2. Rajonas

- Ūkininko ūkis
- Žemės ūkio bendrovė
- Kita ūkininkavimo forma

3. Ūkio dydis ha, iš jų:

- Nuosavos žemės plotas ha
- Nuomojamos žemės plotas ha

4. Ūkio specializacija

5. Ūkininko amžius:

- Iki 30 m.
- Nuo 30- iki 40 m.
- Nuo 40- iki 50 m.
- Nuo 50- iki 60 m.
- Virš 60 m.

6. Pažymėkite BPD priemonę (-es), pagal kurią Jūs norėjote gauti paramą:

- 4.1 Investicijos į žemės ūkio valdas

- 4.2 Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas**
- 4.3 Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas**
- 4.4 Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas:**
 - 4.4.1 Žemės ūkio vandentvarka,
 - 4.4.2 kaimo turizmo ir amatų skatinimas,
 - 4.4.3 žemės ūkio ir jam artimos veiklos įvairinimas,
 - 4.4.4 konsultavimo paslaugos ūkiams,
 - 4.4.5 žemės konsolidacijos projektai.
- 4.5 Miškų ūkis**
- 4.6 “Leader +” tipo priemonė**
- 4.7 Mokymas**

7. Kaip vertinate esamą ES paramos kaimui teikimo ir administravimo tvarką:

- Paramos teikimo tvarka tenkina pilnai
- Paramos teikimo tvarka tenkina iš dalies
- Paramos teikimo tvarka netenkina

8. Nurodykite 3 pagrindines problemas, susijusias su ES paramos kaimui teikimo ir administravimo tvarka bei procedūromis:

- Sudėtingas pasirengimo teikti paraiškas procesas (dokumentų rinkimas, techninių dokumentų parengimas, paraiškų pildymas ir pan.)
- Keliami pernelyg aukšti reikalavimai paramos gavėjams
- Sudėtingos paraiškų paramai gauti pildymo formos
- Nėra aiškūs paraiškų vertinimo kriterijai
- Sudėtingos, sunkiai suprantamos paramos administravimo taisyklės
- Paramą administruojančių institucijų darbuotojams trūksta žinių ir gebėjimų
- Pareiškėjas nėra informuojamas apie paraiškos vertinimo eigą
- Ilgas paraiškos vertinimo laikotarpis
- Ilgas sutarčių pasirašymo laikotarpis
- Sudėtinga viešųjų pirkimų organizavimo tvarka
- Ilgai trunkanti kompensavimo lėšų kompensavimo tvarka ir sudėtingos procedūros
- Pemelyg smulkmeniška paramos lėšų panaudojimo kontrolė
- (įrašykite papildomai)

9. Kokias pagrindines kliūtis Jums teko įveikti, siekiant gauti ES paramos kaimui priemonių lėšų? (pažymėkite ne daugiau 3 atsakymo variantų)

- Reikalingų dokumentų (pažymos, sutartys, projektai ir pan.) rinkimas
- Neaiški paramos teikimo bei administravimo tvarka, teko ieškoti daug papildomos informacijos
- Reikalaujama pernelyg daug dokumentų, dalis jų nesusiję su vykdoma ar numatoma vykdyti veikla
- Valdžios institucijos ir jų padaliniai nebuvo tinkamai pasirengę užtikrinti savalaikį reikalingų dokumentų parengimą bei jų išdavimą
- Nuosavų lėšų (indėlio) stygius
- Sudėtinga gauti paskolas, reikalingas projektams finansuoti
- Nepakankamas paramos lėšų dydis, skirtas pasirinktos priemonės projektų finansavimui
- Trumpas pasirengimo teikti paraiškas laikotarpis
- Nepakankama asmeninė kvalifikacija ir žinios, rengiant projektus bei paraiškas
- Trūksta kvalifikuotų specialistų, teikiančių nemokamas konsultacijas rengiant paraiškas
- Pemelyg brangios samdomų konsultantų paslaugos

- Nepakankama konsultavimo tarnybų pagalba

10. Ką, Jūsų nuomone, reikėtų tobulinti ES paramos kaimui teikimo tvarkoje ir procedūrose?

1.....
.....
2.....
.....
3.....
.....

11. Paraišką ES paramai gauti:

- Rengėte savarankiškai
- Padėjo rengti pažįstami asmenys (giminės, kaimynai, draugai ir pan.)
- Naudojotės žemės ūkio konsultavimo tarnybų ir kitų konsultacijas teikiančių organizacijų konsultantų paslaugomis
- Naudojotės sandomų konsultantų paslaugomis

12. Ar sutinkate su oficialiai pateiktais motyvais, dėl kurių Jums nebuvo skirta parama:

- Sutinku
- Iš dalies sutinku
- Nesutinku

Jeigu atsakėte „Nesutinku“ arba „Iš dalies sutinku“ trumpai pakomentuokite atsakymą:

.....
.....
.....

13. Ar ketinate pasinaudoti ES teikiama parama kaimo plėtrai ateityje?

- Taip
- Ne
- Nežinau

Jeigu atsakėte „Taip“, ką planuojate keisti savo veikloje, rengiant paraišką paramai gauti:

- Savalaikiai pasirūpinti reikiamais dokumentais
- Kelti savo kvalifikaciją, lankyti mokymus ir seminarus, skirtus paraiškų rengėjams
- Pasitelkti kvalifikuotus specialistus paraiškai rengti
- (įrašykite papildomai)

14. Ar esate pasinaudoję Lietuvos kaimo plėtros 2004-2006 metų plano priemonių žemės ūkiui?

- Taip
- Ne

Jei atsakėte „Taip“, pažymėkite tinkamą atsakymą:

- Ankstyvas ūkininkų pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos
- Agrarinė aplinkosauga (iš jos-ekologinis ūkininkavimas)
- Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku

- Parama pusiau natūriniam restruktūrizuojamiems ūkiams
- Europos Sąjungos standartų diegimas

15. Nurodykite, kurios, Jūsų nuomone, 2004-2006 m. įgyvendinamos ES paramos kaimui priemonės yra svarbiausios ir aktualiausios Lietuvos žemės ūkio plėtrai ir kaimo gyventojų gyvenimo kokybės gerinimui?

- 4.1 Investicijos į žemės ūkio valdas
- 4.2 Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas
- 4.3 Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas
- 4.4 Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas
- 4.5 Miškų ūkis
- 4.6 "Leader +" tipo priemonė
- 4.7 Mokymas

16. Kaip, Jūsų nuomone, ES parama kaimui prisideda prie gyvenimo kokybės Jūsų gyvenamoje vietovėje kėlimo? (pažymėkite ne daugiau 3 atsakymų variantų)

- Paramos lėšos padeda atnaujinti infrastruktūrą (keliai, vandentiekis, melioracijos įrenginiai ir kt.) kaime
- Gerėja kaimo gyventojų gyvenimo sąlygos
- Didėja kaimo gyventojų užimtumas
- Plėtojama paslaugų įvairovė kaime
- Auga kaimo patrauklumas jaunosms šeimoms
- Atsiranda nauji pajamų šaltiniai kaimo gyventojams
- Stiprina kaimo bendruomenes, skatina naujas bendras iniciatyvas
- Suteikia būtinas žinias ir kelia žemdirbių kvalifikaciją
- Modernizuoja gamybą, didina darbo našumą, gerina darbo sąlygas
-(įrašykite papildomai)

17. Ar ES parama kaimui prisideda prie žemdirbio įvaizdžio visuomenėje gerinimo?

- Taip
- Ne
- Sunku pasakyti

Pažymėkite 3 svarbiausius teigiamo požiūrio į žemdirbį pokyčio bruožus, kuriuos sąlygoja teikiama ES parama kaimui:

- Žemdirbio veikla tampa šiuolaikiškesnė
- Atsikratoma požiūrio į žemės ūkį kaip išlaikytinį
- Ūkininkai tampa pilnaverčiais rinkos ekonomikos dalyviais
- Žemdirbiai tampa pajėgūs aprūpinti kokybiškais maisto produktais Lietuvos rinką
- Auga darbo našumas žemės ūkyje, darbo rezultatai priklauso nuo naudojamos technikos ir technologijų
- Kaimas tampa patrauklia gyvenimo ir poilsio vieta
- Žemdirbių problemos tampa visuomenės rūpesčio objektu
- Ūkininkai sugeba kurti darbo vietas kaime
- Padeda atkreipti dėmesį į aktualius kaimo gyvenimo klausimus
- (įrašykite papildomai)

18. Nurodykite, Jūsų nuomone, svarbiausias paramos priemonės arba veiklas, investavimo sritis ar kitus žemdirbių poreikius, kurių tenkinimui turi būti skiriama ES parama kaimui 2007-2013 metų laikotarpiui:

1.....
.....

2.....
.....

3.....
.....

19. Nurodykite pagrindinius informacijos šaltinius, iš kurių sužinojote apie galimybes siekti ES paramos:

- Masinės informavimo priemonės (televizija, spauda, radijas ir pan.)
- Rajono savivaldybės žemės ūkio skyrius
- Žemės ūkio konsultavimo taryba
- Asocijuotos struktūros (įvairios žemdirbių asociacijos, draugijos ir pan.)
- Internetas
- Nacionalinės mokėjimo agentūros (jos filialų) platinta informacija
- Seminarai paraiškų rengėjams
- Konsultantų skleidžiama informacija
- Pažįstami, kaimynai, draugai ir pan.
- (įrašykite papildomai)

20. Nurodykite pagrindinius informacijos šaltinius, kuriuos naudojote rengdami paraišką ES paramai gauti:

- Nacionalinės mokėjimo agentūros (jos filialų) platinta informacija (bukletai, specializuoti leidiniai ir pan.)
- Rajono savivaldybės žemės ūkio skyrius
- Žemės ūkio konsultavimo taryba
- Seminarai paraiškų rengėjams
- Konsultantų teikiama nemokama informacija
- Internetas
- Pažįstami
-(įrašykite papildomai)

21. Įvertinkite, kurių šaltinių informacija Jums buvo labiausiai prieinama ir naudingiausia (pažymėkite ne daugiau 3 atsakymo variantų, naudingumą įvertindami balais: 1 – naudingiausias, 2- naudingas, 3 – mažiau naudingas. Balų skaičių įrašykite šalia pažymėto atsakymo varianto: pvz.- 2 “Pažįstami”):

×

- Nacionalinės mokėjimo agentūros (jos filialų) platinta informacija (bukletai, specializuoti leidiniai ir pan.)
- Rajono savivaldybės žemės ūkio skyrius
- Žemės ūkio konsultavimo taryba
- Seminarai paraiškų rengėjams

- Konsultantų teikiama nemokama informacija
- Internetas
- Pažįstami
-(įrašykite papildomai)

22. Ar ketinate pasinaudoti ES teikiama parama kaimo plėtrai ateityje?

- Taip
- Ne
- Nežinau

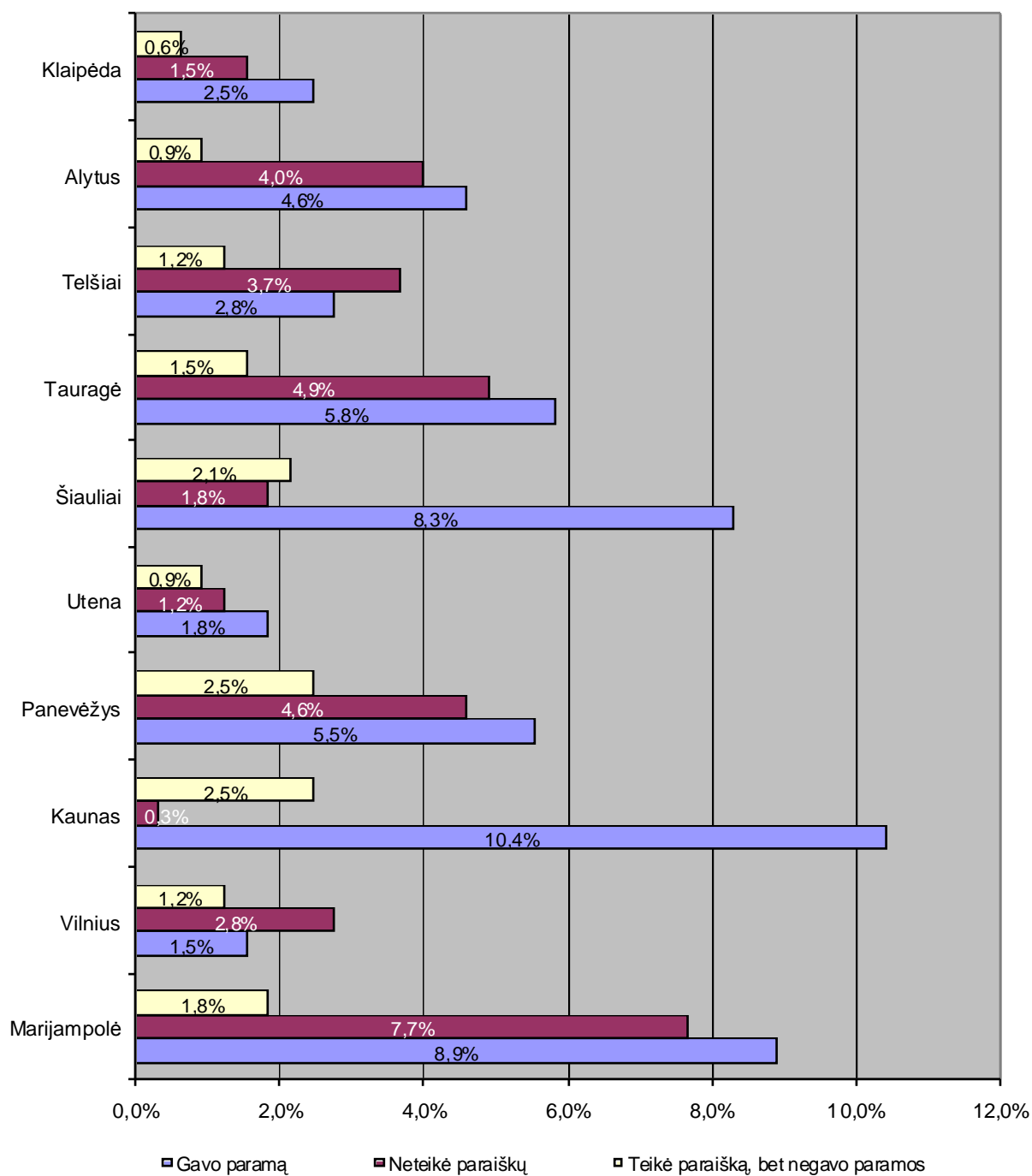
23. Kiek, Jūsų manymu, lėšų reikėtų investuoti, norint šiuolaikiškai ir plėtoti sutvarkyti Jūsų ūkį?

- Nuo 100.000 Lt. iki 250.000 Lt.
- Nuo 250.000 Lt. iki 500.000 Lt.
- Nuo 500.000 Lt. iki 1.000.000 Lt
- Virš 1.000.000 Lt.

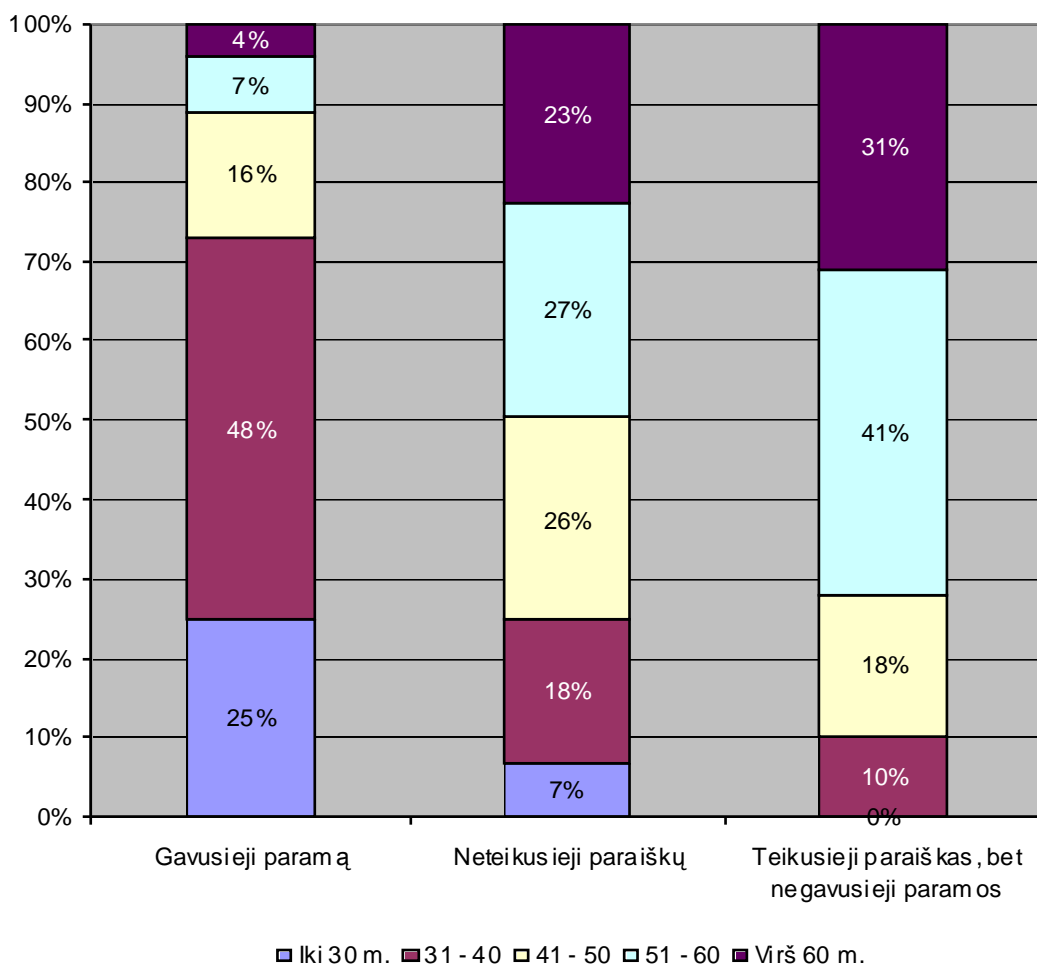
Nuoširdžiai dėkojame už pateiktus atsakymus

2 PRIEDAS

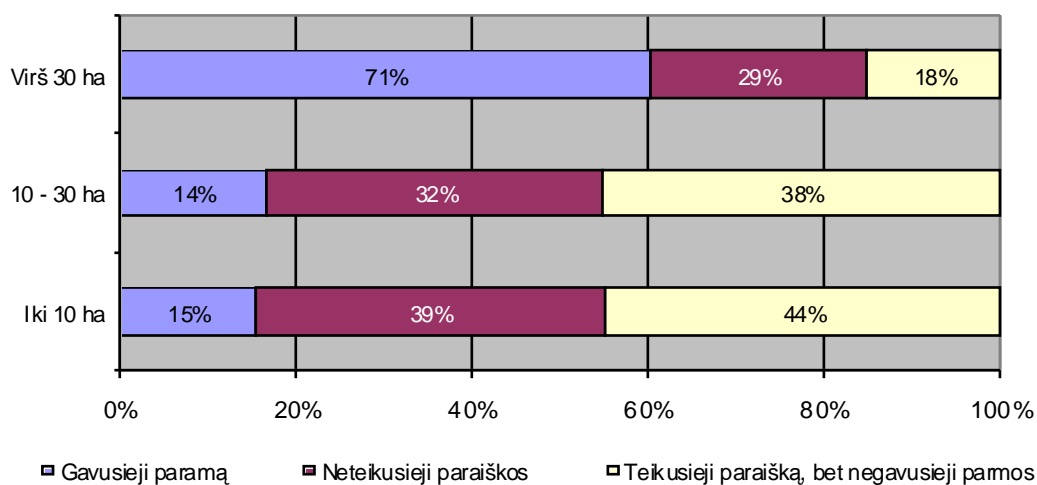
Respondentų pasiskirstymas pagal apskritis

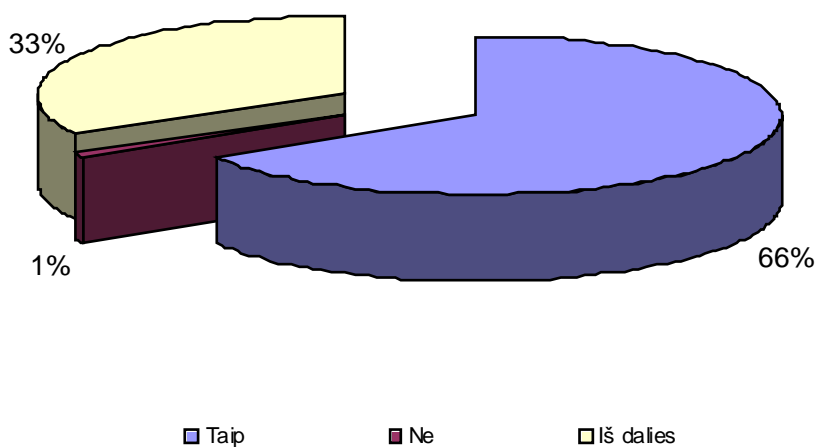
Respondentų pasiskirstymas pagal amžių

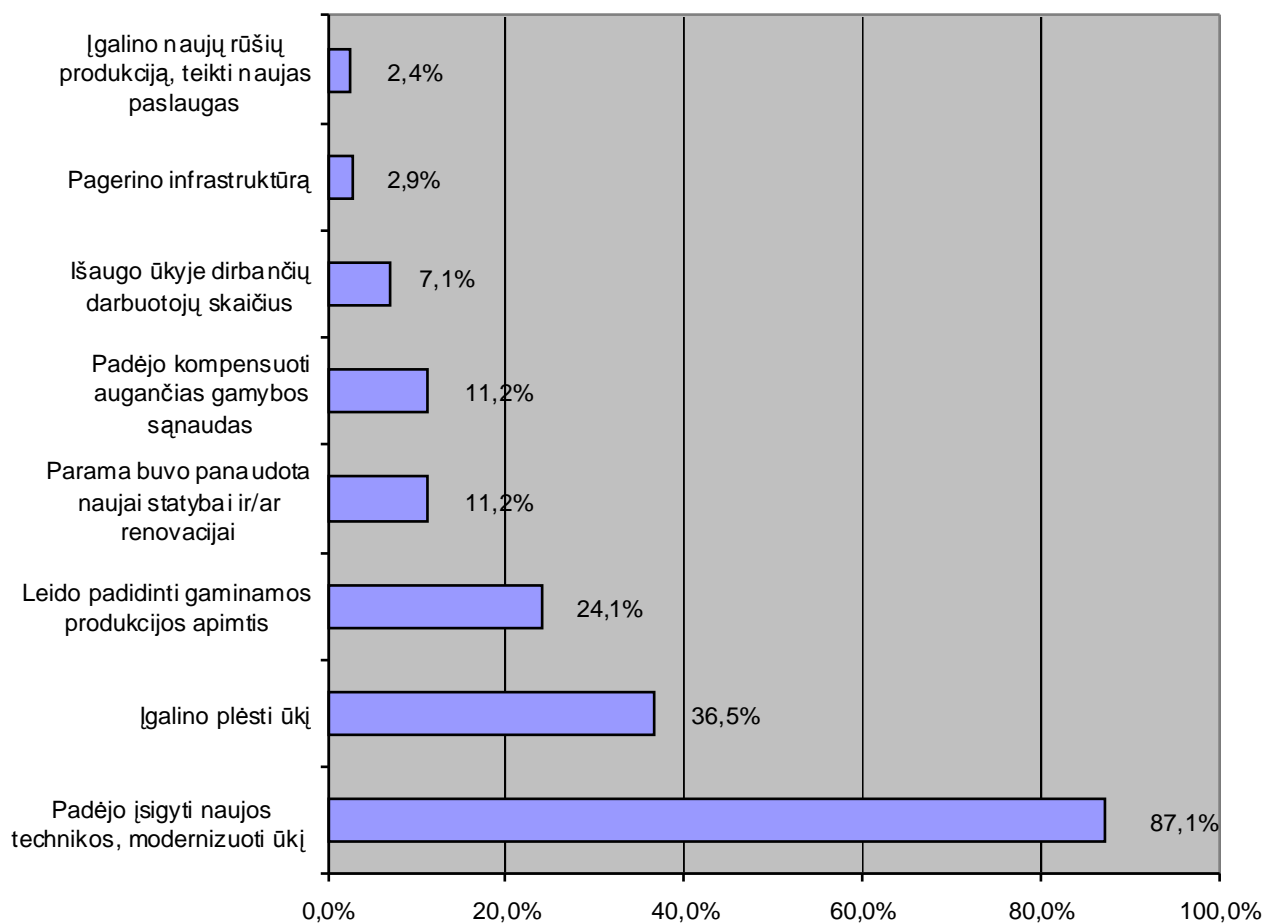
Pasiskirstymas pagal respondento tipą ir disponuojamos žemės kiekį

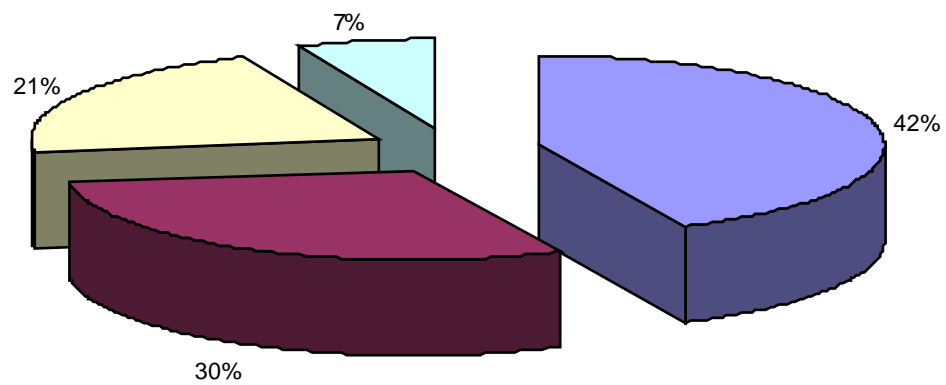
Ar Jums suteikta parama pateisino Jūsų lūkesčius

Paramos įtaka ūkio plėtrai

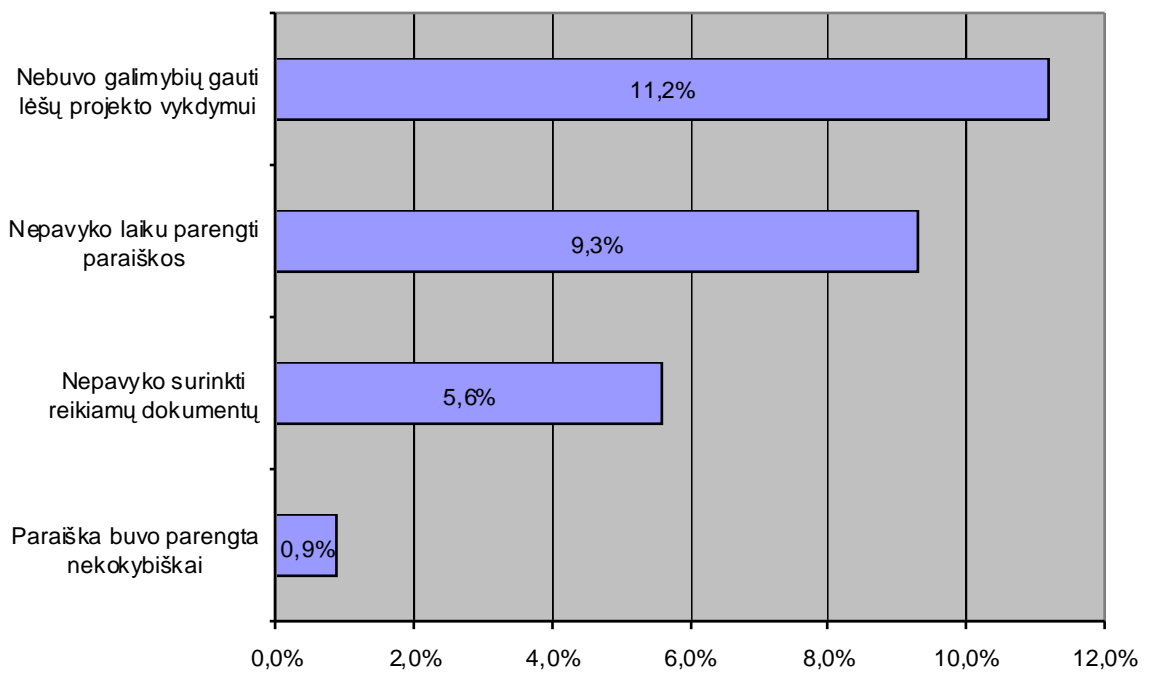

Ar turėjote informacijos apie galimybes ES paramai gauti?

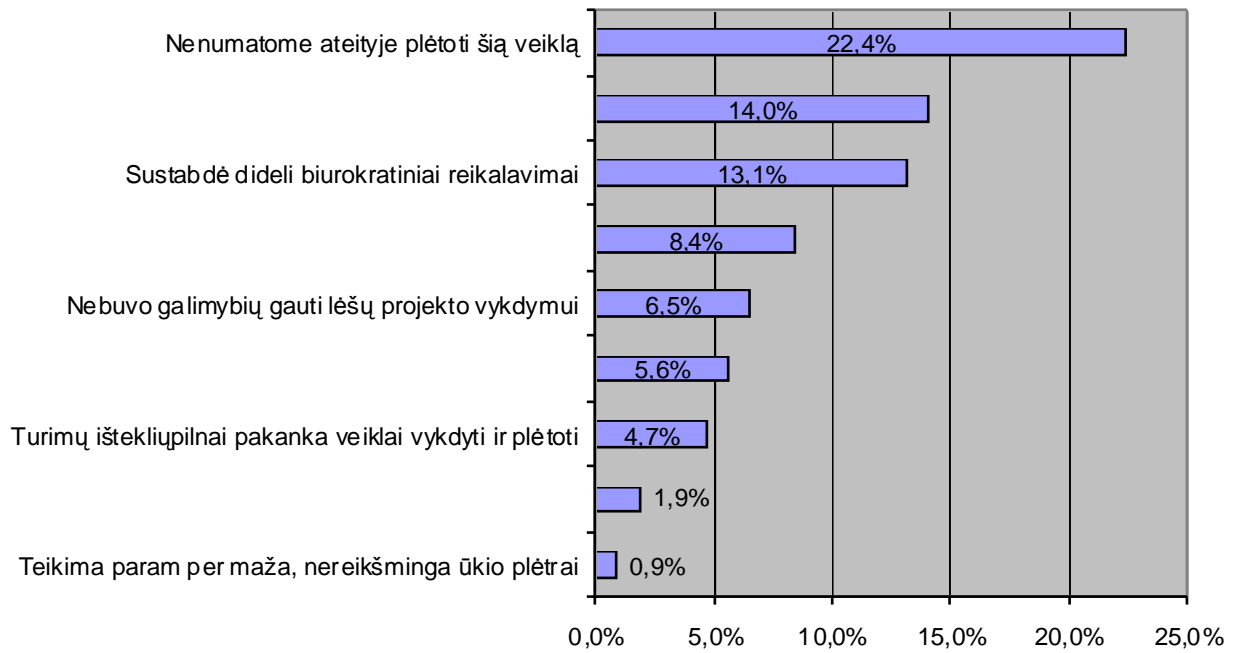

■ Turėjau pilną informaciją ■ Turėjau dalį informacijos ■ Turėjau per mažai informacijos ■ Neturėjau informacijos

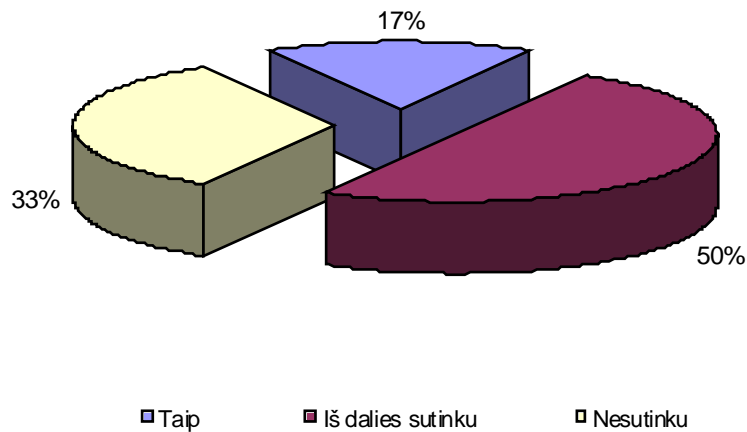
Paraiškos neteikimo priežastys (bandė teikti paraiškas)

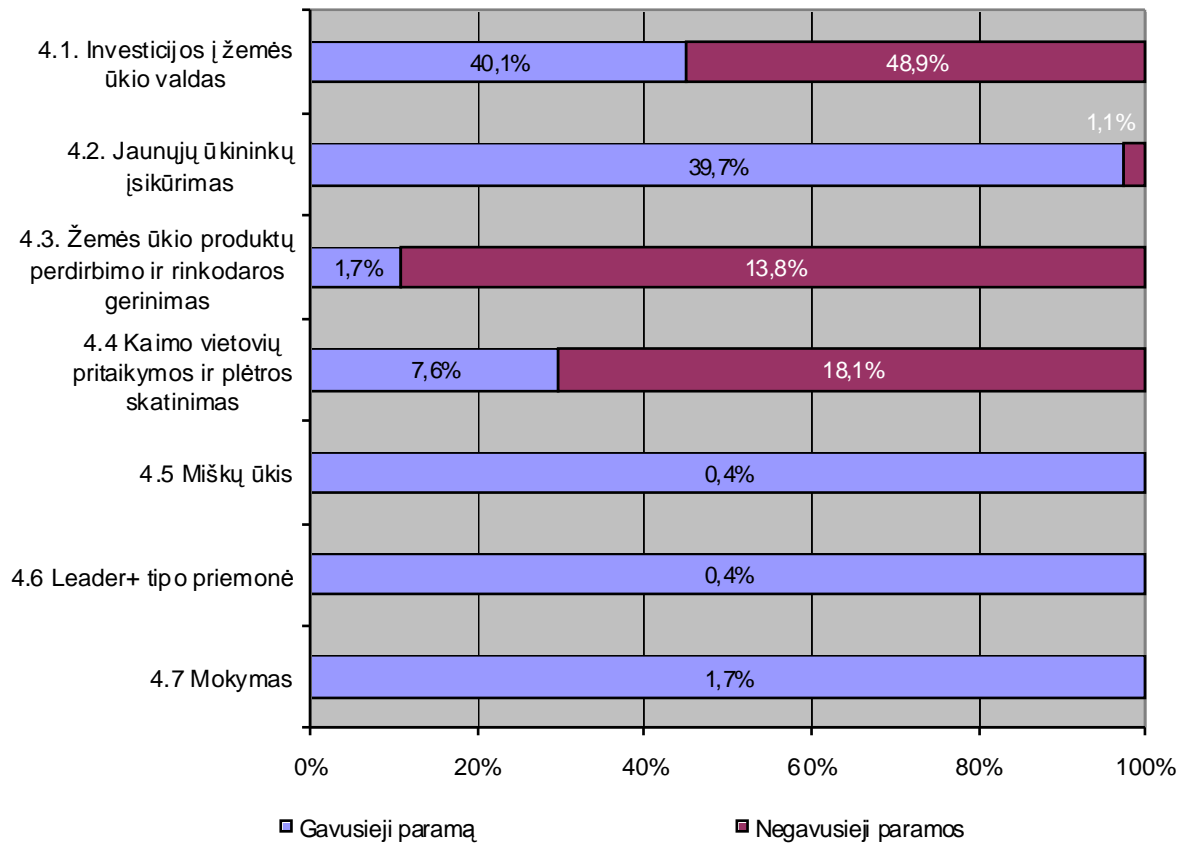
Paraiška neteikimo priežastys (nebandė teikti paraiškų)

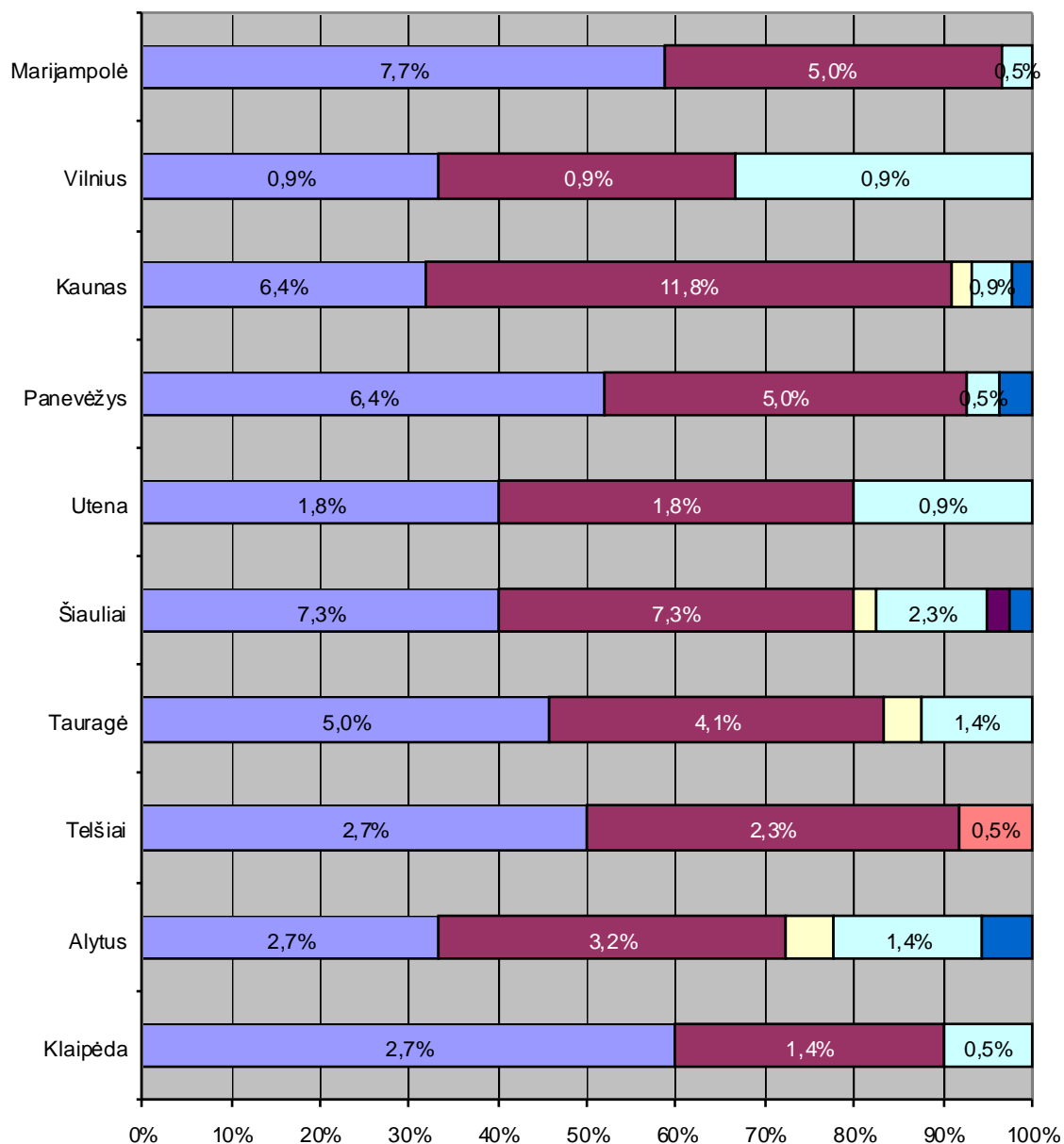
Pasitenkinimas oficialiai pateiktais motyvais, dėl kurių nebuvo skirta parama

BPD priemonių rinkimasis

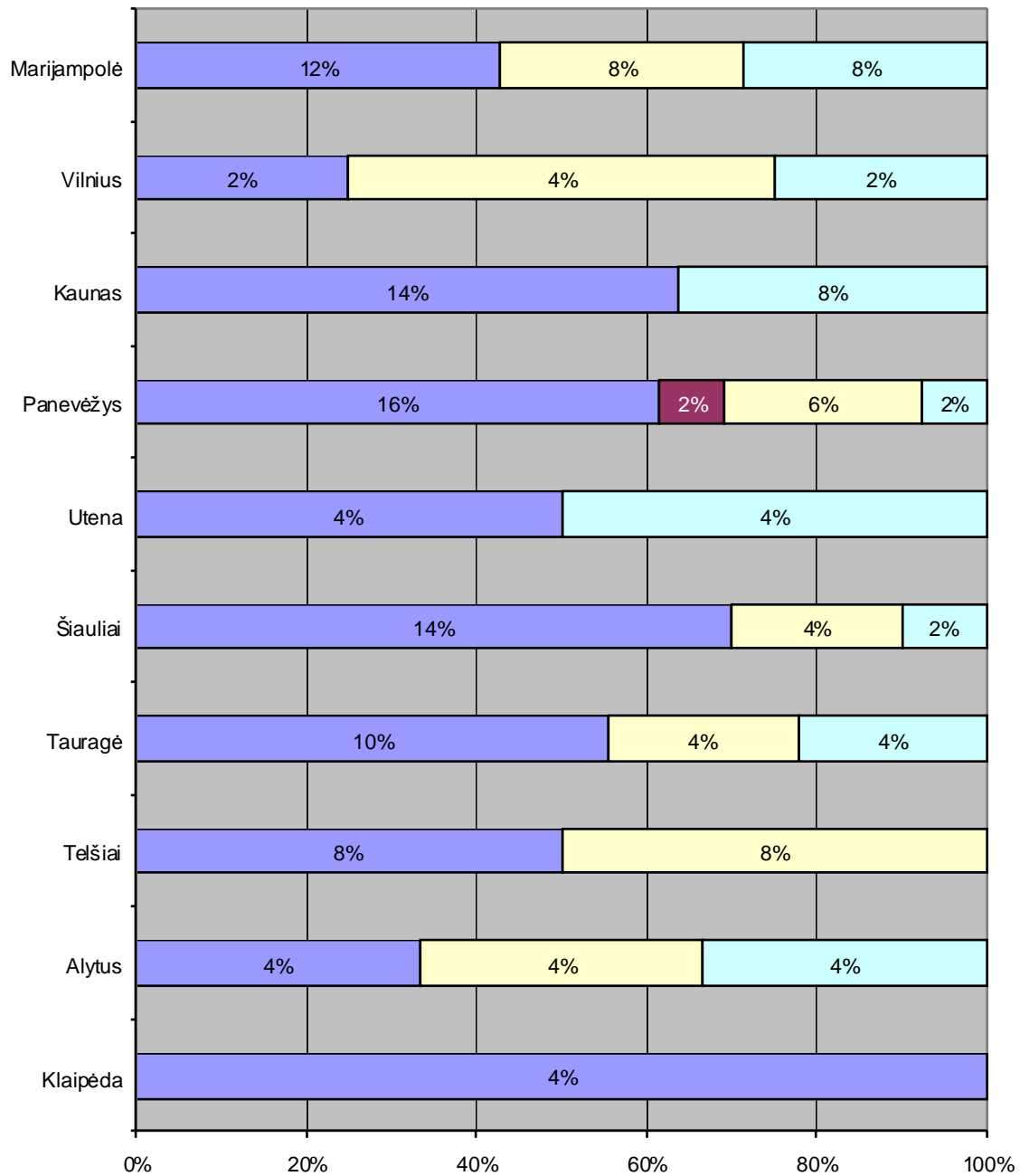

BPD priemonės rinkimasis pagal apskritis (gavusių paramą stratoje)

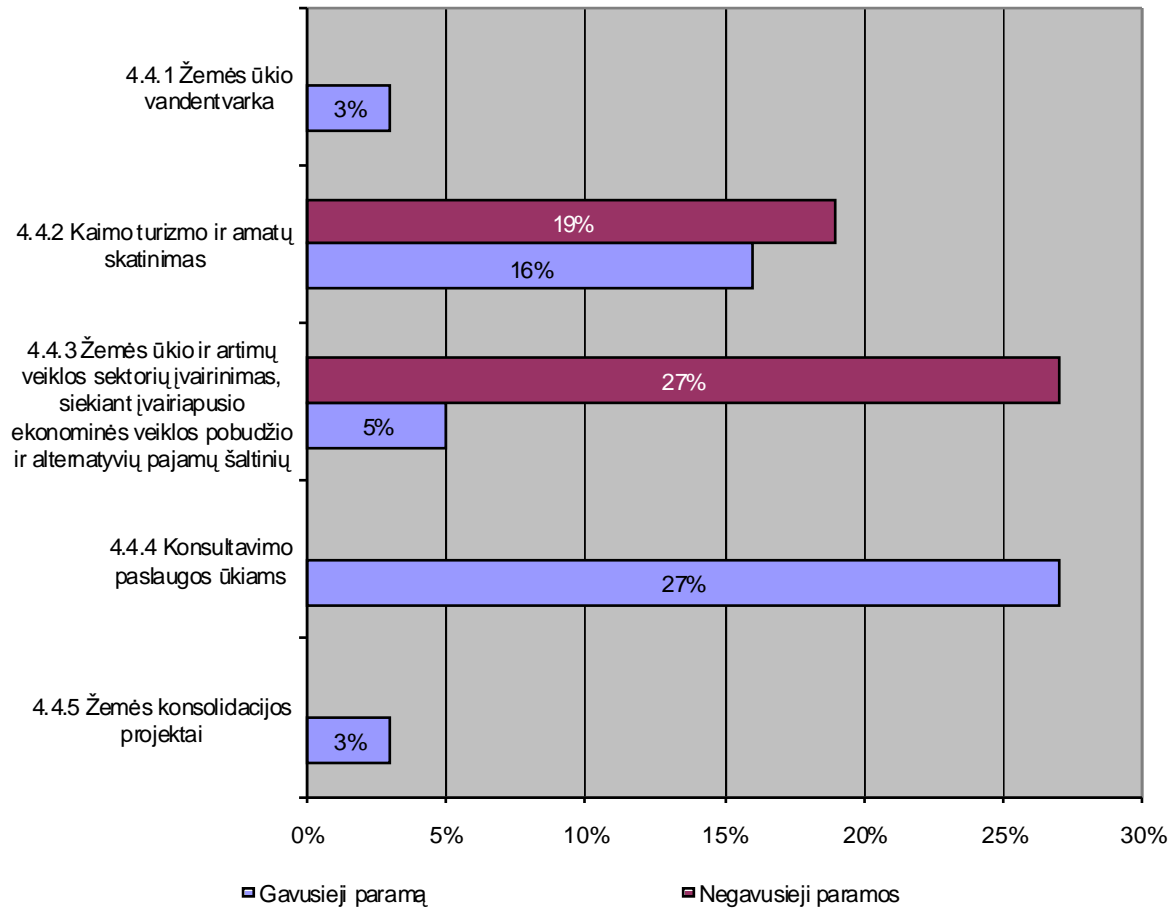
- 4.1. Investicijos į žemės ūkio valdas
- 4.2. Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas
- 4.3 Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas
- 4.4 Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas
- 4.5 Miškų ūkis
- 4.6 Leader+ tipo priemonė
- 4.7 Mokymas

BPD priemonės rinkimasis pagal apskritis (negavusių paramos stratoje)

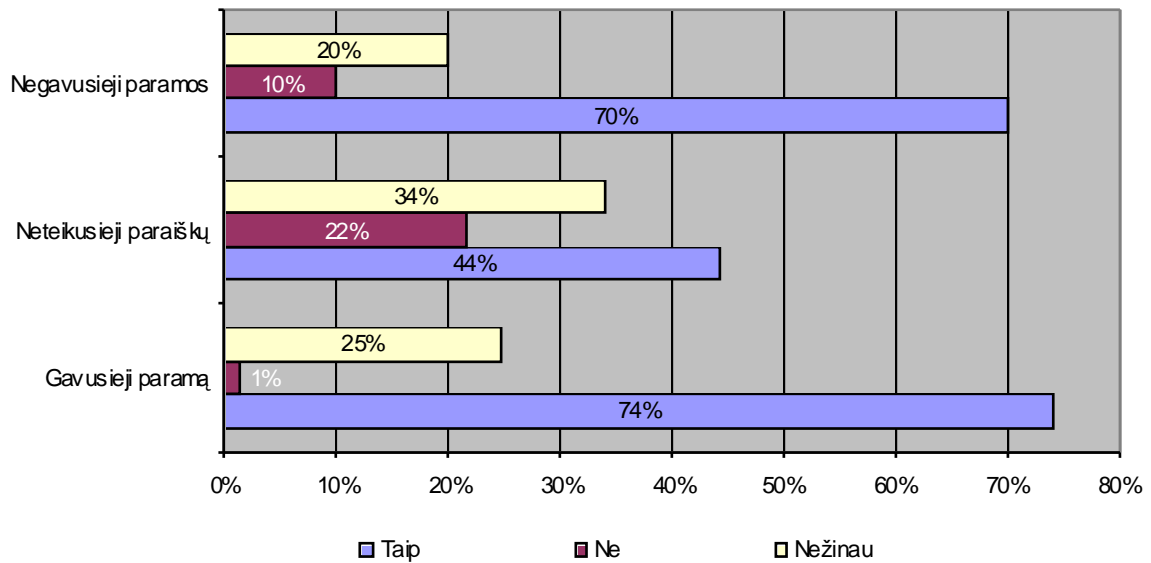

- 4.1. Investicijos į žemės ūkio valdas
- 4.2. Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas
- 4.3. Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas
- 4.4. Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas

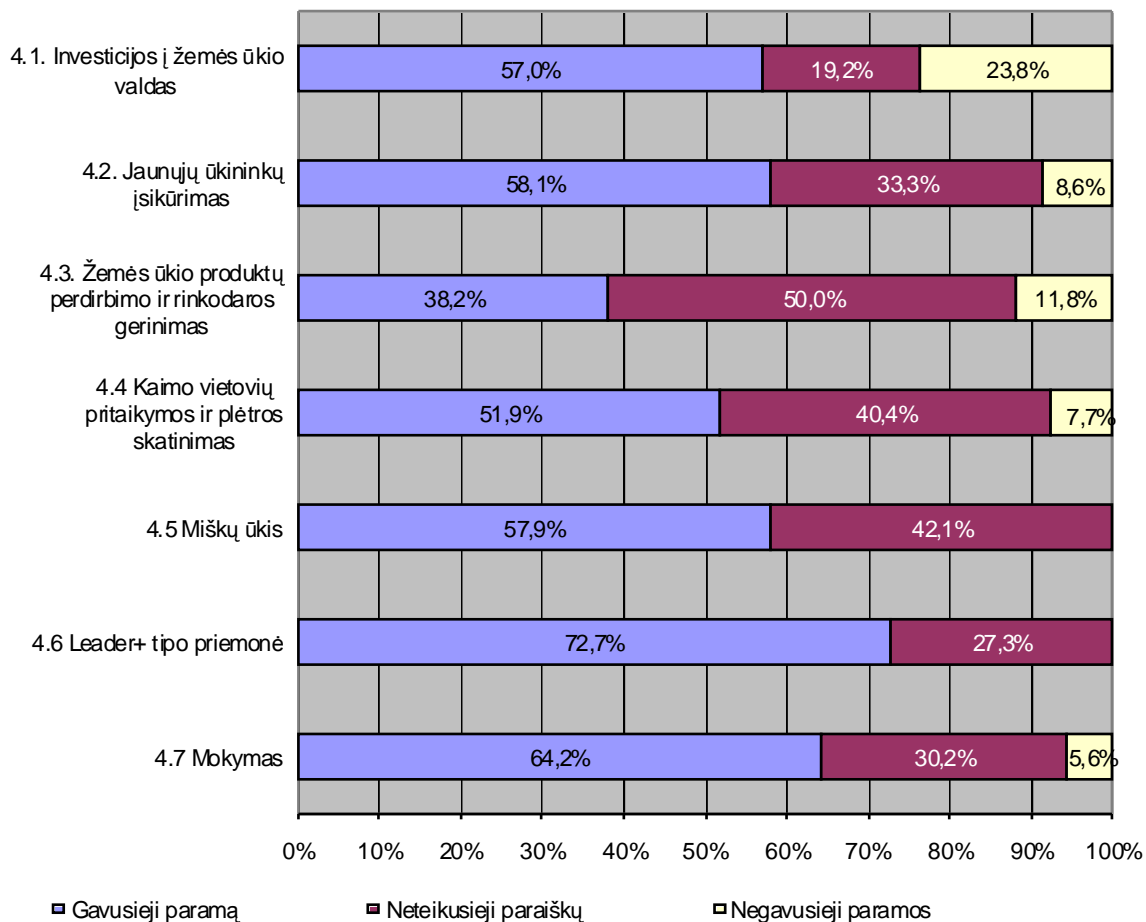
BPD priemonės 4.4 „Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas“ veiklos sričių pasirinkimas

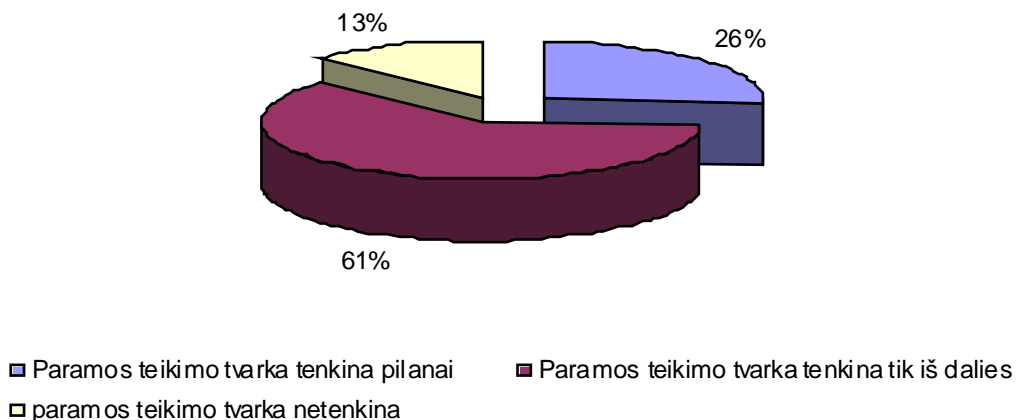
Respondentų ketinimai naudotis parama ateityje

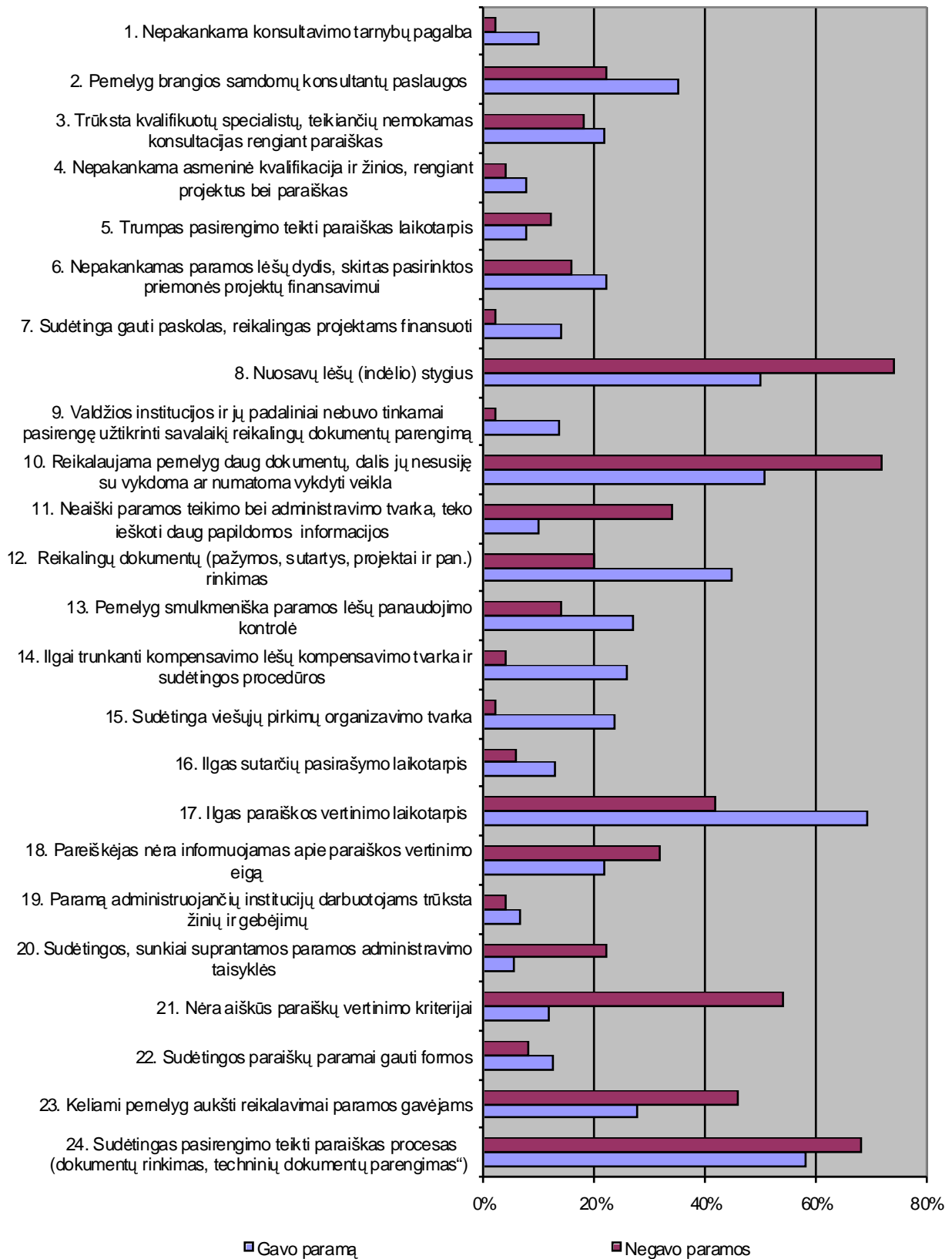
Respondentų vertinimu svarbiausios ir aktualiausios BPD priemonės

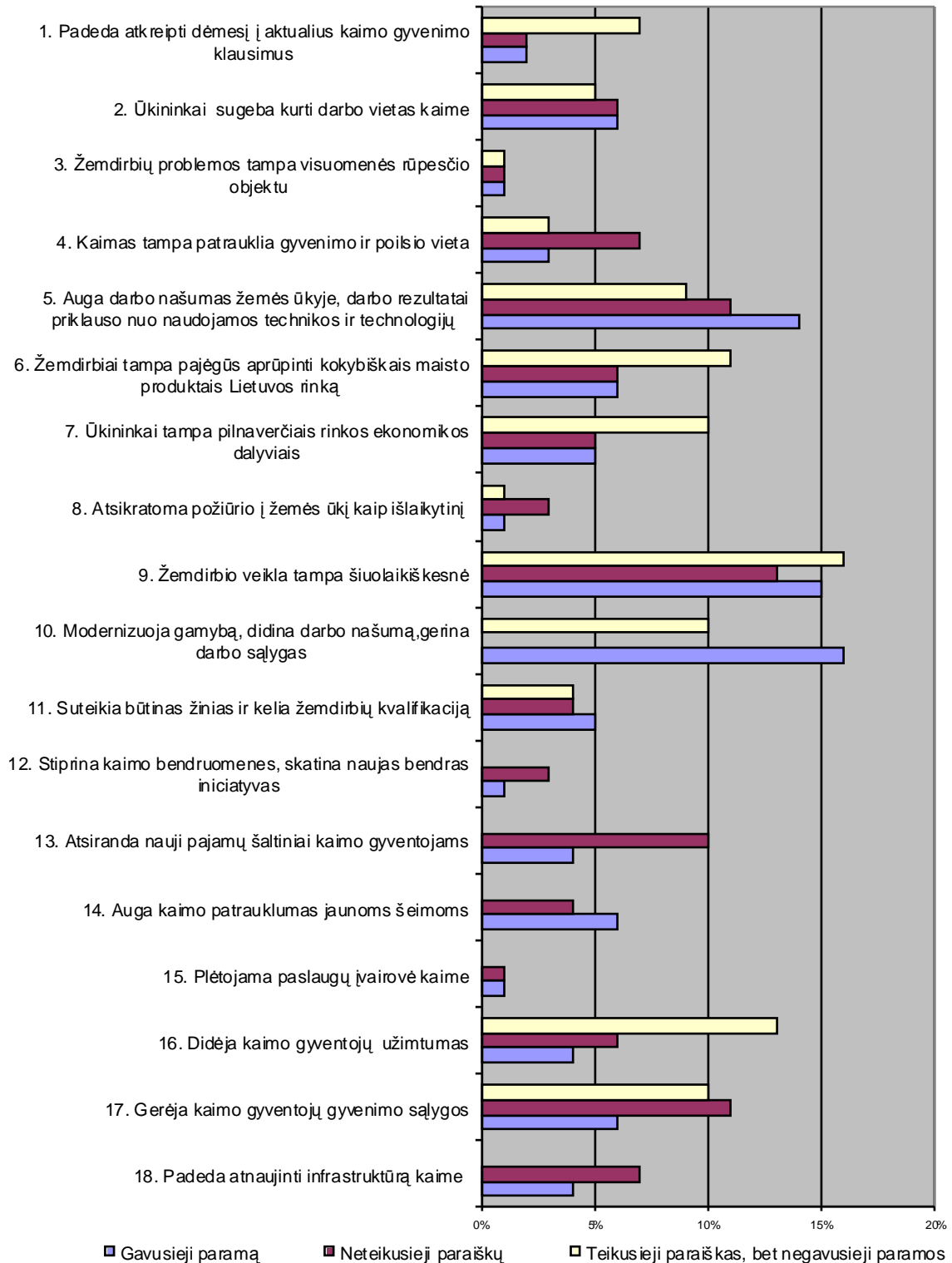
Respondentų pasitenkinimas paraiškų teikimo ir vertinimo administravimu

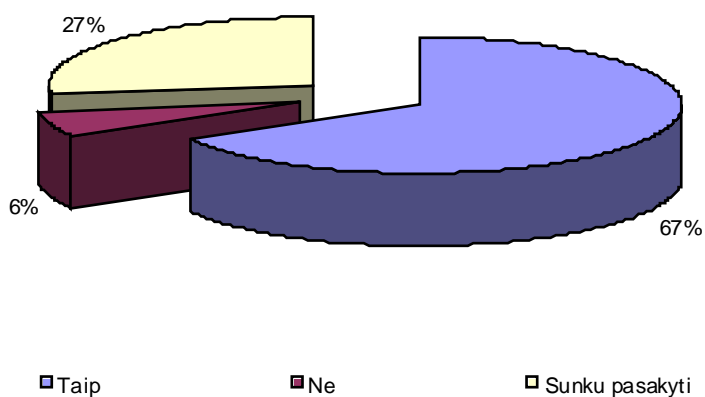
Problemų ir kliūčių vertinimas pagal kvotas

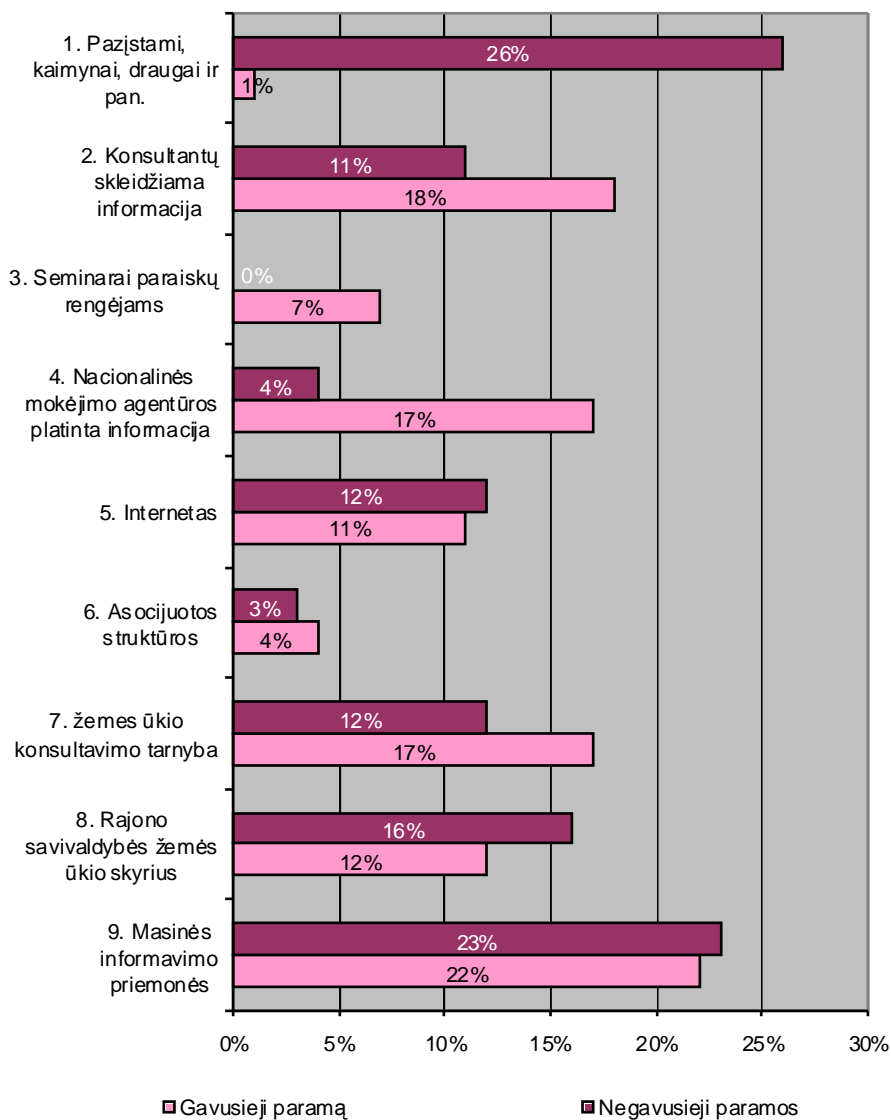
Gyvenimo kokybės, įvairių pokyčių vertinimas pagal kvotas

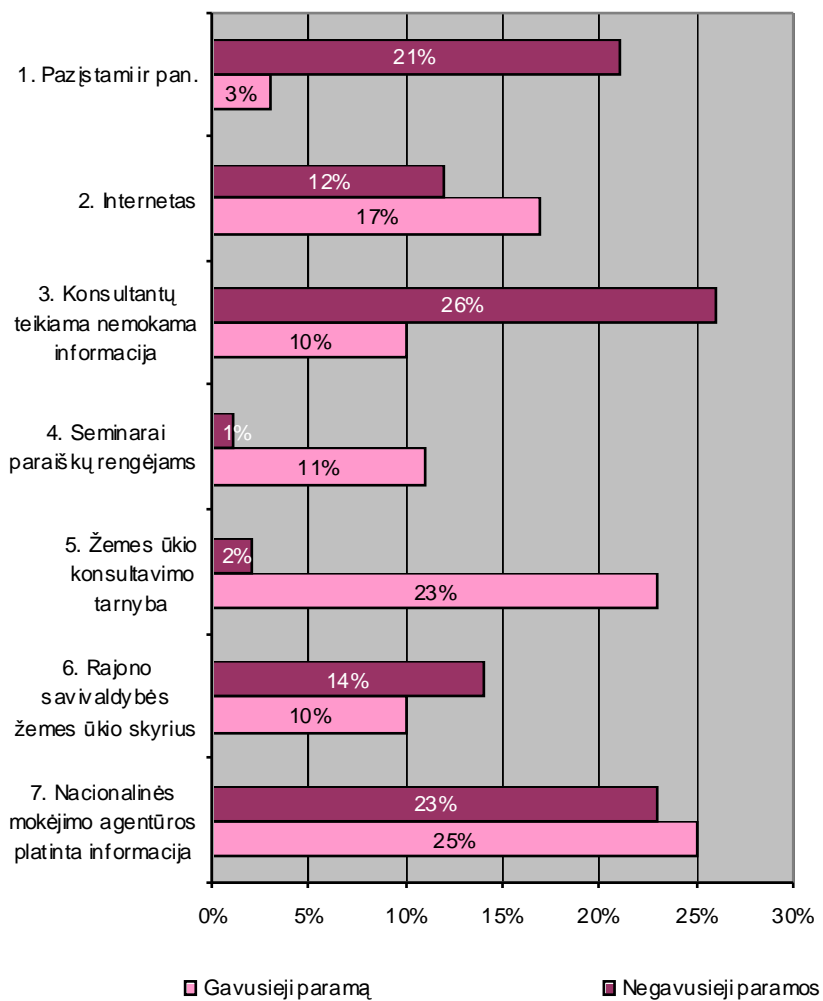
ES paramos įtaka kaimo įvazdžiui

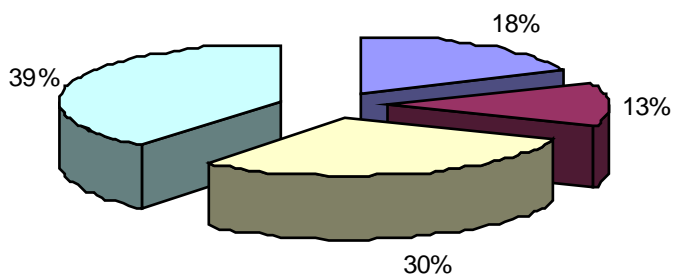
Informacijos šaltiniai, iš kurių sužinoma apie ES paramą

Respondentų naudoti informacijos šaltiniai rengiant paraiškas

Paraiškų rengimas

- ▣ Rengėte savarankiškai
- ▣ Padėjo rengti pažįstami asmenys
- ▣ Naudojotės žemės ūkio konsultavimo tarnybų ir kitų konsultacijas teikiančių organizacijų konsultantų paslaugomis
- ▣ Naudojotės samdomų konsultantų paslaugomis

3 PRIEDAS

Respondentų pasiskirstymas pagal disponuojamos žemės kiekį

Respondentų tipas	Disponuojamos žemės plotas			Iš viso
	iki 10 ha	10 - 30 ha	Virš 30 ha	
Gavusieji paramą	26	23	121	170
Neteikusiai paraiškai	42	34	31	107
Teikusieji paraišką, bet negavusieji paramos	22	19	9	50
Iš viso:	90	76	161	327

$p \leq 0,05$

Respondentų asmeninių lūkesčių vertinimas

Ar jums suteikta ES parama pateisino Jūsų lūkesčius	Respondentų atsakymas			SD	V
	Taip	Ne	Iš dalies		
	65,9%	1,2%	32,4%		

$p \leq 0,05$

ES paramos įtakos vertinimas

Nr.	Kokią įtaką gauta parama turėjo Jūsų ūkio plėtrai?	Respondentų atsakymas		SD	V
		Taip	Ne		
1	Padėjo įsigyti naujos technikos, modernizuoti ūkį	87,1%	12,9%	0,33	11%
2	Igalino plėsti ūkį	36,5%	63,5%	0,48	23%
3	Leido padidinti gaminamos produkcijos apimtį	24,1%	75,9%	0,42	18%
4	Parama buvo panaudota naujai statybai ir/ar renovacijai	11,2%	88,8%	0,31	10%
5	Padėjo kompensuoti augančias gamybos sąnaudas	11,2%	88,8%	0,31	10%
6	Išaugo ūkyje dirbančių darbuotojų skaičius	7,1%	92,9%	0,25	6%
7	Pagerinti kaimo infrastruktūrą	2,9%	97,1%	0,16	3%
8	Galinti nauju rusiu produkcija, teikti naujas paslaugas	2,4%	97,6%	0,15	2%

$p \leq 0,05$

Informacijos sklaida neteikusių paraiškų respondentų stratoje

Ar turėjote informacijos apie ES paramą kaimui ir galimybes teikti paraišką paramos lėšoms gauti?	Respondentų atsakymas				SD	V
	Turėjau pilną informaciją	Turėjau dalį informacijos	Turėjau per mažai informacijos	Neturėjau informacijos		
	43,0%	29,9%	20,6%	6,5%		

$p \leq 0,05$

Priežastys, kodėl nebuvo teiktos paraiškos ES paramai gauti

Ar bandėte teikti paraiškas ir kokios priežastys, kodėl neteikėte?	Respondentų atsakymas		SD	V
	Taip	Ne		
Taip	34,3%	65,7%	0,47	22%
Nebuvo galimybių gauti lėšų projekto vykdymui	11,2%	88,8%	0,27	8%
Nepavyko laiku parengti paraiškos	9,3%	92,7%	0,29	9%
Nepavyko surinkti reikiamų dokumentų	5,6%	94,4%	0,23	5%
Paraiška buvo parengta nekokybiškai	0,9%	99,1%	0,31	1%
	Taip	Ne	SD	V
Ne	65,7%	34,3%	0,47	22%
Nenumatome ateityje plėtoti šią veiklą	22,4%	77,6%	0,42	18%
Tektų prisiiinti pemelyg didelius įsipareigojimus	14,0%	86,0%	0,35	12%
Sustabdė dideli biurokratiniai reikalavimai	13,1%	86,9%	0,34	12%
Didelis rizikos laipsnis, kad gali tekti gražinti paramos lėšas	8,4%	91,6%	0,28	8%
Nebuvo galimybių gauti lėšų projekto vykdymui	6,5%	93,5%	0,25	6%
Turimi ištekliai ir kompetencija neleidžia tinkamai panaudoti paramos lėšas	5,6%	94,4%	0,23	5%
Turimų išteklių pilnai pakanka veiklai vykdyti ir plėtoti	4,7%	95,3%	0,21	5%
Nesutvarkyti ūkio dokumentai	1,9%	98,1%	0,14	2%
Teikiama parama per maža, nereikšminga ūkio plėtrai	0,9%	99,1%	0,09	1%

p <= 0,05

Pasitenkinimas oficialiai pateiktai motyvais, kodėl nebuvo skirta parama

Ar sutinkate su oficialiai pateiktais motyvais, dėl kurių jums nebuvo skirta parama?	Respondentų vertinimas			SD	V
	Taip	Iš dalies sutinku	Nesutinku		
	17%	50%	33%		

p <= 0,05

BPD ir KPP priemonių naudojimas

Nr.	BPD priemonės rinkinys	Respondentų vertinimas		SD	V
		Gavusieji paramą	Teikusieji paraiškas, bet negavusieji paramos		
1	Investicijos i žemes ūkio valdas	40,1%	48,9%	0,48	23%
2	Parama jauniems ūkininkams	39,7%	1,1%	0,49	24%
3	Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas	1,7%	13,8%	0,26	7%
4	Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas.	7,6%	18,1%	0,36	13%
6	Miškų ūkis	0,4%	0,0%	0,06	1%
7	Leader+ tipo priemone	0,4%	0,0%	0,06	1%
8	Mokymas	1,7%	0,0%	0,13	2%

p <= 0,05

Respondentų pasiskirstymas pagal amžių ir BPD priemonės 4.1 “Investicijos į žemės ūkio valdas” ir 4.2 “Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas”

Ūkininko amžius	Gavusieji paramą				Negavusieji paramos			
	Investicijos į žemės ūkio valdas (procentais)		Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas (procentais)		Investicijos į žemės ūkio valdas (procentais)		Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas (procentais)	
	Taip	Ne	Taip	Ne	Taip	Ne	Taip	Ne
iki 30 m	27%	23%	36%	5%	0%	0%	0%	0%
30-40	35%	61%	58%	33%	9%	25%	100%	8%
40-50	20%	12%	6%	33%	20%	0%	0%	19%
50-60	11%	3%	0%	19%	42%	25%	0%	42%
virš 60	7%	1%	0%	10%	29%	50%	0%	31%
Iš viso	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

p <= 0,05

BPD priemonės 4.4 “Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas” veiklos sričių pasirinkimas

	Žemės ūkio vandentvarka	Kaimo turizmo ir amatų skatinimas	Žemės ūkio ir artimų veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių	Konsultavimo paslaugos ūkiams	Žemės konsolidacijos projektai	SD	V
Gavusieji paramą	3%	16%	5%	27%	3%	0,92	85%
Negavusieji paramos	0%	19%	27%	0%	0%	0,5	25%

p <= 0,05

Respondentų pasiskirstymas pagal disponuojamos žemės kiekį

Ūkio tipas	Gavusieji paramą	Negavusieji paramos	Iš viso
iki 10 ha	26	22	48
10 - 30 ha	23	19	42
virš 10 ha	121	9	130
Iš viso	170	50	220

p <= 0,05

Lietuvos kaimo plėtros 2004-2006 metų plano priemonių žemės ūkiui naudojimas pagal stratas

	Ar esate pasinaudoję Lietuvos kaimo plėtros 2004-2006 metų plano priemonių žemės ūkiui?		Iš viso
	Taip	Ne	
Gavusieji paramą	161	0	161
Negavusieji paramos	2	6	8
Iš viso	163	6	169

p <= 0,05

Respondentų ketinimai naudotis ES parama kaimo plėtrai 2007-2013 m.

Ar ketinate pasinaudoti ES teikiama parama kaimo plėtrai 2007-2013 m.	N	Respondentų atsakymas			SD	V
		Taip	Ne	Nežinau		
Gavusieji paramą	170	74%	1%	24%	0,86	0,74
Negavusieji paramos	50	14%	12%	2%	0,81	0,66

p <= 0,05

Reikalingos investicijos ūkių plėtrai

Kiek Jūsų manymu, lėšų reikėtų investuoti, norint šiuolaikiškai sutvarkyti ir plėtoti Jūsų ūkį?	Ūkio tipas			SD	V
	Iki 10 ha	10 - 30 ha	Virš 30 ha		
100,000-250,000	18,1%	21,9%	9,4%	0,73	53%
250,000-500,000	10,0%	13,8%	31,9%	0,78	60%
500,000-1,000,000	4,4%	8,8%	34,4%	0,65	42%
Virš 1,000,000	20,0%	2,5%	24,4%	0,98	95%

p <= 0,05

BPD priemonių svarbumas ir aktualumas

Nr.	Svarbiausios ir aktualiausios BPD priemonės	N	Respondentų vertinimas			SD	V
			Gavusieji paramą	Neteikusieji paraiškų	Teikusieji paraiškas, bet negavusieji paramos		
1	Investicijos į žemės ūkio valdas	239	56,9%	19,2%	23,8%	0,44	20%
2	Parama jauniems ūkininkams	186	58,1%	33,3%	8,6%	0,49	24%
3	Žemės ūkio produktu perdirbimo ir rinkodaros gerinimas	34	38,2%	50,0%	11,8%	0,3	9%
4	Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas	52	51,9%	40,4%	7,7%	0,36	13%
5	Miškų ūkis	19	57,9%	42,1%	0,0%	0,23	5%
6	"Leader+" tipo priemonė	11	72,7%	27,3%	0,0%	0,18	3%
7	Mokymas	53	64,2%	30,2%	5,7%	0,36	13%

p <= 0,05

Paraiškų teikimo ir vertinimo administravimo vertinimas

Kaip vertinate esamą ES paramos kaimui teikimo ir administravimo tvarką:	Respondentų vertinimas			SD	V
	Paramos teikimo tvarka tenkina pilnai	Paramos teikimo tvarka tenkina iš dalies	Paramos teikimo tvarka netenkina		
	26,0%	61,1%	12,9%	0,61	37%

p <= 0,05

Paraiškų teikimo ir vertinimo administravimo vertinimas (gavusių paramą strata)

Kaip vertinate esamą ES paramos kaimui teikimo ir administravimo tvarką:	Respondentų vertinimas			SD	V
	Paramos teikimo tvarka tenkina pilnai	Paramos teikimo tvarka tenkina iš dalies	Paramos teikimo tvarka netenkina		
	36,4%	58,8%	4,8%		

$p \leq 0,05$

Asmeninių lūkesčių pateisinimas ir tvarkos vertinimas

	Ar jums suteikta ES parama pateisino Jūsų lūkesčius		
	Taip	Iš dalies	Ne
Paramos teikimo tvarka tenkina pilnai	29,8%	5,4%	0,6%
Paramos teikimo tvarka tenkina iš dalies	34,7%	24,3%	0,0%
Paramos teikimo tvarka netenkina	1,8%	2,4%	0,6%

$p \leq 0,05$

Paraiškų teikimo ir vertinimo administravimo vertinimas (neteikusių paraiškos strata)

Kaip vertinate esamą ES paramos kaimui teikimo ir administravimo tvarką:	Respondentų vertinimas			SD	V
	Paramos teikimo tvarka tenkina pilnai	Paramos teikimo tvarka tenkina iš dalies	Paramos teikimo tvarka netenkina		
	18,3%	59,6%	22,1%		

$p \leq 0,05$

Priežastys, kodėl nebuvo teiktos paraiškos

Ar bandėte teikti paraiškas ir kokios priežastys, kodėl neteikėte?	Respondentų atsakymas		SD	V
	Taip	Ne		
Taip	34,3%	65,7%	0,47	22%
Nebuvo galimybių gauti lėšų projekto vykdymui	11,2%	88,8%	0,27	8%
Nepavyko laiku parengti paraiškos	9,3%	92,7%	0,29	9%
Nepavyko surinkti reikiamų dokumentų	5,6%	94,4%	0,23	5%
Paraiška buvo parengta nekokybiškai	0,9%	99,1%	0,31	1%
	Taip	Ne	SD	V
Ne	65,7%	34,3%	0,47	22%
Nenumatome ateityje plėtoti šią veiklą	22,4%	77,6%	0,42	18%
Tektų priimti pernelyg didelius įsipareigojimus	14,0%	86,0%	0,35	12%
Sustabdė dideli biurokratiniai reikalavimai	13,1%	86,9%	0,34	12%
Didelis rizikos laipsnis, kad gali tekti grąžinti paramos lėšas	8,4%	91,6%	0,28	8%
Nebuvo galimybių gauti lėšų projekto vykdymui	6,5%	93,5%	0,25	6%
Turimi ištekliai ir kompetencija neleidžia tinkamai panaudoti paramos lėšas	5,6%	94,4%	0,23	5%
Turimų išteklių pilnai pakanka veiklai vykdyti ir plėtoti	4,7%	95,3%	0,21	5%
Nesutvarkyti ūkio dokumentai	1,9%	98,1%	0,14	2%
Teikiama parama per maža, nereikšminga ūkio plėtrai	0,9%	99,1%	0,09	1%

$p \leq 0,05$

Dažniausiai sutinkamos problemos paraiškų teikimo ir vertinimo administravime

	Nėra aiškūs paraiškų vertinimo kriterijai		Ilgas paraiškos vertinimo laikotarpis		Reikalaujama pernelyg daug dokumentu, dalis jų nesusiję su vykdoma ar numatoma vykdyti veikla		Nuosavu lėšų stygius		Iš viso:
Gavusieji paramą	20	6%	118	38%	86	28%	85	28%	309
Negavusieji paramos	27	22%	21	17%	36	30%	37	31%	121
Iš viso:	47	11%	139	32%	122	28%	122	28%	430

p ≤ 0,05

ES paramos įtaka kaimo pokyčiams

Nr.	ES paramos įtaka žemės ūkiui ir kaimo gyvenimo pokyčiams	N	Respondentų vertinimas			SD	V
			Gavusieji paramą	Neteikusieji paraiškų	Teikusieji paraiškas, bet negavusieji paramos		
1	Padedą atnaujinti infrastruktūrą.	76	21,2%	36,4%	2,0%	0,42	18%
2	Gerėja kaimo gyventojų gyvenimo sąlygos	132	28,8%	57,0%	44,0%	0,49	24%
3	Didėja kaimo gyventojų užimtumas	96	22,9%	28,0%	54,0%	0,46	21%
4	Plėtojama paslaugų įvairovė kaime	18	5,9%	6,5%	2,0%	0,23	5%
5	Auga kaimo patrauklumas jaunosms šeimoms	76	32,4%	18,7%	2,0%	0,42	18%
6	Atsiranda nauji pajamų šaltiniai kaimo gyventojams	89	21,2%	48,6%	2,0%	0,45	20%
7	Stiprina kaimo bendruomenes, skatina naujas bendras iniciatyvas	27	6,5%	14,0%	2,0%	0,28	8%
8	Suteikia būtinas žinias ir kelia žemdirbių kvalifikaciją.	71	24,1%	20,6%	16,0%	0,41	17%
9	Modernizuoja gamybą, didina darbo našumą, gerina darbo sąlygas.	155	76,5%	2,8%	44,0%	0,50	25%
10	Žemdirbio veikla tampa šiuolaikiškesnė	232	76,5%	63,6%	68,0%	0,45	21%
11	Atsikratoma požiūrio į žemės ūkį kaip išlaikytinį	28	7,1%	13,1%	4,0%	0,28	8%
12	Ūkininkai tampa pilnaverčiais rinkos ekonomikos dalyviais	98	27,1%	28,0%	44,0%	0,46	21%
13	Žemdirbiai tampa pajėgūs aprūpinti kokybiškais maisto produktais Lietuvos rinkai	114	32,4%	31,8%	50,0%	0,49	24%
14	Auga darbo našumas žemės ūkyje, darbo rezultatai priklauso nuo naudojamos technikos ir technologijų.	205	74,1%	54,2%	42,0%	0,48	23%
15	Kaimas tampa patrauklia gyvenimo ir poilsio vieta	74	17,6%	35,5%	12,0%	0,42	18%
16	Žemdirbių problemos tampa visuomenės rūpesčio objektu	21	7,6%	5,6%	4,0%	0,25	6%
17	Ūkininkai sugeba kurti darbo vietas kaime	99	32,9%	30,8%	20,0%	0,46	21%
18	Padedą atkreipti dėmesį į aktualius kaimo gyvenimo klausimus	42	8,2%	11,2%	32,0%	0,34	11%

p ≤ 0,05

Žemdirbio įvaizdžio vertinimas

Ar ES parama kaimui prisideda prie žemdirbio įvaizdžio visuomenėje gerinimo?	Respondentų vertinimas			SD	V
	Taip	Ne	Sunku pasakyti		
	66,6%	6,3%	27,2%	0,88	78%

$p \leq 0,05$

Informacijos šaltinių vertinimas (z-įverčiai)

Informacijos šaltinio vertinimas: Z-įverčiai	Marijampolė	Vilnius	Kaunas	Panevėžys	Utena	Šiauliai	Tauragė	Telšiai	Alytus	Klaipėda
Nacionalinės mokėjimo agentūros platinama informacija	0,14	0,08	0,17	-0,15	-0,62	-0,14	-0,41	-0,12	0,23	0,8
Rajono savivaldybės žemės ūkio skyrius	-0,28	0	0,3	-0,34	0	-0,55	0,83	0,09	-0,42	0
Žemės ūkio konsultavimo tarnyba.	-0,35	-1,07	-0,4	0,46	0,2	0,32	0,57	0,63	-0,005	1,06
Seminarai paraiškų rengėjams	0,13	0,93	0,39	-1,47	0,33	0,03	-1,47	-0,27	-0,03	0,93
Konsultantų teikiama nemokama informacija	0,22	-1,39	-0,17	-0,004	-1,39	0,3	-0,42	0,42	0,3	0
Internetas	0,11	0	0,47	0,31	0,11	0,01	-0,59	-0,47	-0,22	-0,67
Pažįstami	0,58	-0,91	0,2	-0,16	0,58	-0,54	-0,31	0,58	0,58	-2,41

$p \leq 0,05$

Informacijos šaltinių vertinimas

Nr.	Šaltinis	N	Šaltinio vertinimas			M	Mo	SD	V
			Labai naudingas	Vidutiniškai naudingas	Mažai naudingas				
1	Nacionalinės mokėjimo agentūros platinama informacija	103	44,7%	41,7%	13,6%	1,68	1	0,7	49%
2	Rajono savivaldybės žemės ūkio skyrius	43	32,6%	41,9%	25,6%	1,93	2	0,76	59%
3	Žemės ūkio konsultavimo tarnyba.	74	39,2%	37,8%	23,0%	1,83	1	0,77	60%
4	Seminarai paraiškų rengėjams	40	25,0%	27,5%	47,5%	2,22	3	0,83	69%
5	Konsultantų teikiama nemokama informacija	41	26,8%	31,7%	41,5%	2,14	3	0,82	68%
6	Internetas	60	40,0%	30,0%	30,0%	1,9	1	0,83	70%
7	Pažįstami	31	9,7%	19,4%	71,0%	2,61	3	0,66	44%

$p \leq 0,05$

Paraiškų teikimo būdai ir jų pasiskirstymas

Paraišką rengė	Procentinis dažnis	SD	V
Rengėte savarankiškai	19,1%	0,39	16%
Padėjo rengti pažįstami asmenys	13,2%	0,33	11%
Naudojotės žemės ūkio konsultavimo tarnybų ir kitų konsultacijas teikiančių organizacijų konsultantų paslaugomis	31,4%	0,46	22%

Naudojotės samdomų konsultantų paslaugomis	40,9%	0,49	24%
--	-------	------	-----

p <= 0,05

Paraiškos teikimo būdo ir kylančių problemų tarpusavio statistinis reikšmingumas

Problema	Rengė savarankiškai	Padėjo rengti pažįstami asmenys	Naudojosi žemės ūkio konsultavimo tarnybų ir kitų konsultacijas teikiančių organizacijų konsultantų paslaugomis	Naudojosi samdomų konsultantų paslaugomis
Ilgas paraiškos vertinimo laikotarpis	45,2%			71,1%
Pernelyg smulkmeniška paramos lėšų panaudojimo kontrolė	38,1%			
Nuosavų lėšų stygius	71,4%			42,2%
Pernelyg brangios samdomų konsultantų paslaugos	14,3%			46,7%
Sudėtingos, sunkiai suprantamos paramos administravimo taisyklės		27,6%	1,4%	
Reikalingų dokumentų rinkimas		17,2%	53,6%	
Neaiški paramos teikimo bei administravimo tvarka, teko ieškoti daug papildomos informacijos		34,5%		8,9%
Nepakankamas paramos lėšų dydis, skirtas pasirinktos priemonės projektų finansavimui			29,0%	
Nėra aiškūs paraiškų vertinimo kriterijai				14,4%
Sudėtinga viešųjų pirkimų organizavimo tvarka				26,7%
Ilgai trunkanti kompensavimo lėšų kompensavimo tvarka ir sudėtingos procedūros				27,8%

p <= 0,05

4 PRIEDAS

Atvirų klausimų atsakymai gavusių paramą respondentų stratoje

Ką, Jūsų nuomone, reikėtų tobulinti ES paramos kaimui teikimo tvarkoje ir procedūrose?	Atsakymų dažniai
Mažinti dokumentacijos kiekį, reikalavimus procedūrose	78
Trumpinti visų procedūrų vertinimo laiką	23
Daugiau profesionalių nemokamų konsultacijų	4
Ar Jums suteikta ES parama patiesino Jūsų lūkesčius?	
Per maža parama, (reikalingos didelės investicijos atitinkančias realią rinkos situaciją)	13
Ilgas ir sudėtingas lėšų pervedimas	17
Nurodykite, Jūsų nuomone, svarbiausias paramos priemonės arba veiklas, investavimo sritis ar kitus žemdirbių poreikius, kurių tenkinimui turi būti skiriama ES parama kaimui 2007-2013 metų laikotarpiui	
Atskira parama technikai	37
Daugiau specializuotos paramos jaunajam ūkininkui	49
Parama žemės pirkimui	3
Daugiau paramos kaimo infrastruktūrai	6

Atvirų klausimų atsakymai neteikusių paraiškos respondentų stratoje

Nurodykite, Jūsų nuomone, svarbiausias paramos priemonės arba veiklas, investavimo sritis ar kitus žemdirbių poreikius, kurių tenkinimui turi būti skiriama ES parama kaimui 2007-2013 metų laikotarpiui	Atsakymų dažniai
Daugiau specializuotos paramos jaunajam ūkininkui	67
Atskira parama technikai	63
Daugiau paramos kaimo infrastruktūrai	56
Investicijos į žemės ūkio valdas	17
Kaimo turizmas	10
ES standartų diegimas ir laikymasis	7
Mokymas	7

Atvirų klausimų atsakymai negavusių paramos respondentų stratoje

Ką, Jūsų nuomone, reikėtų tobulinti ES paramos kaimui teikimo tvarkoje ir procedūrose?	Atsakymų dažniai
Trumpinti visų procedūrų vertinimo laiką	21
Mažinti dokumentacijos kiekį, reikalavimus procedūrose	17
Ar sutinkate su oficialiai pateiktais motyvais, dėl kurių Jums nebuvo skirta parama?	
Paraiškos nebuvo svarstytos	7
Per dažnai besikeičiančios nuostatos, kurių dėka paraiška nebeatitinka tikslų	4
Nurodykite, Jūsų nuomone, svarbiausias paramos priemonės arba veiklas, investavimo sritis ar kitus žemdirbių poreikius, kurių tenkinimui turi būti skiriama ES parama kaimui 2007-2013 metų laikotarpiui	
Atskira parama technikai	11
Daugiau specializuotos paramos jaunajam ūkininkui	3